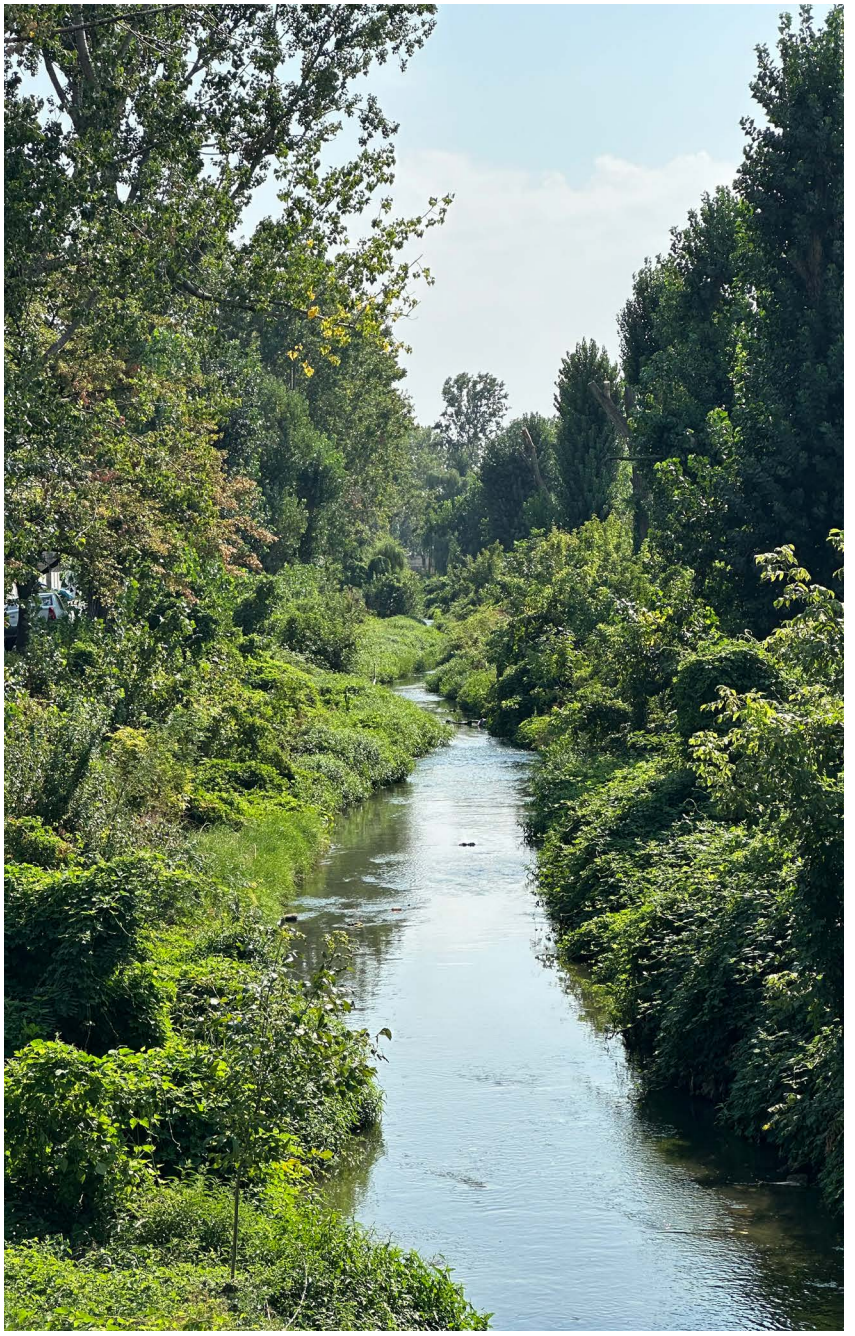
grădina Dâmbu

Proiect cultural cu componentă pronunțată de cercetare

asociația „cu a mic”

Proiect finanțat de
Ordinul Arhitecților din România
din Fondul Timbrului Arhitecturii 2024

grădina dâmbu

un studiu de percepție al unui peisaj arhitectural larg

COORDONATORI
arh. Oana Gabriela IACOB
arh. Vlad Alexandru VOICU

ECHIPA

Studiu urbanistic și de arhitectură
arh. Oana Gabriela IACOB
arh. Vlad Alexandru VOICU

Studiu istoric
Lucian VASILE

Studiu hidrogeologic
Gheorghe BURSUC

Studiu peisagistic
Clara OPREA

Cercetare antropologică
Alexandru VÂRTEJ

Studiu de biodiversitate
dr. biolog Valentina Elena MORARU
dr. biolog George BOUROȘ
dr. geograf Gabriel VÂNĂU

Documentare fotografică
Marius VASILE

Ridicare topografică
Heveco SRL

cuprins

Introducere	**5**
Studiu istoric	**6**
Studiu hidrogeologic	**44**
Studiu peisagistic	**50**
Studiu de biodiversitate	**62**
Cercetare antropologică	**82**
Studiu de peisaj arhitectural	**92**
Concluzii	**126**

Introducere

Cine vizitează zonele pe unde trece pârâul Dâmbu vede un curs de apă cu ape mici, vegetație abundentă și faună ascunsă, dar cu siguranță prezentă, în sunet de mașini și oameni, pe fundal de trafic auto, clădiri comerciale, locuințe programate sau informale, rafinării și sonde, agricultură intensivă, dar și câmpuri neexploatate, dealuri, păduri.

Viu, verde și (în trecut) incontrolabil, cu traseu sinuos, în pantă puțin abruptă, pârâul este o intersecție bizară între mediul natural și cel antropic din care la prima vedere pare că nimeni nu are ceva de câștigat, deși toate atuurile unei dezvoltări echilibrate sunt acolo: curs natural de apă, plante, copaci, spațiu reglementat unde legal nu se poate construi deci se poate proteja și dărui comunității, un bun comun accesibil pentru toată lumea.

Proiectul de cercetare a pornit de la tema care chestiona **potențialul pârâului de a deveni o arteră verde albastră care să lege comunitățile pe care pârâul le traversează între ele și mai ales cu mediul natural pe care pârâul îl aduce cu el**.

Zona pârâului a trecut în timp prin transformări ce au rezultat în ultima vreme într-o confortabilă ignorare reciprocă între mediul antropic și cel natural, întreruptă de perioade de criză atunci când pârâul ajungea să inunde localități, când era folosit ca zonă de *diluție* a unor elemente care altfel ar fi alterat comunitatea (gunoaie, poluare) sau, mai recent, când este curățat de gunoaie, dar și de vegetație în zonele populate.

În acest context, echipa de cercetare a urmărit răspunsurile la aceste întrebări.
- Studiu istoric: Care este evoluția istorică a comunităților din apropiere raportat la pârâu?
- Studiu hidrogeologic: Poate pârâul să devină infrastructură verde albastră IVA, apropiată de comunități?
- Studiu peisagistic și biologic: În ce fel pârâul ca mediu natural prosperă sau este sărăcit atunci când trece prin zonele de influență ale comunităților?
- Studiu antropologic: Cum văd comunitățile pârâul?
- Studiu de peisaj arhitectural: Cum poate un habitat natural ca cel al pârâului să devină relevant pentru comunitate (spațiu de recreere, sursă de sănătate pentru comunitate, stimulare economică)?

Metodă

Cercetarea a presupus realizarea unui studiu complex, interdisciplinar, pe întregul parcurs al pârâului de la izvor la vărsare, în care au fost utilizate mai multe metode de cercetare specifice arhitecturii, urbanismului, istoriei, studiului peisajului, biologiei, hidrogeologiei și antropologiei.

Au fost organizate mai multe sesiuni de cartografiere și observare la care au participat membrii echipei din perspectiva unor *flaneur* organizați, fiecare dintre cei implicați în cercetare având de-a face cu zona pârâului cu experiențe personale de explorare recente sau vechi, pe diverse zone ale traseului pârâului.

În paralel cu cercetarea în teren, au fost consultate studii anterioare, hărți, documente de legislație locală, presa locală. Ulterior fiecare specialist a prezentat propriul studiu, însoțit de fișe de cercetare ce au identificat diferite puncte considerate importante pe traseul pârâului.

Pe baza acestor studii au fost definite hărți ale traseului pârâului ce conține reperele fiecărui studiu, pentru că este important să vizualizezi ansamblul.

studiu istoric

Dâmbu în viața Ploieștilor și a celorlalte așezari prahovene pe care le traversează

Fără Dâmbu, Ploieștiul nu ar fi fost orașul de astăzi. Existența sa este strâns legată de apariția, dezvoltarea și modernizarea orașului, între cursul de apă și așezare înfiripându-se, de-a lungul vremii, o relație complicată de **colaborare, confruntare și ignorare**. Dacă astăzi Dâmbu este o necunoscută pentru mulți dintre ploieșteni, pentru strămoșii noștri situația era fundamental diferită, căci pârâul a marcat o mare parte a istoriei locale, locuitorii văzându-l când ca pe o **sursă de prosperitate**, când ca pe o **năpastă** ce se revărsa periodic asupra lor; ca o limită a urbei sau ca o coloană vertebrală a prosperității economice; ca o zonă a activității zilnice, dar și ca un spațiu al abandonului, al necunoscutului și al fricii. Căci, dincolo de ipostazele sale actuale, Dâmbu a fost întotdeauna o parte componentă a identității ploieștene.

Însăși apariția orașului trebuie să fi fost strâns legată de acest curs de apă. De altfel, **cea mai veche construcție din oraș, Biserica Domnească Sfinții Apostoli Petru și Pavel**, a fost ctitorită la 1639 de către Matei Basarab pe malul drept al pârâului Dâmbu, iar dezvoltarea așezării de secol XVII pare să fi fost circumscrisă zonei din jurul lăcașului de cult. În veacul următor, **Ploieștii se extind spre vest**, fapt confirmat prin apariția altor **mahalale** constituite în jurul unor noi biserici precum **Sfântul Nicolae, Sfinții Voievozi sau Sfinții Împărați**. Acest lucru este rezultatul unui cumul de factori dintre care cei mai semnificativi sunt modificarea rutei comerciale ca urmare a mutării capitalei de la Târgoviște la București[1] , importanța tot mai ridicată a drumului dintre București și Transilvania prin Valea Prahovei și, nu în ultimul rând, inundațiile produse de revărsările periodice ale Dâmbului. Din cauza lipsei surselor documentare, acestea din urmă pot fi numai intuite, prin raportarea la ceea ce avea să rămână consemnat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În schimb, pentru epoca fanarioților, singura mențiune identificată a Dâmbului provine dintr-un zapis din 6 mai 1787, prin care un anume Constantin Brăileanu își lua obligația de a repara biserica Domnească și de a plăti salariul unui preot, de a se îngriji de o vie și de a repune în funcțiune **o baie și o moară de pe cursul pârâului** în schimbul dreptului de a le folosi pentru anumite perioade sau chiar până la finalul vieții:

Încredințez cu acest zapis al mieu către sfânta Mitropolieot București, precum să se știe că fiind aici în orașu Ploești o sfântă biserică domnească, unde să prăznuiește hramul sfinților Apostoli, și de la o vreme încoace rămânând foarte lipsită atâtsfânta biserică dezvelită, fără de preot, încât ***să cumpănește la hal de pustiire****, cum și [...]* ***o roată de moară în Ploești pă apa Dâmbului, stricată, fărâmată, numai păreții casii aflându-să și aceia putrezi, iar alt nimic. [...]***
Și eu văzând sfânta biserică la acel hal și toate cele mai sus arătate stricate, prăpădite, însumi m-am îndemnat și am cugetat să iau biserica asupră-mi să o șindrilesc, să pui preot cu simbrie, să fie nelipsit; [...] moara să o fac cu toate cele trebuincioase.[2]

Din păcate, pentru prima jumătate a secolului al XIX-lea sursele istorice sunt destul de precare. Cu toate acestea, câteva caracteristici ale relației dintre Dâmbu și Ploiești pot fi punctate cu certitudine sau cu un grad mare de probabilitate. În primul rând, încă din ultima parte a perioadei fanariote, așezarea este clar dezvoltată aproape exclusiv pe malul **drept** al pârâului, cursul de apă devenind practic o limită a orașului, ce trasează o axă ce pleacă dinspre nord-vest și se îndreaptă către sud-est. Singura excepție notabilă o constituie **comunitatea bulgărească venită din Sliven**, care s-a așezat în 1830 în partea **stângă** a pârâului, pe teritoriul moșiei Berească (în prezent, cartierul omonim al Ploieștilor). Existența sa a fost însă de scurtă durată, căci în numai opt ani au reușit nu numai să-și ridice o biserică masivă și case arătoase, dar și să aibă o activitate economică prosperă ce făcea o serioasă concurență ploieștenilor, care au cerut (și au obținut în 1838) desființarea comunității bulgărești. Ca urmare a acestei măsuri neașteptate, membrii acesteia s-au așezat în Ploiești, răspândindu-se în câteva mahalale și, destul de rapid, integrându-se în comunitatea locală, pierzându-și totodată identitatea etnică distinctă[3]. Interesant este că, aproape în același timp, se înregistrează o situație similară pe celălalt mal al pârâului, ușor în amonte: la 1831, clucerul Gheorghe Boldescu decide să înființeze o mahala în zona de nord-est a orașului, având ca punct de plecare o biserică ce, în virtutea numelui ctitorului, avea să poarte hramul Sfântul Gheorghe[4] , precum și un prim spital public, ridicat în imediata sa vecinătate. Donațiile lui Boldescu nu se opresc însă aici, clucerul constituind în jurul bisericii și o comunitate de „62 de familii de și-au făcut case cu așezământ numai ca să fie mahalagii ai sfintei biserici după

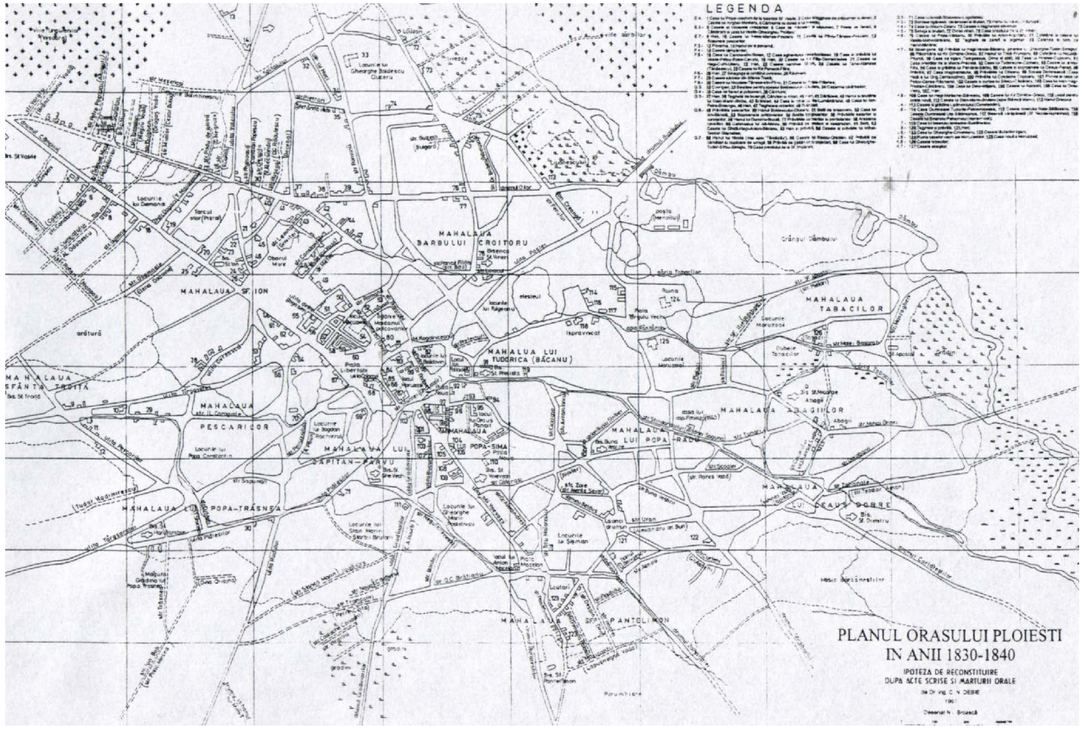
1 George Potra, Nicolae Simache, Contribuții la istoricul orașelor Ploiești și Târgșor (1632-1857), Comitetul de cultură și artă al județului Prahova și Comitetul de cultură și artă al municipiului Ploiești, f.l., f.a., p. 10.

Ilustrație - Primăria Municipiului Ploiești - Pârâul Dâmbu vechea albie la bariera Gogoașe (ANIC, Fototecă, I/4024/2)

2 Ibidem, pp. 167-168.
3 Lucian Vasile (editor), Cârciumi, gloanțe și palate. 12 istorii ploieștene, Asociația pentru Educație și Dezvoltare Urbană (AEDU), București, 2021, pp. 30-31.
4 Cum deja exista în oraș, probabil din secolul al XVIII-lea, o biserică ortodoxă cu același hram, noul locaș de cult a fost cunoscut ca Sfântul Gheorghe-Nou.

cum se află”, pe care i-a ajutat nu doar cu loturile de pământ oferite, ci și cu sprijin material în ridicarea caselor, fiind vorba de familii nevoiașe. Aceste câteva sute de locuitori s-au așezat cu precădere pe noile străzi trasate perpendicular pe actuala stradă Transilvaniei până în malul Dâmbului, străzi care, în parte, au purtat nume ce aminteau de ocupațiile locuitorilor (Lăutari, Florari etc.). În raport cu comunitatea bulgărească înființată la 1830 pe malul stâng al Dâmbului, mahalaua Boldescu creată un an mai târziu pe malul drept al pârâului se diferențiază prin două aspecte majore. Primul este cel menționat anterior, cel al continuității locuirii până în zilele noastre, iar al doilea este cel al dezvoltării economice: dacă bulgarii izbutiseră în mai puțin de un deceniu să își clădească o comunitate prosperă economic, mahalaua Boldescu a fost, până la mijlocul secolului al XX-lea, o zonă a excluziunii sociale, a sărăciei și a lipsei de dezvoltare, în care standardul de locuire era departe de cel din alte părți ale orașului.

Revenind însă la pârâul Dâmbu din prima jumătate a veacului al XIX-lea, acesta avea un **curs sinuos, neregularizat, formând numeroase coturi și chiar mici insulițe de-a lungul trecerii sale prin raza Ploieștilor.** Această supoziție este relevată vizual în încercarea de reconstituire a hărții orașului Ploiești din perioada 1830-1840, întocmită în 1967 de către inginerul Carol Nicolae Debie, folosindu-se de o serie de documente și istorii orale culese de acesta și desenate de către N.I. Broască.

Planul orașului Ploiești în anii 1830-1840, ipoteză de reconstituire după acte scrise și orale, întocmită în 1967 de inginerul Carol Nicolae Debie, sursă fotografie pagina Facebook Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova

Această recompunere a peisajului urban ploieștean din anii domniilor lui Alexandru Grigore Ghica și Gheorghe Bibescu avansează și supoziția unei **slabe locuiri de-a lungul albiei Dâmbului**, dincolo de cazurile prezentate anterior. Astfel, întreaga zonă dintre mahalaua Boldescu și bariera Bucov era ocupată de **grădina Lipănescului**, una dintre marile grădini de petrecere a timpului liber pentru ploieștenii secolului XIX, un loc renumit pentru tarafurile sale, precum și pentru grătarele care ardeau necontenit și pentru vinul și pelinul de Urlați, mereu din belșug. În aval de bariera estică se desfășura așa-numitul **Crâng al Dâmbului**, o zonă plină de vegetație și foarte slab locuită până aproape de **mahalaua Tabacilor**. Singurele străzi care ajungeau până în apropierea albiei erau Sfinții Apostoli[5], Domnească[6] și Matei Basarab, toate trei încheindu-se în apropierea bisericii Domnești Sfinții Apostoli Petru și Pavel, care, la rândul său, avea în spate o mare zonă de grădini, ce mergeau până pe malul pârâului, și numai câteva case, răspândite sporadic împrejurul lăcașului de cult. O ultimă zonă locuită din apropierea Dâmbului trebuie să fi fost în mahalaua Sfântul Dumitru, dinspre drumul Corlăteștilor[7], însă ultimele locuințe se aflau la câteva sute de metri de albia pârâului.

Un lucru care merită însă menționat este că Dâmbu nu era singurul curs de apă care definea realitatea ploieșteană, cel puțin până în prima jumătate a secolului al XIX-lea. De undeva din zona actualei intersecții a străzilor Poștei, Dr. Toma Ionescu și Alexandru Vlahuță, unde se pare că era o **zonă de bălți**, pornea așa-numita **Gârlă a Tabacilor**, care străbătea, după cum îi spune și numele, mahalaua unde fuseseră așezați, încă din vremea fanarioților, prelucrătorii de piei cu tot cu atelierele lor. Această gârlă șerpuia spre est până în apropierea stadionului Ilie Oană, unde se întâlnea cu **Apa Fântânilor**, un curs ce își avea originea într-un **eleșteu** din capătul dinspre apus al actualei străzi Praga. După confluența celor două fire de apă, Gârla Tabacilor își continua același curs șerpuitor înspre est, trecând prin fața bisericii Sfântul Ilie, traversând actualul cartier Mihai Bravu și vărsându-se în Dâmbu la așanumita barieră Gogoașe, care ar corespunde astăzi, în geografia urbană, cu zona din fața cimitirului. De altfel, este posibil ca această gârlă să mai fi avut și alte brațe sau ca în urma îmbinării dintre gârlă și pârâul Dâmbu să apară și alte heleșteie, cel mai important, dar și cel a cărui prezență însă se mai poate intui, fiind cel de lângă Biserica Domnească, a cărui albie reprezintă astăzi mica vale din curtea lăcașului de cult, folosită drept spațiu pentru slujbele de vară[8].

5 În prezent strada Pielari.
6 În prezent strada Carpenului.
7 Pe traseul căruia avea să apară actuala stradă Mircea cel Bătrân.
8 Direcția Județeană Prahova a Arhivelor Naționale (în continuarea DJPAN), Fond Biserica Domnească Sf. Apostoli Petru și Pavel Ploiești, dosar 1/1929-1934, f.20.

Un alt curs pare să-și fi avut originea în zona centrului civic de astăzi, mergând apoi pe traseul străzilor Mihai Bravu și Roșiori, ca ulterior să se scurgă spre sud-est, paralel cu strada Mircea cel Bătrân pentru a se vărsa în Dâmbu dincolo de bariera Corlăteștilor, în apropierea Zalhanalei vechi[9]. Dacă acesta din urmă pare să fi dispărut complet încă de la mijlocul secolului al XIX-lea, gârla Tabacilor avea să mai fie încă menționată în perioada interbelică, fiind mai apoi asanată și dispărând aproape complet nu numai din viața de zi cu zi a ploieștenilor, ci și din memoria colectivă.

Teamă și suferință. Dâmbu în epoca modernă

Ceea ce a rămas constant, trecând însă prin numeroase prefaceri de-a lungul timpului, au fost **podețele și podurile rudimentare** care par să fi existat în bariera Găgeni (primul din cursul Dâmbului prin raza orașului), în bariera Gogoașe, acolo unde strada Mihai Bravu intersecta cursul apei, și în bariera Râfov, din sud-estul localității. În aceasta din urmă se petrece și unul dintre primele accidente consemnate pe traseul pârâului Dâmbu, după cum stă dovadă o relatare din 1879:

trăsura d-lui P. Mateescu, înhămată cu patru cai, porni din Ploesci la 31 ianuarie, 6 ore sără, spre a se duce la moșia d-săle Zănoga; pe dată însă ce a intrat pe podul de pe apa Dâmbu, la bariera numită Râfovul, caii, speriându-se, au căzut cu trăsură cu tot de pe pod în apă. Cu ajutorul câtorva locuitori trăsura și caii s'au scos; însă pe vizitiu, anume Ioniță, l-au găsit mort, căzut sub trăsură”[10]

Aceste treceri peste Dâmbu erau depășite, atât ca importanță, cât și ca trafic, de podul din bariera Bucov, esențial pentru legăturile comerciale și de comunicații cu Moldova, fapt semnalat și de prezența, în prima parte a secolului al XIX-lea, a menzilului[11] poștei undeva înainte de trecerea peste pârâu, în partea dreaptă a străzii care, de altfel, și-a luat numele de la această instituție. Importanța acestei „porți” a orașului reprezentată de podul din bariera Bucov este reliefată de prezența sa în desfășurarea unor evenimente istorice: pe aici, spre exemplu, au fugit din oraș majoritatea liderilor ploieșteni în după-amiaza zilei de 10 august 1870, atunci când, prin cealaltă parte a urbei, intrau trupele venite de la București ca să reprime bizara și haioasa, dar totuși alarmanta, Republică de la Ploiești. Și tot prin această barieră aveau să se scurgă lungile coloane

9 Lucian Vasile (editor), Cârciumi, gloanțe și palate..., p. 26.
10 Românulu, 7 februarie 1879, p. 113.
11 Nume dat în Țările Române, înainte de introducerea căilor ferate, serviciului de transport (pentru călători și pentru corespondență).

de oameni, unii pe jos, alții, mai norocoși, în căruțe, care își căutau refugiul din calea trupelor Puterilor Centrale la sfârșitul lui noiembrie și începutul lui decembrie (pe stil nou) 1916[12]. Însemnătatea acestui pol urban reprezentat de bariera Bucovului este subliniată și de dezvoltarea pe care a cunoscut-o de la mijlocului secolului al XIX-lea prin apariția unor repere industriale ori de loisir care au marcat viața locală. Primul, din punct de vedere cronologic, a fost **Grădina Lipănescului**, o mare grădină de vară, cum am mai menționat, foarte populară pentru elita locală (și nu numai) din vremea lui Cuza și primii ani de domnie ai lui Carol I, care se afla, în linii mari, în **spațiul delimitat în prezent de străzile Apelor, Calomfirescu și Gheorghe Doja**. În Grădina Lipănescului oamenii veneau să petreacă, să bea vin și pelin, dar și să mănânce mici și patricieni[13], iar tarafurile de lăutari, tocmite din vreme sau arvunite pe loc, erau prezente să întrețină buna dispoziție a mesenilor. Însă stabilimentul oferea mai mult decât alte grădini similare din oraș, având și o scenă de teatru unde a susținut reprezentații și trupa de teatru a familiei Caragiale; și tot aici a funcționat, între 1856 și 1868, și una dintre primele fabrici de bere locale[14]. **Grădina avea să dispară după 1880, odată cu achiziționarea terenului de către industriașul Hans Nissl, care a ridicat pe locul ei un atelier de construcții metalice care, ulterior, s-a dezvoltat într-o însemnată fabrică, devenită în perioada comunistă, după naționalizare, Uzina Flacăra. Odată cu demantelarea ei, pe fondul privatizărilor și tranziției postdecembriste, pe locul fabricii s-a construit un mare centru comercial (Mall AFI Ploiești).**

Tot pe malul drept al pârâului, dar dincolo de șoseaua ce mergea spre Bucov, se aflau celelalte două repere ale barierei Bucov: **Abatorul comunal** și, de la începutul secolului al XX-lea, odată cu mutarea sa din târgul de lângă biserica Sfântul Ioan, **oborul de vite și alte animale**. Plasarea lor nu ținea doar de considerente logistice (vastul spațiu disponibil), ci și de rațiuni igienice, comercializarea și sacrificarea animalelor prezentând riscuri sanitare evidente, astfel că aceste activități au fost „împinse" cât mai aproape de limita nord-estică și estică a orașului, constituită la acel moment de cursul pârâului. Măsura însă nu avusese întru totul efectul scontat, căci, cel mai probabil, Abatorul nu poseda inițial dotările necesare pentru asigurarea unei curățenii depline, după cum nota în 1898 un gazetar ploieștean de la ziarul *Democratul*:

12 Lucian Vasile, Ploieștii în Marele Război. 1916-1918, AEDU, București, 2017, p. 38.
13 Cârnat preparat din carne de vită tocată, cu condimente, care se consumă fript pe grătar.
14 Lucian Vasile (editor), Viața la Ploiești. Din vremea fanarioților până în perioada interbelic, AEDU, București, 2022, p. 43.

În zilele acestea, mergând pe strada Poștei, spre bariera Bucov (Dâmbu), un miros greu se simțea în atmosferă, care poate că era răspândit de la abator, care este pe malul Dâmbului din această stradă.
Noi credem că, dacă în fiecare compartiment al abatorului ar fi puțuri sau fontâni americane (sic!) și s-ar spăla în fiecare zi, după operațiunea tăierilor, podelile de jos ale abatorului, nicio infecțiune nu s-ar produce, căci scurgerea s-ar face imediat în apa Dâmbului, care n-a încetat de a curge, cu toată seceta din timpul acesta.[15]

De altfel, ambele maluri ale Dâmbului fuseseră utilizate în primăvara și vara lui 1877 ca un vast **spațiu de cantonare a trupelor** aflate sub comanda Marelui Duce Nicolae, comandantul armatelor imperiale ruseşti în timpul războiului ruso-turc, rămas în istoriografia noastră ca Războiul de Independență. Conform lui Leonida S. Georgescu, unul dintre martorii acelor evenimente, pe vechea moșie Beresasca (unde avea să apară mai târziu cartierul omonim) erau cantonate majoritatea trupelor rusești, în timp ce mai în amonte, aproape de bariera Găgeni, erau încartiruiți în corturi de campanie soldații cazaci. Depozitele cu provizii erau amplasate pe locul actualului obor, iar sacrificarea animalelor se făcea, în mod destul de ciudat, mai în amonte, în apropierea actualei Gări de Nord[16].

Însă toate cele menționate anterior nu erau singurele industrii care au apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea de-a lungul cursului Dâmbului. Chiar după intrarea în oraș, la bariera Găgeni, funcționa o **fabrică de săpun a unui anume Dumitru Popescu**, iar vecine cu ea, pe latura de sud, erau **Grajdurile Primăriei**, care aveau să devină mai târziu **autobaza serviciului de transport local**. Mai în aval, în apropierea barierei Bucov, funcționau o **fabrică de oțet și tăbăcăria lui N. Christodorescu**[17]. La marginea mahalalei Sfântul Dumitru, în arealul format de albia Dâmbului și străzile Theodor Aman și Mircea cel Bătrân, fusese înființată la sfârșitul secolului al XIX-lea **fabrica de țesături și tricotaje** ce avea să fie cunoscută mai târziu ca **Fabrica Dorobanțul**. Iar departe, aproape de ieșirea din raza orașului, încă mai era în picioare **vechea zalhana**, acolo unde se sacrificau ovine, iar reziduurile erau deversate în apa care le ducea cât mai departe de oraș. În ciuda acestui avans al industriilor, majoritatea spațiului adiacent albiei Dâmbului rămânea destinat preponderent locuirii, fiind ocupat de **grădini și livezi particulare ale locuitorilor din mahalalele respective**.

15 Democratul, 27 septembrie 1898, p. 1.
16 Lucian Vasile (editor), Viața la Ploiești..., p. 79.
17 Universul, 10 septembrie 1908, p. 2.

Totuși, trebuie punctat încă o dată că traseul Dâmbului în secolul al XIX-lea și anii Belle Époque-ului era radical diferit de cel din prezent, fiind mult mai sinuos și curgând printr-o albie aflată la o distanță de câțiva metri sau chiar câteva zeci de metri de cea actuală. Coturile pe care pârâul le făcea de-a lungul cursului său prin Ploiești dădeau naștere nu doar unor curgeri mai rapide, ci și unor pseudo-peninsule care întăreau caracterul marginal. De aceea, una dintre ele fusese dăruită de către clucerul Boldescu, aproape sigur în ultimii săi ani de viață, **comunităților creștine non-ortodoxe pentru a-și constitui cimitire proprii**, rezolvându-și astfel una dintre cele mai delicate probleme. Situația era de-a dreptul gravă, după cum își amintea preotul evanghelic M.E. Homm, care păstorise firava comunitate protestantă germană între 1843 și 1849:

Până la acea dată, anul 1849, am reușit să țin unite cele două credințe reformate, protestant-luterană și calvinistă, unite, învingând grele obstacole, încercând în același timp să obțin, prin mijlocirea consulului Prusiei la Iași, von Neugebauer, o parcelă de pământ pentru un cimitir, deoarece clericii locali se împotriveau cu înverșunare unei astfel de cereri, refuzând până și ideea ca morții noștri să fie așezați chiar numai în vecinătatea morților lor. Până la venirea mea aici se întâmplase deseori ca trupurile morților noștri să fie dezgropate de câini, de porci sau de apele umflate ale Dâmbului, deoarece locul unde ni se permisese să ne îngropăm morții se afla pe locul unde se jupuiau animalele tăiate, la est de aici, acolo unde se făceau și ardeau cărămizile, unde se află azi bariera Dâmbu. Chiar și eu aș fi putut să întâmpin același deznodământ, deoarece primul mort pe care a trebuit să-l îngrop aștepta deja de trei zile înhumarea, eu neștiind ce să fac cu el. Doar omenosul Boldescu, fondatorul spitalului cu același nume, mi-a dat acordul, după multe rugăminți, să pot oficia înhumările lângă spitalul său, în apropierea noii biserici sârbești. Până la plecarea mea de aici în anul 1849 a trebuit să înghit multe șicanări ca acestea.[18]

La începutul secolului al XX-lea, mormintele din ceea ce devenise cunoscut pe atunci drept „cimitirul catolic" încă mai erau vizibile pe teren, într-o zonă ce astăzi ar corespunde aproximativ cu perimetrul fostei uzine 24 Ianuarie, dintre străzile August Laurian și Dragalina. Acest lucru avea să se schimbe însă foarte curând, odată cu modernizarea radicală și substanțială a zonei de nord-est a Ploieștilor. În 1904, pe malul stâng al Dâmbului încep lucrările la linia de cale ferată ce avea să lege Ploieștii de Vălenii de Munte, lucrări încheiate patru ani mai târziu, atunci când este dată în folosință și **Gara de Nord**, imobil ce-și avea o replică fidelă la celălalt capăt al drumului de fier.

18 Lucian Vasile (editor), Din vechiul Ploiești..., pp. 216-217.

Imagine a gării din Vălenii de Munte, replicată și la Gara de Nord din Ploiești, carte poștală ilustrată din 1923

Iar pe terenul de dincolo de calea ferată avea să se construiască într-un timp-record, de numai șapte luni, rafinăria Vega, a cărei activitate a început la 1 decembrie 1905[19]. Aceste schimbări urbanistico-industriale, dimpreună cu modernizarea podului din bariera Vălenii[20], au însemnat, pe de o parte, angajarea unei părți semnificative a locuitorilor din mahalalele de nord și, implicit, creșterea standardului de viață, dar și impulsionarea activității economice în zonă, în scurt timp apărând și alte mici fabrici, precum **Pâinea Ploești** din apropierea gării. Dar poate și mai importantă a fost schimbarea parțială a percepției asupra Dâmbului, căci, de la începutul veacului trecut, **pârâul nu mai este exclusiv o limită a orașului, ci devine și parte din peisajul urban ploieștean.**

Însă în acele timpuri, Dâmbu era privit cel mai adesea cu teamă. Teama de revărsări, de distrugeri și de suferință. Cu siguranță, inundații, sau **„potopenii"**, după cum le ziceau unii dintre vechii ploieșteni, au existat dintotdeauna, însă prima inundație masivă amintită de sursele documentare identificate este cea din ziua de Sfântul Ilie din 1825, când ploile au dus la umflarea și revărsarea pârâului peste întreaga mahala Domnească. Casele au fost inundate, iar unele s-au prăbușit, nefiind construite din materiale rezistente, animalele din ogrăzi au fost înecate, gardurile și acareturile au fost luate de ape. **În urmă, au rămas oameni deznădăjduiți și neputincioși**

19 Dimineața, 6 ianuarie 1905, p. 2.
20 Universul, 3 decembrie 1906, p. 4.

în fața dezastrului[21]. Se prea poate ca acesta să fi fost unul dintre evenimentele fundamentale pentru dezvoltarea orașului Ploiești, chiar dacă amintirea sa este aproape pierdută, iar importanța în cărțile de istorie este adeseori trecută cu vederea. Până în acel moment, **mahalaua Domnească** (zona de est a orașului, în ansamblul ei) fusese vatra așezării, un spațiul al prosperității economice și al vieții sociale ploieștene, drept dovadă că doar cu câteva săptămâni mai înainte, pe câmpul din apropierea lăcașului de cult, se ținuse bâlciul de Paște. Revărsarea Dâmbului și distrugerile pe care le adusese această inundație i-au alungat pe majoritatea negustorilor și, în general, pe oamenii înstăriți, care s-au mutat în alte mahalale, nu doar cu locuința, ci și cu afacerea, undeva unde să nu mai fie în pericol s-o ia la capăt după fiecare potopenie. În această mahala de răsărit a Ploieștiului aveau să rămână, aproape în totalitate, numai **tăbăcarii și alții din industria prelucrării pielii**, dar și unii **zarzavagii**, ale căror activități erau dependente de cursul de apă, precum și **cei prea săraci ca să se mute altundeva**. Cu alte cuvinte, inundația din 1825 pare să fi fost semnalul prin care mahalaua Domnească, ce plecase cu avantaj în raport cu celelalte mahalale ale orașului, nu doar că și-a pierdut prestigiul, capitalul demografic și forța economică, dar avea să fie „retrogradată" la statutul unei **periferii periculoase, sărace și nesigure, mereu la voia vremii și a Dâmbului.**

O inundație de proporții similare s-a petrecut peste numai 12 ani, tot în iulie, dar în 1837. Numai că această revărsare a pârâului a avut parte de o percepție aparte, căci venea după câteva săptămâni de secetă ce amenința să lase în urmă o recoltă teribil de săracă. Așa că, pentru a îmbuna Cerurile, locuitorii le-au cerut preoților de la bisericile Sf. Dumitru și Domnească să facă o slujbă de aducere a ploii care să stingă setea pământului, iar preoții s-au conformat. Apoi cerurile s-au deschis, numai că ploile au fost atât de puternice, încât pârâul s-a umflat atât de tare, încât s-a revărsat din nou, mai ales că, se pare, un rol nefericit l-ar fi jucat și un stăvilar ridicat pe cursul apei, inundând mahalale din estul orașului și aducând uriașe stricăciuni și pierderi ploieștenilor[22].

Conform surselor istorice, apele Dâmbului s-au umflat din nou în primăvara lui 1852, fără mari stricăciuni în afară de câteva case inundate[23], însă doi ani mai târziu, în 1854, zona estică a orașului a cunoscut o nouă inundație masivă[24], similară cu cele din 1825 sau 1837. Următoarea năpastă similară avea să se petreacă, se pare, abia în mai 1881, atunci când unul dintre ziarele locale consemna că:

*Partea de nord-est a orașului Ploesci[...] a fost inundată de micul pârâu Dâmbu, la 12 curent seara, și de după câteva ore s-a retras, totuși s-a repetat această inundațiune a doua zi și chiar a treia zi noaptea; căci canalul său fiind plin, cea mai mică ploaie îl debordează. Și aceasta din cauză că **nu este destul larg, nici adânc.***
Străzile din apropierea Dâmbului, precum și Tabaci, au fost inundate, astfel că apa era până la genunchi, stricând curțile și grădinile bieților locuitori, ba chiar și unele case mai slab construite, infiltrându-se umezeala într-ânsele (sic!).[25]

Dacă pe termen scurt problema era reprezentată, în mod evident, de inundarea locuințelor, oamenii punctau că, și dacă debitul pârâului va reveni la valori normale, apa rămasă prin gropile formate de piatra cubică smulsă de viitură sau prin alte bălți din mahala, „la prima zi călduroasă, va esala niște miasme cu totul anti-higienice". Încă de atunci i se cerea municipalității **să întreprindă lucrări de regularizare a cursului Dâmbului, precum și de lărgire și adâncire a albiei („de vreo trei-patru palme"), iar pământul rezultat în urma excavării să fie utilizat pentru întărirea taluzurilor**. Răspunsul autorităților locale avea însă să se lase așteptat pentru multă vreme.

În schimb, Dâmbu nu avea să întârzie cu noi inundații. În aprilie 1889, numeroase străzi au fost inundate ca urmare a ploilor abundente care umflaseră pârâul[26], iar situația avea să se repete în august anul următor:

În seara de 23 curent, a căzut asupra orașului Ploești o ploaie torențială care a adus cu ea pagube însemnate asupra orășenilor. Apa Dâmbu[...] a ieșit cu atâta furie din albia ei, cauzând astfel o inundație complectă (sic!) asupra unei bune părți a orașului, astfel că a doua zi încă pe la orele 11 de dimineață apa stagna pe străzi, prin curți și chiar abatorul de vite, încă la această oră era cu desăvârșire inundat. În stradele Mihail-Bravu, Mateiu Basarab, Sfinții Apostoli apa a intrat în curțile oamenilor înecând cu desăvârșire tot ce găsea în caleasa precum: pasări, porci, etc.; apa se găsea la nivelul ferestrelor. Locuitorii Dumitru Raicu, Nicolae Ivan, Ion Nițălie, Christea Ioan, Ispas Ioan și Stanciu Gheorghe după strada Mateiu-Basarab au suferit pagube însemnate, fiind încă până a doua zi sechestrați în casă, neputând ieși din cauza apei celei mari care'i conjura. În Tabaci apa a luat cu dânsa peste 200 bucăți de piei tăbăcite.[27]

21 Carol Nicolae Debie, O cronică ploieșteană • 1825 – 1974 • Muzica în viața orașului Ploiești, vol. 1, Ploiești, Editura Ploiești – Mileniul III, 2006, vol. 1, p. 14.
22 Ibidem, p. 128.
23 Ibidem, p. 264.
24 Adevărul, 27 august 1890, p. 1.
25 Curierul de Ploesci, 19 mai 1881, p. 1.
26 Voința națională, 22 aprilie 1889, p. 2.
27 Adevărul, 27 august 1890, p. 1.

Peste doar trei ani, scenariul se repetă, lăsând în urmă nu numai poduri distruse, precum cel de la bariera Văleni, ci un adevărat dezastru în mahalalele ploieștene:

Apa Dâmbului a venit foarte mare[...] duminică asemenea și luni a fost și mai mare, ieșind din albie s'a revărsat peste maluri pe ambele părți; a debordat pe stradele Ploeștilor pe la bariera Bucov. Intrând prin case pe ferestre și pivniță, cum și prin abatoare la o înălțime de un metru, a înecat mai multe străzi ale suburbiilor sf. Nicolae-nou, sf. Ilie, sf. Apostoli, sf. Nicolae vechi și parte din sf. Dumitru. Apa a intrat și prin pivnițele altor case, pe unde n'a ajuns revărsarea. În noaptea de sâmbătă spre duminică, un birjar voind să treacă Dâmbu în sus, ca să vie la bariera Găgeni, a putut să scape scoțând caii, iar trăsura a rămas înecată, pe care abia a doua zi a putut să o scoată cu mari greutăți.[28]

Aceste revărsări nimicitoare sunt însă cu atât mai surprinzătoare, cu cât, în marea majoritate a timpului, Dâmbu lăsa impresia unui **fir de apă nesemnificativ și, mai ales, inofensiv**, după cum îl caracteriza Sabin Mir. Nicoliță, unul dintre memorialiștii orașului de secol XIX:

azi se găsește foarte puțină apă pe albia acestui râuleț [...]. În timpul marilor uscăciuni, apa acestui râuleț se împuținează mult, ba uneori se pierde de tot și nu mai curge decât în partea dinspre răsărit.[29]

Această **secătuire a Dâmbului** avea să mai fie consemnată și de alte surse, prestigiosul cotidian Universul remarcând la mijlocul lui mai 1899 că „zilele acestea am avut o căldură atât de mare, încât păraiele Dâmbu și iazul Fetei au secat cu desăvârșire"[30].

Era însă evident că vor fi necesare lucrări de regularizare a Dâmbului, iar primele planuri de acest fel sunt discutate în primăvara lui 1895 de către primarul Constantin Ionescu cu inginerul francez Chaigneau, ca parte a unui plan general de canalizare a orașului și creare a unei rețele de apă potabilă[31]. Intențiile nu se materializează la acel moment, nu numai din cauza costurilor uriașe și a instabilității politice locale (Ionescu având să părăsească scaunul de primar după doar câteva luni), dar și ca urmare a implicării lui Chaigneau într-un răsunător proces al unui proiect tehnic similar în Iași, care i-a distrus reputația de inginer[32]. Sistematizarea Dâmbului rămânea însă în perioada următoare unul dintre obiectivele, alături de alimentarea orașului cu apă și edificarea unor hale centrale, pentru care autorităților locale căutau o finanțare de la bugetul central, sub forma unui împrumut[33]. Peste numai aproape un deceniu, mai exact în 1906, un alt inginer din Occident, de data aceasta englezul Sir William Heerlein Lindley întocmește un plan general de sistematizare a orașului ca parte integrantă a proiectului de alimentare cu apă, pentru care fusese antamat cu trei ani mai înainte de către municipalitatea ploieșteană. Potrivit viziunii lui Lindley, o deosebită atenție urma să fie acordată regularizării Dâmbului și **transformării sale dintr-un spațiu insalubru și aproape sălbatic într-un curs de apă drept, cu malurile taluzate și pline de verdeață, mărginit de un bulevard nou și larg**[34]. Lucrările, care urmau să ducă la asanarea unei treimi din periferia urbei, ar fi trebuit să vizeze circa patru kilometri din traseul pârâului, de la bariera Găgeni din apropierea Grajdurile Primăriei și până la podul de cale ferată Ploiești-Buzău din proximitatea barierei Râfov[35]. Dacă alimentarea cu apă, conform planurilor lui Lindley, avea să se materializeze în anii de dinaintea Marelui Război, regularizarea Dâmbului avea, din nou, să mai aștepte.

Și, din nou, inundațiile aveau să continue. În iunie 1897, o parte a mahalalelor adiacente pârâului se găseau din nou sub ape[36], iar „ciclonul" din iulie 1908, după cum l-au denumit gazetarii epocii, a lăsat în urmă numeroase case și obiecte distruse, culturi devastate, copaci smulși din rădăcini, dar și zeci de animale înecate, fiind nevoie de intervenția pompierilor pentru scoaterea apei[37]. Potrivit ziariștilor, în martie anul următor, ploile au fost atât de puternice, încât atât Dâmbu, cât și Gârla Tabacilor s-au revărsat, pricinuind numeroase distrugeri și împiedicând orice fel de circulație pe străzile transformate în lacuri[38]. La finalul lui mai 1910, alte ploi torențiale au afectat grav orașul, corespondentul de la Ploiești al cotidianul *Adevărul* transmițând că

orașul nostru prezintă o înfățișare cu totul anormală, pare că totul e pustiu. Stradele orașului s'au transformat în râuri. Cartierul tabacilor e complect (sic!) înecat, atât străzile, cât și curțile cetățenilor. Dâmbu amenință să se reverse, și în acestcaz ar fi mare pericol pentru părțile orașului pe unde trece râul. Spaimă

28 Adevărul, 27 august 1890, p. 1.
29 Lucian Vasile (editor), Cârciumi, gloanțe și palate..., pp. 26-27.
30 Universul, 15 mai 1899, p. 2.
31 Vocea Prahovei, 30 aprilie 1895, p. 1.
32 Evenimentul. Ziar cotidian de Iași, 24 septembrie 1896, p. 1.
33 Voința națională, 10 martie 1899, p. 2.
34 Dimineața, 31 decembrie 1909, p. 2.
35 Mihail Sevastos, Monografia orașului Ploiești, Tiparul „Cartea Românească", București, 1937, pp. 585-586.
36 Voința națională, 4 iunie 1897, p. 2.
37 Universul, 30 iulie 1908, p. 2.
38 Adevărul, 6 martie 1909, p. 3.

generală. Azi noapte, ploaia a căzut necurmat, iar dimineața, când scriu acestea, ea continuă a cădea.[39]

Din fericire, de data aceea numai Gârla Tabacilor se revărsase, inundând casele din mahala. Dâmbu, în schimb, rămăsese la limită în matca sa, **însă apele sale învolburate aduseseră numeroase cadavre de animale, lemne și alte gunoaie**[40]. Nu la fel de norocoasă a fost situația peste doi ani, când orașul a fost trecut prin două inundații masive în aceeași toamnă. Mai întâi la începutul lui septembrie 1912, când

de două zile, au început iarăși să cadă ploi în orașul și județul nostru. [...] Astă dată, ploile sunt cu mult mai groaznice decât cele din trecut. Din pricină că orașul se află fără canalizare, străzile sunt complet inundate de enorma cantitate de apă provenită din ploi. Nepăsarea conducătorilor edilității ploeștene, arătată până acum, face ca orașul să se afle în mare primejdie de a fi înecat. [...] Aceste ploi sunt exemplul cel mai puternic pentru importanta lipsă ce îndură orașul Ploești din pricina lipsei de canalizare. Să sperăm că edilii vor ieși din amorțeala în care se găsesc. Râuleț ul Dâmbu, ce străbate orașul de la nord-est, venind mare, apa a debordat și a înecat cartierul Tabacilor. Circulația e imposibilă în aceste părți.[41]

Avea să fie doar preludiul pentru groaza care s-a răspândit în zona de est a orașului peste numai câteva săptămâni, la finalul lui octombrie:

Râul Dîmbu s-a revărsat în orașul nostru și a înecat complet străzile care formează cartierul tabacilor. Apa a intrat în casele locuitorilor ajungând până la ferestre. Lucrurile au fost luate de apă. Păsările și vitele au fost înecate. Mulți copii au fost salvați cu mare greutate de la moarte. Numeroase case au fost prăbușite. Locuitorii aleargă înspăimântați în toate părțile. ***Spectacolul e penibil.*** *Echipe de lucrători organizate de primărie și poliție depun multă activitate pentru salvarea cetățenilor. D-nul Scarlat Orăscu, primarul orașului, și Ioan Theodorescu, polițai, se află la locul dezastrului supraveghind ajutoarele ce se dau. Pompierii sub comanda d-lui locotenent Ilie Palada lucrează neîncetat la scoaterea apei din casele locuitorilor. Pagubele cauzate de inundații sunt incalculabile.*[42]

Pentru a spori și mai tare groaza locuitorilor, după ce apele au început să se retragă, o nouă ploaie s-a dezlănțuit asupra orașului. Înspăimântați că ar putea fi pentru a treia oară inundați într-un timp atât de scurt, oamenii, ajutați de pompieri și de alți peste 200 de angajați ai municipalității, au ridicat pe malul drept un dig din saci umpluți cu nisip[43]. Dar se pare că nici chiar aceste eforturi disperate nu au putut să stăvilească puterea nemaipomenită a Dâmbului, care s-a revărsat din nou, afectând în special o serie de tăbăcării. În cele din urmă, ploile s-au oprit și apele s-au retras, însă corespondentul Dimineața nota cu amărăciune că „Dâmbul a luat în cale tot ce a găsit. Lucrurile duse de apă au fost aruncate în oraș."[44]

Distrugerile tot mai importante aduse de inundațiile din ce în ce mai frecvente ale Dâmbului au pus în prim-plan nevoia unei canalizări în zona de est a orașului. O lucrare de infrastructură cerută de locuitorii care-și vedeau avutul nimicit, cerută de gazetari patetici ori revoltați, solicitată și de pompierii trimiși de fiecare dată să scoată apa de prin casele oamenilor, dar întârziată de fiecare dată de către autoritățile locale, mai ales din rațiuni financiare, dar nu numai. Abia în noiembrie 1912, consiliul municipal aprobă alocarea unei sume de circa 30 de mii de lei pentru lucrări de canalizare în zona de est a orașului, începând de pe strada Oilor, aproape de bariera Bucov. Nu este clar dacă lucrarea este și demarată, însă cu siguranță este departe de a fi suficientă. Canalizarea era ceva pe cât de costisitor, pe atât de urgent, încât, șeful serviciului apelor din Primăria Ploiești, inginerul Ștefan Hovsepianu, declara în 1913 că

pentru a îndrepta o stare intolerabilă, sunt de părere că cel puțin în parte să se înceapă cu construirea unei artere de canal, din centrul orașului până la pârâul Dâmbu, colectând apele pluviale. Acest canal ar putea fi executat cu o cheltuială mai mică, prin alegerea unui canal secundar care ar face parte din rețeaua canalurilor (sic!), rămânând ca pentru mai târziu să se execute colectoarele principale.
După executarea acestei artere, ar rămâne să se construiască o stațiune de purificare a apelor menajere, cu mijloace restrânse, în conformitate cu înființarea rețelei canalului din oraș, rămânând ca în urmă să se construiască un colector principal ca legătură între stațiunea de purificare și canalul secundar.
Ar fi de dorit ca deocamdată să se ia imediat măsuri pentru construirea acestui canal absolut necesar, rămânând ca treptat, în fiecare an, să se procedeze la extinderea rețelei de canaluri (sic!).[45]

39 Adevărul, 27 mai 1910, p. 3.
40 Universul, 6 iunie 1910, p. 3.
41 Universul, 6 iunie 1910, p. 3.
42 Dimineața, 30 octombrie 1912, p. 6.
43 Dimineața, 28 octombrie 1912, p. 4.
44 Dimineața, 12 noiembrie 1912, p. 6.
45 Ziarul funcționarilor publici din Prahova, 6 martie 1913, p.1.

Vremurile nu așteptau însă găsirea resurselor bugetare disponibile ori identificarea soluțiilor tehnice adecvate. Ploile continuau să cadă, Dâmbu să se umfle și să se reverse, iar bieții oameni din mahalalele Sfântul Gheorghe-nou, Sfântul Ilie-Tabaci, Sfântul Nicolae-vechi ori Domnească să sufere. La doar câteva săptămâni de la declarația inginerului Hovsepianu, o nouă ploaie s-a abătut asupra Ploieștilor, cu consecințe tragice:

Pârâul Dâmbu, devenit faimos prin ravagiile ce pricinuiește în timpuri ploioase, amenința din nou să se reverse în orașși să înece oropsitul cartier al Tabacilor. Printre locuitorii de aci, cari in marea majoritate sunt muncitori, domnea o panică de nedescris, fiind înspăimântați de pățaniile îndurate în trecut, pe urma înecurilor provocate tot de Dâmbu. În timpul nopții, mulți oameni și-au părăsit locuințele și s-ar fi refugiat pe la rude sau cunoscuți, din alte cartiere ale orașului, căci ploile nu mai conteneauși inundațiile păreau inevitabile. Într-adevăr că apa pătrunsese în cantitate enormă pe stradele Domnească, Cazărmei, Mircea Basarab, Mihai Bravu, etc. Din fericire, căderea ploilor a mai scăzut, așa că pericolul a fost evitat.
Ne facem și de astă dată datoria de a înregistra considerabilele neajunsuri la care sunt expuși cetățenii din cartierul Tabaci și credem că a sosit timpul ca edilii noștri să realizeze ramura de canal în această nenorocită parte a orașului, al cărei locatari au fost mințiți de atâtea ori. Dar tare ne este teamă că lucrurile vor fi lăsate baltă ca de obicei, și populația va fi la capriciul înecurilor încă multă vreme de aci înainte![46]

De fapt, însă, în primăvara lui 1913 dezastrul nu fusese evitat, ci doar amânat. Pentru că în toamna aceluiași an s-au petrecut unele dintre cele mai grave revărsări ale Dâmbului de la începutul secolului XX. Consecințele au fost pur și simplu dezastruoase, pagubele însemnate, creând un aspect absolut dezolant unui oraș care se mândrea cu imaginea unei urbe prospere, cu o industrie vibrantă și o poziție de frunte în Regatul Român. Iar principala relatare era cu atât mai acidă, cu cât venea din partea oficiosului liberalilor aflați, la acel moment, în opoziție:

Aseară pe la ora 8, o ploaie torențială a început să cadă în orașul nostru și a continuat toată noaptea. Pârâul Dâmbu, ce traversează orașul în partea de nord și răsărit, devenind mare, apa s'a revărsat și a inundat complect stradele (sic!) ce formează cartierul Tabacilor. Din ce în ce timpul trecea, apa devenea și mai furioasă, fapt ce a băgat o teribilă groază printre locuitori. Toate avuturile populației din Tabaci se aflau sub apă. Bărbații, femeile și copiii înotau în mările de apă și cu disperare strigau ajutor. Clopotele de la bisericile din partea locului scoteau ***sunete mișcătoare*** *în miezul nopții, ele fiind trase de oamenii înspăimântați, de pericolul ce-i amenința. Scenele erau din cele mai penibile.*
În pivnițele magazinelor pluteau butoaiele pe apă! Animalele se luptau să scape de la moarte, dar, sărmanele de ele, au fost înghițite de valuri. În timp ce curțile erau acoperite de apă, se auzeau trosnituri grozave,de dărâmarea caselor! Podețele de peste gârla ce trece Tabaci au fost distruse și apa le ducea la vale! Grădinile de zarzavaturi și recoltele au fost cu desăvârșire nimicite! Cu alte cuvinte, părțile de jos ale orașului zăceau sub apă, ele căzând prada înecurilor. Orice comunicație cu restul orașului se întrerupsese. Tabaci fuseseră complet izolați.[...]
Pe la ora 4 despre ziuă, apa a început să scadă. Pagubele cauzate de inundații sunt incalculabile. Astăzi, a fost un adevărat pelerinaj în cartierul Tabaci, o mulțime de curioși duelându-se să vadă cele întâmplate în cursul nopții. Este un spectacol jalnic.[47]

Aceleași inundații scoteau la iveală încă o problemă majoră a Dâmbului, o trăsătură ce avea să-i marcheze, în grade diferite, întreaga sa existență: **murdăria**. Asta pentru că, așa cum apele sale luau avuturile oamenilor, aceleași ape aducea cu ele și **toate gunoaiele aruncate în albia pârâului ori mirosurile pestilențiale ale substanțelor deversate de diferite uzine, ateliere și rafinării**[48]. Transformarea pârâului „într-un fel de cloacă murdară"[49], după cum îl numea unul dintre autorii monografiei coordonate de Mihail Sevastos, aducea cu sine nu numai un aspect dezolant al mahalalelor din nordul și estul orașului, ci și un adevărat pericol epidemiologic, pârâul Dâmbu fiind considerat în 1909 de către Zaharia Popescu, medicul primar al localității, drept „o principală cauză a epidemiilor"[50]. O bună parte a culpei era însă a ploieștenilor, care își aruncau gunoaiele în albia pârâului, astfel că același Zaharia Popescu era de părere că „apa Dâmbu, pe care sunt depuse cele mai mari infecții, va fi curățată complect și pentru ca să nu se mai arunce pe ea gunoaie sau cadavre de animale, paza se va face prin soldați."[51] De altfel, numai câțiva ani mai târziu, răspândirea alarmantă a holerei în rândul localnicilor l-a determinat pe primarul Scarlat Orăscu să treacă la măsuri

46 Adevărul, 27 aprilie 1913, p. 2.
47 Viitorul, 12 august 1912, p. 4.
48 „Aceiași comisiune inspectând str. Abator, în dosul fabricii de tăbăcărie a d-lui N. Christodorescu, a găsit că pârâiașul Dâmbu, a debordat peste podișca din str. Apostoli, lăsând să se răspândească în sus și în josul acelei strade (sic!) murdării, provenite din vasul pieilor. Pentru aceasta a cerut primăriei să se ia cele mai urgente măsuri de asanare." Universul, 10 septembrie 1908, p. 2.
49 Mihail Sevastos, op. cit., p. 632.
50 Minerva, 15 septembrie 1909, p. 2.
51 Adevărul, 4 august 1910, p. 3.

energice de combatere și prevenire a infecțiilor, iar una dintre măsuri a vizat tocmai cursul de apă, căci

albia râului Dâmbu a fost curățită, dându-se ordin proprietarilor să-și îngrădească locurile care se limitează cu marginea râului. S-a mai luat măsuri ca străzile ce dau în Dâmbu să fie înfundate pentru ca să nu mai poată nimeni să depoziteze acolo tot felul de necurățenii.[52]

Dacă a fost o îmbunătățire, atunci a fost una de scurtădurată, căci obiceiurile nefaste se dădeau greu duse, dovadă stând situația locuitorilor din zona barierei Văleni, așa cum era consemnată de presă în martie 1912:

Cetățenii[...] se plâng că îndură mari mizerii din pricina gunoaielor ce se aruncă în cantități enorme la podul de peste gârla Dâmbu, ce străbate acea stradă. Pe lângă că locuitorii din aceste părți suportă mirosul asfixiant provenit de la rafinăriile de petrol, acum sunt nevoiți să mai îndure și aceste îngrozitoare mizerii emanate din gunoaiele depozitate pe Dâmbu.
În definitiv, aceste depozite de gunoaie formează cele mai primejdioase focare de epidemii. Deci, pentru înlăturarea pericolului, se impune ca, fără întârziere, autoritățile respective să ia măsurile cuvenite pentru curățarea acestor murdării extrem de vătămătoare salubrității publice.[53]

Inundații, gunoaie, epidemii, toate au rămas niște banale note de subsol în povestea Dâmbului atunci când a venit Marele Război, așa cum i-au spus contemporanii primei conflagrații mondiale. După o ofensivă surprinzătoare și victorioasă în Ardeal, trupele române au încercat să reziste eroic contraofensivei Puterilor Centrale, însă au înregistrat înfrângeri după înfrângeri atât la Turtucaia, pe frontul de sud, cât și pe trecătorile Munților Carpați. Împinși de iureșul avansului inamic, unitățile române au început retragerea spre Moldova, iar împreună cu ei o bună parte a administrațiilor civile din Muntenia, dar și numeroase familii, care luau calea refugiului. Dâmbu a fost, așa cum am menționat, martor al acestei triste bâjenii, majoritatea celor ce-au fugit din calea inamicilor ieșind din oraș pe podul de la Bariera Bucov sau prin garnituri aflate în Gara de Nord. Însă Dâmbu a fost și o victimă a acelei prăbușiri istorice, căci pentru a nu lăsa în mâna oponenților instalațiile de extragere, rafinare și depozitare a petrolului, o echipă mixtă britanico-română a aruncat în aer echipamentele rafinăriilor și a incendiat depozitele de carburant. **În acele zile, pe pârâu curgea păcură aprinsă**, conform martorilor, iar focul chiar s-a extins la câteva case din mahalaua Sfântul Gheorghe-nou aflate aproape de albie.[54]

Odată stins focul, noua administrație militară germană a avut numeroase probleme logistice, având de stabilit și reglat raporturile cu administrația civilă românească, precum și de condus viața într-un oraș afectat nu doar de distrugerile cauzate de retragerea trupelor române, cât și de condițiile extrem de grele, augmentate de o iarnă deosebit de geroasă. Însă odată cu venirea primăverii lui 1917, comandatura de ocupație a trecut la refacerea căilor de comunicație necesare atât trebuințelor militare, de aprovizionare a trupelor de pe front, cât și vieții economice locale. În acest sens, a dispus, printre altele, refacerea de urgență a podurilor de peste Dâmbu, dar și construirea unora noi, toate sarcinile căzând în responsabilitatea municipalității ploieștene. Prima lucrare abordată, în martie 1917, a fost podul pe care fabrica Ferrum (fosta Petrol-Foraj) începuse să-l construiască în amonte de bariera Bucov, imediat după actuala stradă Muzelor, cu rolul de a crea o legătură feroviară între întreprindere și linia Ploiești-Văleni. Evenimentele de la finele anului 1916 găsiseră podul edificat, însă nefinalizat, lipsindu-i tăblia și linia propriu-zisă de cale ferată. Ba mai mult de atât, în timpul iernii, o mare parte a materialului lemnos fusese furat de localnicii care nu aveau cu ce să se încălzească, așa că la momentul în care autoritățile germane au dispus refacerea podului din acesta mai rămăseseră numai „piloții de la ambele culei”[55]. Executând ordinele primite de la oficialitățile militare, administrația locală l-a tocmit pe antreprenorul de origine italiană Angelo Rocanelli de pe strada Târgșor pentru executarea lucrărilor la podul de pe Dâmbu, din dreptul fabricii Ferrum, dar a cerut și instalarea unei santinele germane, pentru a preîntâmpina alte furturi ale materialelor care vor fi aduse pe șantier.

Un alt pod care s-a refăcut în mai 1917, tot la cererea autorităților de ocupație, a fost cel din bariera Corlățești, acolo unde, potrivit raportului întocmit de Serviciul Tehnic al Primăriei,

A fost nevoie de demontarea în întregime a podului, de baterea a șase piloți din nou, de facerea cu material din nou a căptușelei culeei din dreapta și a aripei din amonte, precum și de înlocuirea podelei pe toată suprafața cu material din nou.
De asemeni, s-au mai făcut pavarea din nou cu bolovani de râu a prelungirei aripelor din dreapta podului, precum și a șanțurilor de scurgere al stradei Mircea Basarab la vărsarea în Dâmbu.
În fine, s-a așternut un strat nou de pietriș pe tablierul podului, cum și toate umpluturile de pietriș necesare în dosul culeei și aripelor.[56]

Iar acestea nu au fost nici pe departe singurele lucrări de acest fel efectuate în prima primăvară sub ocupația Puterilor Centrale. La cererea expresă a locotenentului Wolf din cadrul comandaturii, s-a construit în aval de bariera Bucov un alt pod peste Dâmbu, de cinci metri deschidere și trei metri lățime, prevăzut cu poartă de închidere. Acesta trebuia să faciliteze trecerea vitelor de la zalhanaua unui anume Vasile Avram de pe strada Privighetorii la pășunea din dreptul abatorului. Nu au fost uitate nici podețele peste gârlele care se vărsau în Dâmbu: în ultimele zile ale lui mai 1917, medicul-șef al orașului cerea municipalității să construiască de urgență

Pe strada Matei Basarab, peste viroaga Tabaci, un pod de lemn în locul unde a fost podul cel vechiu deoarece din lipsa lui e aproape imposibilă circulația trăsurilor pe acea stradă; vadul gârlei fiind adânc, e imposibil să trecem cu ambulanța serviciului pentru ridicarea bolnavilor contagioși.
Afară de aceasta, din cauza lipsei de pod, se pune de către locuitorii care caută să astupe viroaga fel de fel de gunoaie acolo care, amestecându-se cu apa, pe lângă că formează o mocirlă, dar exhalează și un miros pestilențial, infectând aerul.[57]

Ba mai mult, medicul-șef făcea o adnotare prin care îi amintea primarului că i-a vorbit personal despre necesitatea acestui podeț și a ameliorării situației gârlei, însă nu se întâmplase nimic. Și nici nu este clar ce s-a petrecut în această situație; în schimb, celelalte trei poduri peste Dâmbu erau gata la începutul verii.

Dâmbu în interbelic - o modernizare prea mult așteptată

Perioada interbelică a fost, fără dar și poate, o perioadă de transformare pentru pârâul Dâmbu, o perioadă în care metehnele, păcatele și neajunsurile deceniilor precedente s-au îmbinat cu speranțele, planurile și ideile viitorului, mai exact ale unui viitor care seducea prin modernizarea, occidentalizarea și prosperitatea ce părea să fie la o aruncătură de băț. Istoria însă a avut alte planuri și un alt curs, iar multe dintre aceste viziuni au fost date uitării, la fel cum s-a întâmplat și cu faptele în sine care au marcat anii ‘20 și ‘30 ai secolului trecut din **marea poveste a micului pârâu.**

Într-o oglindire a dezvoltării României interbelice, și zona Dâmbului a cunoscut o dezvoltare remarcabilă în anii interbelicului. În primul rând, a fost o dezvoltare industrială. În partea de nord, aproape de intrarea pârâului în oraș, rafinăria Vega și-a mărit capacitățile de rafinare, devenind unul dintre marii jucători de pe piața petrolului din România. Apoi, traficul feroviar pe linia Ploiești-Vălenii de Munte a crescut în volum și în importanță, ceea ce s-a tradus și într-o dezvoltare a capătului sudic al căii de fier folosite de CFPV[58], firma privată care opera linia Ploiești-Văleni. Drept urmare, palatul Gării de Nord a fost extins în 1933-1935, păstrându-se arhitectura originală și ajungându-se la forma actuală (cu toate că existase, ulterior, și un plan de construire pe locul peronului 1 a unui nou corp, lipit de cel vechi și fără nicio legătură estetică cu acesta, plan care, din fericire, nu s-a mai înfăptuit). Tot în această zonă funcționau în perioada interbelică, pe lângă Societatea Pâinea, moara Crăciunescu (aflată, cel mai probabil, în directă relație comercială cu fabrica de pâine), iar pe partea cealaltă a pieței Gării de Nord, societatea Macazul. Dincolo de liniile de cale ferată, pe lângă marele parc industrial al Rafinăriei Vega, dar și de unitățile CFPV-ului (depoul, remiza de automotoare, stația de pompe etc.), se dezvoltaseră și alte industrii ca societatea Canada, societatea Fontana și societatea Blank Works.

Ceva mai în aval, la bariera Dâmbu exista o altă concentrare industrială. Până în șoseaua spre Bucov, pe malul drept se găsea **Societatea Petrol-Foraj (fosta uzină Nissl)**, iar pe cel stâng o unitate a **societății Distribuția**, ce se învecina spre est cu Societatea Sondajul și, dincolo de calea ferată, cu **rafinăria Cometa**. Vizavi de aceasta din urmă, așadar la est de drumul de fier, se găsea **rafinăria Redevența**, în timp ce spațiul dintre calea ferată și malul stâng al Dâmbului era ocupat de oborul de vite și de abator, trecut la rândul său prin modernizări și extinderi, unele destul de complicate și dificil de finalizat. Astfel, în Monografia Orașului Ploiești, publicată în 1937 sub coordonarea lui Mihai Sevastos, se preciza că abatorul comunal ajunsese să aibă trei pavilioane mari de tăieri (unul pentru vite mari, altul pentru vite mici și unul pentru porci) și numeroase anexe (sală de vidanjare, grajd, laborator de cercetări bacteriologice, locuința directorului etc).[59]

Următorul centru industrial de pe firul Dâmbului se găsea la bariera Gogoașe, dincolo de râu, pe partea stângă a străzii Mihai Bravu, acolo unde funcționa **Fero-Email**. Iar ultima fabrică de pe raza Ploieștilor era **Dorobanțu**, la rândul său extinsă în mai multe rânduri.

La fel de importantă, dar și deopotrivă spectaculoasă și contradictorie, a fost **dezvoltarea urbanistică**. Cel mai

52 Prahova. Ziarul Partidului Conservator din Prahova, 25 septembrie 1911, p.1.
53 Adevărul, 10 martie 1912, p. 4.
54 Carol Nicolae Debie, op. cit., vol. 3, p. 115.
55 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență, dosarul 39/1917, f. 1.
56 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență, dosarul 39/1917, f. 19.
57 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență, dosarul 39/1917, f. 26.
58 Căile Ferate Ploiești-Văleni.
59 Mihail Sevastos, op. cit., p. 570.

nordic pol al modernizării de-a lungul pârâului Dâmbu a fost zona Gării de Nord, care încă din primii ani de după Primul Război devenise un punct de atracție pentru ploieșteni, căci aici funcționa singurul teren cât de cât adecvat fotbalului, după ce stadionul din sudul orașului fusese dezafectat. Pe acest teren a jucat la începutul anilor '20 **Prahova Ploiești**, echipa de tradiție a orașului, patronată de industriașul Jacob Koppes, însă stadionul – dacă poate fi numit așa – era departe de necesitățile unui public tot mai numeros și mai pătimaș, după cum nota un gazetar local:

nefiind nici o punte peste gârla numită Dâmbu, care desparte terenul de sport de lângă gara de Nord de oraș, publicul care vroește să asiste la match-urile de foot-ball întâmpină mari neplăceri.[60]

Iar povestea sportivă a zonei nu se încheie odată cu relocarea echipei Prahova Ploiești, căci în jurul comunității CFPV s-a născut principala sala rivală, **Tricolorul CFPV**, condusă de inginerul Valeriu Haret. Totodată, perioada interbelică a adus și o modernizare a pieței Gării de Nord, care a fost reamenajată la mijlocul anilor '30, pentru a se oferi perspectivă monumentală palatului mărit al stației feroviare, dar a fost martora și **apariției unor lotizări noi, așa cum este, spre exemplu, cea de pe strada Inginer Drogeanu**[61]**, cu case ridicate după 1923**[62]**, marcate de o varietate de stiluri arhitecturale și destinate cu precădere personalului superior al CFPV-ului**.Totodată, la mijlocul anilor `30, CFPV-ul a decis ca pe locul unui rezervor de păcură dezafectat, aflat în stânga gării, să ridice Casa Muncii, o clădire cu subsol, parter și două etaje spațioase, destinată angajaților săi, dar și comunității din zonă. Aceasta trebuia să răspundă

necesităților personalului inferior al liniei Ploiești-Văleni, de circa 700 de persoane și familiilor lor, punându-se la dispoziție o baie, un dispensar medical, unde se vor da consultații și medicamente gratuite, un loc de odihnă și mâncare pentru personalul care face serviciu 24 de ore; dormitoare și săli de mâncare pentru cei 30 de ucenici care lucrează în atelierele liniei CFPV, clasele școlilor profesionale pentru personalul inferior, cu specialitățile mișcare, întreținere și tracțiune, un local pentru banca populară a personalului, precum și câteva camere pentru personalul de serviciu și personalul inferior.[63]

Dacă această clădirea avea să fie inaugurată în 1939, alte proiecte nu aveau să se mai materializeze niciodată. Așa a fost cazul pasajului superior peste calea ferată de la Bariera Văleni, ale cărui planuri erau în pregătirea specialiștilor de la CFPV în vederea oferirii lor municipalității, care ar fi trebuit să-l execute. Prin această lucrare se viza și rezolvarea problemelor de trafic, care era din ce în ce mai intens în zona de nord a orașului, dar „va contribui într-o măsură foarte mare la înfrumusețarea și sistematizarea orașului”[64].

În timp ce zona gării se moderniza prin apariția de noi construcții elegante, sanitare și cu confortul noilor vremuri, casele din mahalalele Sfântul Gheorghe-nou și Domnească rămâneau un spațiu al periferiei și al sărăciei, locuințele fiind modeste, străzile nepavate și lipsite de canalizare, ceea ce făcea ca, din punct de vedere al standardului de locuire, interbelicul să nu se diferențieze prea mult de deceniile precedente. Anii dintre cele două războaie mondiale au adus însă o schimbare majoră pe malul stâng al Dâmbului, pe vechiul câmp al Berească. Chiar dacă spațiul fusese inițial destinat creării unui mare parc al Ploieștilor, schimbările de administrație locală, fiecare cu viziuni diferite, au dus la un rezultat radical diferit: circa 94 de hectare au fost lotizate și s-au acordat câtorva sute de familii care și-au ridicat locuințe în ceea ce devenise cunoscut drept Cartierul Demobilizaților. Administrațiile următoare, mai ales cele de după adoptarea noului plan de sistematizare din 1933, au încercat să întoarcă această măsură, pe termen scurt prin refuzarea acordării de noi autorizații de construcție[65], iar pe termen lung prin pregătirea exproprierilor, însă al Doilea Război Mondial și instaurarea comunismului au anulat această politică urbanistică.

Dintre toate ipostazele sale, Dâmbu a avut și una mult mai macabră, fiind perceput în comunitatea ploieșteană ca **spațiu al abandonului, al nelegiuirii și al infracționalității.** Respingător prin murdărie și mirosuri, neamenajat și slab locuit, Dâmbu era locul perfect pentru a se pierde urma, pentru a ascunde ceea ce nu trebuia cunoscut și a se înfăptui acte reprobabile. Care, probabil, s-au petrecut dintotdeauna, căci nu degeaba consemna gazetarul în 1906 că

*Pe această gârlă, ce prezintă un aspect **sinistru**, multe fapte rele s'au săvîrșit. Unele din ele au fost descoperite, iar altele au rămas ascunse pentru totdeauna. De acestea numai **șocatele maluri ale Dâmbului** ar fi putut să facă mărturisiri.*[66]

Iar albia pârâului chiar văzuse multe drame, crime și alte nelegiuri, după cum stau dovadă articolele din presa de altădată. Fiind un loc slab locuit și aproape sălbatic, în proximitatea Dâmbului au avut loc violuri îngrozitoare sau omoruri care au șocat comunitatea locală[67]. Era, fără îndoială, unul dintre spațiile potrivite ale geografiei urbane ploieștene pentru ascunderea a ceea ce trebuia, din perspectiva făptașilor, să dispară. De aceea, în prima parte a secolului al XX-lea au curs știrile despre nou-născuți abandonați în albia Dâmbului[68], unele dintre având, din păcate, deznodământul tragice[69]. Iar această ipostază de loc de taină al ploieștenilor și nu numai, acolo unde se îngropau cele ce urmau să rămână nemărturisite și se aruncau toate cele de care unii și alții trebuiau să se descotorosească fără să li se ia urma, a continuat și în primii ani ai comunismului. Spre exemplu, la finele anilor `40, fostul ofițer de cavalerie Grigore Nedelcovici ajungea să-și arunce în apa pârâului toate decorațiile obținute pentru bravura sa pe frontul Primului Război Mondial[70], de teamă că i-ar putea fi descoperite de către Securitate și utilizate ca probe într-o eventuală acuzație politică[71].

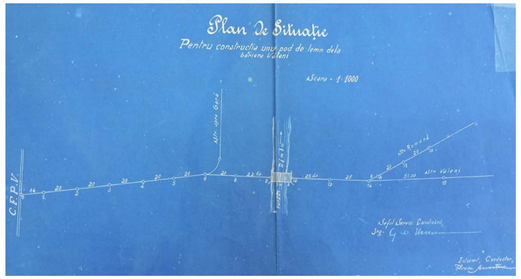
Revenind însă la pârâul de la începutul anilor `20 ai secolului trecut, se remarcă aceeași problemă care îi definise cursul în toate deceniile precedente: inundațiile masive cu efecte devastatoare asupra locuitorilor. Prima revărsare semnificativă a avut loc în toamna lui 1924, atunci când

Ploaia torențială, însoțită de grindină, care a căzut azi la orele 12 jumătate ziua, a provocat pagube incalculabil de mari. Astfel, fabrica de săpun [...] de la bariera Bucov a fost inundată, apa pătrunzând în tot localul fabricii.
Întreg gardul societății Macazul de la Gara de Nord, în întindere de câteva sute de metri, a fost luat de apa Dâmbului, care s-a revărsat. Fabrica de postav Dorobanțu fu complet inundată, apa ajungând la 60 cm înălțime. De asemenea, 16 locuințe din jurul acestei fabrici, în care locuiau lucrătorii sus-zisei fabrici, sunt amenințate să se surpe din cauza cantității mari de apă care a pătruns în ele.

Toate râurile[72] *de pe apa Dâmbului au fost rupte. Oborul a fost, de asemenea inundat. La abatorul comunal și la câteva locuințe din jurul lui s-au produs stricăciuni mari.*[73]

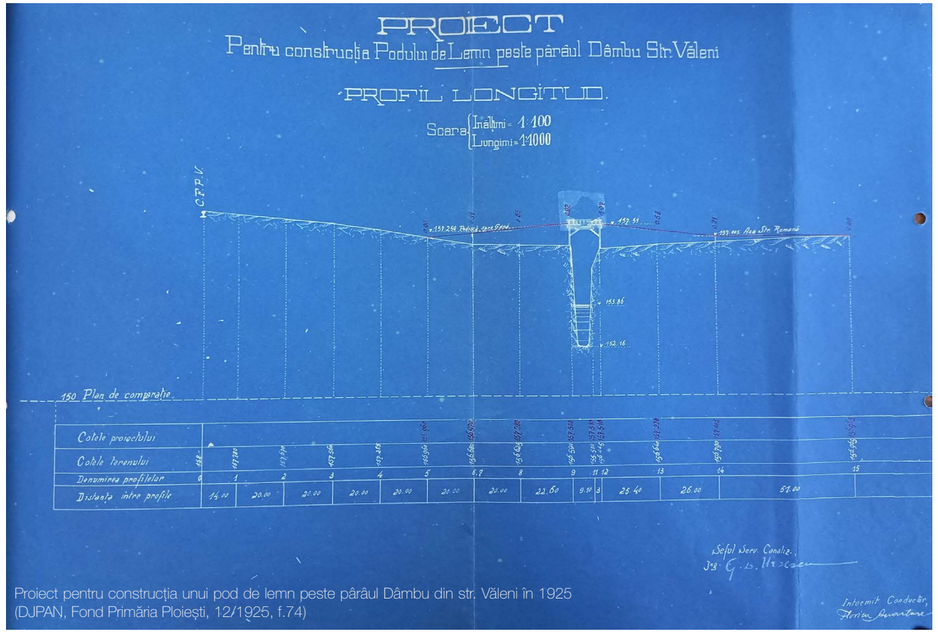
Această inundație a fost, se poate spune, picătura care a umplut paharul în privința podurilor din Ploiești. Despre cel de la Bucov se semnala încă din 1922 că are parapetul lipsă, prezintă găuri în partea carosabilă și tremura ca urmare a traficului tot mai amplu, ziariștii considerând că este doar o chestiune de timp „până nu-și vor frânge gâtul mai mulți oameni în accident de trăsură, automobil sau camion într-o noapte întunecoasă”[74]. Acel pod avea, de altfel, și o lățime foarte mică și cu o deschidere peste apă de 14 metri, fiind refăcut de mai multe ori (ultima dată, până la înlocuirea sa, în 1932[75]) ca urmare a circulației intense, municipalitatea fiind conștientă că, în curând, avea să fie nevoie de unul nou, potrivit vremurilor. Însă inundația din 1924 a făcut aproape cu totul impracticabil podul de la bariera Văleni, ceea ce i-a determinat pe locuitorii din suburbia Sf. Spiridon să adrese Primăriei o petiție prin care cereau refacerea de urgență a podul:

Cu ocazia venirii apelor mari, în urma ploilor ce au căzut în ultimul timp, terasamentele de la aripile podului Bariera Văleni au fost luate de apă și apoi apele extraordinare au mâncat terenul de la temelia cubelor astfel că fondația de beton a rămas suspendată fără bază.[76]

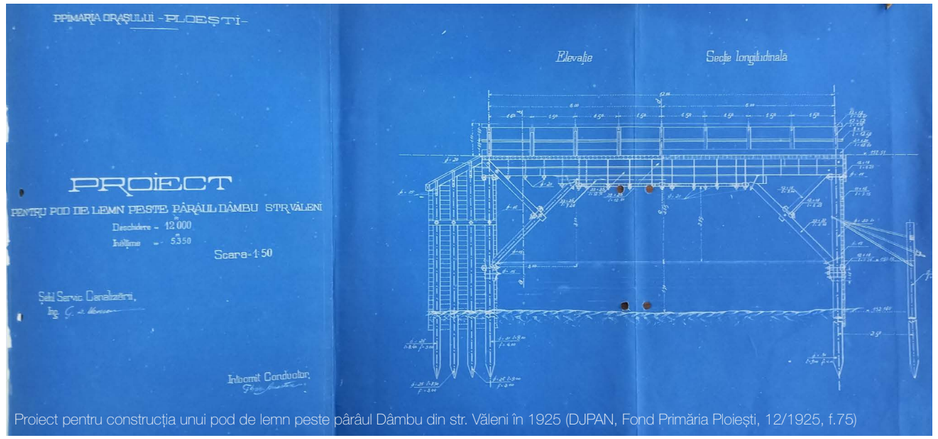

Plan de situație pentru construcția unui pod de lemn la bariera Văleni în 1925 (DJPAN, Fond Primăria Ploiești, 12/1925, f.73)

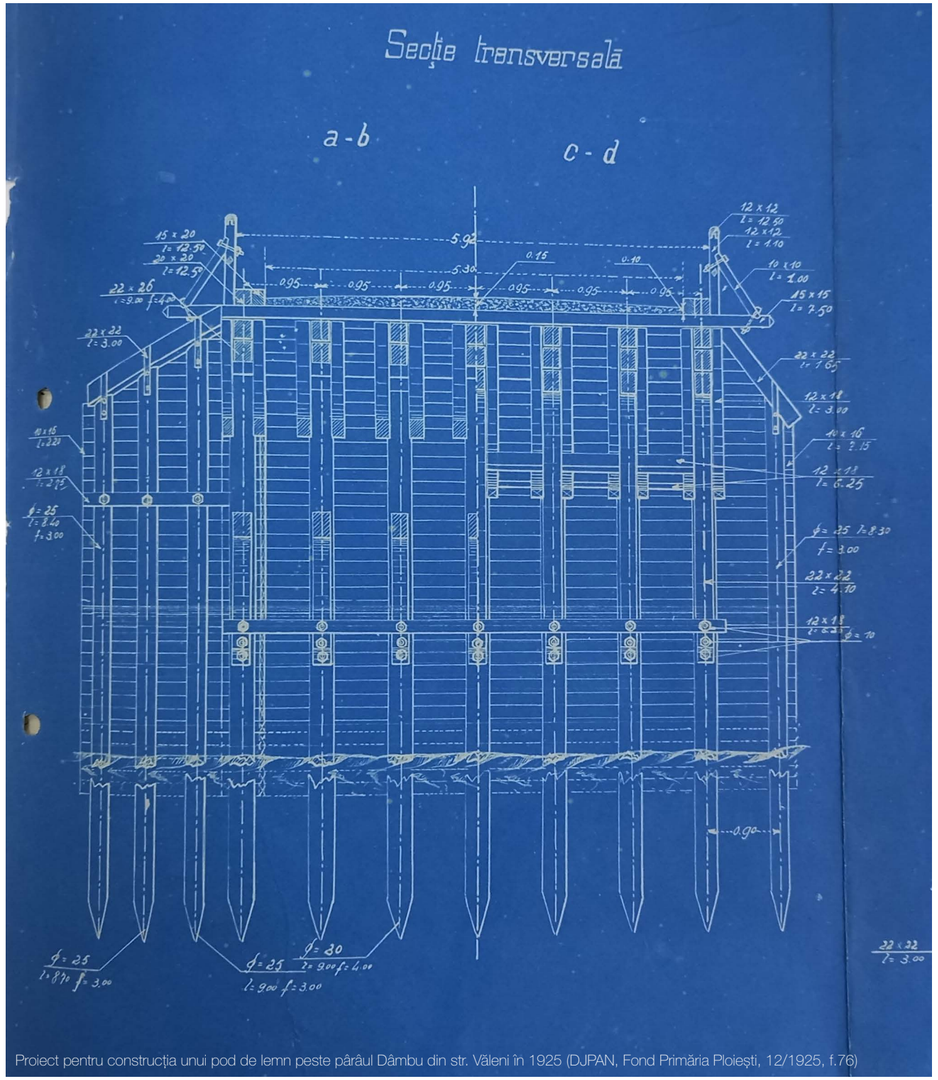
60 Dimineața, 27 octombrie 1922, p. 3.,în Lucian Vasile, A fost odată la Ploiești. Bătăi cu flori, fotbal și concursuri de miss, AEDU, București, 2023, p. 72.
61 În prezent, strada Poienității.
62 DJPAN, Fond Primăria Municipiului Ploiești – Corespondență, dosarul 81/1923, passim.
63 Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare ANIC), Fond Ministerul Lucrărilor Publice – Consiliul Tehnic Superior (în continuarea MLP – CTS), dosarul 1101, ff. 5-6.
64 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență, dosarul 13/1936, f. 5.
65 DJPAN, Fond Primăria Ploiești – Corespondență, 136/1936, f.31v.
66 Dimineața, 24 noiembrie 1906, p.3.
67 Adevărul, 28 decembrie 1924, p. 2.
68 Tempo!, 27 septembrie 1934, p. 1.
69 Zorile, 16 noiembrie 1935, p. 2.
70 Grigore Nedelcovici (1892-1964) a fost tatăl scriitorului Bujor Nedelcovici (1936-2023). Lucian Vasile, Cei pe care i-am uitat. Represiunea comunistă la Ploiești. 1948-1964, AEDU, București, 2020, pp. 387-412.
71 Bujor Nedelcovici, Jurnal infidel. Pagini din exil. 1987-1993, vol. 1, Editura Eminescu, București, 1998, p. 3.
72 Probabil o greșeală de tipar, fiind vorba de fapt de poduri.
73 Dimineața, 3 octombrie 1924, p. 5.
74 Ploeștii, 27 august 1922, p. 2.
75 ANIC, Fond MLP – CTS, dosarul 983, ff. 14, 20.
76 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență,dosarul 63/1924, f. 1.

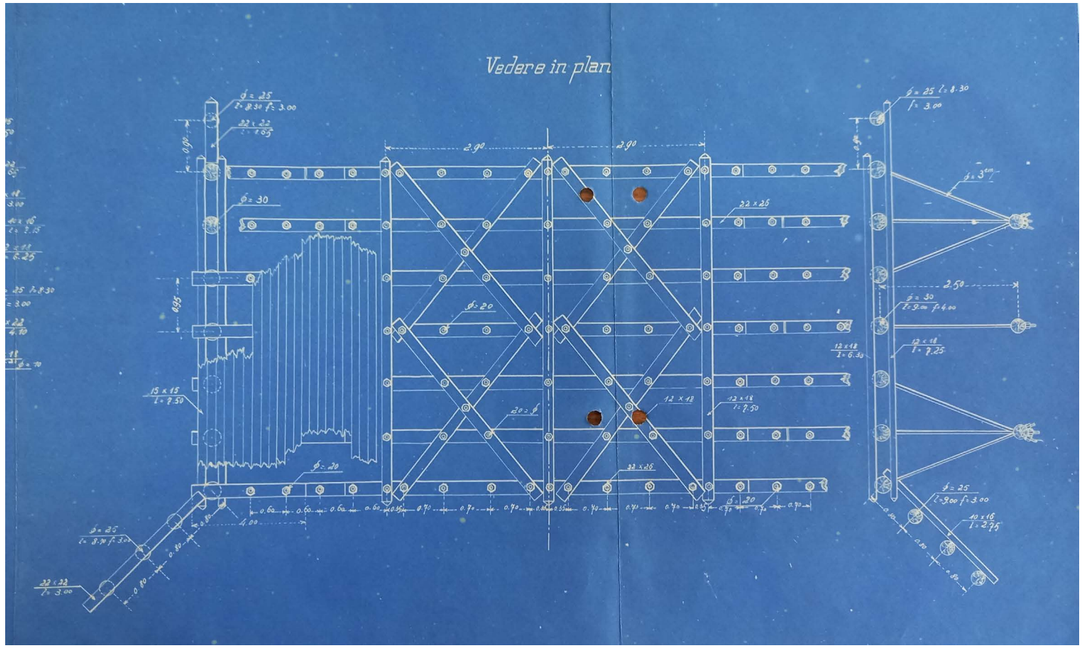
Proiect pentru construcția unui pod de lemn peste pârâul Dâmbu din str. Văleni în 1925 (DJPAN, Fond Primăria Ploiești, 12/1925, f.74)

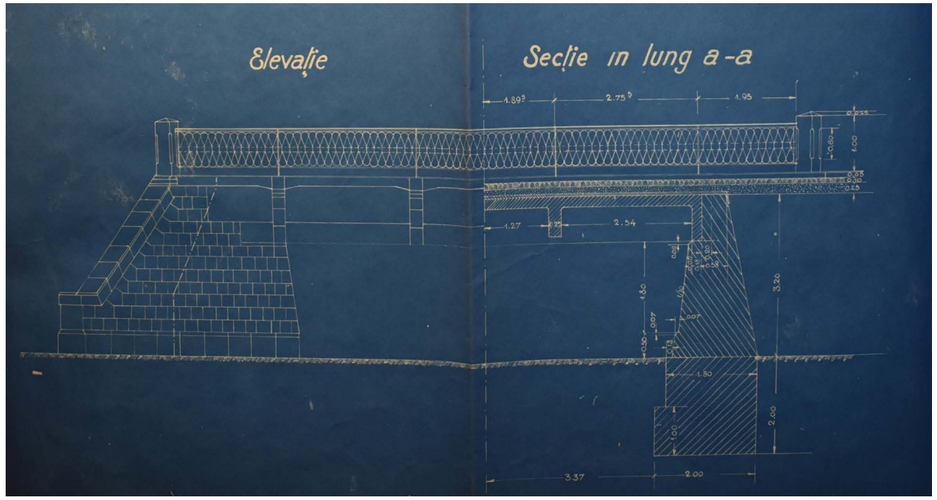
Proiect pentru construcția unui pod de lemn peste pârâul Dâmbu din str. Văleni în 1925 (DJPAN, Fond Primăria Ploiești, 12/1925, f.75)

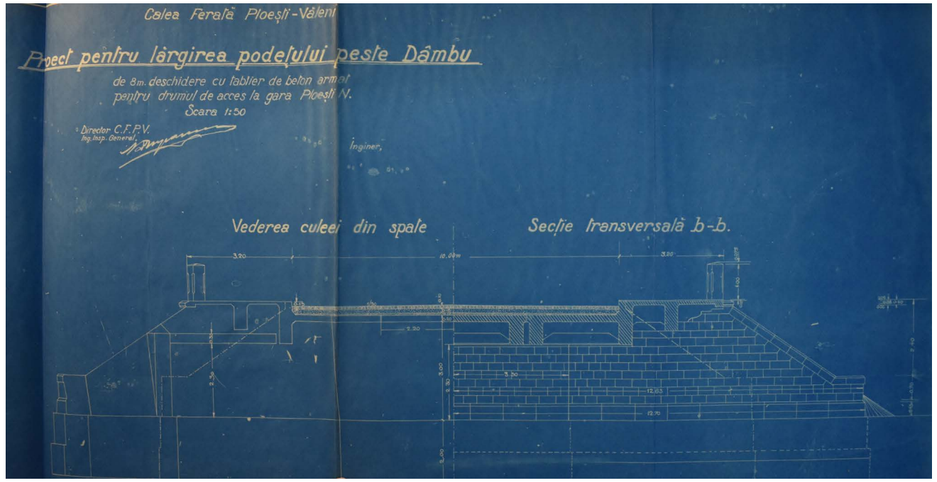
Proiect pentru construcția unui pod de lemn peste pârâul Dâmbu din str. Văleni în 1925 (DJPAN, Fond Primăria Ploiești, 12/1925, f.76)

Proiect pentru construcția unui pod de lemn peste pârâul Dâmbu din str. Văleni în 1925 (DJPAN, Fond Primăria Ploiești, 12/1925, f.76)

Proiect pentru lărgirea podețului cu tablier de beton armat peste apa Dâmbu întocmit în 1927 (ANIC, MLP - Consiliul Tehnic Superior, dosarul 426, f. 7)

Proiect pentru lărgirea podețului cu tablier de beton armat peste apa Dâmbu întocmit în 1927 (ANIC, MLP - Consiliul Tehnic Superior, dosarul 426, f. 7)

Primăria răspunde abia la începutul primăverii anului următor, prin instalarea unei pasarele de lemn, iar în vară se demarează procedura de consolidare a podului de ciment[77], lucrarea fiind încredințată la 18 iunie 1925 antreprizei lui I.C. Codreanu din strada C.A. Rosetti, având ca termen de finalizare luna septembrie. Cu această ocazie, municipalitatea se adresează și conducerii Rafinăriei Vega, pentru a muta canalul deversor al întreprinderii care se afla la vreo zece metri în amonte față de pod:

avem onoare a vă ruga să binevoiți a muta deversorul de scurgere al canalului care duce la râul Dâmbu apele de serviciu de la societatea Vega, în aval de pod, la 15 metri depărtare, întrucât apele ce vin de la rafinăria d-v sunt cu acid sulfuric cari conțin acizi, cari atacă betonul la podul ce actualmente se repară de Primărie.[78]

Răspunsul rafinăriei Vega prefigurează marele scandal pe care o lucrare atât de mică, dar necesară, avea să-l stârnească:

am întâmpinat opozițiuni ale așa-zișilor proprietari ai malului râului Dâmbu, astfel că vă rugăm să binevoiți a ne împuternici printr-o adresă ca să putem executa această lucrare în interesul general, sub controlul serviciului dumneavoastră tehnic[79]*.*

Lucrarea este finalizată, podul este consolidat în toamna lui 1925, însă lucrurile erau departe de a se încheia, după cum explicau cei de la rafinărie, într-o corespondență adresată municipalității:

Când s-au făcut reparațiile la podul de beton de la bariera Văleni, am dat antreprenorului dumneavoastră niște scânduri noi ca să facă un jgheab pentru scurgerea apelor mai la vale de locul unde se executa lucrarea; am dat numai ca împrumut acele scânduri; acum lucrarea fiind terminată și voind a ridica acelea scânduri, suntem împiedicați de proprietarul locului vecin cu podul și care vă este bine cunoscut prin multiplele șicane ce face și despre care v-am informat la timp. Amenință pe oamenii noștri cu toporul.
De asemenea, amenință că va strica și împiedica orice lucrare am voi să facem în interesul apărării podului și nu numai lucrările care ar atinge terenul lui, dar chiar care ar fi făcute în albia pârâului Dâmbu.
Am deviat apele de acolo de unde aveam în drept necontestat în urma cererii dvs și vă rugăm stăruitor să procedați energic față de acel proprietar care, după ce a încercat să ne speculeze, acum recurge la amenințări pentru lucrări care sunt în interesul obștesc și nu al nostru particular.[80]

A fost nevoie de intervenția pe teren a reprezentanților autorităților locale, care au admis că noul canal trecea, într-adevăr, pe proprietatea lui V. Udrescu, însă, prin avertismente și sancțiuni acordate ambelor părți, au izbutit să detensioneze, măcar pentru moment, problema Dâmbului, a podului și-a canalului colector din bariera Vălenilor.
Mult mai dificilă a fost însă problema canalizării, primele lucrări fiind efectuate în primăvara anului 1922 (cu unele premergătoare în anul de dinainte), în câteva zone din centrul orașului, precum și în zona din avalul Dâmbului, acolo unde săparea și instalarea canalului pe sub liniile de cale ferată a reprezentat o mare provocare tehnică:

s-au lucrat 650 m. canal colector tip mare de 2/2.30 m., începând de la pârâul Dâmbu, imediat după podul liniei ferate Ploești-Urziceni și s-a mers paralel cu această linie până la cantonul C. F. R. unde linia a fost tăiată mergându-se cu lucrarea până în str. Mircea Basarab. Aci s-a executat o lucrare foarte importantă din punct de vedere tehnic și anume trecerea colectorului pe sub liniile ferate Ploești-Buzău şiPloești- Văleni de Munte. Canalul a avut aci o adâncime de 7 m, de la nivelul liniei ferate, iar lucrările au fost executate sub nivelul hydrostatic al păturei de apă în grele condițiuni de epuizare, fiind nevoie de mari instalațiuni.[81]

Cu această ocazie se fac și primele lucrări de regularizare a pârâului, mai exact circa doi kilometri din cursul pârâului fiind adânciți (nu și îndreptați în maniera de la finele anilor `30), iar la punctul de întâlnire cu canalul colector s-a betonat albia pe o porțiune de circa 100 de metri. **În geografia de astăzi a orașului, această porțiune sistematizată la începutul perioadei interbelice pare să fie cea care pleacă din spatele fabricii Dorobanțu, taie strada Mircea cel Bătrân și cele două căi ferate, trecând apoi de stația de epurare a apei menajere și încheindu-se în dreptul haltei Dâmbu din apropierea Corlăteștilor.** Această abordare avea

77 DJPAN, Fond Primăria Ploiești – Corespondență, dosarul 76/1925, f. passim.
78 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență, dosarul 66/1925, f.15.
79 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență,dosarul 66/1925, f.18.
80 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență,dosarul 66/1925, f.18.
81 Universul, 14 aprilie 1925, p. 6.f.18.

la bază ideea că acest „pârâu[...] formează baza sistemului de canalizare al orașului”, lucrările având ca scop tocmai protejarea orașului de inundațiile devastatoare. Cum însă ritmul lucrărilor era, din rațiuni bugetare, mult prea încet (estimările fiind că sistemul de canalizare necesar Ploieștilor ar fi gata în 50 sau chiar 60 de ani, iar asta doar dacă orașul nu ar mai crește), efectele erau și ele departe de cele așteptate. Implementate de societatea bucureșteană Edilitatea, lucrările au avansat ceva mai rapid în anii următori, reușindu-se până în 1928 atingerea bornei de zece kilometri de canal colector, precum și edificarea între 1927-1929 a stației de epurare din avalul pârâului, cu camera de decantare a nisipului, două camere de decantare a nămolului și echipamentele conexe[82].

Prea puțin față de nevoile reale ale ploieșteni, iar asta s-a văzut aproape an de an în prima decadă a interbelicului. După inundațiile din toamna 1924, următoarele au fost cele din primăvara lui 1925, pe fondul topirii zăpezilor:

Zăpada căzută în abundență săptămâna trecută începând să se topească, în ultimele două zile, a făcut ca străzile orașului nostru, care este necanalizat, să fie complet inundate. Apa, neavând unde să se scurgă, a acoperit și trotuarele, făcând astfel imposibilă circulația pietonilor. Străzile care dau spre pârâul Dâmbu, singurul loc de scurgere, stau sub apă de două zile.[83]

Situația se repetă, aproape la indigo, în iarna următoare, când un reporter nota în ianuarie 1926 că orașul era complet inundat:

De trei zile, orașul nostru se află sub apă și zăpadă. Nu poți să te duci nicăieri, fără a intra, cel puțin, până la genunchi în apă și zăpadă. [...]
În partea de jos a orașului, situația e și mai dezastruoasă. Străzile Buna-Vestire, Mihai Bravu, Domnească, Tabaci, Armași, Sf. Dumitru, Sfinții Apostoli, Banu Manta etc. sunt complet inundate, apa tronând de la un cap la altul și de pe o partea alta, iar trecerea este cu desăvârșire oprită. Apele se umflă din ce în ce, intrând prin curți, pivnițe și casă. În partea dinspre linia ferată, casele sunt ca niște insule în mijlocul mărilor. De notat faptul că acest cartier este locuit de ceferiști și muncitori de la fabrici, care îndură în momentele de față groaznice mizerii.
Ceea ce devine și mai periculos este iminenta revărsare a gârlei Dâmbului. În acest caz, cartierul fabricei Dorobanțul este foarte mult periclitat. Dacă Dâmbu se revarsă, o mulțime de case ar trebui evacuate. Orașul a devenit pustiu. Trăsurile simt rare, automobilele te lasă în mijlocul drumului, iar transporturile se face cu mare anevoie. Pe ici colea, pietonii se luptă din toate puterile să descopere un drum mai prielnic de trecere, primăria ar trebui să ia măsuri urgente de desfundare a străzilor.[...][84]

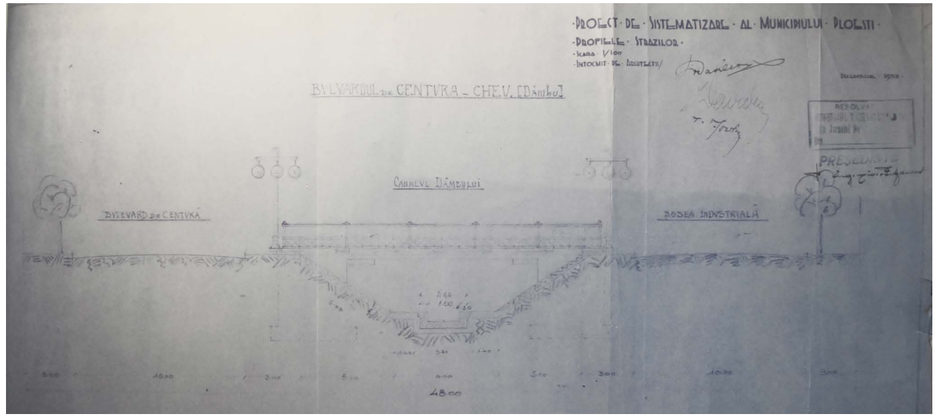
Iar inundațiile provocate de topirea zăpezilor continuă aproape iarnă de iarnă, augmentate și de faptul că șanțurile de scurgere din oraș erau din ce în ce mai slab întreținute de autorități, dar și mai pline de mizerii aruncate de localnici. Poate și mai grave erau însă inundațiile provocate de furtunile din sezonul cald, așa cum a fost cea din primele zile ale lui iunie 1926:

O ploaie de o violență extraordinară s'a abătut asupra orașului și județului nostru astă noapte. Ploaia a început aseară la ora 9 jumătate și a ținut până aproape de miezul nopței, cu intermitențe, și însoțită din când în când de grindină de o mărime neobișnuită. Orașul este plin de apă, străzile sunt tot una. [...]
*În partea de jos a orașului este o **jale de nedescris**. Apele au pătruns prin curți și case. Lumea alarmată a căutat adăpostul prin poduri. Apa a cauzat stricăciuni mari grădinelor de zarzavat. Pârâul Dâmbu s'a umflat ieșind din matcă și distrugând toate îngrădirile. [...]*
O femeie cu un copil in brațe voind să se salveze, a ieșit din casă. Ea a fost prinsă de șuvoi și înecată. Astăzi dimineață cadavrul femeii a fost pescuit la o mare distanță de oraș. Corpul copilului a fost găsit pe jumătate mâncat de câini.[85]

Dacă inundațiile, fie ele cauzate de topirea zăpezilor sau de ploi, continuă neabătute, lucrările la canalizare și la rectificarea pârâului stagnează în timpul crizei financiare de la mijlocul anilor ‘30. Stoparea neașteptată a dus, susținea presa locală, la deteriorarea celor înfăptuite până atunci, zona betonată din aval prezentând fisuri ca urmare a presiunii apei, iar bazinul de decantare fiind șubrezit de infiltrările de apă[86], ceea ce sugerează și că însăși construcția în sine avea unele cusururi.

Însă odată cu instalarea guvernului Gheorghe Tătărăscu în 1933 și, implicit, schimbarea de administrație locală, lucrurile par, în sfârșit, să ia o direcție clară și palpabilă. Noul plan de sistematizare a orașului, elaborat de către Toma T. Socolescu, Simion Vasilescu și Ion Davidescu și adoptat de către municipalitatea ploieșteană tot în 1933, avea o subsecțiune dedicată pârâului Dâmbu.

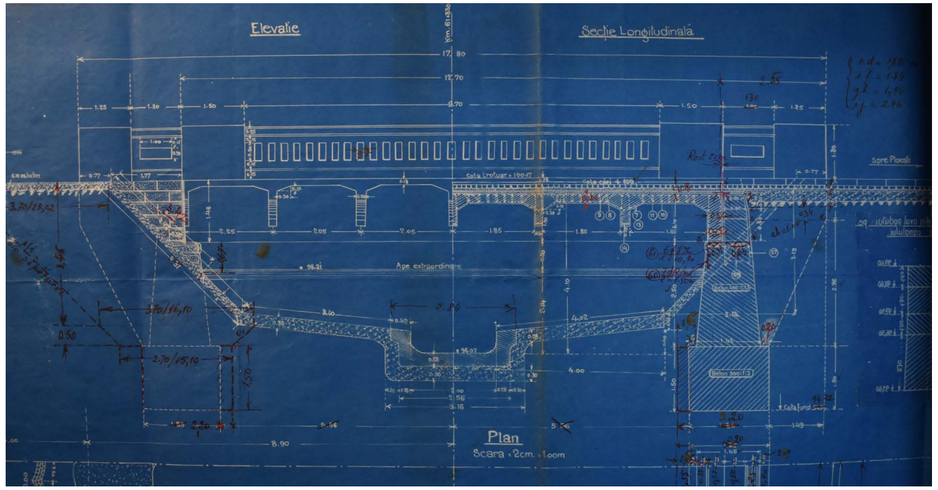
82 Mihail Sevastos, op. cit., Anexă, p. 9.
83 Adevărul, 24 decembrie 1925, p. 6.
84 Dimineața, 20 ianuarie 1926, p. 9.
85 Lupta, 4 iunie 1926, p. 2.
86 Ploeștii, 17 iunie 1933, p. 1.

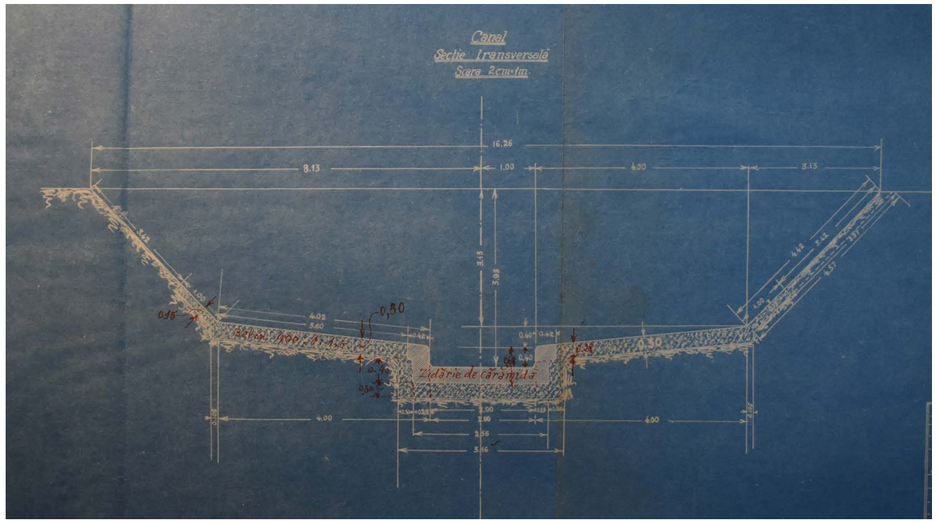
Bulevardul de centură de pe cheiul Dâmbului conform proiectului de sistematizare al oraşului Ploieşti elaborat de Socolescu, Vasilescu şi Davidescu în 1933 (ANIC, MLP – Consiliul Tehnic Superior, dosarul 264, f. 86)

Bariera Găgeni conform proiectului de sistematizare al oraşului Ploieşti elaborat de Socolescu, Vasilescu şi Davidescu în 1933 (ANIC, MLP – Consiliul Tehnic Superior, dosarul 393, f. 13)

Proiect din 1933 pentru podul de beton armat din Bariera Bucov (ANIC, MLP – Consiliul Tehnic Superior, dosarul 983, f. 53)

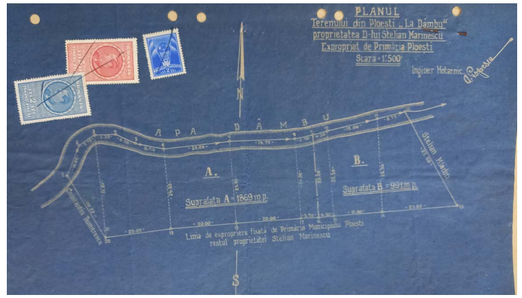

Proiect din 1933 pentru podul de beton armat din Bariera Bucov (ANIC, MLP – Consiliul Tehnic Superior, dosarul 983, f. 54)

Autorii studiului admiteau că şi-ar fi dorit realizarea unui alt curs al Dâmbului, mai la marginea oraşului, pe lângă linia de cale ferată spre Văleniide Munte, însă alte raţionamente au cerut, în această privinţă, respectarea, în linii mari, a celor stabilite în planul Lindley[87]. Astfel, **Dâmbu trebuia rectificat, prin îndreptare şi adâncire**, având de-o parte şi de alta câte un bulevard: cel interior, de 16 metri, cu rol de arteră inelară de circulaţie, iar cel exterior, de aceleaşi dimensiuni, ca şosea industrială[88]. Şi tot în acelaşi an, Consiliul Tehnic Superior din cadrul Ministerului Lucrărilor Publice primea spre studiu planul de sistematizare a pârâului şi îşi dădea apoi acordul pentru implementarea proiectului[89]. Un proiect care avea o abordare tehnică foarte detaliată şi riguroasă:

Secţiunea transversală a rectificării s-a determinat având-se în vedere cele mai mari ape cunoscute ale pârâului Dâmbu şi lăsând de la acest nivel încă o înălţime de 1 m până la nivelul inferior al viitoarelor poduri ce s-ar construi în dreptul căilor de comunicaţii ce trec peste acest pârâu sau vor trece în viitor prin prelungirea actualelor străzi ce se termină la această apă. [...] Spre a se evita degradarea fundaţiei şi a taluzelor de apele Dâmbului, s-a prevăzut, pentru apele obişnuite, o culetă de 2 m lăţime şi 0,4 m înălţime, căptuşită cu zidărie de cărămidă, în care se vor scurge apele puţin acidulate ce se varsă în acest curs de apă de la două rafinării de petrol, betonul fiind atacat chimiceşte de aceste ape acidulate; fundul se complectează prin două banchete căptuşite cu beton, iar cele două taluze sunt protejate printr-un pereu de 1,8 m lăţime şi restul va fi brăzduit cu iarbă.[90]

Cum Ploieştiul anilor `30 beneficia, graţie taxelor din industria de petrol, de unul dintre cele mai mari bugete locale din Regatul român, din acest moment se creau practic toate premisele pentru transformarea odată pentru totdeauna a Dâmbului. În primă fază, planul de lucru prevedea şi construirea unor poduri de beton armat în bariera Văleni şi în bariera Bucov, acolo unde avea să fie şi electrificat cursul râului pe o distanţă de cincizeci de metri[91]. Planul acelui pod fusese întocmit de către specialiştii Ministerului Lucrărilor Publice şi Comunicaţiilor şi revăzut de Consiliul Tehnic Superior. De altfel, zona barierei Bucov a fost locul de unde aveau să înceapă propriu-zis lucrările: la 20 mai 1935, în localul Primăriei din Piaţa Unirii s-a ţinut licitaţia publică, cu oferte închise şi sigilate, privind darea în antrepriză a lucrărilor de rectificare a Dâmbului şi construirea unui pod de beton armat în bariera Bucov, pod ce trebuia iniţial să aibă o deschidere de doisprezece metri, dintre care zece metri să fie partea carosabilă, mărginită de câte un trotuar de un metru[92]. Lucrarea a fost câştigată de antrepriza inginerilor T. Dracopol şi A. Ştefănescu din Bucureşti, care ulterior avea să se recomande uneori scriptic drept „Întreprinderea Lucrărilor de rectificare a pârâului Dâmbu". Semnat la 14 iunie 1935, contractul prevedea atât lucrările de rectificare, cât şi de construirea podului, acesta din urmă fiind finalizat şi dat în circulaţie la 26 octombrie 1935[93]. Mult mai problematică a fost însă rectificarea propriu-zisă, în campania 1935/1936 sistematizându-se doar puţin peste 800 de metri, aproximativ de la intersecţia cu actuala stradă Muzelor până la intersecţia cu strada Ostaşilor. Rezultatul sub aşteptări era cumulul mai multor factori precum începerea târzie a lucrărilor (la mijlocul verii), prioritizarea podului, sosirea timpurie a sezonului rece, dar şi, cel mai surprinzător, lipsa tuturor exproprierilor necesare. Cu alte cuvinte, municipalitatea dăduse în antrepriză lucrarea fără să fi fost gata trecerea suprafeţelor din proprietate privată în cea a municipalităţii. Mai delicat era că unii dintre proprietari erau minori, iar alţii nu acceptau preţul propus de stat, aşa că, puse în faţa unei situaţii contra-cronometru, autorităţile locale se decid să declare lucrarea de utilitate publică pentru a se grăbi procesul exproprierilor[94].

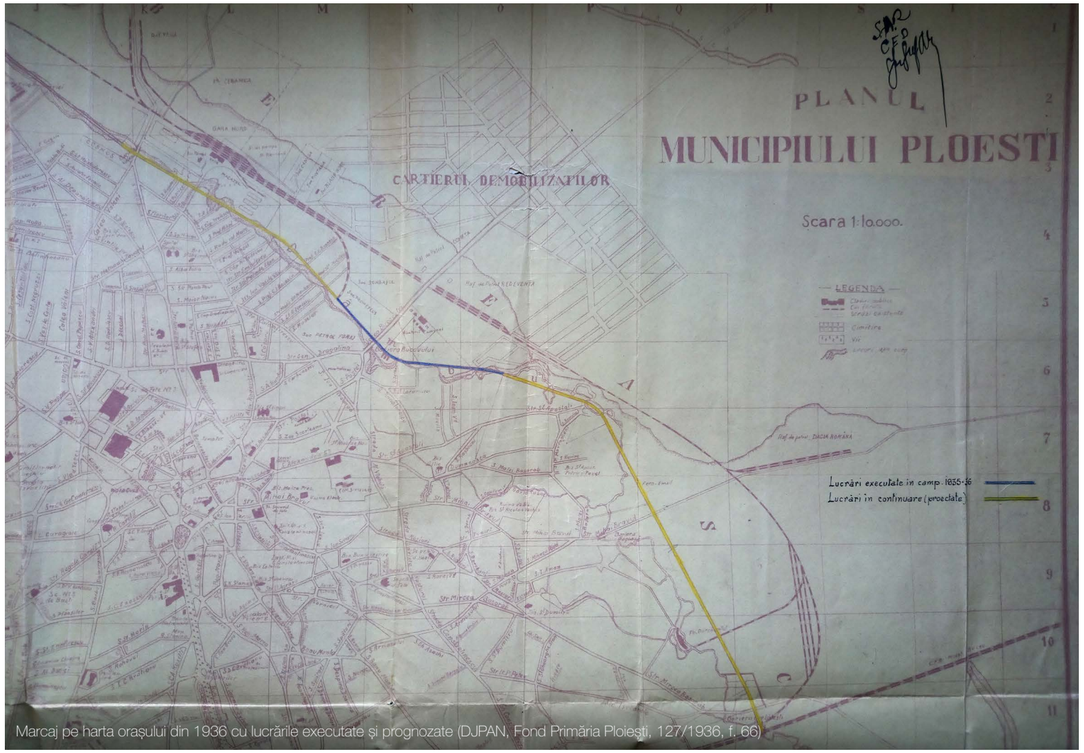
Plan de expropriere din noiembrie 1936 (DJPAN, Fond Primăria Ploieşti, 162/1935, f. 149)

87 Lucian Vasile (editor), Viaţa la Ploieşti..., p. 217.
88 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă,dosarul 127/1936, f.3.
89 Adevărul, 5 august 1933, p. 4.
90 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 127/1936, f.3.
91 Adevărul, 15 septembrie 1934, p. 3.
92 Monitorul Oficial, 17 aprilie 1935, p. 3226; ANIC, Fond MLP – CTS, dosarul 983, ff. 10-11.
93 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă,dosarul 261/1936, f.6.
94 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 58/1937, f. 5.

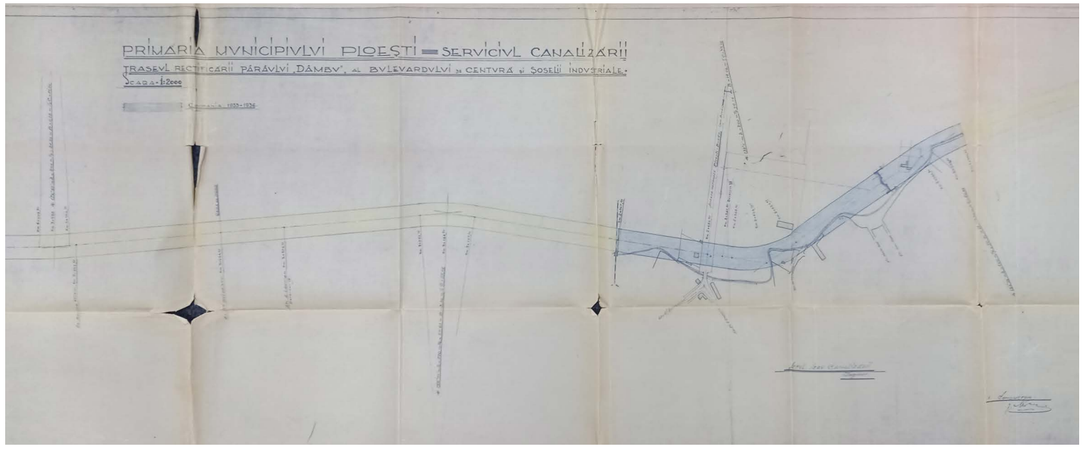
La momentul reluării lucrărilor, în primăvara lui 1936, contractorii au cerut municipalităţii bugetarea unor costuri mai mari, pe motiv că materiile prime se scumpiseră, ceea ce, după verificări, comisia interimară a aprobat. Dar chiar şi aşa, cei doi ingineri decid să cedeze proiectul Societăţii Anonime Române CED[95], care îşi ia toate responsabilităţile aferente de a continua şi finaliza lucrările, însă procedura birocratică pare să se împotmolească, aşa că primăria ţine la 6 noiembrie 1936 o nouă licitaţie cu termen scurt şi invitaţii „pentru darea în antrepriză a lucrărilor de continuare a rectificării pârâului Dâmbu"[96].

Cert este că anul 1936 se scurge fără progrese în teren, fiind practic un timp pierdut[97]. Firma selectată este acea societate anonimă CED, care în ianuarie 1937 face observaţii asupra devizului stabilit de primărie, în care se cerea un pereu de beton de 15 cm grosime pe o pantă de 45 de grade. Considerând că cerinţele tehnice nu sunt funcţionale din cauza posibilelor infiltrări de apă ca urmare a îngheţului pe timp de iarnă şi a dislocărilor în timpul verii, societatea propune instalarea unui strat de 40 de cm de piatră de calcar pe o porţiune de 2 m pe taluzuri[98], ceea ce municipalitatea aprobă.

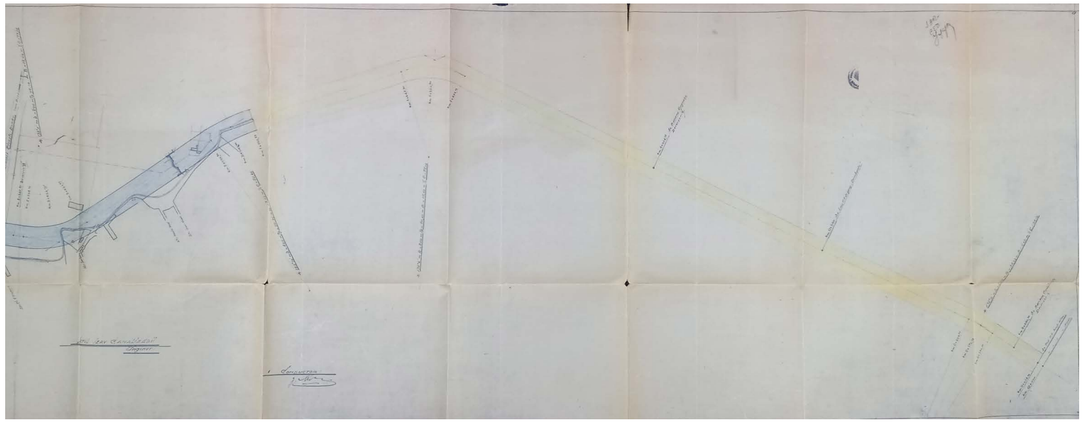
95 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 261/1936, f.13.
96 Viitorul, 18 octombrie 1936, p. 2.
97 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 261/1936, f.22.
98 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 261/1936, f.34.

Marcaj pe harta oraşului din 1936 cu lucrările executate şi prognozate (DJPAN, Fond Primăria Ploieşti, 127/1936, f. 66)

Traseul rectificat al Dâmbului, plan din 1936 (DJPAN, Fond Primăria Ploiești, 127/1936, f. 67)

Traseul rectificat al Dâmbului, plan din 1936 (DJPAN, Fond Primăria Ploiești, 127/1936, f. 67)

Ultimii paşi birocratici sunt făcuţi în februarie 1937: mai întâi, în şedinţa din 19 februarie, consiliul local îi dă oficial aprobarea primarului, inginerul Alexandru Manoliu, să încheie contractul cu firma câştigătoare a licitaţiei, iar opt zile mai târziu, la 27 februarie, documentul este semnat, prevăzând lucrări pe secţiunile km 0,936 km – 1,995 km şi 2,868 km – 4,009 km, mai exact pe porţiunea de la bariera Văleni până la segmentul deja realizat din dreptul societăţii Petrol-Foraj, respectiv de la actuala stradă Ostaşilor până în bariera Corlăteşti, unde, în special în zona arterei Mihai Bravu, albia urma să fie mutată semnificativ mai înspre exterior. În total 2200 de metri din cursul râului trebuiau rectificaţi prin astuparea vechii albii şi trasarea uneia noi, drepte şi amenajate modern şi trainic, căci contractul menţiona că „manopera, precum şi materialele întrebuinţate în lucrări vor fi de primă calitate, astfel ca să li se asigure rezistenţa şi îndelunga durabilitate"[99].Totuşi, actul prevedea şi o clauză referitoare la un surplus de aproape un kilometru, probabil celelalte segmente neacoperite din totalul curgerii pârâului pe raza oraşului:

numai cantitatea de 2200 metri liniari urmează a fi executată în condiţiunile prevăzute în deviz, planuri şi caietul de sarcini al lucrării; restul de 950 de metri liniari urmând a fi executate la cererea Primăriei fără nicio altă formalitate de către aceiaşi întreprindere.[100]

Nu era singura clauză aparte a contractului, căci la punctul 11 se specifica faptul că „societatea întreprinzătoare este obligată să angajeze pentru aceste lucrări personal administrativ, technic şi muncitori de naţionalitate română, de preferinţă localnici recomandaţi de Inspectoratul Muncii"[101], dar şi că trebuie în permanenţă să fie pe şantier un inginer al societăţii. Valoarea totală a contractului se ridica la circa 22 de milioane de lei, iar lucrările trebuiau demarate imediat, având recepţionări parţiale (în funcţie de care se aprobau plăţile intermediare) la 15 noiembrie 1937, respectiv 15 noiembrie 1938, iar termenul pentru recepţia finală fiind stabilit la 1 aprilie 1939.

Lucrurile însă nu merg conform planului, căci la începutul lui 1938, un raport oficial menţiona că din 1500 de metri prevăzuţi pentru campania precedentă, fuseseră realizaţi nu mai mult de 10%. Potrivit antreprizei CED, motivul slabelor

99 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 261/1936, f.20.
100 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul261/1936, ff.22-22v.
101 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 261/1936, f.21.

lucrări de până atunci era dat de impasul juridic privind terenurile, în mare parte **pajişti pe care creşteau răsfiraţi salcâmi, nuci, duzi, pruni, precum şi sălcii pe lângă vechea albie a râului**, parcelele fiind încă în procedură de expropriere de-a lungul anului 1937. De aceea, în februarie 1938, societatea cerea apăsat primăriei să i se pună la dispoziţie spaţiul de lucru, argumentând că, dacă această chestiune este finalizată, ei pot imediat să treacă la treabă, beneficiind şi de o vreme favorabilă[102].

Şi nu era, de altfel, singura problemă care plana asupra acestei lucrări deosebit de importante pentru oraş, „o operă prin care se asanează radical un sfert din periferia oraşului, **formând dintr'un râu cu maluri abrupte servind la depozitarea gunoaielor într'un râu cu un curs perfect regulat cu maluri stinse prin teluzeşi acoperite de verdeaţă"**[103], după cum o descria cu patos una dintre gazetele puterii politice de la acea vreme. Într-o notă adresată la 11 noiembrie 1938 directorului Întreprinderilor Municipiului Ploieşti, inginerul Al. Ionescu, şeful serviciului Canalizări din cadrul Primăriei Ploieşti, atrăgea atenţia că:

antrepriza CED, care are în executare rectificarea pârâului Dâmbu, a încetat de la 1 octombrie lucrul pe şantierul de pe terenul fost Colceag; iar pe şantierul din cartierul sfinţii Apostoli lucrează cu un randament atât de redus, încât în ultimele două luni de când a început zidăria, a executat în total cca 100 m.c. de zidărie.
De asemenea, pământul de pe maluri nici până acum nu a fost transportat în vechea albie a pârâului.
În acelaşi timp, vă mai aducem la cunoştinţă că de la 1 octombrie, reprezentantul antreprizei, d-l Ştefănescu, nu a mai fost pe şantier, aşa că nici corespondenţa de şantier nu s-a mai făcut.[104]

Ceea ce, susţinea inginerul Ionescu, făcea să existe riscul ca lucrările să se deterioreze în cursul iernii. Însă din perspectiva antreprenorului, lucrurile stăteau uşor diferit, pe ici, pe colo, prin punctele esenţiale, cum ar fi spus Caragiale. Societatea CED afirma că temperatura scăzută şi vremea nefavorabilă au redus ritmul lucrărilor. Însă mult mai delicată era situaţia financiară, căci primăria, care avea aşteptări mari de la antrepriză, după ce prevăzuse sumele aferente lucrărilor în bugetul local, le redirecţionase spre alte proiecte şi amânase

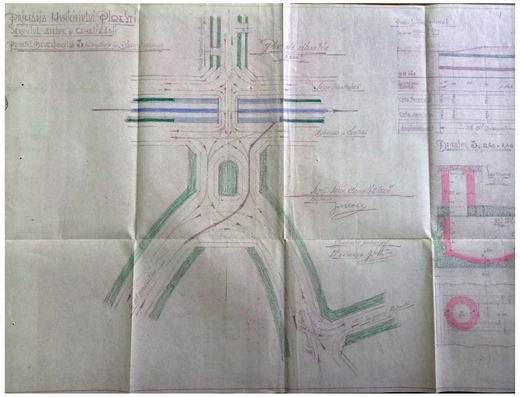
102 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 261/1936, f.29.
103 Viitorul, 2 ianuarie 1937, p. 9.
104 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 261/1936, f. 1.

plata către CED, constrângând antreprenorul să se împrumute pentru lucrările de rectificare a Dâmbului[105]. Chiar şi în aceste condiţii, societatea CED informează primăria Ploieşti la 8 august 1939 că acceptă condiţiile bugetare impuse de municipalitate şi trece la continuarea lucrărilor de rectificare a albiei[106], care rămân una dintre priorităţile autorităţilor locale şi în campania de lucru pe 1940 din ţinutul Bucegi[107]. Conform unei raport înaintat rezidentului regal al Ţinutului Bucegi de către primarul Mircea Bottez în iulie 1940, în anul precedent şi în prima jumătate a celui în curs, se începuseră lucrările pe circa 2000 de metri, mai mult de jumătate fiind deja finalizate[108]. Ba mai mult, edilul ploieştean susţinea că alocarea bugetară era una consistentă, spre deosebire de perioada administraţiilor liberale de până în 1938, însă cu toate acestea progresul era unul prea lent, în opinia sa, de vină fiind antrepriza care „a lucrat foarte puţin, împiedicată temporar de inundaţii şi împotmoliri şi nemulţumită de preţurile din contractele în execuţie”[109]. Tot Bottez găsise şi soluţia la această discrepanţă dintre fondurile oferite de municipalitate şi nevoile contractorului: fabricile şi uzinele de pe cursul Dâmbului, afectate de inundaţii, să cotizeze suplimentar, pe lângă taxele şi impozitele plătite ca orice alt contribuabil, pentru urgentarea sistematizării pârâului. Surprinzător poate numai pentru el, niciuna dintre aceste firme nu-i dăduseră vreun răspuns favorabil cererii sale până la termenul limită stabilit tot de municipalitate, care se vedea astfel nevoită să facă această lucrare pe forţele bugetare proprii.

Sfârşitul perioadei interbelice a însemnat şi alte două modificări remarcabile în relaţia Dâmbului cu aşezarea ploieşteană. Cum ploile continuau să cadă şi să provoace inundaţii masive pentru mahalagiii din estul oraşului[110], cea mai importantă, din punct de vedere funcţional, era canalizarea. Pe strada Mihai Bravu exista un canal colector, însă de dimensiuni prea mici pentru nevoile locuitorilor, aşa că în primăvara lui 1934 Primăria a organizat o licitaţie pentru darea în construcţie a unui canal de mari dimensiuni **care să se scurgă în Dâmbu**, dincolo de bariera Gogoaşe, iar în mai lucrarea a fost încredinţată oficial antreprizei V. Ghervescu[111], care s-a apucat de lucru în iulie.

105 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 261/1936, f.5v.
106 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 127/1936, f.2.
107 România – Capitală, 2 aprilie 1940, p. 10.
108 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 224/1940, f. 36v.
109 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 224/1940, f. 36v.
110 Dreptatea, 18 august 1934, p. 2; Universul, 2 august 1935, p. 1; Dimineaţa, 26 august 1937, p. 9.
111 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 55/1934, f.1.

Lucrarea în sine a fost deosebit de complexă, atât pentru că s-a făcut păstrând în funcţiune vechiul canal, căci oamenii nu puteau să rămână câteva luni „fără apă şi closete”, după cum se sublinia Ghervescu, cât şi pentru că în teren erau **conducte necartografiate ale societăţii de distribuţie a gazului**. La acestea s-a adăugat şi faptul că traficul la bariera Gogoaşe nu putea fi restricţionat complet, el fiind esenţial pentru rafinăriile Dacia şi Româno-Americană, aşa că antrepriza a trebuit să improvizeze un drum de acces temporar prin proprietăţile unor localnici. Însă de departe cele mai grave au fost cele două reversări ale Dâmbului în timpul lucrărilor, care au necesit pomparea apei, pentru golirea şanţurilor[112], iar apoi **curăţarea stratului gros de nămol lăsat în urmă şi a pereţilor plini de păcură**[113]. În ciuda tuturor acestor dificultăţi neaşteptate, antrepriza Ghervescu a izbutit să finalizeze lucrările, canalul colector fiind finalizat în iunie şi recepţionat de către comisia primăriei în august 1935.

Planul canalului colector de pe Calea Oilor în contextul Barierei Bucov sistematizate (DJPAN, Fond Primăria Ploieşti, 79/1937, f. 42)

Un alt canal colector a fost cel de pe strada Dragalina[114], încredinţat ing. C. Corneanu de la Uniunea Micilor Industriaşi, după o procedură contestată de unul dintre competitori şi reluată în toamna lui 1937[115]. Lucrarea nu era necesară doar din raţiuni

112 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 55/1934, f.17.
113 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 55/1934, f.34.
114 În prezent, strada Gheorghe Doja, cunoscută informal drept Calea Oilor.
115 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 79/1937, f. 1.

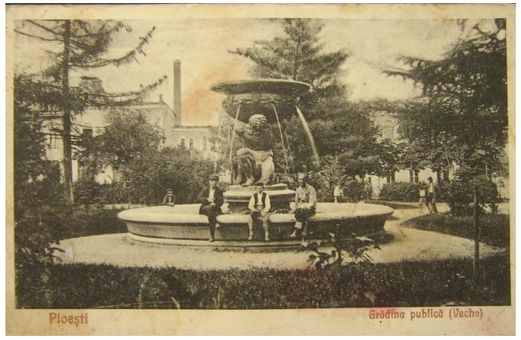
igienice, ci şi urbanistice, căci fără acest proiect încheiat, nu se putea trece mai departe la transformarea radicală a Barierei Bucov, spaţiu aproape experimental pentru ce a însemnat modernizarea Ploieştiului în viziunea leadershipului local interbelic şi, implicit, pentru cum ar fi putut să se transforme restul oraşului dacă istoria ar fi avut un alt curs. La scurt timp după modernizarea abatorului, lărgirea oborului, rectificarea proximităţii Dâmbului şi construirea noului pod de beton armat în 1935, în bariera Bucov a mai apărut o clădire care a adus dinamism zonei din estul oraşului: **Hanul Ţărănesc**, una dintre ultimele opere majore ale arhitectului Toma T. Socolescu[116]. Edificarea sa propriu-zisă s-a petrecut în 1938-1939, Socolescu desenând o clădire cu parter şi un etaj, inspirată de arhitectura tradiţională, având un corp central cu terasă străjuită de stâlpi de lemn încrustaţi, şi două aripi care se desfăşurau în spate. De asemenea, în curtea largă existau grajduri, dar şi o anexă cu birouri administrative. Rolul acestui complex era de a oferi găzduire ţăranilor care venea din comunele din jur ori din restul judeţului pentru a-şi vinde produsele şi animalele la oborul aflat peste drum. În plus, prin păstrarea acestui tip de comerţ adus de mediul rural se uşura coordonarea şi supervizarea sa, dar se şi limita murdăria produsă pe străzile oraşului. Complexul a fost utilizat doar câteva luni pentru scopul pentru care fusese construit: în vara lui 1940, pe fondul prăbuşirii graniţelor, în interiorul său au fost găzduiţi refugiaţi veniţi din provinciile cedate, iar mai apoi clădirea a fost încredinţată spitalului de boli nervoase, relocat din Cernăuţi[117], fiind prognozată să devină în 1943-1944, pe fondul probabilităţii tot mai mari a unor atacuri aeriene, spital de arşi[118]. Interesant este că vechea destinaţie a supravieţuit în titulatura clădirii, care a devenit cunoscută oficial drept „Spitalul Hanul Ţărănesc”, dar şi că utilizarea sa medicală s-a permanentizat, centrul fiind arondat trupelor sovietice după 1944, redevenind mai târziu spital civil; în prezent găzduieşte secţia de pneumologie a spitalului judeţean din oraş.

De partea cealaltă a Dâmbului, pe locul aproximativ al vechiului menzil al poştei de la începutul secolului al XIX-lea, s-a amenajat la sfârşitul anilor `30 unul dintre puţinele parcuri din Ploieştii acelor timpuri. Eliberarea terenului s-a făcut la începutul lui 1937, după cum era amintit dintr-un articol publicat opt ani mai târziu:

Până în 1937, bariera Bucov, cea mai importantă arteră de trafic şi circulaţie, era gâtuită de o seamă de şandramale, construcţiile vechilor pescării, zidite anapoda, de oborul de cereale care se suprapunea celei mai elementare măsuri de ordine şi salubritate, apoi de pârâul Dâmbu cu vechea albie, care punea vârf şi poza în cea mai detestabilă mizerie.
În ziua de 17 ianuarie 1937 şi în continuare, târnăcoape şi topoare mânuite de o echipă de lucrători de la serviciul de întreţinere n-au încetat până nu au pus la pământ, cu toată opunerea unor interesaţi, toate construcţiile de lemn şi zidărie, astupând vechea albie a Dâmbului şi mutând oborul peste pârâu, spre est, laolaltă cu celălalt obor de vite, asanând astfel un maidan plin de gunoaie şi cadavre de animale. Noul obor a fost înzestrat cu clădirile necesare, împrejmuire şi plantaţii care pot face cinste unui oraş occidental.[119]

116 Zina Macri, Ionuţ Macri, Toma T. Socolescu. Arhitect român. 1883 – 1960, Caligraf Design, Bucureşti, 2011, pp. 140-141.
117 Monitorul Oficial, partea 1, 31 decembrie 1941, p. 8101.
118 Lucian Vasile, Oraşul sacrificat. Al Doilea Război Mondial la Ploieşti, AEDU, Bucureşti, 2016, p. 143.

Chiar dacă degajarea spaţiului s-a făcut în prima parte a anului 1937, abia în primăvara lui 1939 s-a amenajat şi inaugurat parcul[120], denumit **Parcul Străjerilor**, în interiorul căruia se pare că a fost amplasată şi **statuia-fântână a lui Atlas**, aceasta din urmă fiind relocată din Grădina Publică din centru, demantelată în 1936 pentru amenajarea scuarului I.G. Duca.

Statuia-fântână a lui Atlas reprodusă după o carte poştală în Dilema Veche nr. 495 din 8-14 august 2013

Chiar dacă aducea un plus de verdeaţă unui oraş care suferea din plin de poluarea industriei de petrol, parcul îşi avea criticii săi destul de vocali, ce-l considerau un proiect inutil de vreme ce fuseseră plantaţi puieţi, care nu ofereau prea multă umbră, în loc de a fi translataţi copaci maturi.

119 Presa, 14 martie 1945, p. 1.
120 Tribuna culturală, socială, politică şi informativă, 5 ianuarie 1939, p. 4.

De asemenea, situarea sa în bariera oraşului, aşadar la marginea localităţii, avea să-i aducă, în viziunea unor jurnalişti locali, o degradare rapidă, căci „nu vor trece doi ani, şi ruralii care vor poposi prin împrejurimi [...] vor fi avut ei grijă să taie nuele şi crăci din aceşti pomişori, să-i cresteze cu cuţitele, or să lase vitele să mănânce frunzele, cu muguri cu tot...”[121]. Este astăzi greu de spus dacă aprecierile pesimiste ale gazetarului au avut sau nu corespondent în realitate, însă parcul a rămas un loc al obscurului, căci aleile sale aveau să fie locul unde, zece ani mai târziu, adolescentul Emil Bauman şi alţi tineri ploieşteni ţineau unele dintre **întâlnirile conspirative ale organizaţiei secrete anticomuniste AINR**.

Iar între hanul ţărănesc şi parc avea să apară un **pod de beton simplu**, a cărui construcţie a fost anunţată şi contractată de către municipalitatea ploieşteană în vara lui 1940[122]. Construit în anii războiului, podul avea să cadă victimă războiului, fiind lovit în plin la raidul aerian din 31 mai 1944, atunci când bombe au căzut şi asupra abatorului[123], care avea să fie afectat şi la atacul din 28 iulie[124]; şi tot la unul dintre aceste bombardamente a fost afectat şi Hanul Ţărănesc, însă, spre deosebire de podul care stă şi astăzi mărturie grozăviilor ultimei conflagraţii mondiale, a fost refăcut aproape întocmai cu aspectul său original.

Până la bombe, o altfel de distrugere avea să curgă pe cursul Dâmbului: cea adusă de **reziduurile petroliere**. Sfârşitul perioadei interbelice se remarcă cumva prin numărul mare de incendii petrecute pe Dâmbu sau în proximitatea lui. Primul astfel de eveniment major consemnat a fost în ianuarie 1936, atunci când au luat foc conductele de petrol care traversau calea ferată pe sub podul peste Dâmbu, la kilometrul 61,600, între Ploieşti sud şi Teleajen, ceea ce a perturbat semnificativ traficul feroviar[125]. Un alt incendiu s-a petrecut în primele zile ale lui 1939, atunci când un muncitor neatent şi-a aruncat mucul de ţigară într-un şanţ de scurgere a reziduurilor petrolifere de la rafinăria Vega, ce dădea în pârâul Dâmbu, reziduuri care s-au aprins imediat. Focul s-a extins la zona Gării de Nord, unde s-au aprins şi s-au mistuit magazia de materiale şi o parte a remizei automotoarelor, acestea din urmă fiind scoase din clădire şi salvate înainte de a fi cuprinse de flăcări[126]. Însă niciunul nu a fost parcă atât de aproape de un dezastru ca ceea ce s-a petrecut în decembrie 1939, în amontele pârâului şi ameninţa să ajungă în Ploieşti, unde potenţialul dezastru era uriaş:

121 Ploeştii, 21 aprilie 1939, p. 2.
122 Timpul, 5 iunie 1940, p. 6
123 Lucian Vasile, Oraşul sacrificat..., p. 221.
124 Lucian Vasile, Oraşul sacrificat..., p. 239.
125 Dimineaţa, 18 ianuarie 1936, p. 1.
126 Curentul, 11 ianuarie 1939, p. 20.

La Ţintea s'a produs o puternică erupţie de ţiţeiu, la sonda nr. 1 a soc. petrolifere Steaua Română, ţiţeiul, scurgându-se în cantitate de peste 400 vagoane prin pivniţele mai multor gospodării, până în şanţul şoselii, apoi în apa Dâmbu, care curge prin apropiere.
Azi dimineaţă pe la ora 11, copiii locuitorilor Vasile Ilie şi Vasile Băţăgoiu din
Ţintea, ducându-se cu oile la păşune, care se află în apropierea râului Dâmbu, au aprins nişte cărbuni, pentru a încălzi mâncarea. Cu o cană găurită, ei au scos ţiţeiu din albia râului pentru a înteţi focul. Dela râu şi până la foc însă s'a prelins o dâră de ţiţeiu, care s'a aprins îndată din neglijenţa celor doi copii. Flacăra s'a întins cu repeziciune până la râu, cuprinzând reziduurile şi ţiţeiul scurs dela sonda nr. 1, apoi s'a propagat pe o întindere de aproape 3 km. Focul ameninţând să ia proporţii catastrofale, s'a cerut ajutorul companiei de pompieri din Ploeşti. La faţa locului au pornit 3 auto-pompe, sub comanda d-lui căpitan Mihail Maneca[...], care au început imediat operaţiile de stingere, cu spuma Sapogen, specială în cazuri de incendii petrolifere.
Odată cu pompierii, au sosit şi autorităţile[...]şi inginerii din schelă. S'au format mai multe diguri succesive de pământ şi după patru ore de muncă în care timp şi-au dat concursul aproape 200 lucrători ai Societăţilor dimprejur şi compania de pompieri din Câmpina, focul a fost stins. S'au luat măsuri pentru curăţirea terenului de ţiţeiu, iar până la terminarea lucrărilor, s'a pus pază pe întreaga întindere îmbibată cu reziduuri petrolifere. Pagube noi nu sunt, întrucât ţiţeiul care a ars astăzi, era scurs dela sonda care a erupt, şi care era pierdut pentru societatea Steaua Română.[127]

Acest din urmă incendiu scotea în evidenţă unul dintre aspectele triste ale Dâmbului: poluat puternic de industria de petrol prahoveană, malurile sale erau practic îmbibate cu reziduuri folosite cu precădere de cei de la periferia societăţii ca să se încălzească, dar şi de cei care voiau să facă un ban în plus. Aceştia din urmă trebuiau să participe la **licitaţiile organizate de primăria Ploieşti pentru acordarea dreptului de captare a reziduurilor petroliere care se scurgeau pe Dâmbu, licenţele fiind acordate de obicei pe câte trei ani**[128]. Iar caietele de sarcini arată cât de complex era, de fapt, acest business. Potrivit cerinţelor trasate de municipalitate,

d-l arendaş este obligat a construi pentru reţinerea apelor stăvilare, care se vor construi de aşa manieră încât la apele mari să lase liberă trecerea apelor printr-un sistem automat,

127 România – capitala, 12 februarie 1939, p. 13.
128 Neamul românesc, 17 noiembrie1938, p. 2; Monitorul Oficial, partea a 2-a, 17 septembrie 1941, p. 6744.

depinzând de presiunea apelor, iar tot sistemul va fi bine prins în teren ca să nu fie luat de ape şi să producă piedici în scurgerea apelor.
Gropile ce se vor face pentru exercitarea dreptului de mai sus se vor astupa şi terenul se va nivela la expirarea contractului.
Amenajările ce se vor construi pentru exploatarea concesiunii va trebui (sic!) să aibă în prealabil aprobarea Serviciului Căilor de Comunicaţii căruia i se vor prezenta planurile respective.[129]

Iar ofertele, cel puţin pentru licitaţia din 1941 cu privire la punctul de colectare din apropierea bazinului de decantare, nu întârziau să curgă: un anume Tache Nicolescu punea pe masa primăriei o ofertă de 100 000 de lei pe an, Mihai Nedelcu propunea 130 000 de lei, colonelul invalid Victor Petheu oferea 260 000 arendă anuală, Petre Pavelescu din strada Costache Negruţi plusa la 305 000, toţi fiind depăşiţi de Alexandru Banu din Piaţa Libertăţii, care era dispus să dea o chirie anuală de 400 000 de lei. Radical mai mici erau însă preţurile pentru segmentul din amonte, de la bariera Găgeni până la strada Bereşti, unde, tot în toamna lui 1941, Ana şi Ioan Nicolescu luaseră în arendă dreptul de colectare a reziduurilor petrol de pe Dâmbu pentru numai 30 000 de lei pe an, ceea ce arăta că şi deversările erau mult mai ample dincolo de acel punct[130]. Totuşi, chiar şi pe acea porţiune reziduurile păreau să curgă în cantităţi impresionante, dovadă stând două statistici de la începutul anului 1945: între 22 ianuarie şi 1 martie 1945 s-au colectat 67450 kg[131], iar de-a lungul lunii martie 1945 peste 40 de tone[132]. Însă prezenţa acestui **batal** în capătul străzii Bereşti a născut revolta locuitorilor, care şi-au spus nemulţumirile într-o petiţie înaintată primarului în iulie 1943:

Subsemnaţii, cetăţeni din acest oraş, cartierul Piaţa Sârbească [...], cu respect aducem la cunoştinţă următoarele:
Avem, de bine, de rău, gospodăriile noastre, înjghebate şi aranjate din munca şi strădania noastră pe strada Bereşti, ***hotărnicite de apa pârâului Dâmbu****.*
Nimic nu ne-ar zdruncina şi ne-ar nelinişti atât de mult dacă, aci, lângă gospodăriile noastre şi aproape în mijloc de cartier, nu s-ar fi făcut un batal pentru strângerea rezidurilor petrolifere după Dâmbu.

129 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul200/1941, f. 2.
130 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 293/1941, passim.
131 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 293/1941, f. 47.
132 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 293/1941, f. 58.

Concesionarii, pe lângă instalaţia rudimentară ce au făcută, dar produc şi murdării provenite din scursorile apelor murdare şi a cadavrelor (păsări şi animale mici) cari se opresc în stăvilarul rezidurilor; iar azi, în situaţia excepţională în care ne aflăm, trăim într-o permanentă şi încordată teamă de incendiu.
Respectuos vă rugăm Domnule Primar să binevoiţi a dispune ca acest batal să fie desfiinţat din acest punct şi mutat la barieră, mai ales că venitul ce aduce Primăriei este atât de mic încât nu credem că cererea noastră să nu găsească sprijinul dvoastre.[133]

Ceea ce s-a şi întâmplat, căci ancheta reprezentatului municipalităţii confirma cele semnalate de locuitori. În primul rând, instalaţia nu era nici pe departe una modernă, aşa cum fusese solicitat în caietul de sarcini, ci o îndiguire cât se poate de rudimentară. De asemenea, păcura era depozitată nu în rezervoare speciale, ci direct în gropi de pământ necăptuşite, ceea ce crea oricând premisele izbucnirii unui incendiu (ceea ce şi avea să se întâmple, focul fiind limitat totuşi la numai câteva case din vecinătate). Pe de altă parte, zona întreagă era plină de gunoaie, unele poate aduse de apa Dâmbului, dar altele cel mai probabil fuseseră aruncate de locuitorii mahalalei. Primăria avea totuşi să intervină şi, mai întâi, să ceară concesionarilor să refacă depozitele de păcură, dotându-le cu căptuşeala necesară, dar şi cu un acoperiş de tablă. În plus, trebuiau să instaleze echipamente de prevenire şi stingere a incendiilor, precum şi să cureţe stăvilarul de gunoaie. Se pare însă că Ana Nicolescu şi Gheorghe Penciulescu (care-l înlocuise pe Ioan Nicolescu, aflat în concentrare şi apoi pe front) nu au pus în practică niciuna dintre recomandările primăriei, aceasta din urmă decizând în februarie 1944 să denunţe unilateral contractul. Prea târziu, căci la numai câteva săptămâni după, reprezentanţii Apărării Pasive oricum ar fi întrerupt funcţionarea batalului din cauza pericolului iminent de bombardament. Ba mai mult, următoarea administraţie locală, instalată la finele lui 1944, a întors decizia, acordându-i o utilizare compensatorie Anei Nicolescu pentru lunile rămase din contractul încheiat în 1941 pe o durată de trei ani.

Într-o societate efervescentă, într-o transformare din ce în ce mai rapidă, un lucru rămânea la fel: revărsările Dâmbului care marcau viaţile ploieştenilor. S-au petrecut în iunie 1936[134], în august 1937[135] sau înuilie 1939[136], atunci, în ciuda noilor modernizări, viaţa de zi cu zi se lovea de realităţi vechi:

133 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 293/1941, f. 16.
134 Dimineaţa, 5 iunie 1936, p. 1.
135 Dimineaţa, 26 august 1937, p. 9.
136 Revista pădurilor, 1 iulie 1939, p. 676.

Ploaia care acăzut în cursul nopții și astăzi toată ziua, a avut de rezultat inundarea părții de nord a orașului nostru, pe unde curge pârâul Dâmbu, între barierele Bucov, Gogoașe și Corlătești. Apa acestui pârâu, obișnuit foarte mică, a ieșit din matca sa, inundând peste 200 de case situate pe fundăturile și str. Berzei și cartierul Corlătești, rupând gardurile și producând importante alte stricăciuni. Au mai fost inundate fabrica de produse chimice Sargo, fabrica de stofe Dorobanțul, fabrica de gheață Grigorescu, etc.
În cartierele inundate, s-au dus în cursul dimineții d. Mircea Bottez, primarul municipiului, împreună cu d-nii ajutori de primar[...] și Petre Popovici, șeful serviciului arhitecturii, care au luat măsurile dictate de împrejurări. Pompele postului de pompieri din localitate, sub comanda d-lui căpitan Mihail Maneca[...], au funcționat toată ziua pentru a scoate apa din curțile și pivnițele imobilelor inundate. S'a reușit până acum să se desfunde matca pârâului Dâmbu în locurile unde, din cauză că locuitorii mărginași depozitaseră gunoaie, scurgerea nu se făcea normal și să se redea locuirii aproape jumătate din imobilele inundate. Operațiunile de scoatere a apei din case continuă.[137]

137 Curentul, 6 iulie 1939, p. 7.

Primăria Municipiului Ploiești – Pârâul Dâmbu la podul fabricei Dorobanțul (ANIC, Fototecă, I/4024/1)

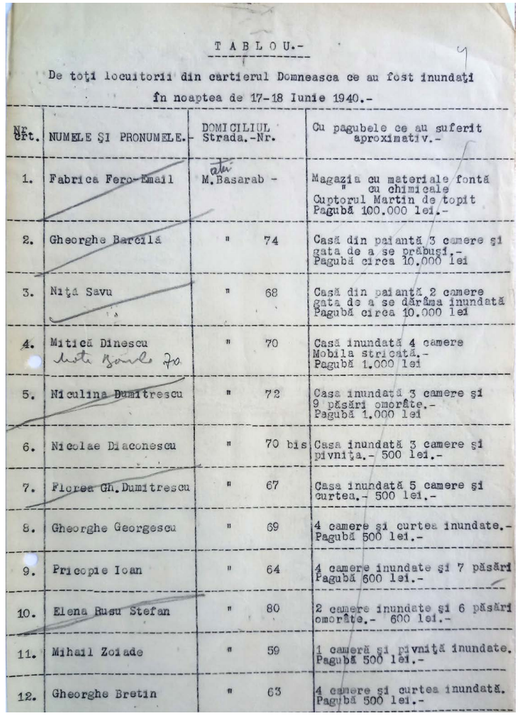
Iar inundațiile au tot continuat și-n primăvara lui 1940[138], dar și-n 18-19 iunie 1940, când, ironic sau nu, gazetarul punea **revărsările Dâmbului nu atât pe seama locuitorilor care-și aruncau gunoaiele în albia pârâului, ci a fabricilor care construiseră conducte care, traversând cursul, ar fi format baraje în calea scurgerii murdăriilor:**

Dâmbu inundă după fiecare rupere de nori
Pârâiașul acesta pe care, când nu plouă, îl poți sări cu piciorul, nu este acum la prima lui ispravă. Am aflat că ieri s'a împlinit tocmai o lună de când, ca și acum, a răscolit gospodăriile din partea locului și a cărat pe străzi mâlul nesănătos al albiei lui. În matca acestui pârâu se scurg apele ce vin pe viroagele: Tabacilor, Isvorului și Râfovului, cari au legături spre satele dimprejur, cu mai multe pârâiașe cari aduc spre Dâmbu, derivatele și murdăriile dela rafinării și fabrici. Revărsarea acestui pârâu după ploi se datorește în oarecare măsură și faptului că conductele de gaze și țiței ale societăților petroliere, traversând albia părăului în mai multe locuri, formează un fel de baraj apelor care cară la vale gunoaiele aruncate de locuitori.[139]

De data aceea, din fericire, victime omenești n-au fost. Distrugerile însă au fost uriașe: aproape întregul stoc de material lemnos de la depozitul Lotru; arhiva din 1923 până 1940, precum și mobilierul din birourile societății Dacia Română; locuințele administratorului și doctorului de la Abatorul comunal[140]; stocurile de țesături și materii prime de la fabricile Dorobanțu și Textila; toate produsele din depozitele întreprinderii Negru de Fum; dar și, teribil pentru ploieștenii acelor timpuri, tot ce se găsea în pivnițele cârciumilor din Bariera Bucov. Însă cele mai dramatice distrugeri au fost cele suportate de nevoiașii din Berească și din mahalalele Sfântul Gheorghe-Nou, Domnească și Sfântul Dumitru. Zeci de oameni și-au văzut, din nou, avutul luat de ape, chestura poliției Ploiești și serviciul arhitecturii din cadrul municipalității întocmind lungi tabele cu zeci și zeci de locuitori care și-au pierdut casele, animalele și ce mai aveau prin bătătură. Disperați, mulți dintre ei au înaintat primăriei cereri de ajutorare, documentele olografe fiind o tristă oglindă a ceea ce însemna, pe atunci, viața în proximitatea Dâmbului:

Domnule Primar,
Eu, Haralambie S. Niță din strada Matei Basarab n. 68, în ziua de 18 mai sa vărsat dâmbul și venind apa așa de repede și ma coprins în casă și după cum eram și sunt bolnav de tuberculoză osoasă și eu și copii mei de patru ani zăceam în pat ma scos vecini din casă, copi și pe mine, căci apa a năvălit crescând așa de repede până la ferestre; abia am fost salvat de la o moarte sigură. după ce sa tras apa mia căzut pereți dela casă din spate și din părți de nu am unde locui deloc și sunt pe drumuri azi.
Vă rugăm să bine voiți cu bunătatea dumneavoastră să mi se facă și mie din vechituri di ce so putea două camere să pot locui și eu cu familia mea.
Cu stimă,
Haralambie S. Nițoi
Str. Matei Basarab n. 68 Ploești[141]

138 Curentul, 20 aprilie 1940, p. 5.
139 Curentul, 20 iunie 1940, p. 3.
140 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență, dosarul 224/1940, f. 13.
141 DJPAN, Fond Primăria Orașului Ploiești – Corespondență, dosarul 224/1940, f. 1.

TABLOU.-

De toți locuitorii din cartierul Domneasca ce au fost inundați în noaptea de 17-18 Iunie 1940.-

Nr. crt.	NUMELE ȘI PRONUMELE.-	DOMICILIUL Strada.-Nr.	Cu pagubele ce au suferit aproximativ.-
1.	Fabrica Fero-Email	M.Basarab -	Magazia cu materiale fontă și chimicale Cuptorul Martin de topit Pagubă 100.000 lei.-
2.	Gheorghe Barcilă	" 74	Casă din paiantă 3 camere și gata de a se prăbuși.- Pagubă circa 10.000 lei
3.	Niță Savu	" 68	Casă din paiantă 2 camere gata de a se dărâma inundată Pagubă circa 10.000 lei
4.	Mitică Dinescu	" 70	Casă inundată 4 camere Mobila stricată.- Pagubă 1.000 lei
5.	Micuțina Dumitrescu	" 72	Casa inundată 3 camere și 9 păsări omorâte.- Pagubă 1.000 lei
6.	Nicolae Diaconescu	" 70 bis	Casa inundată 3 camere și pivniță.- 500 lei.-
7.	Florea Gh. Dumitrescu	" 67	Casa inundată 5 camere și curteu.- 500 lei.-
8.	Gheorghe Georgescu	" 69	4 camere și curtea inundate.- Pagubă 500 lei.-
9.	Pricopie Ioan	" 64	4 camere inundate și 7 păsări Pagubă 600 lei.-
10.	Elena Rusu Stefan	" 80	2 camere inundate și 6 păsări omorâte.- 600 lei.-
11.	Mihail Zoiade	" 59	1 cameră și pivniță inundate. Pagubă 500 lei.-
12.	Gheorghe Bretin	" 63	4 camere și curtea inundată. Pagubă 500 lei.-

Tabel cu sinistrații din iunie 1940 (Sursă: DJPAN, Fond Primăria Municipiului Ploiești – Corespondență, dosarul 224/1940, f. 4)

Pe termen scurt, primăria a oferit ajutoare – nu despăgubiri, după cum ţinea să sublinieze primarul Mircea Bottez – de 122900 de lei, repartizate la 265 de familii nevoiaşe[142].

Speranţa tuturor era legată de finalizarea lucrărilor de regularizare a Dâmbului, care aveau să se finalizeze parţial în 1942. În ciuda contextului dificil al războiului, autorităţile locale ploieştene continuau să depună eforturi pentru modernizarea şi dezvoltarea zonelor pe care le traversa pârâul, primarul Gheorghe Văgănescu având în 1941 în plan construirea a nu mai puţin de cinci noi poduri, pe lângă edificarea unei staţii de decantare, punerea în funcţiune a unei instalaţii de spălare a canalelor cu apă industrială şi chiar alimentarea cu apă din Teleajen a albiei Dâmbu rectificat[143]. Cel puţin realizarea podului din beton de la bariera Gogoaşe, peste noua albie a Dâmbului, părea să intre în linie dreaptă în iulie 1943, atunci când în localul primăriei s-a ţinut licitaţia privind darea în antrepriză a proiectului[144]. Însă până la asemenea proiecte ample, inundaţiile din ianuarie 1942 scoseseră în evidenţă fragilitatea unor diguri de nuiele de pe cursul pârâului şi, implicit, nevoia unor lucrări solide de îndiguire[145]. Acestea au fost urmate de noi inundaţii în zilele de 26 şi 27 aprilie 1942, care au afectat mahalaua Sfinţii Apostoli. Ceea ce era totuşi curios era că viitura se produsese într-o zonă în care albia Dâmbului era în mare parte sistematizată. Problema era cauzată, dacă ar fi să îi dăm crezare uneia dintre victimele inundaţiei, de câteva zeci de metri care ar fi rămas nesistematizaţi:

Ţin să remarc un singur lucru, pe care vă rog să-l reţineţi şi anume că inundaţiile în cartierul nostru nu se fac din albia normală a Dâmbului, ci din albia nouă, pusă în legătură cu albia normală a râului fără niciun rost. Dacă această mare greşeală nu se făcea, chiar dacă aveam inundaţii, le aveam numai în direcţia fabricei Fero-Email.
În prezent, prin prelungirea dată, Dâmbu se varsă în oraş pe strada Mavrogheni[146] şi din această stradă suntem inundaţi prin strada Rovine şi str. Matei Basarab.
Dacă s-ar uni prelungirea din care se revarsă în prezent Dâmbul cu lucrarea ce este deja făcută [...] aproape tot cartierul Sf-ţii Apostoli ar scăpa în mod sigur de inundaţii.
Este păcat, domnul Primar, că pentru o lucrare de 60-70 metri să ni se distrugă întreaga avere şi să rămână familiile noastre fără hrană în iarna ce va veni.
Încă o inundaţie de va veni, îmi va distruge toată grădina de pomi fructiferi cu care am cheltuit foarte mulţi bani, ***din cauză că apa Dâmbului revarsă şi o însemnată cantitate de păcură.***[147]

Cu o presiune asupra sa venită din partea locuitorilor din mahala, dublată şi de o frustrare a acestora că, în ciuda lucrărilor din anii precedenţi, pârâul tot se revarsă, în mai 1942, noul primar George N. Ionescu decide să se execute în regie proprie, de către Serviciul Căilor de Comunicaţii al municipiului, săpături pentru crearea unei albii provizorii şi continuarea rectificării cursului Dâmbului[148], atât pe zona din mahalaua Sfinţii Apostoli, cât şi în aval, aproape de bariera Corlăteştilor. Dar din nou limitările financiare pun în dificultate executarea proiectului şi, din nou, soluţia pare să fie o taxare suplimentară a firmelor aflate pe cursul Dâmbului, companii care sufereau la rândul lor din cauza deversării apei. Repetând ideea din 1940 a primarului carlist Mircea Bottez, edilul antonescian George N. Ionescu cere contribuţii „de cel puţin 1 milion lei" de la fabricile Textila şi Dorobanţu, motivând că numai exproprierile se ridică la circa zece milioane. Nu este clar ce răspuns au dat de această dată, însă lucrurile aveau să continue şi în 1943 pe segmentul din aval, din apropierea barierei Corlăteşti[149].

Bombardamentele din primăvara şi vara lui 1944 au dat însă totul peste cap: planurile au fost sistate, instituţiile dispersate, iar majoritatea locuitorilor au plecat în refugiu. Clădiri, poduri şi şosele au fost lovite şi distruse în proporţii diferite de bombele aruncate de aviaţia anglo-(şi mai ales) americană. Dâmbu rămăsese rectificat numai de la fabrica din bariera Bucov până la liniile de cale ferată de imediat după bariera Corlăteşti.

Dâmbu - stagnarea din perioada comunistă

Un lucru este cert: abordarea noilor autorităţi locale comuniste faţă de Dâmbu a fost diferită faţă de cea a municipalităţii interbelice (aici incluzând şi administraţiile din timpul guvernării Antonescu). Lucrările de sistematizare s-au sistat, asta poate şi pentru că magnitudinea inundaţiilor, cel puţin în zona Barierei Bucov şi în mahalaua Domnească din aval, s-a domolit ca urmare a regularizării efectuate între 1935

142 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 224/1940, f. 37.
143 Prahova noastră, 10 octombrie 1941, p. 1.
144 Viaţa, 4 iulie 1943, p. 3.
145 Curentul, 17 ianuarie 1942, p. 8.
146 În prezent, strada general Gheorghe Magheru.
147 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 137/1942, f. 10.
148 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul 137/1942, ff. 3-4.
149 DJPAN, Fond Primăria Oraşului Ploieşti – Corespondenţă, dosarul163/1943, passim.

şi 1943, ceea ce a dus la reducerea presiunii pe autorităţi pentru efectuarea unor lucrări ample asupra Dâmbului. Schimbări aveau totuşi să se petreacă, însă ele vor fi de alte natură.

Printre primele măsuri ale noii puteri politice identificate în sursele documentare disponibile este luarea albiei Dâmbului în calcul, în 1954, pentru utilizarea terenurilor agricole considerate neproductive în vederea **plantării de răchită**[150], dar şi efectuarea unor reparaţii la podul din bariera Bucov în anul următor[151], pod care avea mai târziu să fie extins la configuraţia actuală. Reconstrucţia postbelică a industriei, precum şi dezvoltarea ei ulterioară, a crescut activitatea rafinăriilor din zona Ploieştilor, ceea a dus la o poluare tot mai acută pe cursurile de apă din Prahova, printre care şi Dâmbu. În acelaşi timp, odată cu creşterea standardului de viaţă, autorităţile au început să acorde, pentru prima dată, o importantă reală studiului şi, pe cât posibil, limitării poluării Dâmbului. Primul pas în această direcţie vine însă din zona specialiştilor hidrologi, care, într-o analiză a bazinului Ialomiţa, nu se feresc să afirme în 1964 că:

Cel mai puternic impurificat este pârâul Dâmbu, transformat într-un adevărat canal colector de ape reziduale.[152]

De altfel, anii `60 sunt perioada în care încep să se facă publice date cu privire la gradul de poluare a Dâmbului, în 1966 fiind identificaţi 7-10mg/l detergenţi anionactivi pe cursul pârâului[153]. În mod evident, poluarea cea mai gravă se făcea în zona Ploieştilor, acolo unde noile fabrici, unele reconvertite pe platformele fostelor rafinării[154], deversau apele reziduale direct în Dâmbu şi Teleajen, ceea ce era agravat de faptul că nici nu posedau instalaţii de epurare, aşa cum este semnalat în 1968 cazul uzinei de produse petrochimice Dero din nordul localităţii[155]. Reducerea poluării se făcea fie prin instalarea de noi echipamente (aşa cum s-a făcut la începutul anilor `70 la rafinăria Vega, unde s-a redus cu 60% debitul apelor reziduale deversate în Dâmbu[156]), fie prin proiectarea descărcării reziduurilor în aval de Ploieşti, precum planul de la finele anilor `60 de la întreprinderea textilă Păuleşti[157]. Cu toate acestea, în 1974 staţia de epurare de la Ploieşti înregistra periodic, la anumite ore, apariţii considerabile de pelicule de petrol pe apele

150 Munca, 9 septembrie 1954, p. 2.
151 Femeia, 1 noiembrie 1955, p. 11.
152 Hidrotehnica, nr. 5/1964, p. 250.
153 Hidrotehnica, nr. 3/1966, p. 162.
154 Munca, 12 decembrie 1972, p. 3.
155 România Liberă, 6 decembrie 1968, p. 2.
156 România Liberă, 21 aprilie 1973, p. 1.
157 Hidrotehnica, nr.10/1967, pp. 537.

colectate din Dâmbu[158], însă poluări aveau loc şi după acest punct al cursului, România Liberă semnalând în 1979 că

în gara Ghighiu, unde exista o staţie de spălare a vagoanelor cisternă, urma să intre în funcţiune o instalaţie care să absoarbă tot ce rămâne în vagoane. Această instalaţie nu este gata nici acum, iar cantităţi destul de mari de produse petroliere ajung, prin spălare, în râul Dâmbu, care continuă să aibă mai mult petrol decât apă.[159]

În perioada comunistă, pârâul pare să-şi consolideze din nou imaginea unui bariere, a unui loc slab asumat de comunitate, un spaţiu al pierderii, al uitării şi al secretelor, dar şi al poluării şi mizerii. Iar ştirile macabre referitoare la albia sa continuă să curgă, chiar dacă presa epocii este mult mai puţin aplecată spre senzaţionalism decât în anii de dinaintea războiului. Spre exemplu, *Scânteia* publică în 1970, pe fondul politicii pro-nataliste a regimului Ceauşescu, ştirea despre cadavrul unui nou-născut descoperit în albia râului:

Anul trecut, prin mai, cetăţenii Ploieştiului au aflat cu indignare despre o pruncucidere. În pârâul Dâmbu, de la marginea oraşului, se descoperise cadavrul unui nou născut. Organul judeţean de miliţie a pornit cercetări pentru a descoperi pe femeia criminală. După luni de investigaţii, echipa de anchetă condusă de căpitanul Emil Lupu a reuşit, cu sprijinul cetăţenilor din cartier, s-o identifice. Este E. T. din strada Grivița Roşie [...]. În faţa probelor, ea a mărturisit că, după ce a dat naştere pruncului, l-a ucis şi apoi l-a aruncat în pârâu.[160]

Trebuie însă menţionat că au existat în perioada comunistă şi demersuri ale autorităţilor locale de a reamenaja cursul Dâmbului, primul semnal major în acest sens fiind dat în 1973 de către Ion Paraschiv, prim-secretar al Comitetului municipal de partid şi primar al municipiului Ploieşti, care declara că:

Pârâul Dâmbu – acum focar de poluare – va fi amenajat prin contribuţia întreprinderilor care-l poluează şi, bineînţeles, cetăţenii s-au oferit să participe cu toată inima la amenajarea lui. Foarte scurt: ***nu poluării, da spaţiilor verzi, parcurilor de odihnă şi agrement.***[161]

158 România Liberă, 22 mai 1974, p. 2.
159 România Liberă, 25 iulie 1979, p. 5.
160 Scânteia, 31 ianuarie 1970, p. 2.
161 România Liberă, 7 martie 1973, p. 2.

Un mesaj reiterat un an mai târziu de către inginerul Ion Trocaru, vicepreşedintele Comitetului Executiv al Consiliului Popular al municipiului Ploieşti, care susţinea în faţa reporterului de la *România Liberă* că

atenţia noastră este captată de asigurarea unei zone verzi ample în chiar perimetrul oraşului. Perspectiva prevede amenajarea cursului râului Dâmbu, care traversează oraşul pe la est. Deschiderea atât de largă a concepţiei urbanistice va redefini de fapt, personalitatea Ploieştiului. ***Fostul «oraş al mahalalelor» va pierde din blazon acest semn al paraginii.***[162]

Declaraţiile oficialilor par să aibă un corespondent în teren abia peste câţiva ani, lucrările debutând în 1976[163] şi cuprinzând igienizarea albiei, refacerea spaţiilor verzi, dar şi îndiguiri şi regularizări în partea de nord a cursului apei[164]. Aceste lucrări de igienizare se repetă de câteva ori şi în anii `80[165], fiind suplimentate de amplasarea unui podeţ[166] (probabil cel din dreptul străzii Neajlov), însă eforturile autorităţilor şi, mai ales, ale organizaţiilor sindicatele şi profesionale implicate în aceste munci voluntare nu pot ameliora situaţia deplorabilă generată de poluarea de pe pârâu. De altfel, această poluare masivă ajunge să nu mai fie percepută ca o problemă imediată, ci mai degrabă o trăsătură firească a Dâmbului, care era şi descris ironic drept **„50% apă şi restul ţiţei"**[167]. Acest lucru, în mod curios, nu a împiedicat totuşi structurile organizaţionale de tineret ale regimului să ia în calcul Dâmbul ca amplasament pentru una dintre multele „hidrocentrale ale tineretului", care ar fi urmat să fie construite pe cursurile de apă prahovene[168].

Dacă în perioada Gheorghiu-Dej nu se înregistrează construcţii noi semnificative în zona pârâului, acest lucru se modifică în epoca Ceauşescu. Sunt anii în care apar blocurile P+4 din bariera Găgeni (cel mai probabil în a doua jumătate a anilor `60) şi cele P+10 din bariera Bucov. Cel mai amplu proiect urbanistic vizează însă actualul cartier Mihai Bravu, unde în anii '80 începe sistematizarea zonei, prin demolarea vechilor case cu grădini mari şi construirea preponderentă de blocuri P+4 (există câteva construcţii P+5, dar şi o singură clădire P+10 chiar pe strada Cornăţel, aproape de intersecţia cu Mihai Bravu) care, conform planului, ar fi urmat să cuprindă arealul format de străzile Mihai Bravu, Cornăţel cu albia Dâmbului şi Dimitrie Cantemir, care ar fi trebui îndreptată şi extinsă până la

162 România Liberă, 24 iunie 1974, p. 3.
163 România Liberă, 15 martie 1976, p. 5.
164 România Liberă, 15 octombrie 1977, p. 2.
165 România Liberă, 9 iunie 1982, p. 5; Flacăra, 5 iunie 1987, p. 6.
166 România Liberă, 17 noiembrie 1980, p. 7.
167 România Pitorească, nr. 7/1981, p. 14.
168 România Liberă, 25 mai 1982, p. 3.

atingerea cursului apei, aproximativ în zona actualelor străduţe Foişor şi Trâmbiţei. Planul a fost însă pus în aplicare numai parţial, evenimentele din decembrie 1989 punând capăt acelei dezvoltări urbanistice.

Dâmbu în perioada postdecembristă. O istorie în curs de scriere

În anii '90, Dâmbu şi-a augmentat imaginea de spaţiu al abandonului, al fărădelegii, al părăsirii şi al marginii (ba chiar al ruperii) de oraş. Era locul bişniţei, al iarmarocului improvizat, care, având în centru vechiul obor, extins la rândul său prin parcelele „la ruşi" şi cea superioară, dinspre strada Gârlei, ocupa tot mai multe spaţii: strada Apelor era un lung târg de maşini, în timp ce aleile fostului Parc al Străjerilor devenise un talcioc al vechiturilor, în care oricine îşi putea pune pe jos o pătură de pe care vindea orice, de la casete la decoraţii militare vechi ori de la cărţi la haine second-hand. Era şi locul infracţionalităţii, de la furturi şi bătăi la crime îngrozitoare, precum cea din ianuarie 1993, când cadavrul unei tinere, ucisă prin înec, dar prezentând urme de lovituri, a fost descoperit în albia Dâmbului, dând naştere investigaţiei jurnalistice „Cine a ucis-o pe Roxana?"[169]. Şi, totodată, Dâmbu era un loc al mizeriei şi al poluării, în care nenumăratele tone de gunoaie aruncate fără nicio reţinere se amestecau fetid cu reziduurile deversate de diferite rafinării şi întreprinderi, ajungând să se consemneze în 1994 că

Pârâul Dâmbu rămâne,pe mai departe, sufocat de fenoli. Depăşirile de peste şase ori faţă delimita de 0,02 miligrame pe decimetru cub au ca rezultat un canal deschis prin care curge o mâzgă cu miros greu desuportat.[170]

Iar dacă vreo topire rapidă a zăpezilor ori vreo ploaie torenţială producea o viitură, atunci rezultatul era cumplit în periferia oraşului, mai ales în zona Gării de Nord, unde albia rămăsese neregularizată, după cum s-a şi petrecut, spre exemplu, în ianuarie 1996:

Ploieştiul, nu a scăpat de furia apelor, unde, viitura de pe pârâul Dâmbu a inundat o suprafaţă însemnată a oraşului. Gara de Nord din oraşul lui Ion Luca Caragiale a fost şi ea oarecum afectată, în ziua de 2 ianuarie, la zona Dâmbu, unde Rafinăria Vega (dar şi Fabrica de pâine) deversează carburanţi în sistemul de canalizare. Acest fapt a făcut ca apa de pe străzile din zonă să fie infestată de carburanţi, în special motorină. O importantă cantitate de sodă caustică s-a amestecat cu petrol şi apă.[171]

169 România Liberă, 25 mai 1982, p. 3.
170 România Liberă, 26 august 1994, p. 5.

Iar inundaţii au continuat să fie înregistrate şi în august 1997, atunci când străzile Poieniţei şi Nămoloasa au fost acoperite de apă[172], oriîn ianuarie 1998[173], când cel puţin douăzeci de gospodării au fost afectate. Pe termen scurt, se lua în considerare evacuarea oamenilor ori ridicarea unor baraje temporare[174], în timp ce soluţia pe termen lung, în viziunea municipalităţii conduse de Horia Toma, era nici mai mult, nici mai puţin decât devierea Dâmbului spre Teleajen în apropierea comunei suburbane Ploieştiori[175].

Însă exista ceva mai grav decât apa: focul. Într-o paralelă sinistră cu cele petrecute la finele anilor '30, între Ţintea şi Ploieşti, în primăvara lui 1997 câteva case din Ploieşti au fost distruse de flăcările venite pe Dâmbu:

Sâmbătă, 26 aprilie, în jurul orei 18.00, un puternic incendiu s-a declanşat pe cursul pârâului Dâmbu din Ploieşti, distrugând patru case în care locuiau şapte familii şi afectând grav numeroase alte case din zonă şi anexe gospodăreşti.
După cum ne-a declarat directorul Agenţiei de Protecţie a Mediului – Ploieşti, dl. Şerban Ionescu Homoriceanu, aflat întâmplător în zonă în timpul declanşării incendiului, de la Rafinăria VEGA, pe conducta de evacuare a apelor au început să curgă în albia pârâului Dâmbu produse petroliere în care se găsea un solvent volatil, normal hexan. Produsele petroliere deversate în pârâu s-au întins rapid, acoperind peste 500 de metri din cursul apei, între două poduri din zona fabricii de pâine EXTRAPAN şi Rafinăria VEGA.
Observând pata uriaşă de produse petroliere, câţiva copii au aruncat de curiozitate, hârtii aprinse în albia pârâului. În câteva minute, tot cursul apei, între cele două poduri, a fost cuprins deflăcări. Deversarea produselor petroliere în Dâmbu a continuat până în jurul orei 19,00, alimentând astfel focul declanşat.În aceste condiţii, incendiul s-a extins la câteva anexe gospodăreşti şi garduri, aflate chiar pe marginea pârâului, ajungând apoi la toate casele din zonă. Anunţaţi[...], pompierii Grupului de Pompieri Militari Prahova s-au deplasat la locul incendiului cu 15 autospeciale.[176]

După anii 2000, zona pârâului Dâmbu a început să se modernizeze, în special graţie investiţiilor private. În nord, pe spaţiul dintre spitalul judeţean de urgenţă şi cursul apei s-a ridicat un complex rezidenţial de case, străzile nou trasate purtând denumirile unor capitale europene. După 2007 au apărut şi blocuri de peste opt etaje precum Primavera – Parcul cu Salcâmi sau Real Residence Resort în zona barierei Văleni sau Confort Residence, în apropierea fostei fabrici Dorobanţu. De altfel, majoritatea fabricilor şi rafinăriilor şi-au restrâns activitatea, iar unele dintre ele s-au desfiinţat, spaţiul primind alte destinaţii. Cel mai amplu exemplu este al fostei Societăţi Petrol-Foraj (redenumită Flacăra în perioada comunistă), care a fost demolată, iar în locul său s-a ridicat mall-ul AFI Ploieşti, ocazie cu care s-a realizat şi un sens giratoriu peste Dâmbu. Un proces similar s-a petrecut şi pe partea cealaltă a cursului Dâmbului, unde au fost ridicate alte centre comerciale de mari dimensiuni. Porţiunea cuprinsă între Hanul Ţărănesc şi cartierul Mihai Bravu şi-a păstrat caracterul rezidenţial, existând puţine intervenţii semnificative (precum Equilibrium Residence) în acest sector. În schimb, pe fosta platformă industrială Ferro-Email, de pe strada Apelor, vizavi de limita estică a cartierului Mihai Bravu, au apărut în ultimii ani numeroase investiţii precum cofetării şi restaurante, cluburi de agrement şi terenuri de sport ori de paintball. Unele dintre localurile de alimentaţie publică au apărut şi în legătură cu cimitirul Mihai Bravu, singurul cimitir deschis din Ploieşti, care s-a extins semnificativ de la finele anilor `90 până în prezent[177].

De asemenea, la începutul secolului al XXI-lea, Dâmbu a continuat să joace un rol şi în dinamica transportului dintre Ploieşti şi comunele limitrofe sau alte localităţi din Prahova şi judeţele învecinate. Chiar dacă traficul feroviar prin Gara de Nord s-a diminuat aproape până la dispariţie, accentul s-a mutat pe transportul cu microbuze concentrat în Autogara Ploieşti Nord, de la intersecţia şoselei Nordului cu strada Găgeni (zonă cunoscută drept Polux), şi în staţia de la Bariera Bucov.

Şi în primele decenii ale noului mileniu, Dâmbu a continuat să facă ceea ce a făcut de-a lungul istoriei sale: să producă inundaţii. Astfel, în 2005 noi revărsări au afectat zeci de case atât din zona de nord a oraşului, cât şi din zona Mihai Bravu. Inundaţii ulterioare, chiar dacă au fost de mai mică intensitate, au dus însă la slăbirea malurilor din zona Polux[178], ceea ce a pus în pericol unele dintre locuinţele din zonă, astfel că locuitorii au cerut întărirea acestora, dar şi regularizarea segmentului lăsat la urmă în anii `40 şi nefinalizat nici în prezent.

171 Evenimentul Zilei, 6 ianuarie 1996, p. 4.
172 Curierul Naţional,4 august 1997, p. 2.
173 Evenimentul Zilei, 24 ianuarie 1998, p. 3.
174 Evenimentul Zilei, 29 aprilie 1999, p. 4.
175 Jurnalul Naţional,6 august 1997, p. 15; Ziua, 23 ianuarie 1998, p. 7.
176 Evenimentul Zilei, 30 aprilie 1997, p. 3.

177 Ioan Groşescu, Cimitirele Ploieştilor, Editura Ploieşti – Mileniul III, Ploieşti, 2004, pp. 115-118.
178 Roxana Tănase, Istoria inundaţiilor produse de pârâul Dâmbu în Ploieşti, https://www.observatorulph.ro/exclusiv/2683749-istoria-inundatiilor-produse-de-paraul-dambu-in-ploiesti accesat în data de 6 iunie 2025.

Dâmbu și celelalte localități prahovene

Dâmbu izvorăște din dealurile aflate la nord de Băicoi și Țintea și curge apoi spre sud, trecând printre Păulești și satul de vacanță, ca mai apoi să traverseze centura de nord a Ploieștilor și, scurgându-se prin apropierea Ploieștiorilor, să ajungă la Ploiești, acolo unde relevanța sa a fost cea mai mare, iar istoria sa cea mai bogată. După ieșirea din stația de epurare din sud-estul orașului, Dâmbu lasă pe malul stâng satul Corlățești și își continuă cursul spre sud, trecând prin satul Râfov, ca în cele din urmă să se verse în Teleajen.

Fiecare dintre aceste așezări și-au legat istoria de cursul Dâmbului, existând mărturii sumare în fiecare caz.

Băicoi și Țintea

Cum cursul Dâmbului pe raza celor două așezări (așa cum erau considerate înainte de înglobarea satului Țintea în orașul Băicoi) nu este prea mare, nici nevoia de poduri nu a fost resimțită atât de pregnant ca în aval. De aceea, la începutul secolului al XX-lea se pare că exista un singur pod, și acela de lemn, în satul Țintea. Acesta a ars la mijlocul lui ianuarie 1914, ca urmare a „imprudenței pompagiului Ion Găină, care, voind să dezghețe un conduct prin foc, podul s-a aprins”[179]. Construcția la punctul Nuțulescu[180] a unui nou pod mixt, cu o deschidere de 9 metri urma să fie dată în antrepriză în iunie 1943[181].

La fel ca și în aval, și la Țintea pârâul Dâmbu a înregistrat revărsări semnificative. Una dintre puținele consemnări ale inundațiilor datează din 1974, când nu s-a lăsat cu pagube, ci cu recompense:

În luptă cu furia apelor
Plouase continuu. Râul Dâmbu, care deobicei nu are apă multă, a ieșit din matcă și a ajuns în marginea cartierului Țintea din Băicoi. A intrat prin curți și, foarte curând,a ajuns în fața magazinului închis. Furia apelor ar fi forțat ușile și ar fi inundat magazinul. În acele clipe, printre cei ce s-au gândit să înfrunte apele au fost și câțiva pionieri de la Școala generală Țintea. Pentru faptele de cutezanță, Consiliul Județean i-a distins cu diploma și insigna „Cutezătorul”.[182]

179 Dimineața, 17 ianuarie 1914, p. 4.
180 Probabil o proprietate a lui Toma Nuțulescu (1890-1967).
181 Universul – Provincia, 17 iunie 1943, p. 2.
182 Cutezătorii, 2 martie 1972, p.7.

Păulești

Nu au fost identificate informații despre inundații provocate de Dâmbu în Păulești, ceea ce însă nu exclude ca aceste revărsări să fi existat și să-și fi pus amprenta asupra vieții locuitorilor. Există însă mențiuni asupra lucrărilor de infrastructură, precum cele de la sfârșitul perioadei interbelice, atunci când Ministerul Comunicațiilor contracta „amenajarea platformei, șanțuri, caseuri, împietruiri, construcția unui podeț tubular și a două poduri de 6 m. deschidere peste apa Dâmbu și Valea Cimitirului de pe drumul comunal din comuna Păulești din Județul Prahova, în valoare de 1.295.000 lei”[183].

Intenții similare sunt înregistrate și la începutul secolului XXI, când, în toamna lui 2007, primăria Păulești avea în plan construirea a trei poduri peste pârâul Dâmbu[184].

Interesant este și interesul pe care-l suscita proximitatea Dâmbului în cazul comunei Păulești, văzută ca un refugiu în natură pentru ploieșteni și nu numai. Astfel, în primăvara lui 1978, jurnaliștii de la *România Pitorească*, într-o serie de interviuri luate unor diferite persoane, surprindea și ideea transformării albiei pârâului într-o zonă de agrement:

Pe malul Teleajenului după pod și până-n pădurea Bucovului, se amenajase cândva o plajă, se instalaseră și niște dușuri, dar apoi locul a fost abandonat, deși putea fi făcută aici o mică acumulare de apă, un șirand. Căci ploieșteanul n-avea la îndemână, în oraș, decât un simulacru de șirand, total necorespunzător. Și între cele două păduri de la Păulești, pe pârâul Dâmbu, se poate face o acumulare de apă care ar aduce un plus de atracție acestei zone. S-ar putea da mici parcele de teren amatorilor să-și construiască bungalow-uri, căbănițe, căsuțe pentru week-end, așa cum s-a făcut în alte orașe.[185]

Corlățești

Segmentul pârâului din proximitatea Corlățeștilor s-a remarcat în perioada postdecembristă prin gradul extrem de ridicat de poluare. Astfel, Cotidianul titra în aprilie 1994 că

pe râul Dâmbu (secțiunea Corlățești), datorită (sic!) agenților economici Petrotel, Astra și Vega, s-au depășit concentrațiile la conținutul în fenoli de 4,1 până la de 11,4 ori.[186]

183 Timpul, 16 august 1938, p. 3.
184 Jurnalul Național, 13 octombrie 2007, p. 19.
185 România Pitorească, 1 aprilie 1978, p. 5.
186 Cotidianul, 6 aprilie 1994, p. 3.

Același ziar revenea peste numai câteva săptămâni, când înregistrase o depășire și mai mare, de circa 16 ori, a cantității de fenoli din apa pârâului[187]. Datele din acea vreme sunt susținute și de *România Liberă*, care nota că în primăvara lui 1994, în zona Corlățești, Dâmbu avea o concentrație de fenoli ce varia între 8,8[188] și 35[189] de ori mai mare decât limita maxim admisă legal, ajungând să constate că

rafinăriile Astra, Vega, Petrotel au distrus orice formă de viață din râul Dâmbu. Măsurătorile au indicat și în ultima săptămână un conținut de fenoli mai mare de 14 ori decât normele stabilite. Informațiile ne-au fost transmise de la Dispeceratul Ministerului Apelor Pădurilor și Protecției Mediului.[190]

Iar acest lucru nu avea să se schimbe nici în anii următori, când s-au înregistrat concentrații de până la 26[191] de ori peste limita maxim admisă la fenoli și 4,6 ori la sulfuri[192]. Mai grav era că uneori erau consemnate deversări directe în pârâu, situații care obligau autoritățile să ia măsuri disperate pentru contracararea efectelor nocive:

Din cauza ploilor abundente căzute în ultimele zile, canalul de transport al apelor uzate de la S.C. VEGA – rafinărie din județul Prahova – la stația de epurare Corlățești nu a putut prelua întreaga cantitate de apă uzată. Surplusul, conținând mari cantități de produse petroliere, a fost deversat direct în pârâul Dâmbu. Pentru depoluarea pârâului s-a recurs la metoda tipic românească: baraje din paie. Au fost recuperați 400 de litri de produse petroliere. Dacă ținem seama de repetatele poluări accidentale cu petrol, degradând ireversibil apele de suprafață și subterane, se pare că ***în scurt timp vom bea benzină în loc de apă.***[193]

Însă, la fel ca în Ploiești, Dâmbu a însemnat pentru locuitorii Corlățeștilor și un pericol constant al inundațiilor și al distrugerilor. În 1975, *Scânteia Tineretului* nota în tonul aparte al epocii că

în grădinile din Corlățești, unde apele încărcate de reziduuri petroliere ale râului Dâmbu au infestat culturile, roșiile, fasolea și castraveții n-au mai putut fi recuperate; în schimb, ascunsă bine în pământ, ceapa a rămas neatinsă și a putut fi strânsă și trimisă pe piață.[194]

Însă dincolo de riscurile înfruntate de locuitorii din Corlățești și consumatorii din Ploiești, una dintre cele mai grave revărsări s-a petrecut la începutul lui 1996:

Cea mai puternică viitură s-a produs pe pârâul Dâmbu, care [...] a depășit cota de atenție cu 30 centimetri în satul Corlățești, comuna Berceni.
Deplasându-ne în satul Corlățești am putut constat cu regret că aproximativ zece case erau distruse. Apa a pătruns în casele oamenilor. Beciurile sunt pline de apă. Viitura a venit în jur de șase dimineața a zilei de ieri. „Când, poate, visam și noi frumos despre anul care abia venise, Dumnezeu nu ne-a iertat. Când ni s-a dat pământ cu Legea 18 parcă înnebunisem. Arându-l, atunci s-au astupat șanțurile și canalele de scurgere”, ne declară un cetățean căruia i-a intrat apa în casă, parcă ferindu-se de o a doua pedeapsă a lui Dumnezeu.
Primarul comunei, dl. Alexandru Andrei, „scuturându-se” de răspundere declară: Oamenii sunt de vină. Aruncă gunoiul pe unde apucă. Noi nu avem ce să le facem. Legea nu s-a schimbat. Amenda pentru așa ceva este de 50 de lei! Inconștiența își pune prețul. Și-au construit case și și-au pus pietrișul în fața casei, au astupat șanțul».[195]

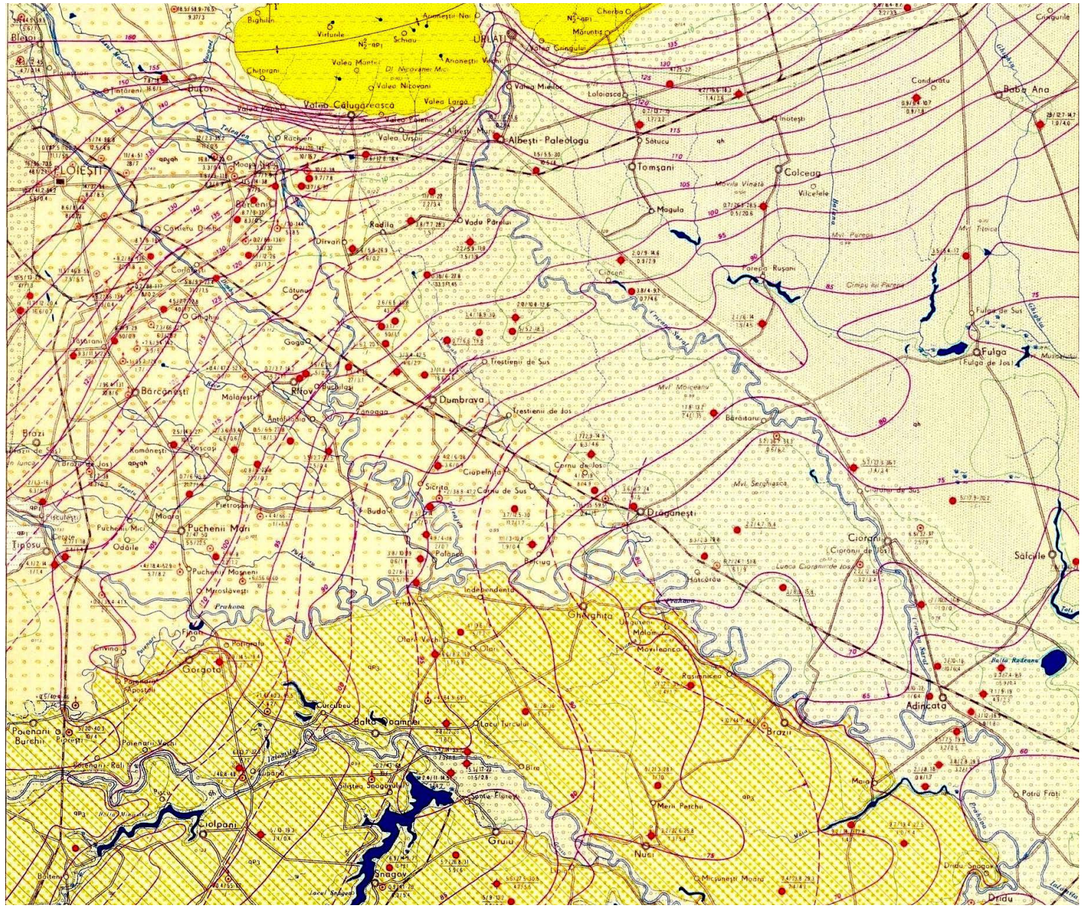
***

Neglijat și uitat, temut și desconsiderat, Dâmbu este a fost, este și va rămâne o parte din ceea ce înseamnă Ploieștii și așezările pe care le traversează. A adus inundații și distrugeri, poluare și flăcări, dar a fost și sursă de speranțe mari și bucurii mici, după cum surprindea și-un catren al unei poezii interbelice:

În urbea mea ca`ntr`o Sahară
Riști mult să te usuci ca iasca:
Unica Baie e murdară!…
…Noroc cu Dâmbu și Bereasca!

Pentru că oricât nenoroc a adus de-a lungul vremii, Dâmbu poate fi și un noroc pentru locuitori. Contează doar cum este tratat, privit și asumat.

187 România Liberă, 14 aprilie 1994, p. 9.
188 România Liberă, 5 mai 1994, p. 9.
189 România Liberă, 19 mai 1994, p. 5.
190 România Liberă, 11 iunie 1994, p. 5.
191 România Liberă, 9 ianuarie 1995, p. 9.
192 România Liberă, 17 februarie 1995, p. 9.
193 România Liberă, 21 iunie 1995, p. 9.
194 Scânteia tineretului, 10 iulie 1975, p. 2.
195 Jurnalul Național, 3 ianuarie 1996, p. 13.

studiu hidrogeologic

1. Date Generale

Pârâul Dâmbu este un mic curs de apă din judeţul Prahova, afluent de dreapta al Râul Teleajen. Prin faptul că pe malurile sale s-a format în secolul al XVII-lea Ploieştiul şi datorită rolului său în dezvoltarea oraşului Ploieşti, dar mai ales pentru posibilitatile de valorificare eco-urbană a albiei sale, pârâul Dâmbu capătă o importanţă primordială pentru ploieşteni.

Prezentul studiu prezintă cadrul natural al bazinului hidrografic al pârâului Dâmbu, mai ales în relaţie cu activităţile umane din zona Ploieştiului.

2. Descrierea fizico-geografică

2.1 Relief

Pârâul Dâmbu izvorăşte în zona de deal a comunei Scorţeni, judeţul Prahova, are un traseu aproximativ NV-SE, cu un microbazin hidrografic relativ îngust şi se varsă în râul Teleajen.

Conform datelor hidrologice publicate de ABA Buzău-Ialomiţa, Dâmbul are codul cadastal XI-1.20.13.14.00.00, are o lungime a cursului de 39 Km şi o suprafaţă totală a bazinului hidrografic de 190 kmp.

În zona cursului superior, la NV de cartierul Dâmbu al oraşului Băicoi, primeşte apele pârâului Valea Largă (cod cadastral XI-1.20.13.14.01.00), un mic curs de apă, cu lungimea de 9.2 km şi suprafaţa bazinului de 28.5 kmp.

Teritoriul pe care îl străbate Dâmbu este situat la contactul dintre zona dealurilor subcarpatice şi câmpia piemontană, ceea ce înseamnă pante moderate şi relief variat.

Relieful bazinului hidrografic al pârâului Dâmbu este încadrat în cea mai mare parte în Conul aluvionar Prahova - Teleajen, partea estică a acestei unităţi geomorfologice.

În zona izvoarelor relieful are cote de 340 - 350 m iar în punctul de vărsare în Teleajen cota terenului este de 100 m, ceea ce corespunde unei pante medii de 6‰.

În zona municipiului Ploieşti, pârâul Dâmbu are un curs de la NV la SE, traversând partea de est a oraşului, printr-o albie în cea mai mare parte regularizată cu o panta de cca 4,5‰.

2.2 Clima

Clima teritoriului ocupat de bazinul hidrografic (BH) Dâmbu este temperată continentală, cu influenţe de câmpie şi subcarpatic (nu de altitudine mare) - ceea ce înseamnă maxime de vară plăcute (~24-30 °C) şi ierni moderate.

Precipitaţiile anuale sunt în jur de 600-650 mm, ceea ce indică un climat relativ bun pentru agricultură, dar dependenţă sezonieră (vârfuri de ploaie, perioade mai uscate) induce efecte semnificative cel puţin o data la 5 ani.

Caracteristicile climatice relevante ale teritoriului BH Dâmbu sunt:
- Perioada caldă (temperaturi medii zilnice ridicate) durează aproximativ din sfârşitul lunii mai până în septembrie, ceea ce influenţează creşterea vegetaţiei, perioadele de secetă etc.
- Zilele cu precipitaţii „semnificative" (ploaie) apar mai frecvent în perioada mai-august, cu vârf în iunie.
- Iarna, în zona de câmpie/subcarpatică sud Prahova, temperaturile nocturne pot coborî sub 0 °C, dar maximele zilei rămân adesea peste 0 °C. Zăpada apare, dar pe perioade mai scurte decât în zonele montane. De exemplu, în Ploieşti, media minimă în ianuarie este de aproximativ -3 °C, iar media maximă de aproximativ 4 °C.
- Umiditatea, radiaţia solară şi regimul vântului prezintă variaţii sezoniere: verile mai calde pot fi relativ uscate dacă precipitaţiile scad, iar primăvara şi toamna vin cu precipitaţii moderate mai frecvent.

2.3 Situaţia fito-geografică şi utilizarea terenurilor

Bazinul hidrografic al pârâului Dâmbu se află în zona de dealuri şi câmpie subcarpatică, intrând în aria de influenţă a bazei hidrografice a râului Teleajen.

În acest tip de relief şi climă, vegetaţia reflectă tranziţia între zonele subcarpatice şi câmpia înaltă, cu mixuri de păduri de foioase, zone de stepă-silvostepă şi vegetaţie de luncă.

Principalele caracteristici generice ale vegetaţiei în BH Dâmbu sunt:
- Păduri de foioase pe versanţii mai înalţi ai bazinului: specii precum stejar (Quercus robur), gorun, carpen, tei, alun sunt frecvente în acest tip de relief;
- Vegetaţie de luncă şi albie de cursuri de apă: în şleauri, lunci ale afluenţilor mici sau ale râului Teleajen apar zăvoaie (salcie, plop, anin) şi soluri aluviale, vegetaţie adaptată periodic la inundabilitate;
- Zone de tranziţie spre câmpie: în părţile inferioare ale bazinului, dacă teritoriul este aproape câmpiei, pot exista elemente de silvostepă, culturi agricole extinse şi vegetaţie peri-agricolă. Partea de SE a BH Dâmbu aparţine provinciei pontice prin elemente de stepă, în special graminee corespunzătoare zonei de silvostepă.

2.3.1 Utilizarea terenurilor şi factorii modificatori ai peisajului natural

- Factorii naturali precum relieful, resursele de sol şi subsol au influenţat dezvoltarea activităţilor economice, precum exploatarea forestieră, agricultura extensivă, construcţiile, exploatarea petrolului şi urbanizarea. Aceste activităţi au dus, în timp, la modificarea structurii naturale a vegetaţiei, afectând echilibrul ecologic iniţial.
- Există, de asemenea, riscuri legate de eroziune, alunecări de teren (mai ales în zona versanţilor) care influenţează capacitatea solului de a susţine vegetaţia naturală.
- În lunci, modificările cursului de apă, regularizările sau amenajările au afectat comunităţile naturale de plante adaptate la inundabilitate.

3. Condiţii geologice şi hidrogeologice în bazinul hidrografic al pârâului Dâmbu

Zona bazinului hidrografic al pârâului Dâmbu se află în cadrul unităţii tectonico-structurale de depresiuni molasice şi subcarpatice, caracteristică a regiunii centrale-sudice a judeţului.

Subsolul bazinului hidrografic Dâmbu s-a format prin acumularea sedimentelor clastice erodate din unitatea de orogen învecinată spre nord, în avanfosa carpatică formând, după ridicarea din mediul acvatic, depozite de molase paleogene miocene, marne, argile, nisipuri şi pietrişuri alternante de formaţiuni sedimentare cu grosimi variabile, cutate de diapirismul sării.

Din punct de vedere structural, zona cursului superior al pârâului Dâmbu prezintă cute diapire şi falii care influenţează circulaţia apei subterane şi structurarea acviferelor.

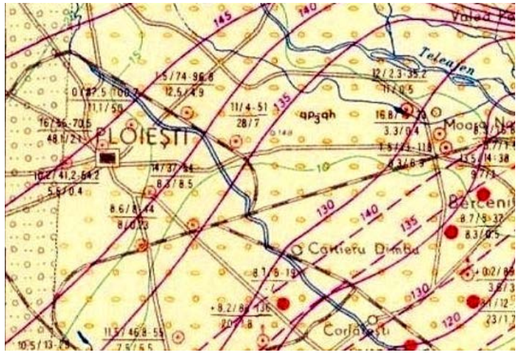
Regimul apei subterane mai ales în partea nord-vestică a bazinului hidrografic este influenţat de alternanţa rocilor permeabile/impermeabile - astfel, în zone cu marne/argile se poate forma un acvifer de suprafaţă iar în versanţii de pietrişuri şi nisipuri se pot forma drenaje subterane rapide spre albie.

Versanţii subcarpatici favorizează scurgeri rapide către albie, ceea ce înseamnă că pe timpul precipitaţiilor abundente apare un răspuns rapid (creştere debit), mai ales din zone unde materialele sunt permeabile. Pe de altă parte, zonele cu argile reduc infiltrarea şi favorizează scurgerea superficială.

In partea de sud a bazinului Dâmbu panta reliefului este mai mică, stratele sedimentare sunt aproape orizontale iar depozitele poros-permeabile sunt dominante la suprafaţă. În acest context infiltrarea apei în sol prezintă o rată mult mai mare.

În ceea ce priveşte hidrogeologia zonei de sud a bazinului Dâmbu, rezultatele investigaţiilor şi prelucrarea lor grafo - analitică au permis să concluzionăm că în arealul mai larg al cursului inferior al Dâmbului, condiţiile hidrogeologice sunt o consecinţă a distribuţiei spaţiale a pietrişurilor şi nisipurilor permeabile în raport cu delimitările de natură impermeabilă datorate stratelor de argile izolatoare hidrodinamic.

Harta hidrogeologică a României - Foaia Ploieşti prezintă zona municipiului Ploieşti sub următoarele aspecte:
- Teritoriul municipiului Ploieşti este cuprins între hidroizohipsei de 150 m si cea de 130 m pentru apa freatică, ceea ce înseamnă că raportat la topografia zonei, apa subterană freatică se află la adâncimi cuprinse între 10 şi 15 m, mai mult spre NV (până la 17 m);
- Amplasamentul municipiului se află între hidroizobata acviferului freatic de 15 m spre NV şi ceea de 10 m spre SE ceea ce este în concordanţă cu aspectul anterior prezentat;

Fragment din Harta Hidrogeologica a Romaniei foaia Ploiesti, 1:100.000

- După modul de dispunere a hidroizohipselor acviferului freatic rezultă că curgerea subterană freatică are loc de la NV la SE, după cum este regula generală în această parte a Platformei Moessice.
- De asemenea, forma hidroizohipselor acviferului freatic indică o alimentare a acviferului freatic local direct prin infiltrare din cursul de apă Dâmbu. În acest context, apa freatică din imediata vecinătate a cursului de apă are adâncimi mai mici de 10 m. Extinderea spaţială a acestei situaţii depinde şi de natura petrografică a domeniului de infiltrare - astfel, dacă în subsolul traseului pârâului Dâmbu sunt roci cu porozitate foarte mare, lăţimea suprafeţei în care apa freatică are adâncimi foarte mici este îngustă.

Stratul acvifer freatic este cantonat în sesul aluvionar al depozitelor de suprafaţă, acest strat acvifer de mică adâncime este identificat în numeroase foraje la adâncimi cuprinse între 3-17 m.

Apa subterană de mică adâncime cantonată în roci poros-permeabile cuaternare din zona amplasamentului au fost încadrate la Corpul de apa ROIL15 - Conul aluvial Prahova.

Acviferul din lunci şi terase este constituit din pietrişuri şi bolovănişuri prinse în mase nisipoase, uneori argile nisipoase şi chiar argile.

Alimentarea acviferelor freatice se face atât prin infiltrarea precipitaţiilor cât şi prin drenarea complexului acvifer din trepte morfologice superioare cu care vin în contact.

Din punct de vedere calitativ apele freatice, de cele mai multe ori, poartă amprenta activităţilor economico-sociale care se desfăşoară în zona de amplasament.

4. Populaţia şi aşezările umane din BH Dâmbu

Situaţia aşezărilor umane din BH al pârâului Dâmbu este prezentată în tabelul de mai jos:

Nr/ crt	Localitati cu dezvoltare rural sau urbana in BH Dambu*	Locuitori		Observatii
		Total	In BH Dambu	
1	Bordenii Mici	460	460	
2	Baicoi (Tufeni, Dambu, Schela, Liliesti, Tintea)	16.700	16.700	
3	Gageni	2.200	2.200	
4	Paulesti	5.000	5.000	
5	Cocosesti	900	900	
6	Floresti	4.500	2.000	Partial (partea de Est)
7	Blejoi	5.000	2500	Partial (partea de Vest)
8	Ploiesti	180.000	75.000	Partial (partea de Est)
9	Corlatesti	1.400	1.400	
10	Catunu	600	600	
11	Goga	500	500	
TOTAL			≈108 mii loc	

** inclusiv afluentul Valea Larga*

5. Dezvoltarea Ploieştiului şi relaţia cu pârâul Dâmbu

Ploieştiul a început să se dezvolte ca târg în secolul al XVII lea, pe un domeniu cumpărat de către domnitorul Mihai Viteazul, în locul unor târguri tradiţionale (Târgşor, Gherghiţa, Bucov).

În acest context geografic, pârâul Dâmbu (care traversează zona nord est a oraşului) este menţionat ca element natural care străbate aşezarea, ceea ce indică importanţa lui - izvoarele sale, albia, direcţia de curgere spre zona câmpiei.

Ploieştiul a apărut şi s-a dezvoltat la început în apropierea albiei Dâmbului, aproximativ în zona unde astăzi este cartierul Mihai Bravu. Explicaţia stă în nevoia de apă potabilă (pe lângă cele din fântâni), dar şi a unui curs de apă unde să fie amplasate mori pentru măcinarea grâului sau zalhanale (abatoare) care produceau deşeuri ce trebuiau să fie deversate. În primele etape de dezvoltare albia pârâului nu asigura tranzitul debitelor mari astfel că topirea zăpezilor ori furtunile creşteau debitul, iar o bună parte din zona de est a oraşului era inundată.

Primul proiect cunoscut de sistematizare a pârâului Dâmbu datează din perioada 1820-1835, când a fost regularizată o porţiune lângă Bariera Bucov, în contextul vizitei guvernatorului rus Pavel Kiselef în 1832.

La începutul secolului XX inginerul Lindley, cel care a proiectat şi urmărit execuţia gospodăriei de apă de la Crângul lui Bot, a conceput şi un plan de sistematizare, în care pârâul Dâmbu urma să aibă rolul de a prelua apele reziduale ale oraşului.

Odată cu dezvoltarea industriei petroliere din Ploieşti, rafinăriile au folosit acelaşi pârâu pentru a elimina diferite deşeuri chimice. Nu doar apa era o sursă de infecţie, ci şi malurile sale.

Ultima serie de lucrări a fost efectuată în anii 70-80, odată cu construirea de blocuri în Bariera Bucov şi sistematizarea cartierului Mihai Bravu.

În prezent, in zona intravilanului municipiului Ploieşti, pârâul Dâmbu este parţial regularizat cu maluri de beton în zona gării de Nord, o portiune neregularizata în zona dintre strada August Laurian şi Complexul comercial AFI şi un traseu regularizat, cu profil trapezoidal, cu maluri de pământ, în rest.

În pârâul Dâmbu se mai deversează controlat doar ape pluviale de pe o parte a străzilor din Ploieşti.

6. Situaţia actuală a cursului de apă Dâmbu în zona oraşului Ploieşti

În zona oraşului Ploieşti pârâul Dâmbu traversează o zonă urbană care pune presiuni asupra albiei şi asupra zonei de mal: ocuparea zonei de mal, deversarea de ape uzate, deversarea de deşeuri menajere, deversări industriale, vegetaţie invazivă sau necontrolată.

Ca efect, albia pârâului este în unele sectoare parţial colmatată, apa este poluată iar albia este ocupată de vegetaţie abundentă.

În 2025 au fost întreprinse mai multe acţiuni de îmbunătăţire a situaţiei, dintre care amintim:

- Au fost demarate lucrări de igienizare şi întreţinere a albiei în zona Ploieşti;
- Primăria Ploieşti intenţionează să depună cerere de finanţare

pentru reabilitarea malurilor pârâului Dâmbu și a zonelor adiacente;
- Evenimente comunitare pentru implicarea publicului și valorificarea malului: „Dâmbu pentru oameni” (activități culturale, sportive, educație ecologică) pe malul Dâmbului.

7. Prognoze privind evoluția cursului de apă în noul context al modificărilor climatice

Elemente de prognoză climatică și hidrologică

Studiile și cercetările recente din domeniul hidrologiei indică o serie de schimbări semnificative în regimul hidrologic al României, influențate în principal de schimbările climatice globale. Aceste modificări au un impact direct asupra mediului, resurselor de apă și activităților umane, fiind esențiale pentru planificarea și gestionarea durabilă a resurselor.

Principale modificări ale regimului hidrologic constau în:
- Creșterea frecvenței și intensității evenimentelor extreme: inundatiile și viiturile devin mai frecvente și mai severe, cauzate de precipitații intense și de schimbări în distribuția acestora pe parcursul anului;
- Scăderea debitelor în perioadele secetoase: în perioadele de secetă, debitele râurilor și a altor surse de apă scad semnificativ, afectând agricultura, industria și consumul casnic.

Schimbările climatice influențează direct modul în care apa se acumulează, se scurge și se infiltrează în sol. Temperaturile mai ridicate și evapotranspirația crescută reduc disponibilitatea apei în sol, afectând ecosistemele și agricultura. Modificarea tiparului precipitațiilor, cu precipitații mai intense și mai concentrate în perioade scurte, contribuie la creșterea riscului de inundații și la reducerea resurselor de apă în perioadele secetoase.

Modelele hidrologice și climatice indică o tendință de scădere a debitelor medii în sezonul cald, ceea ce poate duce la dificultăți în asigurarea resurselor de apă pentru irigații și consumul uman. În același timp, există posibilitatea unor creșteri ale debitelor de vârf în sezonul rece, ceea ce poate genera riscuri de inundații în anumite zone.

Având în vedere aceaste tendințe ale evoluției climatice cu consecințe hidrologice majore este esențial ca autoritățile și comunitățile locale să dezvolte strategii de adaptare și gestionare a resurselor de apă.

Investițiile în infrastructură hidrologică, monitorizarea continuă a regimului hidrologic și promovarea unor practici durabile în utilizarea resurselor de apă sunt pași importanți pentru a face față acestor provocări.

Pe de altă parte presiunea exercitată de factorii antropici asupra mediului acvatic reprezintă o problemă tot mai acută în contextul dezvoltării umane și industriale.

In cazul pârâului Dâmbu, această presiune se manifestă printr-o serie de acțiuni și activități care contribuie la degradarea calității apei și a ecosistemelor acvatice.

Sursele principale de presiune asupra pârâului Dâmbu, identificate de noi sunt:
- Deversări industriale și agricole: Activitățile industriale și agricole pot duce la scurgerea de substante chimice, pesticide și fertilizanți în pârâu, afectând calitatea apei și biodiversitatea acvatică;
- Urbanizarea și construcțiile: Dezvoltarea urbană fără o gestionare adecvată a deșeurilor și a apelor uzate contribuie la poluarea râului și la creșterea nivelului de sedimentare. Pe malul stâng al pârâului din zona Ploiești Nord au fost ridicate mai multe construcții fără respectarea zonelor de protecție a cursului de apă. Edificarea acestor construcții pe malul pârâului nu permite desfășurarea niciunui fel de intervenție asupra albiei pârâului;
- Exploatarea excesivă a resurselor naturale: deversarea de ape uzate industriale în albia pârâului poate destabiliza ecosistemele și reduce capacitatea de auto-epurare a cursului de apă;
- Poluarea provenită din activități recreative: pescuitul, campingul și alte activități recreative din zona Păulești, pot genera deșeuri și poluare dacă nu sunt gestionate corespunzător;
- Gestionarea necorespunzatoare a deșeurilor casnice: deversarea necontrolată de deșeuri în albia pârâului de către locuitorii din zona limitrofă cursului de apă (mai ales în zona străzilor August Laurian - Beresti).

Presiunea antropică asupra albiei pârâului Dâmbu și în zona malurilor acestuia au dus la poluarea apei și la poluarea materialului aluvionar din albie. Efectele negative ale poluării asupra cursului de apă sunt accentuate de debitul foarte scăzut al pârâului, uneori inexistent.

Pentru a înlatura această situație și a asigura debitul de servitute ABA Buzău-Ialomița încearcă să compenseze pierderile de apă în perioadele secetoase, prin intermediul derivației Nedelea - Dâmbu care livrează apă din Barajul de priză Nedelea (amplasat pe cursul mijlociu al râului Prahova, în localitatea Nedelea, imediat aval de podul de pe DJ 101 Nedelea - Filipeștii de Târg).

Recomandări pentru integrarea pârâului în strategia urbană:
- Realizarea unui „Coridor ecologic al Albiei Dâmbului” în Ploiești: reabilitarea zonei malurilor, crearea de spații verzi, piste de biciclete, zone de retenție naturală;
- Implementarea de lucrări de amenajare a albiei și a versanților aferenți: consolidarea infrastructurii (poduri, podețe), asigurarea evacuării eficiente a apelor mari (viituri);
- Monitorizare și întreținere constantă: tăierea vegetației în exces, curățarea albiei, verificarea podurilor, pentru a preveni blocaje și acumulări periculoase;
- Zonare și reglementare urbană coerentă: stabilirea de zone tampon/lunci neconstruibile de-a lungul albiei, pentru a proteja drenajul natural și a evita ocuparea abuzivă. Documentele suplimentare de strategie urbană a Ploieștiului subliniază nevoia de dezvoltare durabilă care include mediu;
- Educație și participare comunitară: implicarea locuitorilor din zona malurilor Dâmbului în proiecte de mediu, curățenie, voluntariat, pentru consolidarea legăturii oraș - curs de apă.

Dezvoltarea orașului Ploiești și relația cu pârâul Dâmbu este complexă: pe de o parte, pârâul reprezintă o componentă naturală și potențial valorificabilă ca element urban verde, de agrement și infrastructură hidrologică; pe de altă parte, urbanizarea nu totdeauna în acord cu dezvoltarea durabilă, lipsa întreținerii albiei, riscul viiturilor și secarea perioadelor uscate constituie provocări reale.

Pentru o dezvoltare urbană sustenabilă a Ploieștiului este esențială integrarea avutului natural pârâului Dâmbu - incluzând protecție, amenajare, valorificare - în strategiile urbane de investiții și mediu.

studiu peisagistic

Dâmbu - factor determinant al peisajului urban al Municipiului Ploieşti

În zona metropolitană a Municipiului Ploieşti, principalele cursuri de apă importane sunt râurile Prahova şi Teleajen. În ceea ce priveşte Ploieştiul, cursul de apă important este pârâul Dâmbu. De-a lungul timpului, acesta a fost un factor decisiv în dezvoltarea oraşului şi un determinant al peisajului urban, dat fiind faptul că prima aşezare permanentă din această zonă (care a constituit nucleul aşezării urbane ce va deveni mai târziu oraşul Ploieşti), s-a situat pe malul stâng al pârâului. Din cauza din cauza inundaţiilor frecvente provocate atât de pârâul Dâmbu, cât şi de râul Teleajen, aşezarea a fost mutată pe malul drept al pârâului Dâmbu. (Sevastos, 1935) Astfel, apare un prim factor determinant al peisajului, unul natural, care a influenţat expansiunea spaţială a oraşului Ploieşti. (Gavrilidis, 2017)

Dat fiind istoricul industrial, peisajul dominant la nivelul Municipiului Ploieşti este cel urban industrial. Două dintre platformele industriale importante din zonă, dezvoltate în perioada comunistă, rafinăria Vega şi rafinăria Teleajen se află în proximitatea pârâului Dâmbu. (Gavrilidis, 2017)

Pârâul Dâmbu, care izvorăşte din zona dealurilor oraşului Băicoi, trrece prin Păuleşti, traversează oraşul Ploieşti de la nord la sud-est, apoi prin trece prin comunele Berceni şi Râfov unde, după 42 km, în apropierea satului Buchilaşi, se varsă în râul Teleajen. În amonte de Ploieşti, în comunca Păuleşti, a fost creat un lac artificial cu o suprafaţă de aproximativ 20 km pătraţi.

În prezent, pârâul Dâmbu este utilizat ca şi colector pentru o parte din apele uzate ale oraşului. Alimentarea acestui pârâu provine din apele subterane.

În ultimii 50 de ani, cursul pârâului a fost artificializat, prin canalizarea anumitor zone, pentru a mitiga problemele cauzate de inundaţii (în zona Polux şi zona Gării de Nord). În ciuda acestor intervenţii antropizante, el este încă un element natural care are potenţialul de a influenţa pozitiv peisajul Municipiului Ploieşti.

Tipologii de peisaje identificate pe cursul pârâului Dâmbu

Peisajul urban este o tipologie de peisaj puternic influenţată de activatea antropică, în care densitatea clădirilor este una ridicată. Pe parcursul pârâului Dâmbu, acesta poate fi identificat în special la nivelul municipiului Ploieşti.

Peisajul urban comercial şi peisajul urban instituţional sau de servicii nu sunt tipologii de peisaje concentrate într-o anumită zonă, ci sunt răspândite în tot muncipiul Ploieşti, precum şi în apropierea altor localităţi tranzitate de pârâul Dâbu, cum sunt Păuleşti, Blejoi şi Berceni. Deşi aceste tipologii sunt în mod normal elemente definitorii pentru estetica urbană, ele contrastează adesea cu stilul arhitectural al clădirilor mai vechi din vecinătatea lor.

În ceea ce priveşte peisajul comercial clar definit în situl studiat acesta se regăseşte în localitatea Păuleştii Noi (Piaţa Artizante, complexul Sky, Schnitzel Haus, depozitul Fan Courier), în cartierul Bariera Bucov (AFI Palace Ploieşti, Dedeman, Artsani) şi în cartierul Mihai Bravu (cofetăria şi laboratorul Ana State, depozitul Kober, Lidl).

Peisajul insitituţional sau de servicii se regăseşte preponderent în municipiul Ploieşti, în zona de Nord (Spitalul Judeţean, Autogara Ploieşti Nord, Regia Autonomă de Transport Public, Gara de Nord), în zona de Est (Spitalul Judeţean de Urgenţă Ploieşti Secţia Pneumologie, Spitalul OncoFort Ploieşti), precum şi la nivelul localităţii Berceni (Staţia de Epurare a Apei Menajere Ploieşti).

Peisajul rural cuprinde zonele din afara zonelor urbane, care sunt sunt definite de o densitate mică a populaţiei şi a clădirilor, în care predominante sunt spaţiile deschise, terenurile agricole, pădurile şi alte elementele naturale. Aşezările care prezintă această tipologie de peisaj sunt de obicei satele, cătunele, putând inlcude chiar şi oraşele mici. De-a lungul cursului pârâului Dâmbu, acest tip de peisaj poate fi identificat în zona din care acesta izvorăşte, în localitea Băicoi, în Ţintea, Păuleşti, Blejoi, pe care acesta le tranzitează până la intrarea în municipiul Ploieşti, precum pe parcursul său către zona de vărsare în râul Teleajen, în localităţile Berceni, Corlăteşti, Goga şi Buchilaşi.

Peisajul agricol este situat în zona periferică şi alternează de obicei cu cel industrial. La nivelul zonei studiate, terenurile agricole se află în partea de nord, în apropierea localităţilor Ţintea, Păuleşti, Blejoi, în jurul cartierului Bereasca, precum şi în partea de sud, în apropierea localităţilor Berceni, Corlăteşti, Goga şi Buchilaşi.

Aşezările rurale din zona municipală au avut o funcţie agricolă semnificativă, care a influenţat peisajul periferic al oraşului Ploieşti în trecut. În prezent, o parte din acest peisaj s-a transformat într-un peisaj agricol abandonat, cunoscut şi sub denumirea de terenuri virane sau terenuri în paragină. Aceste terenuri au devenit o rezervă de spaţiu construibil, legată de expansiunea şi dinamica urbană. „Deşi atât terenurile agricole, cât şi terenurile abandonate constituie peisaj agricol, cele două tipuri au proiecţii diferite asupra nivelurilor de utilizare ca locuri de depozitare a deşeurilor, provenite în general din construcţii, la care se adaugă deşeurile menajere. (...) Aceste

practici generează microforme de relief antropice pozitive care diminuează productivitatea agricolă a terenurilor.” (Gavrilidis, 2017)

Peisajul forestier este identificat pe cursul pârâului Dâmbu în localitățile Păulești, Corlătești, și în zona de vărsare a acestuia în râul Teleajen, în apropierea localității Buchilași.

Peisajul zonelor verzi sau peisajul urban de agrement include componentele peisajului urban care au rolul de a îmbunătăți viața locuitorilor și de a crește gradul de atractivitate al unor cartiere, dar și de a îmbunătăți calitatea mediului urban. Această categorie include spații publice precum parcuri, piețe, aliniamente stradale, grădinile blocurilor de locuințe. De-a lungul cursului pârâului Dâmbu, în limitele municipiului Ploiești, se află Parcul Bariera Bucov și un număr redus de scuaruri publice.

Situația spațiilor verzi la nivelul orașului Ploiești

Suprafața totală a spațiilor verzi la nivel de oraș este de 2.605.183 m2, ceea ce înseamnă că suprafața spațiului verde pe cap de locuitor este de 12,409 m2, conform unui inventar preliminar realizat de S.C. Servicii de Urbanism Ploiești, Administrarea Domeniului Public și Privat Ploiești, Serviciul Spații Verzi.

Pentru municipiul Ploiești nu există un Registru local al spațiilor verzi, elaborat în conformitate cu cerințele Legii nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din zona urbană a localităților. În prezent, există doar o formă preliminară a acestuia, care conține doar un inventar al spațiilor verzi.

O altă problemă este modul de structurare a spațiilor verzi, acestea fiind în mare parte izolate, ceea ce determină importanța lor ecologică redusă, limitată cel mult la nivelul cartierului, iar calitatea lor este în declin. În plus, deși spațiile verzi ar trebui considerate mijloace de generare a habitatelor naturale în mediul urban, se cultivă un număr mare de specii neindigene, ineficiente în reducerea poluării și a zgomotului.

Deși în ultimii ani condițiile de mediu s-au schimbat, nu s-a făcut nimic la nivelul spațiilor verzi existente, în special cele din zona centrală, care au rămas neschimbate de 20 de ani. Vegetația îmbătrânește, dar nu beneficiază de o înlocuire treptată și este afectată de lipsa apei din cauza absenței unui sistem de irigații.

Numărul zonelor verzi formale la nivel de oraș este destul de redus: Parcul Tineretului (Sala Sporturilor), Parcul Municipal Vest, Parcul Vest (în apropierea Gării Vest), Parcul Mihai Viteazul, Parcul Nord, Parcul Bariera Bucov, un număr redus de scuaruri și locuri de joacă.

În împrejurimile pârâului Dâmbu, singurul parc este Parcul Bariera Bucov, la care se adaugă câteva scuaruri și locuri de joacă, localizate în special în zona cartierului Mihai Bravu.

Vegetația identificată de-a lungul pârâului Dâmbu

Deși în trecut zona în care se situează cursul pârâului Dâmbu era dominată de păduri întinse, acestea au fost defrișate în mare parte, pentru a favoriza devoltarea agricolă. Astfel, astăzi se mai întâlnesc doar câteva exemplare de Quercus robur (stejar). Vegetația dominantă este cea erbacee, completată de câteva specii de arbori precum Salix alba (salcia), Populus spp. (diverse specii de plop), Tilia spp. (diverse specii de tei) și Carpinus betulus (carpen).

De-a lungul cursului de apă, vegetația de silvostepă este dominantă, aparând sub forma unor coridoare cu lățime variabilă. Principalele asocieri de specii arboricole sunt alcătuite din specii de plop (Populus nigra) și salcie (Salix spp.), la care se adaugă un strat arbustiv Cornus sanguinea (corn), Rhamnus cathartica (cătină), Crataegus monogyna (păducel), câteva plante agățătoare (bardă bătrână - Clematis vitalba, viță sălbatică etc.) și ierburi: graminee pe terenurile aride și plante higrofile pe cele cu exces de umiditate. Pe terenurile mai înalte, care sunt rareori afectate de inundații, unde există un drenaj bun se extind speciile de quercine și pajiștile cu asociații higrofile.

Vegetația acvatică este prezentă în albia pârâului: adâncimea, viteza și poziția principalilor curenți de apă au un rol semnificativ în distribuția acesteia.

<u>Specii de plante erbacee:</u>

- Achillea millefolium (coada șoricelului) este o plantă erbacee perenă, medicinală, care crește în locuri virane, pe marginea drumurilor și pe marginile râurilor și pâraielor.
- Ajuga genevensis (suluman, vineriță) este o plantă erbacee, perenă, întâlnită prin tufărișuri.
- Alliaria petiolata (usturoiță) este o plantă bianuală, crește în zonele umbrite sau semi-umbrite și poate fi găsită de obicei la marginea pădurilor, pe marginea drumurilor și în apropierea cursurilor de apă.
- Amaranthus retroflexus (știrul sălbatic) este o plantă erbacee, anuală, prezentă în egneral ca plantă dăunătoare în grădini, în culturi prășitoare, pârloage, pe lângă garduri, ziduri, dărâmături și moloz, precum si pe marginea drumurilor și căilor ferate.
- Anchusa officinalis (limba boului), A.italica (miruță), A. lepthophylla sunt plante erbacee anuale, care se găsesc pe marginea drumurilor, căilor ferate și pe marginea terenurilor semănate.

- Artemisia annua (peliniță sau pelin dulce) este o plantă perenă ce preferă locurile aride, pietroase, întîlnită mai ales pe șanțuri și maidane, cimitire, precum și pe marginea drumurilor.
- Capsella bursera-pastoris (traista ciobanului) este o plantă erbacee anuală sau bianuală, care crește mai ales pe marginea drumurilor, pe lângă ziduri și prin curți și grădini.
- Chelidonium majus (rostopască) este o plantă erabacee perenă, medicinală, care crește la marginea pădurilor, șanțurilor, în zonele de paragină și în grădini, preferând zonele mai umbrite.
- Chenopodium album (lobodă câinească) este o plantă erbacee, anuală, întâlnită caspecie foarte comună, în diferite varietăți și forme prin locuri cultivate, ruderale, la margine de drumuri, pe ziduri.
- Cichorium intybus (cicoare) este o plantă perenă, meliferă, medicinală, care creste spontan pe marginea drumurilor și în zonele ruderale.
- Convolvulus arvensis (volbură sau rochița-rândunicii) este o plantă erbacee, perenă, amfitolerantă la temperatură, umiditate și pH, întâlnită ca buruiană în culturi, locuri necultivate, grădini, înfășurându-se pe obiecte și diverse alte plante.
- Cynoglossum officinale (limba câinelui) este o plantă erbacee bienală, care se găsește pe marginea drumurilor, pe răzoare și pârloage.
- Daucus carota (morocvul sălbatic) este o plantă erbacee, bienală, întâlnită mai ales pe terenurile necultivate și maidane.
- Equisetum arvense (coada calului) este o plantă erbacce, perenă, spontană, întâlnită pe terasamentele căilor ferate și ca buruiană în culturi.
- Euphorbia chamaesyce, dulcis, helioscopia, cyprisias, salicifolia, amygdaloides, lucida, paradoxe (laptele cucului, laptele câinelui, alior) sunt plante erbacee, perene, întâlnite prin locuri uscate, pietroase, însorite, locuri ruderale și cultivate, preucm și pemargini de drum.
- Galium aparine (lipicioasa) este o plantă erbacee anuală, medicinală, care crește în zone umede și ierboase, de-a lungul malurilor râurilor, dar și în locuri cultivate, cum ar fi grădini și câmpuri
- Helianthus tuberosum (topinambur) este o plantă perenă, comestibilă, care poate deveni invadanta. Aceata poate crește în lunci și pe malurile râurilor, precum și pe terenurile virane sau alte locuri puternic influențate de activitatea omului.
- Lactuca serriola (lăptuca sălbatică) este o plantă erbacee,bienală, care crește de obicei în locuri neculivate, terenuri virane, răzoare, margini de drumuri și șanțuri.
- Lamium purpureum (urzica moartă) este o plantă erbacee, perenă, care crește prin tufărișuri,locuri ruderale, pietroase, pe lângă garduri vii și pe marginea drumurilor.
- Lapulla echinata var. squarossa (lipici) este o plantă erbacee anuală, care crește în locuri aride, pârloage, pe lângă ziduri, dărâmături, de-a lungul căilor ferate.
- Lepidum draba (urda vacii) este o planta erbacee perenă comună în pășuni, locuri ruderale, margini de drum.
- Lythurum salicaria (răchitan) este o plantă erbacee perenă care se adaptează bine la solurile umede, crescând pe malurile lacurilor, bălților și râurilor.
- Malva sylvestris (nalbă de pădure) este o plantă perenă sau bianuală care crește pe lângă locuințe, pe marginea drumurilor, căilor ferate și în apropierea cursurilor de apă.
- Marrubium vulgare (unguraș) este o plantă erbacee, perenă, medicinală, meliferă, ce crește pe locuri bătătorite, la marginea drumului, în locuri ruderale.
- Mentha pulegium (busuiocul cerbilor sau menta salbatică) este o plantă erbacee perenă, care preferă zonele însorite și solurile umede. Aceasta se găsește în lunci, pe marginea râurilor și în locuri mlăștinoase și inundabile.
- Papaver rhoeas (mac de câmp) este o plantă erbacee, anuală, rezistentă la poluare, care crește în general pe pajiști și în apropierea câmpurilor.
- Poa annua (hirușor) este o plantă anuală, care crește ca buruiană în gazon, și se poate găsi și în culuturile agricole și pe marginea drumurilor.
- Rumex patientia (ștevie) este o plantă perenă care crește spontan, în special pe terenurile necultivate.
- Saponaria officinalis (săpunariță) este o plantă erbacee, peren, care crește pe marginea drumurilor, pe lângă garduri și locuri cultivate.
- Senecio vernalis (cruciuliță) este o plantă erbacee anuală, care crește în locuri necultivate, pe marginea drumurilor, pe câmpuri și lângă ziduri.
- Stellaria media (rocoină) este o plantă anuală sau bienală care crește ca buruiană în grădini și terenuri cultivate, precum și în zone necultivate și pe marginea drumurilor.
- Taraxacum officinale (păpădia) este o plantă erbacee, perenă, prezentă în loucuri însorite sau semiumbrite, necultivate, prin curți, grădini și pe marginea drmurilor.
- Tripholium pratense (trifoi) este o plantă erbacce, perenă, întâlnită în buruienișurile din culturi, spontan în masa vegetală de pe marginea șanturilor.
- Urtica dioica (urzica) este o plantă erbacee perenă, care crește în zonele de semi-umbră sau umbră, de obicei pe marginea drumurilor, pe câmpuri, în curți și grădini abdonate și în zonele împădurite.
- Verbascum densiflorum (lumânărica) este o plantă erbacee bianuală, care creșste spotan în special pe marginea drumurilor

și pe malurile apelor.

- Veronica persica (ventrilica) este o specie erbacee anuală, crește pe câmpuri, pajiști, margini de drumuri, grădini.
- Vicia hirsuta (măzăriche) este o plantă erbacee, foarte comună atât prin locuri cultivate și necultivate, cât și pe marginea drumurilor.

Specii de plante întâlnite în albia pârâului:

- Arctium lappa (brusture) este o plantă erbacee bianuală, care crește atât pe lângă garduri și marginea pădurilor, cât și în zonele umede.
- Phragmites australis (trestie sau stuf) este o specie erbacee, care se găsește în zonele umede.
- Rubus fruticosus (mur) este un arbust fructifer, care poate deveni invadant. Acesta crește la marginea pădurilor, în poieni, lunci și de-a lungul apelor.
- Rumex aquaticus (știevie de baltă) este o specie erbacee perenă, care crește de obicei în locuri umede, precum mlaștini, malurile râurilor, în zone inundabile și pe marginea lacurilor.
- Spirogyra spp. (mătasea broaștei) este o specie de algă verde filamentoasă, care se găsește în special în ape dulci, precum iazuri, lacuri și în apele încet-curgătoare.

Specii de liane:

- Hedera helix (iederă) este o liană, indigenă, medicinală, care îmbracă garduri, clădiri sau se comportă ca o plantă acoperitaore de sol.
- Humulus lupulus (hamei) este o liană care crește spontan pe arbori, tufișuri sau garduri. A ajuns început să fie cultivată în sec. VII.
- Parthenocissus quinquefolia (vița canadiană) este o liană care crește în zone însorite sau semiumbrite.

Specii de arbuști:

- Cornus sanguinea (sânger) este un arbust foios care preferă zonele însorite sau semi-umbrite, rezistent la ger și secetă. Acesta crește în păduri, dar poate fi găsit și în zone deschise, precum lunci și zăvoaie.
- Crataegus monogyna (păducel) este un arbust foios, rezistent la secetă, vânt, ger și poluare urbană. Acesta crește la marginea pădurilor și drumurilor.
- Sambucus nigra (soc negru) este un arbust foios, rezistent la ger și secetă, care creșste spontan în zonele de pădure și în apropierea apelor. Acesta poate fi și cultivat în parcuri, grădini și spații verzi.

Specii de arbori:

- Ailanthus altissima (cenușar) este un arbore foios, care tolerează bine seceta, poluarea și solurile sărace. La noi în țară este considerată o specie invazivă.
- Morus alba (dud alb), M. nigra (dud negru) arbori foioși, cultivați în grădini, curți, pe marginea drumurilor.
- Populus alba (plop alb) este un arbore foios, preferă locuri luminoase, cum ar fi câmpuri, margini de pădure și zone umede, inclusiv malurile apelor.
- Robinia pseudaccacia (salcâm) este un arbore foios, prezent spontan în compoziția pâlcurilor din pădurile-parc de la marginea orașului (Bucov și Păulesti), în cuțile particulare și pe marginea unor drumuri. Aceste este considerat o specie invazivă.
- Salix alba (salcie) este un arbore foios, preferând locurile umede și bine drenate, cum precum malurile râurilor, iazurilor și lacurilor.
- Ulmus spp. (ulm) este un arbore foios, adaptabili la umiditatea solului, putând tolera inundații scurte, dar și un sol mai secetos. Aceta se găsește în pădurile de foioase, zonele riverane și pe terenuri degradate din zonele uscate

Specii de plante identificate în grădini și amenajări formale

Specii de plante erbacee:

- Bellis perennis (bănuți) este o plată erbacee bienală, decorativă prin florile albe-roz. Aceasta preferă zonele însorite și poate fi întâlnită în grădini particulare, grădinile blocurilor, precum și în ronduri și cimitire.
- Dianthus plumaris (garofiță) este o planta erbacee perenă, decorativă prin inflorescențe, în difeferite nuanțe de roz. Aceasta preferă zonele însorite și este adesera întâlnită în grădinile particulare.
- Galanthus nivalis (ghiocel) este o plantă erbacee, care se înmulțește prin bulbi. Aceasta este decortivă prin florile albe, care își fac apariția primăvara devreme. Deși face parte din flora spontană, aceasta se găsește cel mai ales în apropierea așezărilor umane și în grădini.
- Hosta spp. (crinul de toamnă) este o specie erbacee perenă care toleraeză foarte bine umbra. Aceasta este decorativă atât prin frunziș, cât și prin inflorescențe. Este folosită adesea în grădinile particulare și grădinile de bloc.
- Hyacinthus orientalis (zambila) este o plantă erbacee, care se înmulțește prin bulbi. Este decorativă prin inflorescențele de coloare mov, alb, roz. Aceasta înflorește la începutul primăverii și poate fi întâlnită atât în grădinile particulare, cât și în grădinile blocurilor.

- Iris spp. (iris sau stânjenel) este o plantă erbacee perenă, care se înmulțește prin bulbi. Aceasta preferă zonele mai umede și este decorativă prin inflorescențele mov. Este întâlnită in special în grădinile private.
- Lilium candidum (crinul alb) este o plată erabacee perenă, care se înmulțește prin bulbi. Acesta este decorativ prin inlforescențe, ce au un parfum specific. Acesta este întâlnit adesea în grădinile particulare, dar și în unele grădini de bloc.
- Narcissus spp. (narcisa) este o plantă erbacee perenă, care se înmulțește prin bulbi. Este decorativă prin inflorescențele albe sau galbene. Deși aceasta crește și spontan pe pajiști, pășuni, în apropierea apelor și în zonele muntoase, ea este adesea întâlnită în grădinile private, grădinile blocurilor și în scuaruri și parcuri.
- Primula spp. (primula) este o plantă erbacee perenă, care preferă zonele de semiubră și umbră. Aceasta este decorativă prin inflorescențele care apar a începutul primăverii, în culori variate precum alb, roz, rosu, portocaliu, galben, mov. Este adesera întâlnită în grădinile particulare, grădinile blocurilor, precum și în scaururi și cimitire.
- Rosa spp. (trandafirul) este o specie erbacee perenă, care preferă zone însorite sau semiubrite. Este decorativ prin inflorescențele care pot fi parfumate, cele mai întâlnite culori fiind alb, roz și roșu. Există nuemroase specii, care cresc sub formă de tufe, care pot fi conduse pe suport, și chiar specii care pot fi folosite pentru dulceață sau siropuri. Acestea sunt întâlnite în grădinile particulare și în grădinile de bloc, precum și în parcuri sau scuaruri.
- Tagetes patula (crăiță) este o plantă erbacee anuală, care preferă zonele însorite. Aceasta este decorativă prin inflorescențele galben-portacalii. Este adesea întâlnită în grădinile particulare și grădinile de bloc, precum și în scuaruri și cimitire.
- Tulipa gesneriana (lalea) este o plantă erbacee perenă, care se înmulțește prin bulbi. Este decorativă prin inflorescențele ce apar primăvara devreme, în diverse culori, cele mai întâlnite fiind rosu și galben. Este adesea folosită în grădinile particulare, în grădinile de bloc, precum și în scuaruri.
- Viola wittrockiana (panseluța) este o plată erbacee bienală, decorativă prin inflorescențele în culori variate precum mov, galben, vișiniu, alb. Aceasta este întâlnită în grădini private și grădinile blocurilor, și mai ales în scuaruri și cimitire.

Specii de arbuști:

- Buxus sempervirens (cimișir) este un arbust foios, cu frunziș persistent, resitnt la temperaturi scăzute și îngheț, dar al cărui frunziș poate fi afectat de temperaturile extreme. Acesta este des folosit în amenajări și în grădini ca gard viu sau forme topiare.
- Deutzia scabra (deuția) este un abust foios, decorativ prin inflorescențele albe, care preferă zonele însorite sau parțial umbrite și solurile bine drenate. Aceasta este adesea întâlnită în parcuri și grădini, ca exemplare singulare, în grupuri și chiar condusă sub formă de gard viu.
- Forsythia x intermedia (forsiția sau ploaia de aur) este un arbust foios, decorativ prin inflorescentele care își fac apariția la începutul primăverii, înaintea foliajului. Această plantă este utilizată des în amenajările din țara noastră, în special sub formă de tufe sau de garduri vii.
- Ligustrum vulgare (lemn câinesc) este un arbust foios care tolerează solurile sărace, seceta și poluarea urbană. Acesta este folosit adesea în amenajări, în special sub formă de gard viu.
- Spiraea vanhouttei (cununiță) este un arbust foios, decorativ prin inflorescențele albe, rezistent la frig, care preferă locurile însorite sau parțial umbrite. Este folosit frecvent în amenajări și grădini, ca exemplar solitar, precum și condus sub formă de gard viu.
- Syringa vulgaris (liliac) este un arbust foios ornamental, întâlnit adesea în grădinile din țara noastră, preferând zonele însorite. El este decorativ prin infolorescențele parfumate de culoare mov sau albă.
- Thuja spp. (tuia sau arborele vieții) este un arbust conifer, care preferă zonele însorite sau semi-umbrite și solurile umede, bine drenate. Diverse specii de tuia de regăsesc frecvent în grădini.

Specii de arbori:

- Aesculus hipocastanum (castanul sălbatic) este un arbore foios, rezistent, de talie mare, care este decorativ prin inflorescențe și fructe. Este adesea plantat în aliniamente și parcuri, dar poate fi întâlnit și în grădini.
- Catalpa bignionioides (catalpă) este un arbore foios, de talie medie, care preferă zonele însorite sau semiubrite, decorativ prin inflorescențe și prin fructele de tip păstăi. Este folosit adesea în parcuri și în aliniamentele stradale.
- Fraxinus americana (frasinul american) este un arbore foios, de talie mare, care preferă zonele însorite, rezistent la poluare, decorativ prin frunze și fructe. Este folosit în aliniamentele stradale.
- Juglans regia (nuc) este un arbore foios, de talie mare, cu o creștere lentă. Acesta este o specie protejată de lege la noi în țară, tăierea acestuia necesitând autorizație. Acesta este cultivat în spcial în grădinile particulare.
- Magnolia soulangeana (magnolie) este un arbore de talie mică, care poate fi crescut și ca arbust, preferă zonele însorite

și este rezistent la ger și poluare. Este decorativ prin florile de culoare alb-roz-vișiniu ce apar înaintea frunzișului, primăvara. Acesta este plantat în special în grădinile particulare și în grădinile blocurilor, dar poate fi întâlnit și în parcuri.

- Pinus nigra (pinul negru) este o specie de arbore conifer, care preferă zonele însorite. Este plantat frecvent în parcuri și scuaruri.
- Prunus cerasifera (corcoduș) este un arbore foios de talie medie, rezistent la secetă și ger. Este decorativ prin inflorescențele albe, și prin frunze (varietatea Nigra). Este adesea întâlnit în grădinile particulare, grădinile blocurilor, precum și în parcuri sau aliniamente. Poate fi folosit ca portaltoi pentru specii fructifere precum prun, cais, piersic, migdal.
- Populus nigra (plop) este un arbore foios, rezistent la poluare și la schimbările de temperatură. Este plantat în parcuri, grădini publice, de-a lungul drumurilor și în zonele industriale.
- Tilia spp. (tei) este un arbore foios, rezistent la secetă, poluare și temperaturi ridicate. Este plantat de obicei în zonele urbane, în aliniamente de-a lungul străzilor.

<u>Pomi și arbuști fuctiferi:</u>

- Malus domestica (măr)
- Prunus armeniaca (cais)
- Prunus domestica (prun)
- Prunus persica (piersic)
- Pyus communis (păr)
- Ribes nigrum (coacăz negru)
- Ribes rubrum (coacăz roșu)
- Rubus fruticosus (mur)
- Rubus idaeus (zmeur)
- Vitis vinifera (viță de vie)

Faună și biodoversitate

De-a lungul pârâului Dâmbu s-au dezvoltat ecosisteme diverse, în zonele agricole cultivate și în zona inundabilă. Fauna este alcătuită din specii de păsări (Corvus frugilegus - cioară, Hirundo rustica - rândunică, Sturnus vulgaris - graur, Ciconia ciconia - barză, Coturnix coturnix - prepeliță, Larus ridibundus - pescăruș, Accipiter gentilis – uliu, Pica pica - coțofană) specii de insecte (Anax imperator - libelula, Culex pipiens - țânțarul), reptile mici (Lacerta agilis - șopârla cenușie, Natrix natrix - șarpele de apă), Bufo bufo - broască râioasă și mamifere mici (Microtus arvalis - șoarece de câmp, Lepus erupoeus - iepure, Cricetus cricetus - hamster european, Cittelus cittelus - veveriță europeană).

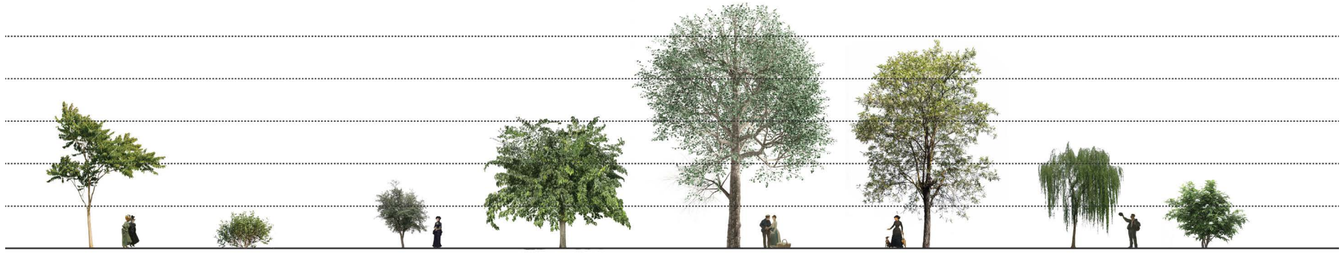
Zona de vărsare a pârâului Dâmbu în râul Teleajen se afla in interiorul sitului Natura 2000 Coridorul Ialomiței. Acesta este o arie protejată de tip SCI (sit de importanță comunitară) și SPA (arie de protecție specială avifaunistică) din România, desemnată în scopul protejării biodiversității și menținerii într-o stare de conservare favorabilă a florei spontane și faunei sălbatice, precum și a habitatelor naturale de interes comunitar aflate în arealul zonei de protecție. Situl în asamblu este foarte important prin prisma habitatelor specifice luncilor marilor rauri pe care le adăpostește.

Bibliografie

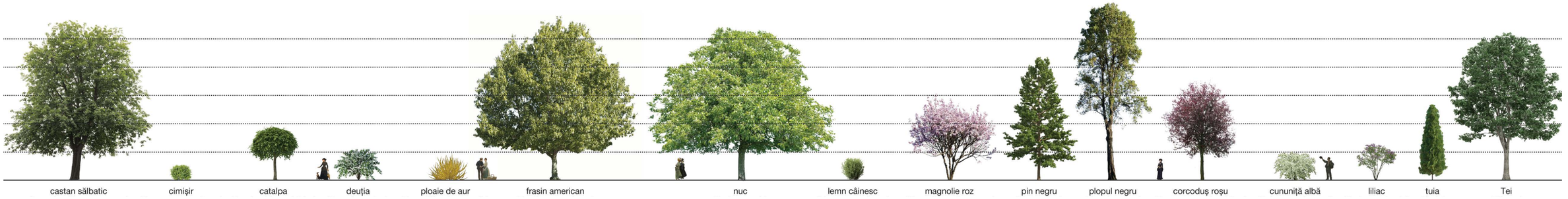
1. ***, 2015. Actualizare și Revizuire Plan Urbanistic General al Municipiului Ploiești, Regulament Local de Urbanism aferent, Elaborare Strategie de Dezvoltare Urbană a Municipiului Ploiești și Plan de Amenajare a Teritoriului Metropolitan, precum și documentațiile aferente. Primăria Municipiului Ploiești.
2. ***, 2015. Planul Urbanistic General Ploiești. Faza 1 – Studii de fundamentare. Primăria Municipiului Ploiești.
3. Ciocârlan, V., 2009. Flora ilustrată a României. Editura Ceres, București.
4. Gavrilidis A.A., 2017. Proiecția expansiunii și dinamicii urbane asupra peisajului. Studiu de caz: Municipiul Ploiești. Editura Etnologică, București.
5. Marinică G., Trestioreanu C., 2011. Marea carte a Ploieștilor, Editura Ploiești-Mileniul III, Ploiești.
6. Mănescu C., 2017. Arboricultură ornamentală. Ed. Ex Terra Aurum, București
7. Oprea C.Ș., 2021. Social Streamscaping A New Perspective For A Former Industrial City Dâmbu Stream, Ploiești, Romania. Lucrare de Disertație, Politecnico di Milano.
8. Sevastos M., 1935. Monografia orașului Ploești. Tiparul Cartea Românească, București.
9. Șofletea, N., & Curtu, L., 2007. Dendrologie. Editura Universității Transilvania, Brașov.
10. Toma C., Andrei C., Mădălina G., Aldea T., 2011. Periferia factor în dezvoltarea urbană. Lucrare de Licență, USAMV București.
11. Contributors to Wikimedia projects. (2025, July 22). Ploiești. Wikipedia. https://ro.wikipedia.org/wiki/Ploie%C8%99ti
12. https://natura2000.eea.europa.eu (2025, August 29)
13. https://biodiversity.europa.eu/sites/natura2000/ROSCI0290 (2025, August 29)

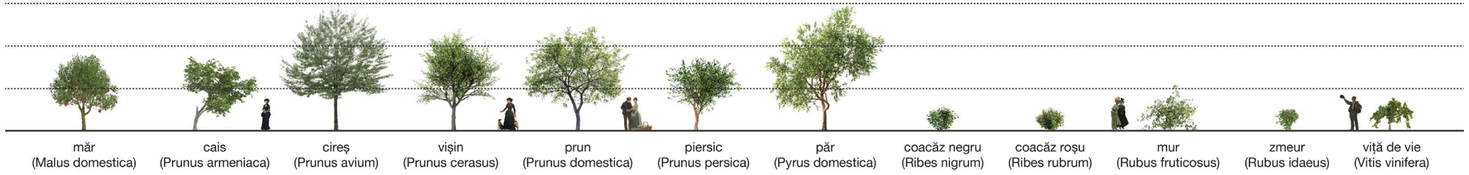
Plante din flora spontană

Plante în grădini și amenajări

Pomi și arbuști fructiferi

Plante din flora spontană

coada șoricelului
(Achillea millefolium)

suliman
(Ajuga genevensis)

usturoița
(Alliaria petiolata)

știr
(Amaranthus retroflexus)

miruță
(Anchusa leptophylla)

brusture
(Arctium lappa)

peliniță
(Artemisia annua)

traista-ciobanului
(Capsella bursa-pastoris)

rostopască
(Chelidonium majus)

spanac sălbatic
(Chenopodium album)

cicoarea comună
(Cichorium intybus)

volbură sau rochița rândunicii
(Convolvulus arvensis)

limba câinelui
(Cynoglossum officinale)

morcov sălbatic
(Daucus carota)

coada calului
(Equisetum arvense)

alior
(Euphorbia cyparissias)

laptele cucului
(Euphorbia helioscopia)

diamantul de gheata
(Euphorbia chamaesyce)

lipicioasă
(Gallium aparine)

iederă veșnic verde
(Hedera helix)

topinambur
(Helianthus tuberosus)

hamei
(Humulus lupulus)

salată sălbatică
(Lactuca serriola)

urzică moartă roșie
(Lamium purpureum)

lipici
(Lappula squarrosa)

urda vacii
(Lepidium draba)

răchitan
(Lythrum salicaria)

nalbă
(Malva sylvestris)

unguraș
(Marrubium vulgare)

busuiocul cerbilor
(Mentha pulegium)

viță canadiană
(Parthenocissus quinquefolia)

stuf sau trestie
(Phragmites australis)

hirușor
(Poa annua)

ștevie de baltă
(Rumex aquaticus)

ștevie
(Rumex patientia)

săpunăriță
(Saponaria officinalis)

cruciuliță
(Senecio vernalis)

mătasea broaștei
(Spirogyra)

rocoina
(Stellaria media)

păpădie
(Taraxacum officinale)

trifoi roșu
(Trifolium pratense)

Urzica mare
(Urtica dioica)

Lumânărica
(Verbascum densiflorum)

ventrilica
(Veronica persica)

cosiță
(Vicia hirsuta)

Plante în grădini și amenajări

bănuți
(Bellis perennis)

garofița roz
(Dianthus plumarius)

ghiocel
(Galanthus nivalis)

crin de toamnă
(Hosta)

zambilă
(Hyacinthus orientalis)

stânjenel
(Iris)

crin alb
(Lilium candidum)

narcisă
(Narcissus)

ciuboțica cucului
(Primula)

trandafir
(Rosa)

crăiță
(Tagetes patula)

lalea
(Tulipa gesneriana)

panseluță
(Viola wittrockiana)

studiu de biodiversitate

1. Localizarea proiectului

Pârâul Dâmbu face parte din rețeaua hidrografică a României, fiind localizat în Județul Prahova (Figura nr. 1). Este un curs de apă de mici dimensiuni și are o lungime de aproximativ 40 km, iar sensul de curgere al pârâului este din direcția NV – SE (Figura nr. 2).

Acesta traversează 7 unități administrativ-teritoriale (Scorțeni, Băicoi, Păulești, Blejoi, Ploiești, Berceni, Râfov) și tranzitează sau mărginește 10 localități (Brodenii Mici, Dâmbu, Băicoi, Țintea, Păulești Noi, Ploiești, Cartierul Dâmbu, Corlătești, Goga, Buchilași) printre care cea mai mare fiind Municipiul Ploiești (Figurile nr. 3 și 4).

Figura nr. 1 – Localizare Pârâului Dâmbu în rețeaua hidrografică a României

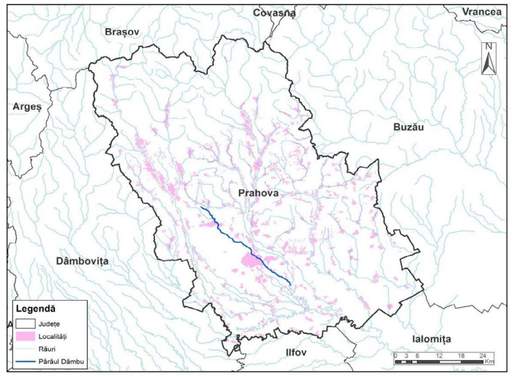

Figura nr. 2 – Localizarea Pârâului Dâmbu în județul Prahova

Județul Prahova se remarcă prin una dintre cele mai ridicate densități ale populației din România, de aproximativ 160 locuitori/km², valoare determinată atât de numărul ridicat al localităților, cât și de populația consistentă a acestora. Această configurație demografică și teritorială generează presiuni multiple asupra mediului, de la poluări difuze și emisii industriale, până la extinderea zonelor construite și fragmentarea spațiilor naturale. În acest context, devine necesar un sistem de management activ al resurselor de mediu, capabil să reducă impactul negativ al activităților economice prin monitorizare constantă, reglementare eficientă și aplicarea unor instrumente de planificare spațială sustenabilă. Totodată, un astfel de sistem trebuie să faciliteze și să încurajeze acele activități cu amprentă ecologică redusă, cum sunt serviciile bazate pe cunoaștere, industriile creative, turismul responsabil sau tehnologiile verzi, contribuind astfel la menținerea echilibrului dintre dezvoltarea economică și conservarea resurselor naturale.

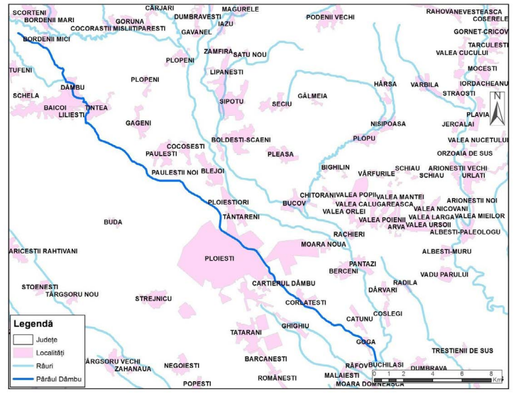

Figura nr. 3 – Localitățile din proximitatea Pârâului Dâmbu

Municipiul Ploiești, cu o populație de aproximativ 211.219 locuitori, se află într-o poziție dublă în raport cu Pârâul Dâmbu și bazinul său hidrografic. Pe de o parte, este receptor al disfuncționalităților de mediu provenite din localitățile situate în amonte, iar pe de altă parte, reprezintă un generator de presiuni și riscuri de mediu asupra localităților aflate în aval. Această dublă ipostază determină o relație complexă de interdependență ecologică și socio-economică. Disfuncționalități potențiale provenite din amonte pot avea forma unor poluări difuze de natură agricolă (deversarea de reziduuri vegetale și zootehnice,

împrăştierea necontrolată a dejecţiilor animaliere şi spălarea solurilor tratate cu pesticide sau îngrăşăminte chimice, cu efect direct asupra calităţii apei), deversări accidentale sau intenţionate de substanţe de uz veterinar şi fertilizanţi, care pot conduce la eutrofizarea apei şi la dezechilibre ecologice în habitatele acvatice, eroziunea şi transportul de sedimente, amplificate de lucrările agricole, care pot colmata albia şi reduce capacitatea de transport a cursului de apă.

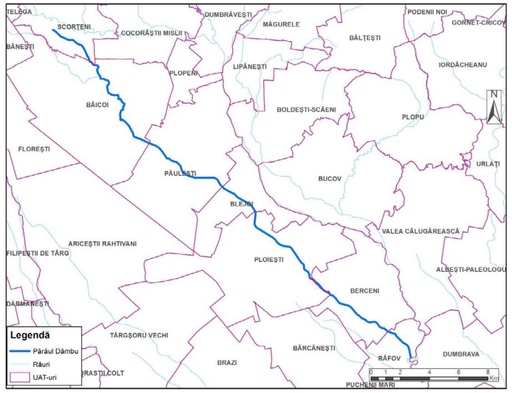

Figura nr. 4 – Unităţile administrativ-teritoriale suprapuse cu Pârâul Dâmbu

Disfuncţionalităţi generate de Ploieşti asupra avalului pot avea forma unor deşeuri menajere şi din construcţii (abandonarea necontrolată sau transportul lor prin ape pluviale către albia Pârâului Dâmbu contribuie la degradarea peisajului şi la poluarea mecanică a apei), ape uzate insuficient epurate (pot conţine încărcături organice şi chimice care afectează calitatea apei şi sănătatea ecosistemelor), fragmentarea habitatelor (construcţiile hidrotehnice cum sunt pragurile, podurile, barajele mici pot perturba migrarea speciilor acvatice şi conectivitatea ecologică), propagarea speciilor invazive (transportul seminţelor şi materialului vegetal invaziv de-a lungul apei afectează biodiversitatea şi competiţia speciilor native).

Dispunerea Pârâului Dâmbu pe teritoriul mai multor unităţi administrativ-teritoriale reclamă implementarea unui proces de guvernanţă multi-nivel şi de management integrat al bazinului hidrografic. O astfel de abordare permite corelarea obiectivelor de conservare ecologică cu politicile locale de dezvoltare, reducând riscul apariţiei unor decizii contradictorii între autorităţi. Prin mecanisme de coordonare interinstituţională şi planificare intersectorială, se poate asigura menţinerea stării ecologice a cursului de apă, protejarea biodiversităţii asociate şi prevenirea presiunilor antropice excesive. Totodată, adoptarea unor instrumente precum planurile de management al riscului la inundaţii, programele de monitorizare a calităţii apei şi strategiile de valorificare durabilă a resurselor hidrice contribuie la consolidarea rezilienţei socio-ecologice a arealului. În acest context, implicarea factorilor locali şi a comunităţilor devine un element-cheie pentru validarea şi implementarea eficientă a măsurilor de conservare.

2. Arii naturale protejate

Pârâul Dâmbu, curs de apă cu rol semnificativ în peisajul hidrografic al judeţului Prahova, nu reprezintă doar un element de infrastructură naturală pentru localităţile pe care le traversează, ci şi un factor ecologic de legătură între zone cu valoare naturală ridicată. Prin localizarea sa, Dâmbu contribuie la conectivitatea reţelei ecologice locale şi regionale, susţinând atât mobilitatea speciilor, cât şi menţinerea unor procese ecologice esenţiale.

La confluenţa cu Râul Teleajen, în partea de sud-est, Pârâul Dâmbu intersectează două arii naturale protejate de importanţă comunitară incluse în reţeaua Natura 2000: ROSCI0290 Coridorul Ialomiţei (sit de importanţă comunitară) şi ROSPA0152 Coridorul Ialomiţei (sit de importanţă avifaunistică). Această suprapunere, chiar dacă pe o porţiune relativ redusă, are o valoare ecologică majoră, întrucât conectează habitatele acvatice şi ripariene ale Dâmbului cu coridoarele ecologice de importanţă europeană, asigurând astfel continuitatea funcţională a reţelei Natura 2000.

Dincolo de această zonă, Pârâul Dâmbu se află în proximitatea altor arii naturale protejate, consolidând rolul său ca element de conectivitate (Figura nr. 5):

- la nord, la aproximativ 12,5 km, se află situl Natura 2000 Cheile Doftanei, arie de mare diversitate geomorfologică şi biologică;
- la est, la circa 3 km, se situează situl ROSAC0164 Pădurea Plopeni, cu habitate forestiere;
- la vest, la 23 km, se găseşte situl ROSPA0014 Bucşani, ce adăposteşte comunităţi de stepă şi pajişti cu valoare ecologică ridicată;
- la sud-est, la 17,5 km, este localizat situl ROSPA0112 Câmpia Gherghiţei, zonă importantă pentru avifauna stepică şi acvatică.

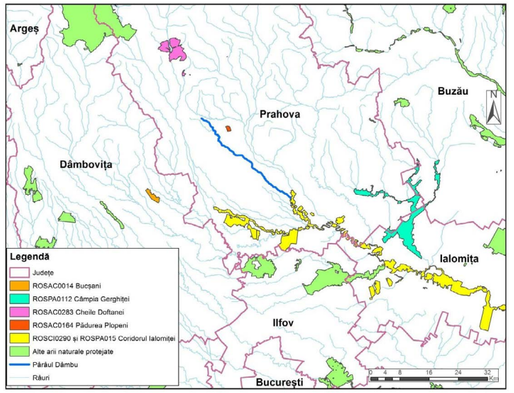
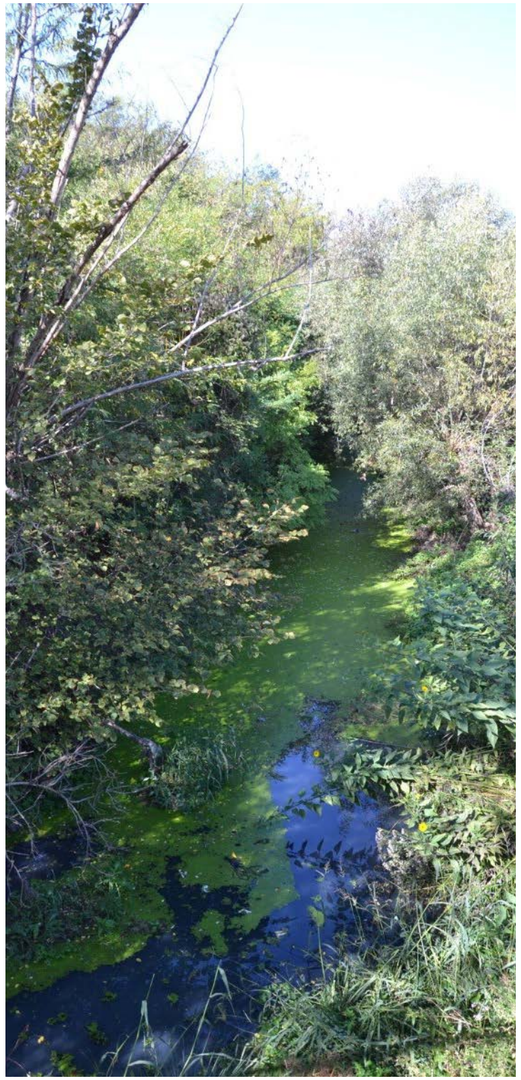

Figura nr. 5 – Ariile naturale protejate din proximitatea Pârâului Dâmbu

Prin această reţea de proximităţi, Pârâul Dâmbu poate fi considerat un coridor ecologic secundar ce facilitează schimburile biologice între habitate şi sprijină funcţiile ecologice ale ariilor protejate. Vegetaţia ripariană, zonele umede temporare şi microhabitatele create de variaţiile debitului constituie refugii pentru insecte, amfibieni, păsări şi specii vegetale specifice, contribuind la diversitatea biologică regională.

De asemenea, menţinerea unei bune calităţi ecologice a Dâmbului are implicaţii directe asupra stării de conservare a speciilor şi habitatelor din siturile Natura 2000. Poluările difuze, deşeurile sau fragmentările morfologice produse în albia pârâului pot afecta negativ habitatele conectate din aval, în timp ce măsurile de restaurare ecologică pot spori capacitatea acestuia de a funcţiona ca barieră naturală împotriva poluării şi ca filtru ecologic pentru ecosistemele învecinate.

Astfel, Pârâul Dâmbu nu trebuie privit izolat, ci ca parte a unei reţele ecologice integrate la nivel judeţean şi regional. Amenajarea sa ecologică şi includerea într-un plan de management integrat al resurselor de apă pot asigura nu doar beneficii pentru comunităţile locale, ci şi o contribuţie semnificativă la atingerea obiectivelor europene privind conservarea biodiversităţii şi conectivitatea ecologică. Pe de altă parte, gestionarea izolată a fiecărei arii naturale protejate din zonă şi a sistemului hidrografic poate determina proiectarea problemelor de mediu antrenate din bazinul hidrografic al Pârâului Dâmbu în ROSCI0290 Coridorul Ialomiţei (sit de importanţă comunitară) şi ROSPA0152 Coridorul Ialomiţei, unde acesta debuşează.

3. Puncte de observație

Pe durata deplasării în teren, în data de 24.09.2025, am parcurs 10 puncte de observație. Acestea sunt detaliate în următoarele figuri de mai jos:

Punctul nr. 1 este situat în sud-vestul localității Brodenii mici (Latitudine 45.073984° și Longitudine 25.858405°) este caracterizat printr-o zonă de tufărișuri cu arbori și arbuști. În partea de sud albia pârâului este mărginită de o fâneață, iar în partea de nord de un teren agricol, pe care a fost cultivat și recoltat grâu. Pârâul nu este prezent la suprafață în această zonă, iar albia râului este acoperită de numeroase deșeuri (Figurile nr. 6 și 7).

Figura nr. 6 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 1

Figura nr. 7 – Imagini din punctul de observație nr. 1

Punctul nr. 2 este situat în nord-vestul localității Dâmbu (Latitudine 45.049843° și Longitudine 25.882559°) este caracterizat printr-o zonă de teren abandonat (la nord) și o zonă păşunată la sud. Nici în această zonă pârâul nu este prezent la suprafață, iar albia râului este acoperită de cantități mari de deșeuri. În albia minoră a râului s-a format o mică baltă, care ar fi fost o sursă importantă de apă pentru fauna sălbatică din această zonă, însă aceasta este extrem de poluată și plină cu larve de diptere (Figurile nr. 8 și 9).

Figura nr. 8 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 2

Figura nr. 9 – Imagini din punctul de observație nr. 2

Punctul nr. 3 este situat în nordul localității Dâmbu (Latitudine 45.048758° și Longitudine 25.888968°), la intersecția Pârâului cu Drumul Județean DJ 215. În această zonă Pârâul este prezent la suprafață datorită intersecției cu mai multe izvoare. Zona este deosebit de poluată, iar mirosul urât este emanat în împrejurimi și persistent până la gura de vărsare a pârâului în Râul Teleajen. În această zonă pârâul trece peste un drum de servitude aferent unor locuințe de pe malul stâng, iar mașinile traversează prin acesta, datorită degradării podului existent. La momentul deplasării în teren, pe data de 24.09.2025 se efectuau lucrări de tăiere a vegetației și lucrări pentru construcția unui pod funcțional (Figurile nr. 10 și 11).

Figura nr. 10 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 3

Figura nr. 11 – Imagini din punctul de observație nr. 3

Punctul nr. 4 este situat în estul localității Băicoi (Latitudine 45.033753° și Longitudine 25.902343°) la intersecția Pârâului cu Drumului Județean DJ 100F. În aceasta zonă a fost observată deversarea apelor uzate provenita de la o locuință rezidențială. De-a lungul pârâului până la gura de vărsare au fost observate mai multe astfel de deversări, însă existența acestora credem că este mult mai numeroasă, însă acestea nu pot fi văzute datorită imposibilității intrării pe domeniile private (Figurile nr. 12 și 13).

Figura nr. 12 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 4

Figura nr. 13 – Imagini din punctul de observație nr. 4

Punctul nr. 5 este situat în sudul localității Țintea (Latitudine 45.024592° și Longitudine 25.901492°) în apropierea Stației de tratare a apelor uzate. Zona este grav afectată de poluare. Deșeurile provenite de la locuințe sunt aruncate direct în albia râului. Identificarea cartușelor de pușcă indică faptul că în această zonă se practică vânătoarea, ceea ce reprezintă un factor disturbator pentru fauna din această zonă (Figurile nr. 14 și 15).

Figura nr. 14 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 5

Figura nr. 15 – Imagini din punctul de observație nr. 5

Punctul nr. 6 situat în estul localității Păulești (Latitudine 44.998665° și Longitudine 25.943712°) la intersecția cu Drumul Județean DJ 155, în apropierea complexului rezidențial Magnolia Village și Lacul Păulești, zonă destinată crescătoriei de pești și pescuitului sportiv. În această zonă a fost observată prezența pescuitul pe Pârâul Dâmbu și un prag antropic, fiind o barieră de migrație a peștilor pe cursul pârâului (Figurile nr. 16 și 17).

Figura nr. 16 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 6

Figura nr. 17 – Imagini din punctul de observație nr. 6

Punctul nr. 7 situat în nordul localității Ploiești (Latitudine 44.958669° și Longitudine 26.013955°) în apropierea Autogării de Nord a Municipiului Ploiești, la intersecția Pârâului cu Strada Intrarea Castor. În această zonă vegetația a fost tăiată, însă deșeurile menajere și materialele de construcție de la depoul de tramvaie, sunt încă prezente pe malurile apei (Figurile nr. 18 și 19).

Figura nr. 18 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 7

Figura nr. 19 – Imagini din punctul de observație nr. 7

Punctul nr. 8 situat în estul localității Ploiești (Latitudine 44.945522° și Longitudine 26.036604°) – în Parcul Obor, înconjurat de următoarele străzi: Str. Poștei, Strada Apelor, Strada Lebedei, Strada Privighetorii și Strada Doctor Toma Ionescu (Figurile nr. 20 și 21). În această zonă vegetația este tăiată, pe alocuri sunt amplasate stații de intoxicare pentru șoareci și șobolani, precum și capcane pentru insecte amplasate în arborii din apropierea apei. Pârâul colectează mai multe deversări în această zonă, însă proveniența acestora ne este necunoscută. Fiind poziționat în interiorul orașului această zonă este mai curățată de deșeuri, însă sub podul intersecției străzilor Strada Ștrandului, cu Strada Gheorghe Doja și Strada Poștei, deșeurile sunt și la suprafață, ca dovadă a faptului că ecologizarea zonei se face doar cât este vizibil.

Figura nr. 20 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 8

Figura nr. 21 – Imagini din punctul de observație nr. 8

Punctul nr. 9 situat în vestul localității Corlățești (Latitudine 44.912059° și Longitudine 26.084597°) la intersecția cu Drumul Național DN 1A. În această zonă autovehiculele circulă cu viteză foarte mare și nu există trotuar, iar zona de pe pod care deservește pietonilor este foarte îngustă. Și această zonă, ca majoritatea, este marcată de deșeuri și de mirosul urât al apei. (Figurile nr. 22 și 23).

Figura nr. 22 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 9

Figura nr. 23 – Imagini din punctul de observație nr. 9

Punctul nr. 10 situat în sud-estul localității Buchilași (Latitudine 44.870519° și Longitudine 26.150874°) este zona cu cea mai bogată faună, fiind suprapusă și cu cele două arii naturale protejate ROSCI0290 Coridorul Ialomiței (sit de importanță comunitară) și ROSPA0152 Coridorul Ialomiței (sit de importanță avifaunistică). În această zonă își area activitatea o firmă de exploatare a nisipului și pietrișului. (Figurile nr. 24 și 25).

Figura nr. 24 – Imagine satelitară a punctul de observație nr. 10

Figura nr. 25 – Imagini din punctul de observație nr. 10

4. Fauna

Fauna zonei de studiu nu este variată, fiind prezente aproximativ, 5 specii de pești, 3 specii de amfibieni protejați, 6 specii de reptile, din care 5 sunt protejate, 66 specii de păsări din care 29 sunt protejate și 18 de specii de mamifere din care 8 sunt protejate.

Aceste specii au fost identificate în diversele anexe ale actelor normative și convențiilor internaționale unde prin care sunt protejate:

- Legea ariilor naturale protejate (L. ap) – Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări prin Legea nr. 49/2011 cu modificările si completările ulterioare – transpunerea Directivei Consiluilui Europei 92/43 EEC referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice și Directivei Consiluilui Europei 79/409 EEC privind conservarea păsărilor sălbatice
- Conventia de la Berna (C. Be) – Legea nr. 13 din 11 martie 1993 pentru aderarea României la Conventia privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna la 19 septembrie 1979, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 62 din 25/03/1993
- Conventia de la Bonn (C. Bo) – Legea nr. 13 din 8 ianuarie 1998 pentru aderarea României la Conventia privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, adoptată la Bonn la 23 iunie 1979, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 24 din 26/01/1998
- Directivei Consiluilui Europei 92/43 EEC (D. Habitate) referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice și Directivei Consiluilui Europei 79/409 EEC privind conservarea păsărilor sălbatice

Din cauza poluării masive a Pârâului Dâmbu, și a mirosului care persistă mai mult sau mai puțin pe toată lungimea acestuia, de la apariția lui supraterană până la vărsarea în Râul Teleajen, fauna este slab reprezentată. Prezența animalelor domestice hoinare, câini și pisici, reprezintă și acesta un factor disturbator în adăpostirea speciilor pe malurile Pârâului sau în imediata apropiere a acestuia.

4.1. Ihtiofauna

În unele puncte au fost identificate exemplare mici de pești, însă acestea nu au fost capturate pentru stabilirea exactă a speciilor prezente (punctele nr. 4 și 6)

Tabelul nr. 1 - Ihtiofauna cunoscută până în prezent în zona de studiu, este reprezentată de:

Nr. crt.	Denumire populară	Denumire științifică	Stare conservare IUCN GLOBAL	Interes conservativ
1.	Biban	*Perca fluviatilis*	LC - Neamenințată cu dispariția	NU
2.	Mreană	*Barbus barbus*	LC - Neamenințată cu dispariția	DA
3.	Caras	*Carrassius gibelio*	LC - Neamenințată cu dispariția	NU Specie alohtonă
4.	Plătică	*Abramis brama*	LC - Neamenințată cu dispariția	NU
5.	Boarță	*Rhodeus amarus*	LC - Neamenințată cu dispariția	NU

Ihtiofauna

biban
(Perca fluviatilis)

mreană
(Barbus barbus)

caras
(Carrassius gibelio)

plătică
(Abramis brama)

boarță
(Rhodeus amarus)

4.2. Amfibieni

Singurele specii de amfibieni identificate pe durata deplasării în teren au fost cele 2 specii de broaște de lac: broasca mică de lac (Pelophylax kl. esculentus) și broasca mare de lac (Pelophylax ridibundus), însă și acestea au fost identificate la confluența Pârâului cu unele izvoare cu apă curată. Prezența acestora a fost identificată în mai multe puncte de observație și anume: (punctele nr. 3, 4, 5, 6 și 10)

Tabel nr. 2 - Amfibienii cunoscuți până în prezent în zona de studiu, sunt reprezentați de:

Nr. crt.	Denumire populară	Denumire științifică	Stare conservare IUCN GLOBAL	Interes conservativ
1.	Broasca mare de lac	*Pelophylax ridibundus*	LC - Neamenințată cu dispariția	DA
2.	Broasca mică de lac	*Pelophylax* kl. *esculentus*	LC - Neamenințată cu dispariția	DA
3.	Broasca rugoasă verde	*Bufo viridis*	LC - Neamenințată cu dispariția	DA

Amfibieni

broasca mare de lac
(Pelophylax ridibundus)

broasca mică de lac
(Pelophylax kl. esculentus)

broasca rugoasă verde
(Bufo viridis)

4.3. Reptile

Singura specie de reptilă identificată pe tot parcursul Pârâului a fost gușterul (Lacerta viridis), aceasta fiind identificată în mai multe puncte de observație (punctele nr. 1, 2, 3, 5, 6, 9 și 10)

Atât din literatura de specialitate cât și din experiența de teren, pe parcursul Pârâului pot fi prezente și următoarele specii de reptile: șarpele de casă (Natrix natrix), șarpele de apă (Natrix tessellata).

Tabelul nr. 3 - Reptilele din zona de studiu pe baza distribuției biogeografice, sunt reprezentate de:

Nr. crt.	Denumire populară	Denumire științifică	Stare conservare IUCN GLOBAL	Interes conservativ
1.	Șopârla de câmp	*Lacerta agilis*	LC - Neamenințată cu dispariția	DA
2.	Guștер	*Lacerta viridis*	LC - Neamenințată cu dispariția	DA
3.	Șopârla de ziduri	*Podarcis muralis*	LC - Neamenințată cu dispariția	DA
4.	Șarpele de casă	*Natrix natrix*	LC - Neamenințată cu dispariția	NU
5.	Șarpele de apă	*Natrix tessellata*	LC - Neamenințată cu dispariția	DA
6.	Țestoasa de apă	*Emys orbicularis*	NT - Aproape amenințată cu dispariția	DA

Reptile

șopârla de câmp
(Lacerta agilis)

guștер
(Lacerta viridis)

șopârla de ziduri
(Podarcis muralis)

șarpele de casă
(Natrix natrix)

șarpele de apă
(Natrix tessellata)

țestoasa de apă
(Emys orbicularis)

4.4. Păsări

În ceea ce privește avifauna identificată de-a lungul albiei Pârâului Dâmbu menționăm următoarele specii indetificate pe durata deplasării în teren: vrabia (Passer domesticus), cioara grivă (Corvus cornix), cioara de semănătură (Corvus frugilegus), coțofana (Pica pica), graurul (Sturnus vulgaris), barza albă (Ciconia ciconia) porumbelul domestic (Columba livia domestica), guguștiucul (Streptopelia decaocto), fazanul (Phasianus colchicus).

Tabel nr. 4 - Speciile de păsări cunoscute până în prezent în zona de studiu, sunt reprezentate de:

Nr. crt.	Denumire populară	Denumire științifică	Observații	Interes conservativ
1.	Lebăda de vară	*Cygnus olor*	Sedentară	NU
2.	Rata mare	*Anas platyrhynchos*	Sedentară	NU
3.	Fazan	*Phasianus colchicus*	Sedentară (alohtona)	NU
4.	Cormoran mare	*Phalacrocorax carbo*	Sedentară	NU
5.	Cormoran mic	*Microcarbo pygmaeus*	Sedentară	DA
6.	Stârc pitic	*Ixobrychus minutus*	Oaspete de vară	DA
7.	Egreta mică	*Egretta garzetta*	Oaspete de vară	DA
8.	Egreta mare	*Ardea alba*	Oaspete de vară	NU
9.	Stârc galben	*Ardeola ralloides*	Oaspete de vară	DA
10.	Stârc cenușiu	*Ardea cinerea*	Sedentară	NU
11.	Stârc de noapte	*Nycticorax nycticorax*	Oaspete de vară	DA
12.	Corcodel mare	*Podeiceps cristatus*	Sedentară	DA
13.	Șorecar comun	*Buteo buteo*	Specie de pasaj	NU
14.	Uliu păsărar	*Accipiter nissus*	Sedentară	NU
15.	Șoimul rândunelelor	*Falco subbuteo*	Oaspete de vară	DA
16.	Vânturel roșu	*Falco tinunculus*	Sedentară	DA
17.	Găinușă de baltă	*Gallinula chloropus*	Sedentară	NU
18.	Lișița	*Fulica atra*	Sedentară	NU
19.	Pescăruș cu picioare galbene	*Larus michahellis*	Sedentară	NU
20.	Pescăruș răzător	*Chroicocephalus ridibundus*	Sedentară	NU
21.	Chira de baltă	*Sterna hirundo*	Oaspete de vară	DA
22.	Porumbel gulerat	*Columba palumbus*	Sedentară	NU
23.	Guguștiuc	*Streptopelia decaocto*	Sedentară	NU
24.	Cuc	*Cuculus canorus*	Oaspete de vară	NU
25.	Caprimulg	*Caprimulgus europaeus*	Specie de pasaj	DA
26.	Drepnea neagră	*Apus apus*	Oaspete de vară	NU
27.	Ciocănitoare de grădini	*Dendrocopos syriacus*	Sedentară	DA
28.	Raăndunică	*Hirundo rustica*	Oaspete de vară	NU
29.	Codroș de munte	*Phoenicurus ochruros*	Sedentară	DA
30.	Mierlă	*Turdus merula*	Sedentară	NU
31.	Greluțel de stuf	*Locustella luscinoides*	Oaspete de vară	DA
32.	Lăcar mare	*Acrocephalus arundinaceus*	Oaspete de vară	NU
33.	Silvie de câmp	*Sylvia communis*	Oaspete de vară	NU
34.	Pițigoi mare	*Parus major*	Sedentară	NU
35.	Sfrâncioc roșiatic	*Lanius collurio*	Oaspete de vară	DA
36.	Graur	*Sturnus vulgaris*	Sedentară	NU
37.	Coțofană	*Pica pica*	Sedentară	NU
38.	Cioară grivă	*Corvus corone*	Sedentară	NU
39.	Vrabie de câmp	*Passer domesticus*	Sedentară	NU
40.	Barza albă	*Ciconia ciconia*	Specie de pasaj	DA
41.	Pitulice mică	*Phylloscopus collybita*	Specie de pasaj	DA
42.	Ciuf de pădure	*Asio otus*	Sedentară	NU
43.	Scatiu	*Carduelis spinus*	Oaspete de iarnă	DA
44.	Codobatură alba	*Motacilla alba*	Specie de pasaj	DA
45.	Măcăleandru	*Erithacus rubecula*	Specie de pasaj	DA
46.	Ochiul Boului	*Troglodytes troglodytes*	Oaspete de iarnă	NU
47.	Florinte	*Chloris chloris*	Sedentară	DA
48.	Cucuvea	*Athene noctua*	Sedentară	DA
49.	Sturz cântător	*Turdus philomelos*	Specie de pasaj	NU
50.	Aușel cu cap galben	*Regulus regulus*	Specie de pasaj	DA
51.	Botgros	*Coccothraustes coccothraustes*	Sedentară	DA
52.	Silvie mică	*Sylvia curruca*	Oaspete de vară	NU
53.	Capîntortură	*Jynx torquilla*	Specie de pasaj	DA
54.	Ghionoaie sură	*Picus canus*	Sedentară	DA
55.	Ciuș	*Otus scops*	Oaspete de vară	DA
56.	Ghionoaie verde	*Picus viridis*	Sedentară	DA
57.	Cinteză de iarnă	*Fringilla montifringilla*	Oaspete de iarnă	NU
58.	Califar alb	*Tadorna tadorna*	Specie de pasaj	NU
59.	Lebăda de iarnă	*Cygnus cygnus*	Oaspete de iarnă	DA
60.	Șoim călător	*Falco peregrines*	Sedentară	DA
61.	Pițigoi albastru	*Cyanistes caeruleus*	Sedentară	NU
62.	Cioară de semănătură	*Corvus frugilegus*	Sedentară	NU
63.	Stăncuță	*Corvus monedula*	Sedentară	NU
64.	Vrabie de casă	*Passer domesticus*	Sedentară	NU
65.	Sticlete	*Carduelis carduelis*	Sedentară	NU
66.	Cinteză	*Fringilla coelebs*	Sedentară	NU

La Păulești au fost identificate specii acvatice (rațe, cormorani, corcodei, egrete etc.). Densități mai importante ale speciilor de păsări protejate au fost identificate în zona de sud a râului, la vărsarea acestuia în Râul Târnava, acolo unde se află și situl Natura 2000.

Păsări

4.5. Mamifere

Tabel nr. 5 - Mamiferele sălbatice cunoscute până în prezent în zona de studiu sunt reprezentate de:

Nr. crt.	Denumire populară	Denumire științifică	Stare conservare IUCN GLOBAL	Interes Conservativ
1.	Arici	*Erinaceus roumanicus*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU
2.	Cârtiță	*Talpa europaea*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU
3.	Liliacul de amurg	*Nyctalus noctula*	LC – Neamenințată cu dispariția	DA
4.	Veveriță	*Sciurus vulgaris*	LC – Neamenințată cu dispariția	DA
5.	Șoarece comun	*Microtus arvalis*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU
6.	Șobolan de câmp	*Apodemus agrarius*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU
7.	Șobolan de casă	*Mus musculus musculus*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU
8.	Șobolan cenușiu	*Rattus norvegicus*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU
9.	Bizam	*Ondatra zibethicus*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU
10.	Iepure de câmp	*Lepus europaeus*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU

De asemenea, dorim să atragem atenția și asupra speciilor domestice hoinare: pisica domestică (Felis catus) și câinele domestic (Canis familiaris), a căror prezență este constantă pe tot parcursul pârâului (punctele nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 și 10).

11.	Vidră	*Lutra lutra*	NT - Aproape amenințată cu dispariția	DA
12.	Nevăstuică	*Mustela nivalis*	LC – Neamenințată cu dispariția	DA
13.	Dihor	*Mustela putorius*	LC – Neamenințată cu dispariția	DA
14.	Jder de piatră	*Martes foina*	LC – Neamenințată cu dispariția	DA
15.	Bursuc	*Meles meles*	LC – Neamenințată cu dispariția	DA
16.	Vulpe	*Vulpes vulpes*	LC – Neamenințată cu dispariția	DA
17.	Mistreț	*Sus scrofa*	LC – Neamenințată cu dispariția	NU
18.	Căprior	*Capreolus capreolus*	*Capreolus capreolus*	NU

Mamifere sălbatice

arici
(Erinaceus roumanicus)

cârtiță
(Talpa europaea)

liliacul de amurg
(Nyctalus noctula)

veveriță
(Sciurus vulgaris)

șoarece comun
(Microtus arvalis)

șobolan de câmp
(Apodemus agrarius)

șobolan de casă
(Mus musculus musculus)

șobolan cenușiu
(Rattus norvegicus)

bizam
(Ondatra zibethicus)

iepure de câmp
(Lepus europaeus)

vidră
(Lutra lutra)

nevăstuică
(Mustela nivalis)

dihor
(Mustela putorius)

jder de piatră
(Martes foina)

bursuc
(Meles meles)

vulpe
(Vulpes vulpes)

mistreț
(Sus scrofa)

căprior
(Capreolus capreolus)

Mamifere domestice

pisica domestică
(Felis catus)

câinele domestic
(Canis familiaris)

porc domestic
(Sus scrofa domesticus)

vaca domestica
(Bos taurus)

cal
(Equus caballus)

5. Elemente naturale de interes local sau turistic

Zona pârâului Dâmbu din Ploiești, deși urbană, păstrează o serie de elemente naturale care pot fi considerate de interes local sau turistic, mai ales în contextul biodiversității și al educației ecologice.

A. Habitate ripariene (de-a lungul cursului de apă)
- Vegetație specifică zonelor umede: stuf (Phragmites sp.), papură (Typha sp.), salcie albă (Salix alba), plop negru (Populus nigra);
- Microhabitate pentru amfibieni, reptile și insecte acvatice.

B. Faună urbană adaptată
- Păsări comune: sticlete (Carduelis carduelis), pițigoi albastru (Cyanistes caeruleus), mierlă (Turdus merula);
- Posibile observații de păsări migratoare în sezonul de trecere;
- Mamifere mici: arici (Erinaceus roumanicus), șoareci de câmp etc.

C. Specii de interes entomologic
- Libelule și alte odonate în apropierea apei;
- Albine sălbatice și polenizatori în zonele cu vegetație spontană;
- Fluturi din genurile Pieris, Vanessa, Polyommatus.

D. Zone de regenerare naturală
- Terenuri abandonate sau neamenajate cu vegetație spontană;
- Potențial pentru proiecte de ecologizare sau trasee educative.

E. Peisaje cu valoare estetică și recreativă
- Trasee pietonale sau ciclism de-a lungul pârâului;
- Puncte de observație pentru fotografie de natură urbană.

F. Elemente geologice și hidrologice
- Albie cu variații de debit și sedimente vizibile;
- Praguri artificiale numite de localnici “cascade” - vezi “Cascada Dâmbu”.

G. Zonă de pescuit – Pârâul Dâmbu
- Interes recreativ local: pescuitul urban este practicat informal în zone liniștite, mai ales de tineri sau pensionari;
- Valoare educativă: poate fi inclusă în proiecte de ecologie urbană sau activități de tip „catch and release”.

6. Impactul antropic (presiuni și amenințări)

În prezent, pe raza pârâului Dâmbu, s-au identificat următoarele probleme cu impact potențial negativ asupra ariei, expuse în forma tabelului nr 6, conform Ordinului nr. 304 din 2 aprilie 2018 privind aprobarea ghidului de elaborare a planurilor de management ale ariilor naturale protejate. Deoarece pârâul Dâmbu nu este inclus într-o arie protejată pe întreaga sa lungime, considerăm că presiunile existente reprezintă totodată și amenințări viitoare. În absența unui cadru clar de management și a unor măsuri concrete de conservare, starea ecologică a acestui curs de apă riscă să se degradeze progresiv, fără perspective reale de stabilizare sau îmbunătățire.

Tabel nr. 6 - Lista presiunilor actuale din zona pârâului Dâmbu

Cod	Parametru	Descriere
A1	Presiune actuală	A03.03 Abandonarea/lipsa cosirii
	Detalii	Presiunea are efect prin lipsa înlăturării biomasei din fragmentele cu vegetație ierboasă, mai ales cele ruderale și cele aflate în plin proces de succesiune spre pajiști. În urma lipsei cosirii speciile de plante alogene și autohtone problematice câștigă teren în defavoarea speciilor generaliste și specialiste de pajiști. În afară de comunitățile de plante, presiunea are efect negativ și asupra comunităților de polenizatori, mai ales a lepidopterelor.
A2	Presiune actuală	D01.01 Poteci, trasee, trasee pentru ciclism
	Detalii	Potecile și traseele în interiorul zonei sunt deja în folosință. Ele sunt necesare atât pentru aplicarea măsurilor de management, cât și pentru valorificarea în scop recreativ și ecoturistic a zonelor de pe malurile pârâului Dâmbu, totodată facilitează migrația speciilor ruderale și uneori chiar invazive de floră și deranjul faunei. Prin intervenții de management, monitorizare și interdicții periodice aceste efecte negative se pot ameliora.
A3	Presiune actuală	D03.01.03 Zone de pescuit
	Detalii	Deranjarea habitatelor acvatice, capturarea excesivă a peștilor mici, perturbarea amfibienilor sau insectelor. Lăsarea de gunoaie (ambalaje, fire de pescuit), contaminarea apei cu momeli artificiale sau substanțe chimice. Practicarea pescuitului în zone industriale sau nesigure poate duce la conflicte de utilizare a spațiului public
A4	Presiune actuală	F03.01 Vânătoare
	Detalii	În ceea ce privește activitatea de vânătoare de pe teritoriul Pârâului Dâmbu nu se cunoaște caracterul de permanență al acesteia. Acest aspect trebuie urmărit întrucât au fost observate cartușe în teren și în zona de vărsare a pârâului în Râul Teleajen, pe suprafața sitului de importanță avifaunistică ROSPA015 Coridorul Ialomiței.

A5	Presiune actuală	G01.02 Mersul pe jos, călărie și vehicule non-motorizate
	Detalii	Mersul pe jos și cu bicicleta au un impact scăzut, atâta timp, cât respectă cărările deja utilizate de vizitatori. Impactul lor direct se manifestă prin deranjul fonic al animalelor (mai ales a păsărilor și mamiferelor), care sunt nevoite să-și părăsească cuibul/adăpostul/locul de hrănire.
A6	Presiune actuală	G01.08 Alte activități sportive și recreative în aer liber
	Detalii	Din lista activităților recreative în prezent se practică în zona Pârâul Dâmbu, plimbatul câinilor. Această activitate poate avea un efect negativ, dacă nu se respectă condițiile minime (urmărirea cărărilor de vizitare, colectarea fecalelor, ținerea în lesă) atât asupra habitatelor, cât și asupra speciilor.
A7	Presiune actuală	H05.01 Gunoiul și deșeurile solide
	Detalii	Deșeurile depozitate și aruncate în Pârâul Dâmbu ocupă o suprafață semnificativă în habitatele zonei, dar și poluează solul, apa și contribuie la ruderalizarea și eutrofizarea comunităților în formare. Deșeurile reprezintă, ca și în celelalte zone, una dintre cele mai mari probleme, acestea regăsindu-se atât în vegetația deasă, chiar sub formă de gropi de depozitare, cât și de-a lungul malurilor, pe luciul de apă sau în zonele de stuf.
A8	Presiune actuală	H01.06 Poluarea difuză a apelor de suprafață cauzată de transport și de infrastructura fără conectare la canalizare / mașini de măturat străzi
	Detalii	O altă problemă foarte mare este poluarea prin deversarea apelor reziduale / uzate direct în pârâul Dâmbu, din zone de cartiere din amonte precum și din localități care nu au rețele de canalizare sau de la spațiile industriale riverane. În unele locuri de intersecție cu drumuri, nu există poduri, astfel autoturismele trec direct prin pârâu, spălând autovehicule de uleiuri și combustibili și deversând aceste substanțe direct în apă (Figura nr. 26).
A9	Presiune actuală	I01 Specii invazive non-native (alogene)
	Detalii	Fiind o zonă urbană, Pârâul Dâmbu este și va fi afectat de speciile non-native, atât cele alohtone, cât și cele care devin invazive. În principiu, se va urmări reducerea efectivelor prin metode mecanice, dar cu toate intervențiile prevăzute, speciile invazive vor necesita monitorizare și intervenții pe termen lung. Acestea ocupă habitatul speciilor native, a căror conservare este principalul obiectiv, iar prin concurență (umbrire, reducerea hranei, eutrofizarea habitatului) pot elimina chiar și specii-cheie ale comunităților. Există și unele specii (mai ales în grupa plantelor), care - deși alohtone - nu devin invazive, dar este necesară și monitorizarea acestora, deoarece la o eventuală schimbare a condițiilor de mediu, există pericolul de invadare.
A10	Presiune actuală	J01.01 Incendii
	Detalii	Incendierea stufului, a vegetației ierboase și arboricole poate provoca distrugerea cuiburilor păsărilor, uciderea exemplarelor de păsări, reptile, amfibieni, mamifere și conduce la ruderealizarea vegetației, mai ales în zonele mai uscate (pajiști, tufărișuri). Ca efect indirect, incendierea facilitează extinderea speciilor native problematice de plante, dar și a unor specii alohtone, mai puțin sensibile la foc (ex.: salcâmul).

A11	Presiune actuală	J02 Schimbări provocate de oameni în sistemele hidraulice (zone umede și mediul marin)
	Detalii	Au fost identificare obstacole în albie (punctele 3 și 6) care fragmentează habitatele și populațiile speciilor acvatice. De asemenea, în unele locuri de intersecție cu drumuri, nu există poduri, astfel autoturismele trec direct prin pârâu. Sunt prezente zone cu maluri taluzate, care împiedică mecanismele naturale de funcționare a pârâului.
A12	Presiune actuală	K01.03 Secare
	Detalii	Secarea biotopului facilitează schimbarea rapidă a comunităților acvatice și palustre în ecosisteme terestre.
A13	Presiune actuală	K02.01 Schimbarea compoziției de specii, succesiune
	Detalii	Succesiunea este un proces natural, care pe de o parte creează structuri din ce în ce mai complexe prin includerea speciilor în comunități, dar pe de altă parte, în urma acestui proces vor rezulta ecosisteme terestre în perimetrul parcului, ceea ce înseamnă și pierderea ecosistemului acvatic și umed care constituie valoarea principală a parcului.
A14	Presiune actuală	K02.02 Acumularea de material organic
	Detalii	Acumularea unei cantități excesive de material organic în comunitățile palustre și terestre contribuie la scăderea numărului speciilor de plante, inhibând germinarea multora, facilitând speciile dominante sau cele care sunt capabile de reproducere vegetativă rapidă, extinderea prin stoloni, etc.
A15	Presiune actuală	K02.03 Eutrofizare (naturală)
	Detalii	Eutrofizarea naturală provine din descompunerea materialului organic produs de comunitățile vegetale. În comunitățile naturale efectul ei este echilibrat de ierbivori și alte organisme. În condiții de secetă, secare însă contribuie la schimbarea rapidă a comunităților.
A16	Presiune actuală	K03.06 - Antagonism cu animale domestice
	Detalii	Prezența câinilor și pisicilor hoinare în zona pârâului Dâmbu afectează ecosistemul local în mai multe moduri. Ei vânează păsările, amfibienii și mamiferele mici, ceea ce reduce diversitatea și echilibrul faunei sălbatice. De asemenea, aceste animale pot distruge vegetația prin mișcare și marcare teritorială, perturbând habitatul insectelor și al polenizatorilor. Din punct de vedere sanitar, prezența lor crește riscul transmiterii unor boli și poate contamina apa. Pe de altă parte, prezența lor afectează și activitățile recreative din zonă, descurajând observarea naturii sau pescuitul. Pentru gestionarea acestor efecte, este importantă monitorizarea, sterilizarea și informarea comunității despre hrănirea responsabilă a animalelor hoinare.
A17	Presiune actuală	K03.07 Alte forme de competiție interspecifică faunistice
	Detalii	Pisicile hoinare pot concura cu păsări răpitoare mici (ex. șorecar comun) sau cu ariciul pentru accesul la rozătoare sau insecte. În același timp, câinii hoinari pot perturba teritoriile altor carnivore urbane, cum ar fi vulpea. Aceste forme de competiție pot fi accentuate de fragmentarea habitatului, poluare și presiunea antropică.
A18	Presiune actuală	M01.02 Secete și precipitații reduse
	Detalii	Perioadele secetoase și precipitațiile reduse contribuie la scăderea nivelului apei ceea ce pune în pericol supraviețuirea faunei piscicole și altor specii acvatice. Prin secarea pârâului și a bălților se pierde habitatul de reproducere a unor specii de amfibieni.

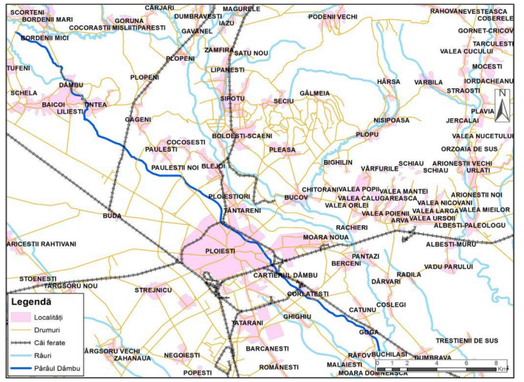

Figura nr. 26 – Rețeaua de drumuri și căi ferate care tranzitează Pârâul Dâmbu

7. Beneficiile aduse comunității

Amenajarea Pârâului Dâmbu ca spațiu verde reprezintă o oportunitate majoră pentru comunitățile din Municipiul Ploiești și din localitățile periurbane Băicoi, Păulești, Blejoi, Berceni și Râfov. În prezent, pârâul este perceput mai degrabă ca un coridor degradat, utilizat pentru deversări și ca spațiu rezidual al infrastructurilor urbane, deși are un potențial semnificativ de a deveni o veritabilă arteră „albastră-verde” care să lege nordul și sudul orașului. Reabilitarea și valorificarea acestuia în sens ecologic, social și urbanistic ar aduce beneficii multiple, cu impact atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

În primul rând, refacerea habitatelor asociate Pârâului Dâmbu ar sprijini conservarea și diversificarea biodiversității locale. Malurile reamenajate și reconectarea cu zonele verzi adiacente ar putea susține dezvoltarea unui biotop caracteristic, în care speciile de plante și animale adaptate condițiilor locale să se poată dezvolta. Crearea unor coridoare ecologice ar contribui la menținerea conectivității între habitate și ar diminua fragmentarea ecologică produsă de urbanizare. De asemenea, un spațiu verde gestionat în mod sustenabil ar putea reduce propagarea speciilor invazive și ar sprijini refacerea populațiilor de specii native. Refacerea vegetației ripariene are și rolul de a crește capacitatea de autoreglare a cursului de apă, reducând poluarea și filtrând nutrienții proveniți din activități agricole sau urbane.

Transformarea Pârâului Dâmbu într-un spațiu verde cu acces public ar contribui la îmbunătățirea calității aerului și la reducerea efectului de insulă de căldură urbană. Spațiile verzi au un efect benefic demonstrat asupra sănătății fizice și mentale a locuitorilor, oferind un cadru pentru recreere, mișcare în aer liber și activități de relaxare. Într-un oraș precum Ploiești, puternic marcat de poluarea industrială a aerului, astfel de inițiative reprezintă nu doar un lux, ci o necesitate. Prezența unui coridor verde pe direcția nord–sud ar putea funcționa ca un „plămân urban” și ar crea o barieră naturală împotriva poluării și zgomotului.

De asemenea, readucerea pârâului Dâmbu la o stare cât mai apropiată de cea naturală ar avea beneficii ecologice și pentru comunitățile locale. Prin refacerea habitatelor acvatice și terestre adiacente, speciile locale precum amfibienii și liliecii — cunoscuți prădători naturali ai țânțarilor și altor insecte dăunătoare — și-ar putea relua funcția ecologică în zonă. Astfel, ar scădea semnificativ presiunea exercitată de speciile invazive și disconfortul creat de acestea pentru oameni, reducând totodată nevoia de intervenții artificiale, cum ar fi dezinsecția chimică. Acest tip de echilibru natural contribuie la sănătatea ecosistemului și la îmbunătățirea calității vieții în comunitățile riverane.

Spațiul verde amenajat de-a lungul Pârâului Dâmbu ar deveni un loc de întâlnire și interacțiune pentru comunitate, consolidând coeziunea socială. Evenimente culturale, educaționale și de conștientizare ecologică pot fi organizate aici, implicând școli, licee, ONG-uri, instituții de cultură și asociații profesionale. Prin proiecte de tip grădini comunitare sau activități de voluntariat, locuitorii ar putea contribui direct la întreținerea și protejarea spațiului. De asemenea, valorificarea patrimoniului istoric și cultural din proximitatea pârâului – cum este zona Pieței Obor – ar putea aduce în prim-plan identitatea locală, transformând Dâmbu într-un element de memorie colectivă și de mândrie urbană.

Amenajarea Pârâului Dâmbu ar putea genera beneficii economice prin creșterea atractivității zonei și prin stimularea unor activități economice compatibile cu mediul, cum ar fi turismul urban, activitățile de agrement sau micile afaceri locale. Experiențele similare din alte orașe (precum Someș Delivery la Cluj-Napoca sau proiectele de pe Dâmbovița) arată că un spațiu verde bine gestionat atrage investiții și contribuie la creșterea valorii proprietăților imobiliare din apropiere. În plus, prin reducerea riscului de inundații și prin gestionarea mai eficientă a resurselor naturale, se economisesc costuri semnificative pentru administrația locală pe termen mediu și lung.

Concluzii

Pârâul Dâmbu reprezintă un element hidrografic de importanță locală și regională, cu valoare ecologică, urbanistică și socială, cu funcții esențiale în menținerea conectivității ecologice dintre zonele urbane și periurbane ale Municipiului Ploiești și ariile naturale protejate din proximitate. Vegetația ripariană, zonele umede temporare și diversitatea habitatelor asociate susțin o biodiversitateadaptată mediului urban, care necesită conservare și consolidare prin măsuri specifice.

Studiul a evidențiat multiple presiuni antropice: poluări difuze provenite din agricultură și așezări umane, deșeuri menajere și din construcții, deversări de ape uzate, fragmentarea habitatelor prin infrastructuri hidrotehnice, precum și propagarea speciilor invazive. Aceste presiuni afectează calitatea apei, continuitatea habitatelor și competitivitatea speciilor native (fauna și vegetația nefiind reprezentate de specii protejate sau importante pentru un astfel de ecosistem acvatic). Este recomandat controlul animalelor domestice fără stăpân care reprezintă un factor perturbator pentru fauna sălbatică din proximitatea pârâului.

Pentru înfrumusețarea malurilor, podurilor și construirea de pietonale de-a lungul acestui pârâu este necesară rezolvarea problemelor de poluare întrucât acestea nu își vor găsi utilitatea publică datorită mirosului insuportabil care persistă aproape pe toată lungimea acestuia.

În lipsa unor intervenții urgente, ecosistemul riscă o degradare ireversibilă, cu pierderi semnificative de biodiversitate și de valoare peisagistică.

Pârâul Dâmbu intersectează și se află în proximitatea mai multor situri Natura 2000, dintre care Coridorul Ialomiței (ROSCI0290 și ROSPA015) este cel mai relevant. Acest fapt conferă pârâului un rol de coridor ecologic secundar, prin care se realizează conectivitatea dintre habitatele de interes comunitar și cele urbane, consolidând funcționalitatea rețelei ecologice regionale.

Dincolo de valoarea sa ecologică, Pârâul Dâmbu are un potențial ridicat de a deveni un spațiu verde multifuncțional pentru comunitate. Reabilitarea ecologică a Pârâului Dâmbu este condiționată de rezolvarea problemelor de poluare, în special a mirosului persistent care limitează utilizarea publică a malurilor și infrastructurii pietonale. În paralel, amenajarea malurilor, podurilor și traseelor verzi poate transforma pârâul într-un coridor ecologic și recreativ, cu funcții multiple:

- Conservarea biodiversității locale și refacerea habitatelor acvatice și terestre;
- Reducerea efectului de insulă de căldură urbană și îmbunătățirea calității aerului;
- Creșterea rezilienței urbane în fața riscurilor climatice (inundații, secetă);
- Consolidarea coeziunii sociale prin activități educaționale, culturale și de voluntariat;
- Stimularea activităților economice compatibile cu mediul (turism urban, grădini comunitare, afaceri locale).

Integrarea biodiversității în planurile de urbanism și dezvoltare teritorială ar transforma Pârâul Dâmbu într-o resursă strategică pentru Ploiești și localitățile limitrofe, cu beneficii directe pentru sănătatea și calitatea vieții populației.

Concluziile studiului subliniază necesitatea implementării unui plan de management integrat al Pârâului Dâmbu, bazat pe principiile dezvoltării durabile și pe cooperarea între unitățile administrativ-teritoriale. Acesta ar trebui să includă măsuri de restaurare ecologică, prevenire a poluărilor, control al speciilor invazive, refacere a vegetației ripariene și monitorizare periodică a indicatorilor de biodiversitate.

Menținerea și valorificarea ecologică a Pârâului Dâmbu va contribui la atingerea obiectivelor de conservare stabilite prin directivele europene (Habitate și Păsări), la creșterea rezilienței urbane în fața schimbărilor climatice și la consolidarea unei relații armonioase între dezvoltarea urbană și protecția mediului.

Pentru o evaluare completă a stării ecologice și a potențialului de restaurare, se recomandă desfășurarea unui program de monitorizare pe durata unui an calendaristic, acoperind toate cele patru sezoane, cu accent pe habitatele ripariene și speciile de interes conservativ.

Bibliografie

1. BOTNARIUC Nicolae (2005), Cartea roșie a vertebratelor din România, Academia Română
2. BREHM, E., A. (1964). Lumea Animalelor după Brehm. Editura Științifică, București.
3. BRÎNZAN, T. (2013). Catalogul habitatelor, speciilor și siturilor Natura 2000 în România. Fundația Centrul național pentru Dezvoltare Durabilă, București.
4. IONESCU, O., IONESCU, G., JURJ, R., CAZACU, C., ADAMESCU, M., COTOVELEA, A., PASCA, C., POPA, M., MIREA, I., SIRBU, G., CHIRIAC, S., POP, M., ATTILA, S. & DEJU, R. (2013). Ghid sintetic de monitorizare pentru speciile de mamifere de interes comunitar din Romania. Editura Silvica.
5. ***Legea nr. 13/1993 pentru aderarea României la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna la 19 septembrie 1979, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 62 din 25/03/1993
6. ***Legea nr. 13/1998 pentru aderarea României la Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, adoptată la Bonn la 23 iunie 1979, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 24 din 26/01/1998
7. ***Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări prin Legea nr. 49/2011 cu modificările si completările ulterioare.

cercetare antropologică

pârâul Dâmbu, un peisaj hibrid al Ploieștiului periferic post-industrial

Introducere - pârâul Dâmbu, un asamblaj de relații multi-specie

Era ultima zi de cercetare în Ploiești, în care, în arșița teribilă de mijloc de august, încercam să înțeleg pârâul Dâmbu de la intrarea, până la ieșirea din oraș. Încep de la autogara Nord, zona prin care pârâul intră în Ploiești. Câteva maxi-taxiuri prăfuite se topesc în soare pe o vastă platformă de beton și praf. Abia dacă pot privi în jur fără să mă doară ochii de atâta arșiță. Cei câțiva oameni care așteptau în autogară erau toți adunați în jurul singurului copac, o salcie crescută într-un scuar, lângă un trotuar și un gard de beton. Îmi croiesc și eu drumul pe acolo pentru o secundă de umbră, dar nu mă opresc, ținta mea este pârâul. Salcia îl prevestea. Îl găsesc pe sub trei poduri care îl traversează aparent haotic în toate direcțiile dimpreună cu alte câteva țevi ruginite. Îi urmez cursul și imediat ajung într-o pădure umbroasă crescută între râu, un bloc și un depou de tramvaie, străbătută de o potecă ce face accesul în grădinile amenajate, îngrijite și decorate de la parterul blocului. Peisajul s-a schimbat radical în câteva secunde, de la ariditatea prăfuită a betonului autogării, la umbra răcoroasă a potecii din pădurea urbană din spatele blocului.

Acesta este doar un rapid instantaneu al unuia din sumedenia de peisaje pe care Dâmbu le parcurge și le creează pe cursul său, străbătând Ploieștiul. Pârâul trece prin periferii punctate de diverse elemente socio-naturale: maidane (compuse din poteci, tufe, boscheți, fructe, plante – „sigur e și ambrozie acolo” mi se spune –, flori), animale imaginate de locuitori a fi mai mult sau mai puțin periculoase – câini, șerpi, șobolani, urși, cai, găini, porumbei –, oameni și locuințele lor din cartiere de blocuri ori de case (unele mai precare, segregate în ghetouri locuite preponderent de romi), ghene de gunoi, cu gunoiul aferent lor extinzându-se până în râu (deși se spune că majoritatea gunoiului provine de la case), piețe, autogări, gări, parcuri, hale industriale, mall-uri, spălătorii auto, poduri, țevi, depouri, contibuind la rețele care facilitează tranzitul oamenilor, al materiei vii și ne-vii, umane și non-umane, inclusiv al apei, pentru ca, mai apoi, să preia apele uzate ale întregului oraș, făcând uitate rezultatele activității umane.

Toată această complexă rețea de legături socio-naturale s-a format în și a dat naștere unui ecosistem a cărui valoare argumentez că rezidă tocmai în diversitatea relațiilor prin care antropicul și naturalul difuzează și se constituie reciproc în jurul pârâului Dâmbu, la periferiile post-industriale ale Ploieștiului.

Prezentul raport va prezenta, în cele ce urmează metodologia cercetării, o descriere a materialului etnografic și analiza acestuia prin prisma teoriei actor-rețea, ca pe un asamblaj de relații multi-specie, luând, de asemenea, în considerare înțelesurile și relațiile de putere din jurul diferitelor viziuni de dezvoltare propuse zonei riverane a pârâului Dâmbu.

Metodologie

Cercetarea antropologică s-a axat pe studierea practicilor și înțelesurilor ploieștenilor în legătura cu pârâul Dâmbu și a avut în vedere, astfel, în principal, zona pe care pârâul o străbate în Municipiul Ploiești. Cercetarea de teren s-a desfășurat în perioada martie – august 2025, presupunând 5 vizite pe teren în Ploiești, în cadrul cărora am aplicat un mix de metode de cercetare, menite să acopere atât observații ale spațiului, cât și interacțiuni cu actorii implicați în modelarea relațiilor cu pârâul Dâmbu.

Am desfășurat, pe parcursul cercetării de teren, observație participativă și plimbări de-a lungul apei, parcurgând trasee de-a lungul pârâului Dâmbu, astfel cum mi-au fost descrise și recomandate de localnici care le practică. Mi-au fost făcut, de asemenea, de către o colegă din echipa de cercetare, peisagistă, un tur ghidat al pârâului, pe care l-am găsit în mod special valoros, venind și cu experiența locuirii și copilăritului în zona din proximitatea râului.

Am colaborat cu Asociația Ploiești pentru Oameni, pe care i-am urmărit (shadowing) în aplicarea unor chestionare riveranilor din zona pârâului Dâmbu. Aceasta a fost o oportunitate pentru mine de a avea discuții suplimentare, nestructurate, în afara chestionarelor cu respondenții care doreau să detalieze aspecte privind locuirea în proximitatea pârâului, facilitându-mi astfel accesul la date calitative. O asemenea discuție, cu un administrator al blocurilor din proximitatea Dâmbului s-a dovedit în mod special fructuoasă. Metoda mi-a permis, în același timp, accesul la viziunea privind amenajarea zonei râului Dâmbu al unor persoane implicate civic, dintre locuitorii orașului.

Am avut în cursul cercetării discuții spontane cu 14 persoane întâlnite pe teren (5 bărbați, 9 femei, cu vârste între 40 - 70 de ani), precum și cu mai mulți colegi și prieteni ploiești. Alte interacțiuni punctuale m-au ghidat, de asemenea, pe teren și mi-au permis observarea unor zone mai precare, locuite de persoane vulnerabile.

Am realizat interviuri semi-structurate cu un locuitor riveran și cu un antreprenor implicat în proiecte de ciclo-turism. Acest ultim interviu a fost realizat în orașul Urlați, însă a urmărit viziunile de dezvoltare și punere în valoare a pârâului pe care respondentul le propune.

În plus, membrii întregii echipe de cercetare am fost

invitați la o întâlnire cu Primarul Municipiului Ploiești și echipa de implementare a unui proiect de amenajare a malurilor și a cursului apei ca un „coridor verde-albastru”, ceea ce ne-a oferit acces și la viziunile de amenajare și dezvoltare gândite și propuse de administrația locală.

Imposibilitatea de a obține un interviu în profunzime cu administratorul întâlnit pe teren, în ciuda promisiunilor făcute de acesta, precum și imposibilitatea de a obține acces în comunitățile vulnerabile pe care Dâmbu le străbate, acces pentru care o prezență de durată pe teren ar fi fost necesară, pentru obținerea încrederii interlocutorilor, sunt principalele limitări ale cercetării.

Transcrierea interviurilor, analiza datelor și redactarea raportului de cercetare au avut loc în perioada august – septembrie 2025.

Pârâul Dâmbu – spațiu și materialități

Pârâul Dâmbu străbate periferiile nordice ale orașului Ploiești de la Vest la Est, traversând un mix urban eterogen compus din zone cu rol de tranzit (autogările Nord și Obor, Gara de Nord), zone industriale, stații de deșeuri, zone comerciale și de servicii, inclusiv servicii publice (Afi, Dedeman, piața Obor, spălătorii auto, spital), zone rezidențiale (cartiere de blocuri și de case), parc, cimitir, maidane și câmpuri.

Caracterul eterogen al acestor zone cu utilizări diverse determină multiple discontinuități ale circulației pe direcția est-vest, dând naștere la fundături, cu ample zone industriale îngrădite care limitează accesul pe suprafețe extinse, iar calea ferată separă, la rândul său, cartierele din nord de restul orașului. Deși se manifestă și el tot ca o limită a orașului, separând cartierele de case din nord, pârâul Dâmbu facilitează tranzitul pietonal în zonă pe direcția sa de curgere, de la vest la est, lucru demonstrat de potecile existente pe malurile sale, care asigură o continuitate de la autogara Nord până în aval, în zona Mihai Bravu, de unde o altă potecă își croiește drum prin câmpuri către ieșirea din oraș.

Pârâul este traversat de mai multe poduri, podețe și pasarele, care asigură trecerea de pe un mal pe altul, dar despre care locuitorii s-au plâns că sunt insuficiente. De asemenea, localnicii cu care am discutat s-au plâns de aspectul prea utilitar al acestor pasarele pietonale. În mod surprinzător, însă, una dintre pasarele era decorată cu o sumedenie de lăcățele care îmblânzeau aspectul utilitar al acesteia.

O sumedenie de alte țevi ruginite traversează râul paralel cu podețele și cu pasarelele, contribuind la aspectul industrial al zonei, amintindu-ți permanent că te afli la periferia unui oraș puternic industrializat.

În zona complexului Afi, o porțiune din albia râului a fost acoperită cu **o placă de beton peste care a fost întinsă o mochetă verde, o imagine emblematică pentru rezolvarea conflictului dintre „modernitate” și „natural”**, care s-a dovedit a fi una din temele principale ce au reieșit din cercetare.

Albia râului mi s-a prezentat în două momente de timp diferite. Pentru prima dată am observat-o anterior unei campanii de curățare organizată de autoritățile locale folosind munca deținuților, pentru ca, în final, să o observ ulterior acestei campanii, ce s-a dovedit a fi un adevărat eveniment în viața locuitorilor, care discutau despre aceasta în mijloacele de transport în comun la câteva săptămâni după: „Ați văzut, au curățat Dâmbu!”, exclama o pasageră în maxi-taxi-ul care traversa râul pe pod în zona Obor. Curățarea s-a oprit însă în spatele unor case precare locuite de persoane de etnie romă, în zona Gării de Nord.

Înainte de curățenie, albia râului era plină de gunoaie și de vegetație invazivă, deși se puteau observa și atunci urme de arbuști tăiați. În apă erau cauciucuri, plastice, gunoaie de tot felul, iar un cărucior de cumpărături aruncat în zona Afi era cunoscut de toți respondenții. În majoritatea zonelor, malurile erau abrupte, cu un gradient foarte ridicat, ceea ce făcea impractică și dificilă apropierea de cursul de apă. În unele locuri cu panta mai domoală erau poteci care duceau spre apă. Între zona Obor și Mihai Bravu, în continuarea parcului Obor, pe malul drept al Dâmbului, erau urmele unei mai vechi amenajări cu plante ornamentale, copaci care creau o bine-venită umbră pentru zilele toride de care aveam parte, băncuțe și o potecă. Zona se îngusta, însă, ulterior, băncile, poteca și plantele ornamentale dispăreau, pentru a face loc unei parcări. Pe această parte dreaptă a pârâului se găsește un cartier de blocuri, iar elemente ale infrastructurii comune de locuire erau amplasate pe malul pârâului: bătătoare de covoare și ghene de gunoi, din care gunoiul părea că difuzează inevitabil către mal. În dreptul bătătoarelor erau amplasate și recipiente cu apă și hrană pentru pisici și porumbei. În aval de cartierul de blocuri, înspre case, malurile sunt înălțate, formând taluzuri înverzite, care sunt amenajate cu ornamentări informale ale localnicilor, de tipul jardinierelor făcute din anvelope uzate. În amonte de zona Obor, în spatele curților caselor, malurile au fost stabilizate de locuitori, cu tije de metal și tablă sau gabioane de plasă umplută cu piatră.

Fig. 1, 2: Stabilizare informală a malului; amenajare informală cu jardiniere din anvelope

În zona autogării Nord, panta malurilor era mai domoală și vegetația foarte bogată a creat un peisaj de pădure urbană, inclusiv cu trunchiuri de copaci prăbușite, în spatele blocurilor, însă locuitorii se plângeau aici de instabilitatea malului și de densitatea hățișului de vegetație, care le crea unora un sentiment de frică: „nu știi ce iese de acolo”.

Ulterior campaniei de curățare, gunoaiele s-au mai rărit, cărucul de cumpărături a fost scos la mal, vegetația a fost rărită, inclusiv cu tăieri ale unor arbori maturi, ceea ce a dat zonei un aspect mult mai arid. Vegetația îndepărtată a scos la lumină multe țevi pe care le-am putut observa deversând în râu.

Fig. 3, 4: albia pârâului Dâmbu după curățare și țevi care deversează în pârâu

Locuitorii au părut în mare parte mulțumiți de intervenția autorității locale. Dincolo de zona Afi, poteca își crea însă din nou drum prin vegetația luxuriantă de pe maluri.

Fig. 5: Potecă pe mal în zona necurățată

Apa în albie era destul de scăzută, în unele perioade având un debit mai mare, în altele mai redus și diferind și în funcție de zonă. Mai mulți respondenți au afirmat că au văzut inclusiv Dâmbu secat și că apa poate fi oprită de la o crescătorie de pește din localitate Păulești. O singură inundație în ultimii 20 de ani s-a păstrat în memoria locală, când mai mulți respondenți au spus că Dâmbu a dat pe din afară, fiind nevoiți să mute mașinile, iar puii de găină pe care o locatară îi ținea în coteț lângă bloc s-au adăpostit pe acoperișul cotețului.

Actori și relații în jurul pârâului Dâmbu

Am străbătut potecile de pe malul Dâmbului pe parcursul a 3 vizite diferite pe teren, începând din aval, din zona Mihai Bravu, către amonte, în zona autogării Nord, cu scopul de a identifica diverșii actori umani și non-umani și de a înțelegere relațiile ce se constituie între aceștia în legătură cu pârâul Dâmbu.

Prima vizită am avut-o în zona Mihai Bravu unde am fost ghidat de o colegă peisagistă, care a copilărit în zonă. Am mers cu ea până la extremitatea sudică a orașului unde strada asfaltată se sfârșește și începe câmpul, un loc pe care ea îl denumea „capătul lumii”. Dincolo de capătul lumii, însă, se continua o potecă ce străbătea câmpul, semn că aceea este o rută utilizată de oameni, lucru pe care l-am și putut observa. Un alt respondent care a trecut pe acolo cu bicicleta mi-a arătat tufele de mure pe lângă care a trecut, crescute pe marginea potecii și murele pe care le-a cules.

Fig. 6: „Capătul lumii" și o potecă cu tufe de mure

Aceste periferii, așadar, tocmai printr-o presupusă lipsă a îngrijirii umane, susțin practici marginale de cules de hrană și consum ruderal, într-un ecosistem auto-balansat, semi-antropizat, dovadă că lipsa îngrijirii poate fi ea însăși o formă de îngrijire.

O altă formă de îngrijire se manifesta în imediata proximitate a potecii, unde taluzurile înverzite formate de malurile înălțate ale Dâmbului erau domesticite și apropriate simbolic de localnici care le decoraseră cu jardiniere formate din anvelope uzate.

Tot o formă de îngrijire, de data aceasta față animalele ce viețuiesc în jurul Dâmbului, o reprezintă și amplasarea de recipiente cu apă și hrană pe mal, în zona cartierului Mihai Bravu. Acea zonă de pe malul drept al Dâmbului este adesea folosită de localnici pentru a-și plimba câinii de companie. Nu doar animale de companie și pe cele pe care localnicii le găsesc prietenoase, atrage Dâmbu pe malurile sale, mai mulți respondenți arătând că există șobolani, șerpi (de care unii localnici afirmă că se tem) sau chiar urși: „Avem și urși pe Dâmbu" îmi spune o localnică, menționând că a primit mesaj de alertă de urgență privind prezența urșilor în zona Dâmbu în timp ce își plimba câinele pe malul apei și a putut vedea zona împânzită de mașini de poliție.

Locuitorii din zona Mihai Bravu afirmă că foarte rar utilizează zona pârâului Dâmbu pentru relaxare. Cu toate acestea, alți localnici au afirmat că mai stau în zona de bănci de pe mal, să se întâlnească cu vecinii și să stea de vorbă. De asemenea, la prima mea interacțiune cu zona pârâului Dâmbu imediat ce am coborât din autobuz am auzit doi tineri spunând „Hai să stăm aici pe bancă!". Subiectul băncilor este unul contondent, aspect cunoscut și de primar, care afirmă că oriunde pui o bancă, vin nenumărate petiții pentru înlăturarea ei. Mulți dintre localnici, în special în vârstă, au afirmat că nu își doresc băncuțe sau zonă de picnic întrucât „vin tot felul de oameni".

Pârâul Dâmbu creează o graniță în zona Mihai Bravu între cartierul de blocuri din sud și cartierul Bereasca, de case, de la nord, despre care un respondent afirmă că „este țigănie, te mănâncăăia, nu îți vine să te duci acolo", dovedind existența unei segregări etnice în zona studiată, segregare susținută inclusiv de materialitatea pârâului Dâmbu. Din această zonă de case mi s-a spus că ar proveni și majoritatea gunoiului din râul Dâmbu. Am putut, însă, observa gunoi și pe malul opus și locuitori aruncând în râu murături.

Localnicii cu care am stat de vorbă se plângeau în unanimitate de mizeria din râu, de faptul că nu este curățat, foarte mulți menționând că și-ar dori să îl vadă astupat cu o placă de beton, pentru a dispărea mizeria și pentru a face loc la mai multe benzi de circulație și locuri de parcare. Acest proiect, ar fi fost propus de un fost primar și a fost receptat pozitiv de către locuitori, ca o investiție în modernizarea orașului și curățarea zonei. Nu toți locuitorii din cartier, însă, împărtășesc această viziune de modernism și beton, arătând că „zona asta trebuie să rămână umbrită, nu ca la Vest, unde nu este umbră". Locuitorii s-au plâns și de lipsa locurilor de joacă pentru copii și a oricăror spații verzi, menționând Sala Olimpia și un părculeț de lângă maternitate ca spații verzi pe care le frecventează. Într-o veritabilă repulsie față de albia Dâmbului, altă localnică afirmă că dacă vrea umbră și spațiu verde mai degrabă se duce în cimitir.

Unii dintre locuitorii de la parterul blocurilor sunt implicați în îngrijirea spațiilor verzi din jurul blocurilor, tunsul gardurilor vii. Un asemenea localnic cu care am discutat mi-a spus că nu s-ar putea îngriji și de spațiul verde de lângă Dâmbu, întrucât primăria nu îi pune la dispoziție modalități de a arunca resturile vegetale nici măcar pentru spațiul din jurul blocului pe care îl îngrijește.

Continuând de la Afi către Gara de Nord, casele devin mai precare și sunt locuite în special de populație de etnie romă. Aici am putut observa lumea ieșită în stradă la petrecere, urmele unui fost grătar făcut pe malul pârâului sau pe un tânăr odihnindu-se la umbra unui copac crescut pe malul apei. Pe o stradă de pământ, pe marginea pârâului, câțiva locuitori îngrijeau un cal.

Zona este izolată de restul orașului, toate străzile înfundându-se înspre pârâul Dâmbu, de-a lungul căruia, însă se

continuă poteca îngustă către Gara de Nord. Mie localnicii mi-au recomandat să evit poteca din cauza câinilor, deși singurul câine pe care îl întâlnisem a fugit de mine, astfel că am ajuns la Gara de Nord pe strada principală, singura către care au acces locuitorii acestor fundături.

Deși, teoretic, o zonă de tranzit, piața din fața Gării de Nord mi s-a arătat ca o adevărată oază de liniște și de relaxare, în care copiii puteau juca fotbal nestingheriți în mijlocul unei piețe în care creștea un copac, în timp ce adulții se relaxau și socializau pe treptele gării. Trenul către Măneciu urma să vină de la Gara de Sud, dar aici nu părea să îl aștepte lume.

Fig 7: Gara de Nord

La Gara de Nord se ajunge urmărind Dâmbu și de la Autogara Nord. Aici pârâul trece printr-o zonă betonată, prăfuită, cu un puternic aspect industrial, dat de depoul de tramvaie, garaje, o stație de betoane. Pe platforma autogării nu există niciun adăpost de soare sau intemperii. Dacă autogara, ca spațiu gol, de tranzit, pare lipsită de identitate, ceea ce Marc Augé (2020) ar denumi non-locuri, pârâul Dâmbu dă naștere unor spații și locuri îmblânzite de oameni. Pârâul curge prin spatele unui bloc, dând naștere unei adevărate păduri urbane, în care locuitorii de la parterul blocului se pot bucura de umbră, aceștia amenajându-și și decorându-și grădinile inclusiv cu bănci și mese.

Fig. 8: Pădure urbană în spatele blocului

Am stat de vorbă cu patru locatare într-un părculeț în fața blocului, mai puțin umbros decât pădurea de pe mal. Acestea s-au plâns în special de erodarea malului, ce face ca blocul să fie înclinat, potrivit spuselor lor, și în pericol de prăbușire. Localnicele au dezbătut în contradictoriu dacă zona din spatele blocurilor este sau nu periculoasă din cauza animalelor care pot ieși din hățișul de vegetație, fiind însă de aceeași părere, în sensul că ar trebui curățată și tăiată vegetația. Una dintre locatare, deși nu se temea de zona din spatele blocului, care, de altfel, beneficiază și de iluminat public pe marginea potecii, a menționat totuși că, nu a mai trecut pe acolo de 4 ani, deși locuiește în bloc.

Localnicele mi-au arătat o potecă pe care să o urmez de la autogară pentru a ajunge la Gara de Nord, o potecă lată, despre care mi-au spus că este frecvent utilizată ca scurtătură de lumea din zonă, în special de elevi pentru a ajunge la liceul tehnologic. Am mers aproximativ 15 minute pe acea potecă, lată, în mare parte prăfuită, dar și cu zone mai împădurite umbroase. Poteca, deși nu merge exact pe malul Dâmbului, este paralelă cu acesta și ocolește depoul de tramvaie prin partea nordică, acesta împiedicând trecerea pe mal. Poteca este străjuită de la un capăt la altul, pe o parte și pe alta de tot felul de gunoaie, de la moloz de construcții la instrumente muzicale. Poteca merge paralel cu calea ferată, ajungând în dreptul străzii Văleni, până la Gara de Nord putându-se continua doar pe calea ferată.

Fig. 9: Potecă între Autogara Nord și Gara de Nord

Dintre sumedenia de actori umani și non-umani pe care Dâmbu îi adună în jurul său, se disting însă câțiva care manifestă o agentivitate crescută, având puterea de a modela spațiul pârâului prin politicile și viziunile pe care le propun pentru acesta. Fie că vorbim despre actori instituționali, de tipul primăriei și al diferiților primari care au exercitat mandatul, ori de ONG-uri locale, fie că vorbim de persoane fizice – administratori, antreprenori, locatari care tund gardul verde ori amenajează jardiniere din anvelope – aceștia acționează conform viziunilor lor estetice și politice despre cum pârâul Dâmbu este și cum ar trebui să fie. Capacitatea lor de acțiune are consecințe, putând determina și pe alți actori să adopte o anumită atitudine. „Dacă văd că cineva se implică, m-aș implica și eu", afirmă o locatară, în timp ce antreprenorul insistă și el asupra nevoii de a implica oamenii din proximitate în eventuale proiecte de dezvoltare: „nu-l impui, trebuie să simtă că este al lor".

Dacă fostul primar promitea o estetică a curățeniei prin betonare, dimpreună cu o viziune asupra spațiului public axată pe creșterea capacității de transport cu vehicule personale, noua administrație pare, ajutată fiind de programe de finanțare europeană, înclinată spre o atitudine mai post-modernă, în care spațiile „naturale" sunt revalorizate și revitalizate în mediul urban. Cu toate acestea, și această viziune pare subsumată unei logici a pieței libere, în care antreprenorii sunt chemați să vină să revitalizeze zona, după ce primăria le-ar pune spațiul la dispoziție. În contradicție cu această viziune un locuitor arată că „poate și zona care are un caracter mai dubios i-a împiedicat pe antreprenori să deschidă măcar o pizzerie aici".

Un tânăr antreprenor cu care am discutat este motivat să pună în valoare potențialul ascuns, „elementul surpriză" pe care amenajarea pârâului îl poate reprezenta, propunând itinerarii de explorare urbană și propunând revitalizarea fostelor zone industriale, cu ajutorul industriilor creative. Propune tururi pe biciclete care să lege zona de nord a Ploieștiului de Pădurea Corlățești din apropiere, arătând că acela este un traseu pe care nu îl practică nimeni, nu știe nimeni de el și are foarte mult potențial ca zonă de recreere pentru ploiești, într-un oraș complet privat de spații verzi în care localnicii sunt obligați să meargă în parc (Bucov) cu mașina. Ieșind în explorare pe traseul propus, a găsit poteci practicabile și practicate, în zone așa-zis abandonate, tufe de mure, piste de biciclete și autorități publice implicate într-una din comunele din jur.

O viziune similară este împărtășită și de ONG-urile implicate în acțiuni menite să creeze o legătură între locuitori și cursul de apă, precum și între aceștia prin construirea de comunități. Aceste inițiative își propun să îmbunătățească calitatea vieții în oraș, implicând în același timp locuitorii în luarea deciziilor, iar aceștia din urmă, conform discuțiilor cu ei, s-au dovedit dornici de implicare, în condițiile în care ar fi sprijiniți.

De la apă la tufe de mure, la șerpi, locatari, antreprenori, ONG-uri, primărie, Uniunea Europeană, voi analiza relațiile dintre acești actori în cele ce urmează.

Analiza actor-rețea

a) Materialități

Zona pârâului Dâmbu aduce laolaltă pe malurile sale o serie de actori umani și non-umani ale căror forțe și dinamici acționează în direcții contrare și creează relații de tensiune: apa și albia pârâului, gunoaie, vegetație ruderală și ființe umane și non-umane marginale, situri industriale în uz sau abandonate, exploratori urbani și antreprenori, activiști și autorități publice, simpli locuitori, pisici, șerpi și urși, pentru a numi doar câțiva. Acest tip de ecosistem refuză orice încadrări clasice de natural sau antropic, iar interdependența elementelor care îl fac să existe necesită un tip de analiză care să depășească aceste bariere conceptuale.

Teoria actor-rețea propusă de Bronu Latour (1996) se potrivește perfect unei asemnea abordări în care materialităților spațiale le este recunoscută capacitate de acțiune ca și ființelor vii umane și non-umane. Teoria actor-rețea pune pe picior de egalitate și recunoaște ca actori elementele materiale, fizice, oameni, idei, concepte, reglementări, tehnologii. Scopul teoriei este de a identifica și descrie legăturile, conexiunile ce se formează între aceste elemente și felul în care acestea sunt

transformate de dinamicile dintre ele.

Karen Bakker (2012) analizează felul în care materialitatea însăși a apei este generatoare de relații, conectând oamenii în cel mai direct mod posibil, precum și pe aceștia de lumea non-umană, acționând ca un element profund politic prin felul în care creează tensiuni între amonte și aval. Pentru a descentra importanța dată acțiunii umane și a evidenția agentivitatea materialității apei, autoarea propune termenul de socio-natură pentru descrierea apei.

În fine, Anna Tsing (2015) propune utilizarea termenului de asamblaj ca întruniri deschise în care „forme de viață și forme de existență ne-vie vin împreună" și se constituie reciproc contaminându-se unele cu celelalte.

În acest cadru teoretic voi carta relațiile dintre actorii care modelează ecosistemul hibridizat socio-natural din jurul pârâului Dâmbu utilizând teoria actor-rețea pentru a pune în evidență dinamicile și tensiunile dintre aceste forțe, expunând astfel și relațiile politice de putere dintre acestea.

Mai multe materialități acționează în legătură cu pârâul Dâmbu, pe direcții fie convergente, fie divergente. În primul rând, urmând direcția sugerată de Karren Bakker, trebuie analizată însăși materialitatea apei pârâului. Apa, cu un nivel scăzut, adesea secând sau putând fi oprită de la crescătoria de pești din Păulești, după cum a afirmat o respondentă, nu conferă o estetică a peisajului asociată cu relaxarea, contemplarea acestuia ca un cadru natural acvatic. Nu a făcut nimeni niciodată baie în Dâmbu, că nici nu ar avea în ce și nu a stat nimeni să îl asculte cum susură, afirmă un respondent. Dimpotrivă, cursul lui firav, ascuns îl face să treacă nebăgat în seamă de unii ploieșteni care mi-au mărturisit surprinși că nu știau de existența unui pârâu în oraș. Lipsa apei în albie concură către lipsa unei identități topografice a pârâului ca reper urban.

În același timp apa pârâului leagă, astfel cum arăta Bakker, comunitățile din amonte de cele din aval, adesea producând conflicte și tensiuni. În cazul pârâului Dâmbu asemenea tensiuni se referă la deversarea apelor uzate ale Ploieștiului în Dâmbu, ceea ce creează neplăceri pentru locuitorii comunei Berceni: „în Berceni, doamna Primar vrea să salveze Dâmbu și ne-a dojenit pentru stația de epurare". De altfel, comuna Berceni încearcă să își creeze o imagine de civilizație în antiteză cu Ploieștiul: „Aici nu se aruncă gunoi!", îmi arată un respondent semnul de la intrarea în comună dinspre Ploiești. „Adică la Ploiești faci tu ce vrei", continuă acesta.

Pârâul asigură, de asemenea, un culoar de continuitate pe direcția sa de curgere în Ploiești, dând naștere, pe malurile sale, la o mulțime de poteci, ce asigură scurtături ce facilitează mobilitatea între diferite zone ale orașului. Aceste poteci croite informal și, cel mai adesea, flancate de vegetație spontană abundentă, sunt văzute de către unii respondenți, cum este cazul antreprenorului implicat în cicloturism, ca având un potențial valoros ca spații de recreere sau de explorare urbană.

Fig. 10: Potecă practicată în zona Afi

Vegetația crescută pe malurile pârâului reprezintă o materialitate conflictuală care acționează și asupra căreia se acționează. Apariția unei vegetații spontane abundente este făcută posibilă prin lipsa de acțiune a autorităților locale, iar această vegetație invazivă creează habitate pentru diverse specii de animale – șerpi, șobolani – văzute ca fiind periculoase de către mulți localnici. În același timp, aceste ecosisteme sunt văzute ca fiind valoroase de către unii respondenți ca spații de plimbare și recreere, tocmai pentru un presupus caracter natural al acestora.

Analizând maidanele și ruinele post-industriale, ca spații ale abandonului, Liviu Chelcea (2017) arată că acestea capătă valori diferite pentru actori diferiți. Chelcea subliniază că aceste spații periferice nu sunt în realitate abandonate pentru ființe marginale umane și non-umane cărora le asigură adăpost și resurse. Maidanele creează, astfel, un ecosistem pentru aceste entități împinse la periferiile unor orașe care în mod constant încearcă să împingă natura în afara urbei, a cetății.

Albiile invadate de vegetație ale Dâmbului și maidanele împânzite de tufe de mure de pe marginea pârâului, dincolo de „capătul lumii" sunt, astfel, adăpost și resursă pentru actori marginali umani și non-umani împinși la marginea Ploieștiului.

Albia pârâului Dâmbu, dincolo de conectivitatea pe

care o asigură între amonte și aval, contribuie totuși la izolarea unor actori în țesutul urban. Pe de o parte, ea separă cartierele de case din nord de restul orașului, amplificând segregarea unor locuitori vulnerabili și marginalizați, în condițiile în care mai mulți localnici s-au plâns de locurile rare de traversare. Această izolare spațială se manifestă și în plan discursiv și politic, atunci când localnicii arată că nu vor să vină „tot felul de oameni” în proximitatea locuirii lor. În același sens, în lipsa unor străzi paralele cu albia, în zona Gării de Nord, pârâul dă naștere unei serii de fundături locuite preponderent de persoane precare de etnie romă, al căror acces fizic în oraș este astfel limitat. Aceste persoane nu au beneficiat nici de acțiunile de curățire a albiei pe care autoritățile le-au întreprins în zona Mihai Bravu. Beneficiind însă de circulația redusă în aceste fundături, străzile devin adevărate spații de petrecere, adunând o comunitate împreună, iar pârâul Dâmbu le oferă un spațiu de umbră sau, cum am putut observa, pentru a face grătar.

Dimpotrivă, în zona Mihai Bravu, localnicii mi-au semnalat cum infrastructura rutieră acționează nu ca un element de coeziune comunitară, ci ca o întrerupere, o secționare în legătura oamenilor cu pârâul, aceștia arătându-se reticenți în a-și lăsa copiii în apropierea râului, întrucât ar fi nevoiți să traverseze strada pe care se circulă cu viteză. La acest pericol contribuie și mașinile parcate pe marginea străzii care reduc vizibilitatea la traversare, aspect de care s-au plâns inclusiv persoanele cu animale de companie care ar vrea să le plimbe pe marginea apei.

Am arătat aici cum acești actori creează prin chiar materialitatea lor legături sau rupturi, conflicte sau comunități. Acestor materialități li se adaugă însă și planul discursiv și simbolic al înțelesurilor despre natură, modernitate, curățenie și îngrijire, care, la rândul lor, creează așteptări, nevoi și posibilități de acțiune pentru locuitori.

b) Înțelesuri

Precum am arătat, vegetația bogată, invazivă, parte a unui ecosistem ce susține tot felul de ființe non-umane, produce teamă în rândul unei părți a locuitorilor, aceasta aducând natura sălbatică prea aproape de locuirea modernă cu care intră într-un aparent conflict.

Chelcea (2017) arată că orașele izolează natura de locuitori, împingând-o cât mai departe de aceștia. În același timp autorul indică faptul că zone precum maidanele și siturile post-industriale împânzite de vegetația ruderală creează un „peisaj eclectic emergent (...) dificil de denumit și greu de definit”. Asemenea spații precum cel al zonei pârâului Dâmbu creează ambiguități ce se sustrag unor noțiuni precum „natural” sau „antropic”.

Asemenea hibridizări simbolice, care nu se încadrează în tipare cunoscute, constituie, astfel cum arată Mary Douglas (2001) poluare și murdărie la nivel simbolic. Potrivit autoarei, murdăria și poluarea se definesc la nivel simbolic drept materie care nu-și are locul (matter out of place). Ea explică repulsia oamenilor față de ființe a căror taxonomie nu este intuitivă, de tipul șerpilor, ca pe o poluare simbolică a categoriilor obișnuite, o ambiguitate ce creează scârbă, frică, repulsie tocmai prin transgresiunea unui sistem taxonomic obișnuit.

Nu doar că șerpii au fost direct numiți de localnici drept sursă a fricii, dar aceștia sunt plasați într-un peisaj ambiguu, nici natural, nici antropic, care este echivalat de către majoritatea locuitorilor cu mizerie. În condițiile în care vegetația pe malurile Dâmbului s-a dezvoltat în lipsa unei intervenții constante a autorităților locale, dezvoltarea ei este un efect al lipsei de îngrijire. Or, Douglas (2001) arată că murdăria este în realitate o ofensă adusă ordinii, care reclamă un proces de organizare a mediului. În aceste condiții este ușor de văzut cum lipsa organizării, a îngrijirii, cum natura neordonată echivalează pentru unii localnici cu mizeria.

În fața unei asemenea lipse de ordine, soluția este modernitatea ordonată radicală: nivelarea albiei prin betonare, trasarea unor noi benzi de circulație și locuri de parcare. Umbra și ambiguitățile dispar, iar suprafața de beton plată este ușor de curățat. Nu este greu de înțeles de ce această viziune a modernității echivalează cu curățenia pentru unii dintre localnici și chiar pentru autoritățile publice care în diferite momente au propus acest proiect. Soluția găsită în zona Afi de acoperire a râului cu un planșeu de beton peste care a fost așezată o mochetă verde este, astfel, tot o expresie a curățeniei prin ordonare și nivelare, în care verdele îmblânzește betonul, dar, la rândul său, se conformează și nu transgresează rigorile mediului urban antropizat.

c) Politici

În acest context, un rol foarte important s-au dovedit a-l avea în această rețea de actori politicile de finanțare ale Uniunii Europene. Finanțările europene ghidează inclusiv proiectele care sunt finanțate la nivel local. Este semnificativ faptul că proiectul modernist de betonare a Dâmbului a fost înlocuit de autoritățile locale și pentru că, sau mai ales pentru că, acestea au avut acces la o finanțare care să pună în valoare potențialul „natural” al pârâului ca „infrastructură verde-albastră”, proiect ce subsumează strategiei mai ample European Green Deal.

În acest fel, diferiți actori acordă valoare în mod diferit pârâului. Dacă în viziunea modernistă, acesta se constituia doar

într-o nereușită a îmblânzirii naturii, într-o ingerință nedorită și nedemnă a sălbăticiei în civilizație, Uniunea Europeană, ONG-urile locale, antreprenorii din turism acordă o valoare crescută tocmai elementelor cu potențial natural care compun pârâul Dâmbu.

Această idee a potențialului neexplorat și neexploatat apare recurent în discursul despre pârâu, fiind reiterată mai ales de către M.C., antreprenor în turism, care a gândit un traseu cu bicicletele pe potecile de pe marginile pârâului, care să asigure legături de la intrarea râului în Ploiești, până în pădurea Corlătești, deschizând o serie de spații verzi către public, într-un oraș văduvit de zone verzi.

„E așa, un mix industrial semi-abandonat-rezidențial-boscheți e așa țigănesco-reinventat. Sau posibil de a fi reinventat. E un loc, un flavour foarte interesant”.

Este însă relevant că acest flavour și acest caracter ambiguu al pârâului s-a format mai degrabă prin lipsa de intervenție, prin lipsa de îngrijire. Or, această aroma exotizantă este dată de diversitatea rețelei de relații dintre actorii descriși mai sus care conlucrează sau sunt în conflict, dar care constituie pârâul și ecosistemul sau eclectic non-hegemonic (Chelcea 2017). Deschiderea de asemenea noi zone amenajate către publicul larg trebuie făcută cu grija față de această rețea de multiple relații și încrengături multi-specie care tocmai ea face asemenea locuri posibile. Vegetația spontană de tipul tufelor de mure există nu în pofida, ci tocmai datorită neintervenției în ecosistemul care pentru majoritatea populației este „capătul lumii”, dar care susține și e susținut prin micro-practici de consum ruderal ale populației marginale din această periferie.

Proiectele de dezvoltare a malurilor Dâmbului trebuie să aibă în vedere această realitate și să urmărească cui profită, pe cine includ și pe cine exclud ele. Lăsarea spațiilor pentru a fi dezvoltate exclusiv de piața liberă și de antreprenori ar duce la lărgirea inegalităților deja existente și îndepărtarea populației unii de ceilalți și de râu, în condițiile în care cele două maluri sunt relativ izolate și nu își doresc să se amestece unii cu alții. Asemenea conflicte pot fi rezolvate prin proiecte publice care să aducă oamenii împreună în spații sociale democratice, nesupuse strict consumerismului.

Dezvoltarea și exploatarea „potențialului” de o manieră extractivistă în scopul obținerii de profit conduc, în cele din urmă, la epuizarea resursei și a potențialului, fie el turistic sau urban, cu consecințe sociale negative precum gentrificarea. Asemenea consecințe pot fi cu atât mai negative în zone care deja suferă procese de segregare în care persoanele vulnerabile, marginalizate, pot ajunge să fie înlocuite în numele dezvoltării urbane. „În momentul în care mobilizezi un astfel de proiect, practic ai și un instrument prin care cureți o zonă insalubră”, afirmă un respondent. Întrebarea este de cine o cureți? Proiectele propuse zonei Dâmbu ar trebui să fie, în acest sens, atente inclusiv la malurile pe care se desfășoară pentru a nu privilegia un mal în defavoarea celuilalt, mai ales când unul este mai vulnerabil și mai izolat. O gândire descentrată, atentă către periferie ar putea fi benefică acestor zone și populații marginale.

Concluzii

Am arătat în cele de mai sus că pârâul Dâmbu este un „spațiu eclectic”, ambiguu, „dificil de denumit și de definit” (Chelcea 2017) care scapă noțiunilor de natural și antropic, dar care este compus dintr-o multitudine de actori umani și non-umani și materie ne-vie care acționează într-o rețea de forțe, unele convergente, altele divergente, creând un ecosistem hibrid, marginal. Acest ecosistem intră în conflict cu noțiunile de natură, modernitate și curățenie, producând reacții viscerale locuitorilor, ori metafore ale ambiguității sub forma betonului acoperit cu mochetă verde. Proiectele de dezvoltare urbană văd în pârâul Dâmbu un potențial ce trebuie valorificat pentru îmbunătățirea calității vieții locuitorilor. Am argumentat, în același timp, nevoia ca aceste proiecte să fie atente la sumedenia de actori și relații care au făcut ca acest ecosistem să existe la periferiile orașului ca urmare a lipsei unor intervenții organizate ale autorităților publice. Am argumentat asupra nevoii unei priviri descentrate, periferice, asupra zonei Dâmbu, care să fie atentă la inegalitățile sociale și să vadă cui profită și pe cine exclud proiectele de dezvoltare propuse, încercând să aducă împreună locuitorii de pe ambele maluri și pe cei din fundături.

Bibliografie

Augé, Marc. 2020. Non-places: An introduction to supermodernity. Verso Books.
Bakker, Karen. 2012. “Water: Political, biopolitical, material.” Social Studies of Science 616-623.
Chelcea, Liviu 2017 „Ecologii post-industriale: Moloz industrial, natură și limitele reprezentării” Arhitectura 4-5/2017 (670-671).
Douglas, Mary. 2001. Purity and Danger: An Analysis of the Concepts of Pollution and Taboo. London and New York: Routledge.
Latour, Bruno. 1996. “On actor-network theory: A few clarifications.” Soziale welt: 369-381.
Tsing, Anna Lowenhaupt. 2015. The Mushroom at the End of the World: On the Possibility of Life in Capitalist Ruins. Princeton and Oxford: Princeton University Press.

studiu de peisaj arhitectural

„Nu era niciodată un râu frumos, dar era singurul pe care îl aveam, așa că ne lăudam cu el - cât de periculos era în iernile ploioase și cât de secat era în verile secetoase. Te poți lăuda cu orice, dacă e singurul lucru pe care-l ai”.[1]

Introducere

Ca arhitecți, când trăiești aproape de Dâmbu sau doar te intersectezi ocazional cu el, cu greu te poți opri să nu îți imaginezi cum poți să repari, *how to fix it*. Prin cercetarea noastră am ajuns să înțelegem cum s-a ajuns la neglijarea constantă a pârâului, deși trece printr-un traseu vitregit de spații verzi dedicate comunităților.

Am pornit cercetare de la întrebarea dacă Dâmbu poate deveni infrastructură verde albastră.

Conceptul de *infrastructură verde-albastră* apare definit în lucrarea “Ghid de bună practică pentru dezvoltarea de infrastructuri verzi-albastre”[2] cu această definiție:
“rețea planificată de zone naturale, semi-naturale și elemente construite care furnizează servicii ecosistemice, contribuind la sănătatea mediului, la calitatea vieții și la reziliența mediului construit.”

Alături de definiția *coridorului verde-albastru*, cele două concepte se completează:
“culoar ecologic compus din elemente de vegetație („verzi”) și componente acvatice („albastre”), cum ar fi râuri, canale, zone umede, maluri, spații verzi riverane, arbori și terenuri permeabile, care asigură conectivitatea ecologică între habitate, mobilitatea speciilor, circulația naturală a apei și integrarea proceselor naturale în mediul urban sau periurban.”

Infrastructura verde-albastră *planifică*, adică privește în viitor și definește direcții de dezvoltare care contribuie la valorile conceptului: sănătatea mediului, calitatea vieții și reziliența mediului construit.

Cu aceste definiții, am văzut pârâul nu doar ca o infrastructură, ci ca un element de solidaritate - între spațiile urbane și rurale, între comunitățile din amonte și din aval.

1 John Steinbeck, La răsărit de Eden
2 Ghid de bună practică pentru dezvoltarea de infrastructuri verzi-albastre, material realizat de dr. perisagist Diana Culecu, Expert AMI si dr. peisagist Alexandru Ciobotă, Expert AMI

Traseu

După confruntarea cu hărți oficiale, cercetarea urbanistică și de arhitectură a concluzionat trei zone ca tipologie de peisaj natural, antropic și cultural. Aceste zone specifice sunt:
I. izvor: zona rurală și de oraș mic, exploatare agricolă
II. centru: zona urbană și industrială
III. vărsare: stație de epurare Ploiești, zona rurală, exploatare agricolă, zona Natura 2000

La o citire rapidă, pârâul coboară o diferență de altitudine de 210 m și traversează comunități ce însumează acum 228800 locuitori, dintre care 85% în mediul urban și 15% în rural. În consecință, cel mai mare impact asupra habitatului pârâului îl au comunitățile urbane.

I. Izvorul: zona rurală și de oraș mic, exploatare agricolă

Încă de la momentul primelor vizite pe teren și din intersecția principalelor activități de cercetare, a devenit evident că pârâul este mai mult decât un spațiu alterat și apoi neglijat, așa cum este acum.

Studiul pe teren al zonei de izvor a arătat ceea ce studiul hidrotehnic a confirmat. Traseul meandrat cu pantă mică al pârâului l-a făcut incert în memoria comunităților locale, hărțile consacrate trimițând echipa de cercetare în zone adiacente pârâului care au arătat cât de complexă și necunoscută este de fapt geografia împreună cu alterarea antropică a acestuia. Prima vizită a urmat hărți cunoscute, publice care au condus de fapt la locul de izvor al unui afluent al Dâmbu, pârâul Valea Largă, din apropierea orașului Băicoi. Ulterior, urmând detectivistic hărțile GIS Apele Române și cele administrative oficiale ale Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară, izvorul pârâului Dâmbu a fost localizat în vecinătatea satului **Bordenii Mici** (comuna Scorțeni, 310 m altitudine, 5087 locuitori).

*Cercetarea pe parcursul pârâului a generat des astfel de situații de percepție și cunoaștere, în care zone sau comunități se suprapun și generează un mediu în care diferiți actori sunt în **vecinătate**, fără a comunica direct și, implicit, a se cunoaște.*

Într-un câmp agricol neglijat, denumit Valea Zăvoaia (*zăvoi = pădurice pe malul unei ape*), cu vegetație spontană specifică, în spatele loturilor de case cu ieșire la stradă și la câmp, este locul de unde pornește pârâul. Sunt în fapt trei brațe ale izvorului, ce transformă peisajul plat într-o zonă cu vegetație

medie și înaltă, cu faună specifică. În sat, pârâul apare apoi ca într-un șanț (*dâmb = formă de relief mai mică decât dealul, ridicătură mică de pământ înălțată la marginea unui șanț, a unei gropi etc.*) traversat de șosea, pierzându-se apoi printre case, intrând pe urmă printre câmpuri exploatate și cu vegetație spontană.

La intrarea în Orașul **Băicoi** (285 m altitudine, 16722 locuitori) într-o zonă de case, dar și cu instalații de sonde și conducte supraterane, pârâul întâlnește un afluent, pârâul Valea Largă, mărindu-și debitul. Ulterior, în țesutul cu locuințe, pârâul adună apele altor patru cursuri de apă, fără nume, necadastrate, ce își schimbă debitul în funcție de anotimp. Acestea, împreună cu albia Dâmbu, sunt denumite în Regulamentul Local de Urbanism R.L.U. "*factor important în declanșarea și propagarea alunecărilor de teren*". Cursul pârâului se intersectează cu *Masivul de Sare*. Zona este considerată în R.L.U. complicată ca teren de fundare și limitată ca regim de construire din acest motiv. Ascuns, curg izvoare subterane de ape sărate, numite local *saramură* și folosite de către localnici în scop neclar, posibil alimentar sau terapeutic. Din când în când, pârâul întâlnește conducte de petrol cu restricții de construire și sonde funcționale, cu drumurile lor de întreținere pietruite, cu zgomotele specifice de mișcări metalice ale utilajelor.

În Băicoi se află prima Strada Dâmbului pe care se află Școala Generală I-VIII, în cartierul Dâmbu.

În cartierul Țintea, Dâmbu este traversat de DJ 100 denumit și *Drumul Vinului*. Este un proiect de branding local inventat în 2000 după modelul german *Weinstraße*, ce ajunge aici din zona exploatărilor viticole din Tohani, Mizil, mergând spre exploatările viticole din zona Ceptura, Urlați, apoi spre Florești și Filipeștii de Pădure. DJ 100 Drumul Vinului are calitatea de a fi recunoscut ca o rută potrivită pentru turism și ciclism ce face intersecția cu parcursul Dâmbu cu atât mai importantă pentru transformarea lui în zonă de agrement.

În această intersecție cu DJ 100 este vizibilă prima lucrare hidrotehnică cu pereți de beton pe traseul pârâului. Tot aici se află dispensarul, farmacia, biblioteca orășenească, școala generală I-VIII, un loc de joacă amenajat și Monumentul Comemorativ (menționat în PUG Băicoi din 2012 ca ansamblu cu valoare arhitecturală propus a fi înscris în LMI, alături de alte 11 clădiri și ansambluri). În fapt, Lista Monumentelor Istorice 2015 nu menționează în Băicoi niciun monument atestat, deși din cercetare s-au remarcat clădiri de interes local, cu arhitectură specifică zonei. Majoritatea acestor clădiri și ansambluri cu valoarea arhitecturală se află pe strada Republicii, același DJ 100 Drumul Vinului.

La ieșirea din Băicoi se află o stație de epurare, nu este clară folosirea ei.

După traversarea de câmpuri agricole exploatate cu monoculturi, la intrarea în zona administrativă a comunei **Păulești** (225 m altitudine, 7985 locuitori), pârâul este alimentat artificial prin *derivația Nedelea*, un canal artificial care leagă râul Prahova de pârâul Dâmbu, de la o distanță de 7,7 km, din zona comunei Nedelea. Tot aici, pârâul este intersectat de un traseu important al conductei de transport gaze naturale. Din cercetarea la Apele Române Administrația Bazinală Buzău - Ialomița, a rezultat că această lucrare hidrotehnică are un scop pragmatic de a mări controlat debitul pârâului pentru salubrizare și pentru alimentarea cu apă a unor amenajări piscicole. Dar și de a mări capacitatea pârâului de diluție (*diluție = raportul dintre o cantitate de soluție și cantitatea de substanță dizolvată în aceasta*).

Întregul traseu al pârâului este marcat de această capacitate de diluție, fizic sau metaforic, de a capta ce revarsă locurile prin care trece, a le lua cu el și apoi transfera spre vărsare, spre zonele cu altitudine mai mică.

În zona de vest a localității, P.U.G. marchează o zonă de lucrări hidroameliorative propuse în proiect "Lucrări de atenuare a viiturilor pe pârâul Dâmbu". În vecinătatea zonelor de pădure, au fost create lacuri artificiale care aveau rolul de a controla debitul în aval.

Recent, un teren din apropiere, care apare în Planul Urbanistic General ca teren pentru construcții și amenajări, a fost transformat în zonă de locuințe cu blocuri și șiruri de case individuale construite începând cu 2015 - 12 ha dintr-un total planificat de 16 ha, cu 19 blocuri S+P+2E și 160 de case individuale. Promotorii ansamblului, denumit după o plantă neindigenă, monetizează proximitatea „pădurii de stejari protejate", fără a menționa pârâul Dâmbu, față de care dezvoltarea se retrage conform cerințelor de protecție de mediu. Parcările realizate pe teren impermeabil accelerează scurgerile spre sistemul de canalizare, urbanizarea rapidă sigilând solul și amplificând riscul de inundații. Reglementările locale solicită înierbarea și plantarea spațiilor neconstruite la fiecare 40 mp. Dezvoltarea amplasează discret în zona de protecție a pârâului, neconstruibilă, un loc de joacă.

În zona comunei **Blejoi** (182 m altitudine, 9749 locuitori), Dâmbu traversează câmpuri agricole cu monoculturi, mărginite local de zone de industrie și servicii sau dezvoltări imobiliare noi. Zona malurilor este vizibilă prin vegetația spontană înaltă.

II. Centru: zona urbană și industrială

Dâmbu este pentru municipiul **Ploiești** (165 m altitudine, 180540 locuitori) o limită ce a fost în timp dublată de linia de cale ferată ce îi întărește caracterul de limită. Istoric, pe traseul Dâmbu existau 4 dintre cele 11 bariere ale orașului: Văleni, Bucov, Gogoașa, Corlățești.

Pe malul vestic, dinspre oraș, sunt case, blocuri, comerț, iar pe partea estică, dinspre periferie este preponderent industrie, local comerț, case și cimitirul Mihai Bravu. Traseul prin Ploiești este o reamintire a faptului că râurile urbane erau cândva asociate cu locurile de muncă. Din cauza acestei percepții, oamenii tind să nu petreacă timpul lângă toate acele deșeuri industriale și ape uzate brute, iar Dâmbu are o istorie veche legată de aceste deversări.

La intrarea în municipiu, pârâul trece prin spatele Spitalului Județean de Urgență Ploiești, în apropierea Rafinăriei Vega, apoi continuă spre autogara - improprie, în fapt o parcare - ce leagă orașul de zona de Est a județului. Pârâul este traversat de un pod care duce tramvaiele spre depoul localității. Continuă prin spatele blocurilor din zona Polux unde pe maluri și în spatele blocurilor se dezvoltă *orașul informal*, cu amenajări peisagere făcute de locuitori și poteci folosite de persoanele care fac naveta și folosesc autogara și elevii Liceului de Transport Tehnologic.

Zona Gării Ploiești Nord - Cartier Transilvaniei / Boldescu (vechea mahala Sfântul Gheorghe Nou) are un caracter urban specific, datorat pe de o parte arhitecturii frumoase și decrepite a clădirii gării, a pieței din fața ei, pe de alta cartierului de case, parte dintre ele dezvoltate informal, cu grădini, într-un țesut ordonat de străzi care se termină în malul pârâului.

Gara de Nord este cea mai veche gară din Ploiești, construită între 1904 și 1908.

În lipsa unei dotări urbane, malul pârâului este folosit, din nou, informal de către locuitori prin poteci care leagă străzile. Peste linia de tren este vizibil cartierul Bereasca, un alt cartier cu caracter urban specific cu străzi ordonate, loturi mici și case cu joasă înălțime și grădini, dezvoltat fără o conectare coerentă cu localitatea, ca o zonă satelit, limitată de linia de tren, industrie și Dâmbu. Nu există niciun parc sau locuri de joacă de la spitalul Județean până la bariera Bucov.

Zonele industriale neglijate de pe malul pârâului, denumite în studiile urbanistice semiindustrie, au fost fie transformate în comerț, unele sunt folosite în continuare ca industrie sau se transformă în ruine.

În articolul "Ecologii post-industriale: Moloz industrial, natură și limitele reprezentării" publicat în Parcours anthropologiques, 10 / -1, 186-201 de sociologul Liviu Chelcea și citat în revista Arhitectura-1906, numărul 4-5 din 2017, se afirmă că "majoritatea siturilor post-industriale se află în cartiere marcate de lipsa parcurilor și a altor spații deschise, de calități ecologice submedii și locuite, în genere, de comunități afectate exact de procesele de industrializare și dezindustrializare care au stat la baza creării siturilor în cauză." Toată această industrie, calea ferată, locuințe mici, fac ca zona pârâului să fie greu de delimitat de societate ca spațiu natural, iar eforturile de separare să fie fără succes, ceea ce Chelcea numește "îndepărtarea plantelor ruderale, izgonirea animalelor, prevenirea degradării", pârâul continuând să curgă și să generere habitat natural.

Se remarcă abordarea intervenției recente a mallului AFI care a optat pentru amplasarea unui sens giratoriu peste pârâu, acoperind astfel parțial pârâul. În zona de peste podul din Bariera Bucov, pârâul se intersectează cu circulația pietonilor spre zona pieței Obor.

Piața Obor este un spațiu de ruptură, care creează un flux intens de oameni, mașini și bunuri pe perioada sfârșitului de săptămână. Este o heterotopie - concept prin care filosoful Michel Foucault descrie spații culturale, instituționale și discursive care sunt „altele": tulburătoare, intense, incompatibile, contradictorii sau transformatoare.

Prin caracterul său aparte, piața are totodată atributele unui „al treilea loc" - termen propus de sociologul american Ray Oldenburg în cartea sa din 1989, „The Great Good Place". Spre deosebire de casă sau muncă, aceste locuri sunt considerate „ancore" ale comunității, esențiale pentru democrație, implicare civică și combaterea singurătății sociale.

Piața Obor este un teren neutru - oricine poate intra, vizitatorii sunt egali, conversația și schimbul sunt firești, iar accesibilitatea pietonală față de centru o face ușor de frecventat. Este un spațiu care, adus la un nivel de confort și siguranță pietonală, poate genera calitate urbană reală: coeziune socială, viață de cartier și agrement accesibil.

În proximitatea pârâului și a Pieței Obor se află un alt spital de urgență de importanță locală prin secția de pneumologie. Clădirea funcționează în fostul Han Țărănesc, una dintre ultimele opere majore ale arhitectului Toma T. Socolescu, construit între 1938-1939, clădire monument de importanță locală, puțin cunoscut.

Începând cu strada Apelor, pe malul celălalt strada Cornățel, până la podul de la cimitirul Mihai Bravu, se dezvoltă singura zonă peisageră de anvergură mai mare de pe malul pârâului, dedicată unui parc și zone de recreere pentru comunitatea din vecinătate, acum cu vegetație neîngrijită și fără dotări. Traseul pârâului este previzibil și domol printre case și

industrie, până la ieşirea din Ploieşti în zona staţiei de epurare a apelor menajere Ploieşti, ce este dublată de o staţie de tratare de ape industriale. Legătura dintre Dâmbu şi staţia de epurare nu este întâmplătoare, este necesară pentru managementul sanitar al staţiei de epurare.

III. Vărsarea: aval după staţiile de epurare, în zona rurală, exploatare agricolă, zona Natura 2000

După staţiile de epurare, aspectul pârâului este vizibil diferit. Apa este cu debit mult mai mare, cu aspect diferit de la un anotimp la altul. Urbanistic, este o zonă rurală, cu case şi grădini. Prin Comuna **Berceni** (125 m altitudine, 5925 populaţie), Dâmbu trece printr-un lateral al satului Corlăteşti, continuă prin zona de exploatare agricolă, apoi la limita cantonului silvic Corlăteşti.

Ajunge apoi în Comuna **Râfov** (100 m altitudine, 5213 populaţie) prin satul Goga, apoi satul Buchilaşi, unde traseul se pierde în zona cu vegetaţie abundentă ce face parte din reţeaua ecologică europeană Natura 2000 Coridorul Ialomiţei.

Natura 2000 este cea mai mare reţea ecologică de arii protejate din lume, concepută de Uniunea Europeană pentru a conserva habitatele şi speciile rare, vulnerabile sau periclitate.

În contrast, în acest sit natural protejat şi conectat la parcul pârâului printr-un canal, se află amplasată o staţie de sortare utilizată pentru separarea, spălarea şi clasificarea agregatelor minerale (balast, nisip, pietriş). Aceste staţii sunt esenţiale în procesul de producţie al materialelor necesare pentru betoane, asfalt şi infrastructură rutieră.

Concluzie

Cercetarea de-a lungul celor 39 de kilometri ai pârâului Dâmbu a confirmat ipoteza de pornire - şi a complicat-o.

Dâmbu poate deveni infrastructură verde-albastră. Condiţiile naturale există: un bazin hidrografic de 190 kmp, un sit Natura 2000 la vărsare, vegetaţie spontană care rezistă pe maluri în ciuda presiunii antropice, o cascadă, izvoare de apă sărată, faună specifică. Traseul traversează comunităţi cu o populaţie totală de 230.000 de locuitori - 85% în mediul urban, 15% în mediul rural - care ar putea beneficia direct de un coridor ecologic funcţional.

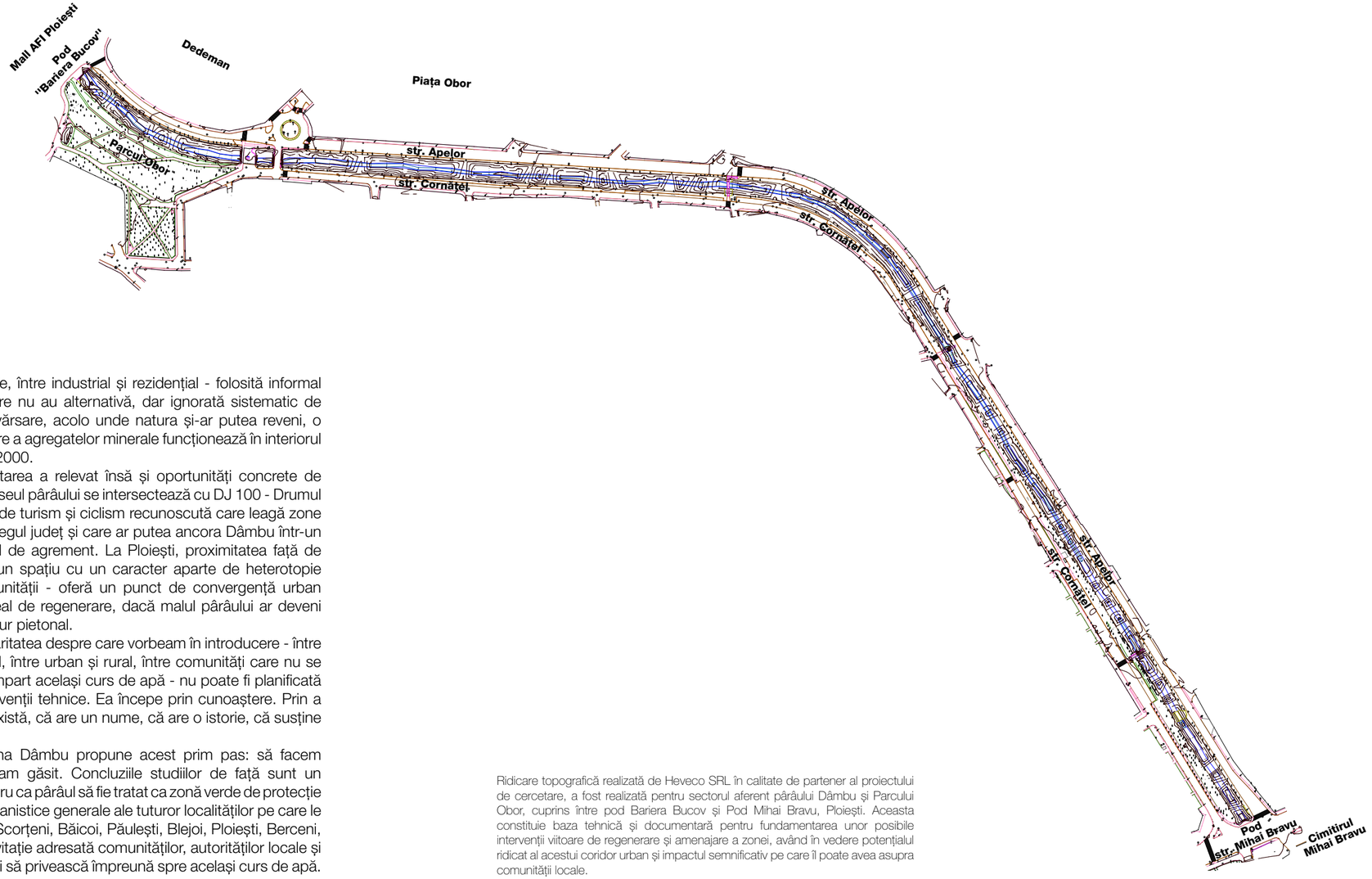
Dar cercetarea a arătat că problema nu e în primul rând tehnică. Este una de percepţie şi de memorie colectivă.

La izvor, pârâul e aproape necunoscut - un şanţ printre case şi câmpuri, absent din conştiinţa comunităţii, deşi îi dă numele unui cartier din Băicoi. În zona urbană, e o limită - între oraş şi periferie, între industrial şi rezidenţial - folosită informal de oameni care nu au alternativă, dar ignorată sistematic de autorităţi. La vărsare, acolo unde natura şi-ar putea reveni, o staţie de sortare a agregatelor minerale funcţionează în interiorul sitului Natura 2000.

Cercetarea a relevat însă şi oportunităţi concrete de conectare. Traseul pârâului se intersectează cu DJ 100 - Drumul Vinului, o rută de turism şi ciclism recunoscută care leagă zone viticole din întregul judeţ şi care ar putea ancora Dâmbu într-un circuit regional de agrement. La Ploieşti, proximitatea faţă de Piaţa Obor - un spaţiu cu un caracter aparte de heterotopie şi loc al comunităţii - oferă un punct de convergenţă urban cu potenţial real de regenerare, dacă malul pârâului ar deveni accesibil şi sigur pietonal.

Solidaritatea despre care vorbeam în introducere - între amonte şi aval, între urban şi rural, între comunităţi care nu se cunosc deşi împart acelaşi curs de apă - nu poate fi planificată doar prin intervenţii tehnice. Ea începe prin cunoaştere. Prin a şti că pârâul există, că are un nume, că are o istorie, că susţine un habitat.

Grădina Dâmbu propune acest prim pas: să facem cunoscut ce am găsit. Concluziile studiilor de faţă sunt un argument pentru ca pârâul să fie tratat ca zonă verde de protecţie în planurile urbanistice generale ale tuturor localităţilor pe care le traversează - Scorţeni, Băicoi, Păuleşti, Blejoi, Ploieşti, Berceni, Râfov - şi o invitaţie adresată comunităţilor, autorităţilor locale şi actorilor urbani să privească împreună spre acelaşi curs de apă.

Ridicare topografică realizată de Heveco SRL în calitate de partener al proiectului de cercetare, a fost realizată pentru sectorul aferent pârâului Dâmbu şi Parcului Obor, cuprins între pod Bariera Bucov şi Pod Mihai Bravu, Ploieşti. Aceasta constituie baza tehnică şi documentară pentru fundamentarea unor posibile intervenţii viitoare de regenerare şi amenajare a zonei, având în vedere potenţialul ridicat al acestui coridor urban şi impactul semnificativ pe care îl poate avea asupra comunităţii locale.

Portal GIS Administrația Națională Apele Române
Cursuri de apă râuri și lacuri - Județul Prahova

1. Zona de izvor a pârâului Dâmbu
2. Afluentul Valea Largă al pârâului Dâmbu
3. Cursul de apă al pârâului Dâmbu
4. Zona de vărsare a pârâului Dâmbu în râul Teleajen
5. Râul Teleajen
6. Râul Prahova
7. Canalul Nedelea - Dâmbu

Dâmbu în rețeaua hidrografică a județului Prahova

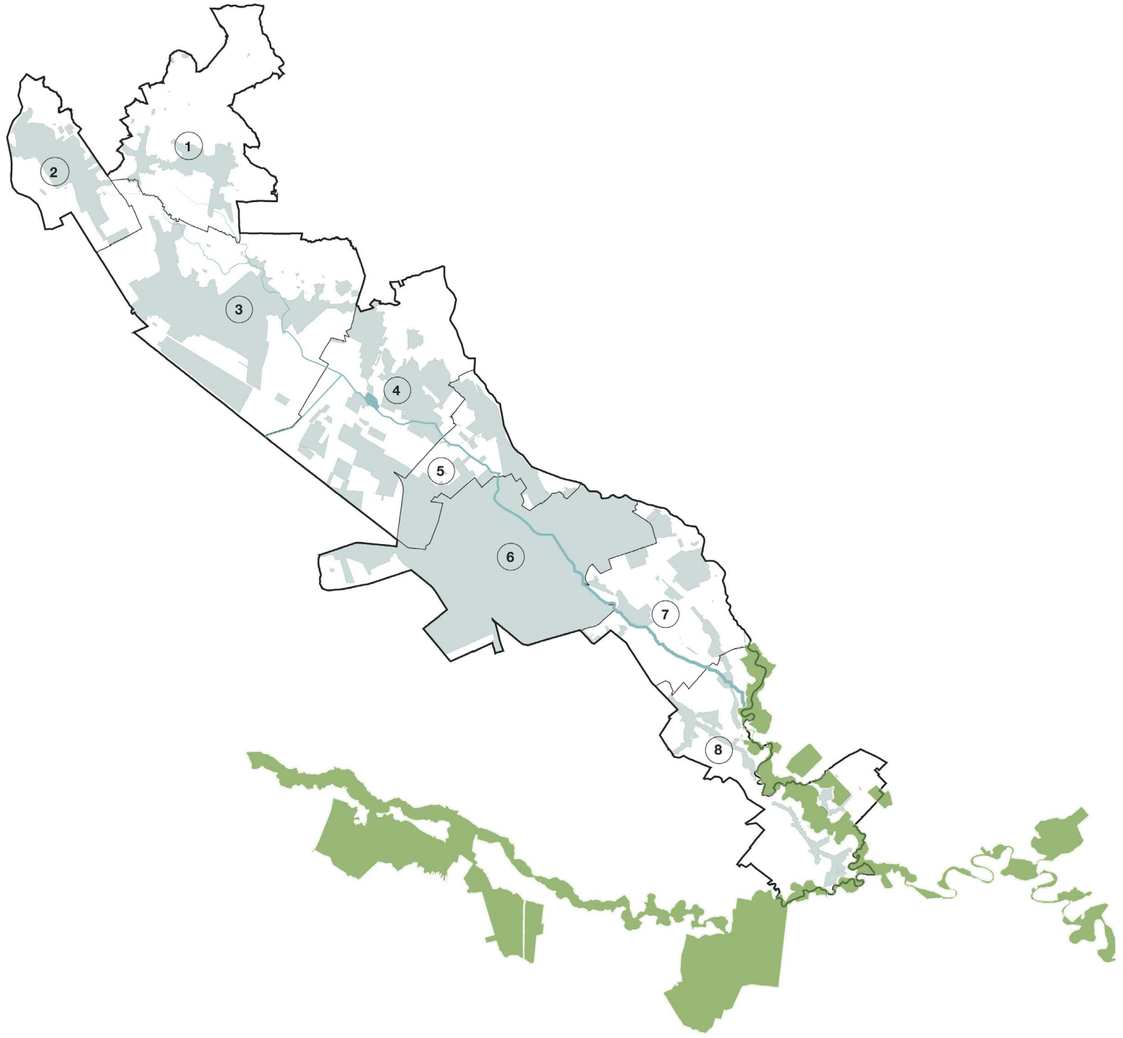
Harta rețelei hidrografice a județului Prahova pune în perspectivă locul pârâului Dâmbu în ansamblul cursurilor de apă din regiune. Județul Prahova este structurat de două râuri majore - Prahova și Teleajen - care coboară din Carpați spre câmpie, colectând pe drum o rețea densă și ramificată de afluenți. Între cele două bazine hidrografice principale, Dâmbu ocupă o poziție aparte: se varsă în Teleajen, dar primește apă din Prahova.

Această dublă relație nu este întâmplătoare. Derivația Nedelea, realizată pentru a controla debitul pârâului, transportă apă din râul Prahova pe o distanță de 7,7 kilometri până în albia Dâmbului, în zona comunei Păulești. Dâmbu funcționează astfel ca un coridor de legătură între cele două zone hidrografice majore ale județului - o caracteristică unică în rețeaua hidrografică locală.

În acest context, Dâmbu apare ca un curs de apă mic, cu un bazin hidrografic de 190 kmp și o lungime de 39 de kilometri - modest față de Prahova sau Teleajen, dar singurul curs de apă care traversează municipiul Ploiești. Amplasarea sa în partea central-estică a județului, la contactul dintre zona dealurilor subcarpatice și câmpia piemontană, îl plasează în zona de tranziție dintre rețeaua densă din nord și câmpia mai uscată din sud.

Spre nord, rețeaua afluenților Prahovei și Teleajenului este mult mai densă, reflectând relieful mai accidentat și precipitațiile mai abundente din zona subcarpatică. Spre sud, cursurile de apă devin mai rare și mai puțin permanente, iar permanența Dâmbului depinde parțial tocmai de derivația artificială care îl alimentează în perioadele secetoase.

Vărsarea în Teleajen, în situl Natura 2000 Coridorul Ialomiței, conectează Dâmbu la un coridor ecologic de importanță europeană - un final de traseu care contrastează puternic cu starea cursului de apă în zona urbană, dar care subliniază potențialul real al acestui pârâu ca element de conectivitate ecologică la scară regională.

Localități

1. Comuna Scorțeni (zona de izvor a pârâului Dâmbu)
2. Comuna Bănești (zona de izvor a afluentului Valea Largă)
3. Orașul Băicoi
4. Comuna Păulești
5. Comuna Blejoi
6. Municipiul Ploiești
7. Comuna Berceni
8. Comuna Râfov (confluența pârâului Dâmbu cu râul Teleajen)

Dâmbu între localități și teritoriu

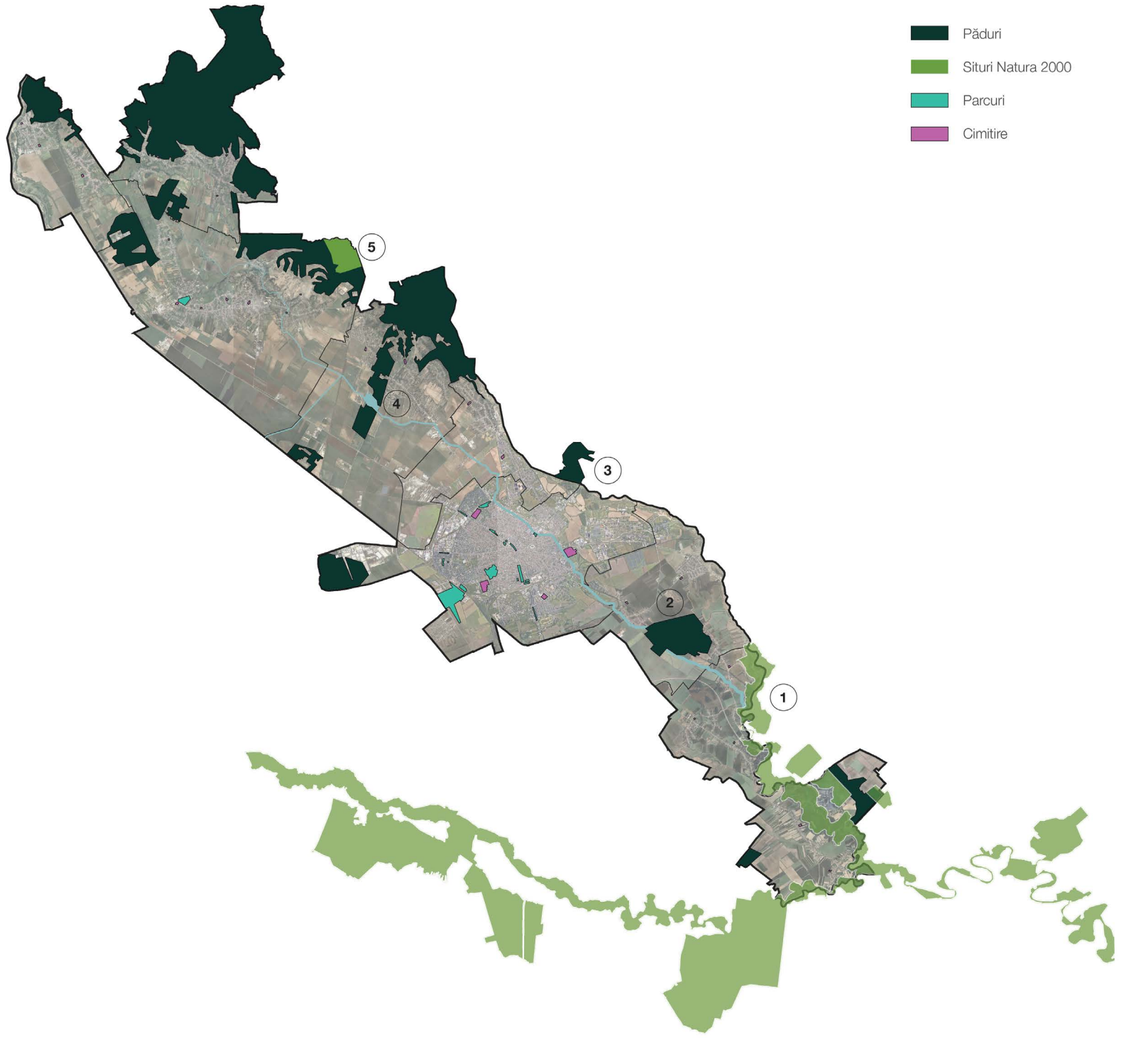
Pârâul Dâmbu traversează șapte unități administrativ-teritoriale de-a lungul celor 39 de kilometri ai săi: Scorțeni, Băicoi, Păulești, Blejoi, Ploiești, Berceni, Râfov. Harta localităților pune în evidență un raport relevant pentru înțelegerea caracterului pârâului: 38,30% din lungimea totală a traseului se desfășoară în intravilan, iar 61,70% în extravilan.

Această distribuție arată că Dâmbu este, în cea mai mare parte a sa, un pârâu rural - traversează câmpuri agricole, zone de pășune, păduri de luncă și teritorii periurbane. Doar puțin peste o treime din traseu trece prin zone locuite dens, cu infrastructură urbană și presiune antropică ridicată.

Cei 38,30% de intravilan concentrează cea mai intensă relație dintre pârâu și comunitate: aici se află traversările, construcțiile adiacente malurilor, potecile informale, zonele de depozitare și singurele spații cu potențial de amenajare publică. Cei 61,70% de extravilan cuprind habitatele naturale, vegetația spontană și fauna specifică unui curs de apă neregularizat - zone în care pârâul funcționează după propriile ritmuri, independent de intervenția umană.

Raportul dintre cele două categorii este util și pentru calibrarea intervențiilor viitoare: orice strategie de valorificare a Dâmbului ca coridor verde-albastru trebuie să țină cont de acest echilibru și să trateze diferit zonele urbane față de cele rurale, cu abordări specifice fiecărui tip de peisaj.

Arii naturale protejate, păduri, parcuri și cimitire

1. Coridorul Ialomiței - Sit Natura 2000
ROSPA0152 - arie de protecție avifaunistică, conservarea păsărilor sălbatice
- 21 de specii de păsări protejate

ROSCI0290 - sit de importanță comunitară
Protecția habitatelor și a speciilor de mamifere, amfibieni și reptile
8 habitate protejate
- Cursuri de apă de la zone de câmpie până la cele montane, cu vegetație de Ranunculion fluitantis și Callitricho-Batrachion (habitate de apă dulce)
- Râuri cu maluri mâloase și vegetație de Chenopodion rubri p.p. si Bidention p.p (Habitate de apă dulce)
- Tufărișuri ponto-sarmatice de foiase (Tufărișuri și vegetație de tranziție)
- Comunități de plante înalte hidrofile de margine, din zone de câmpie până la cele alpine (Formațiuni naturale și seminaturale de pajiști)
- Păduri riverane mixte de stejar pedunculat (Quercus robur), ulm alb (Ulmus laevis), ulm de câmp (Ulmus minor), frasin comun (Fraxinus excelsior) sau frasin de luncă (Fraxinus angustifolia), de-a lungul marilor râuri (Ulmenion minoris)
- Păduri dacice de stejar și carpen (Păduri)
- Galerii de salcie albă și plop alb (Păduri)

6 specii protejate
- Triton cu creastă (Triturus cristatus) - amfibieni - permanent
- Buhai de balta cu burtă roșie (Bombina bombina) - amfibieni - permanent
- Popândău european (Spermophilus citellus) - mamifere - permanent
- Castor european (Castor fiber) - mamifere - permanent
- Vidră eurasiatică (Lutra lutra) - mamifere - permanent
- Țestoasă europeană de baltă (Emys orbicularis) - reptile - permanent

2. Pădurea Cătunu-Corlătești (Berceni)

3. Pădurea Bucov
- Parcul memorial Constantin Stere
- Grădina Botanică
- Grădina Zoologică

4. Pădurea Păulești

5. Pădurea Plopeni - Sit Natura 2000
ROSAC0164 - habitate forestiere
- Păduri de stejar dacic și carpen

Zonele verzi de-a lungul pârâului Dâmbu

Harta zonelor verzi cartografiate de-a lungul traseului pârâului Dâmbu cuprinde patru categorii: păduri, habitate naturale protejate prin rețeaua Natura 2000, parcuri și cimitire. Imaginea de ansamblu relevă o realitate cunoscută: spațiile verzi sunt rare, izolate și concentrate în afara zonei urbane dense. De-a lungul celor 39 de kilometri ai pârâului, verdele apare la capete și dispare în mijloc - acolo unde ar fi cel mai necesar.

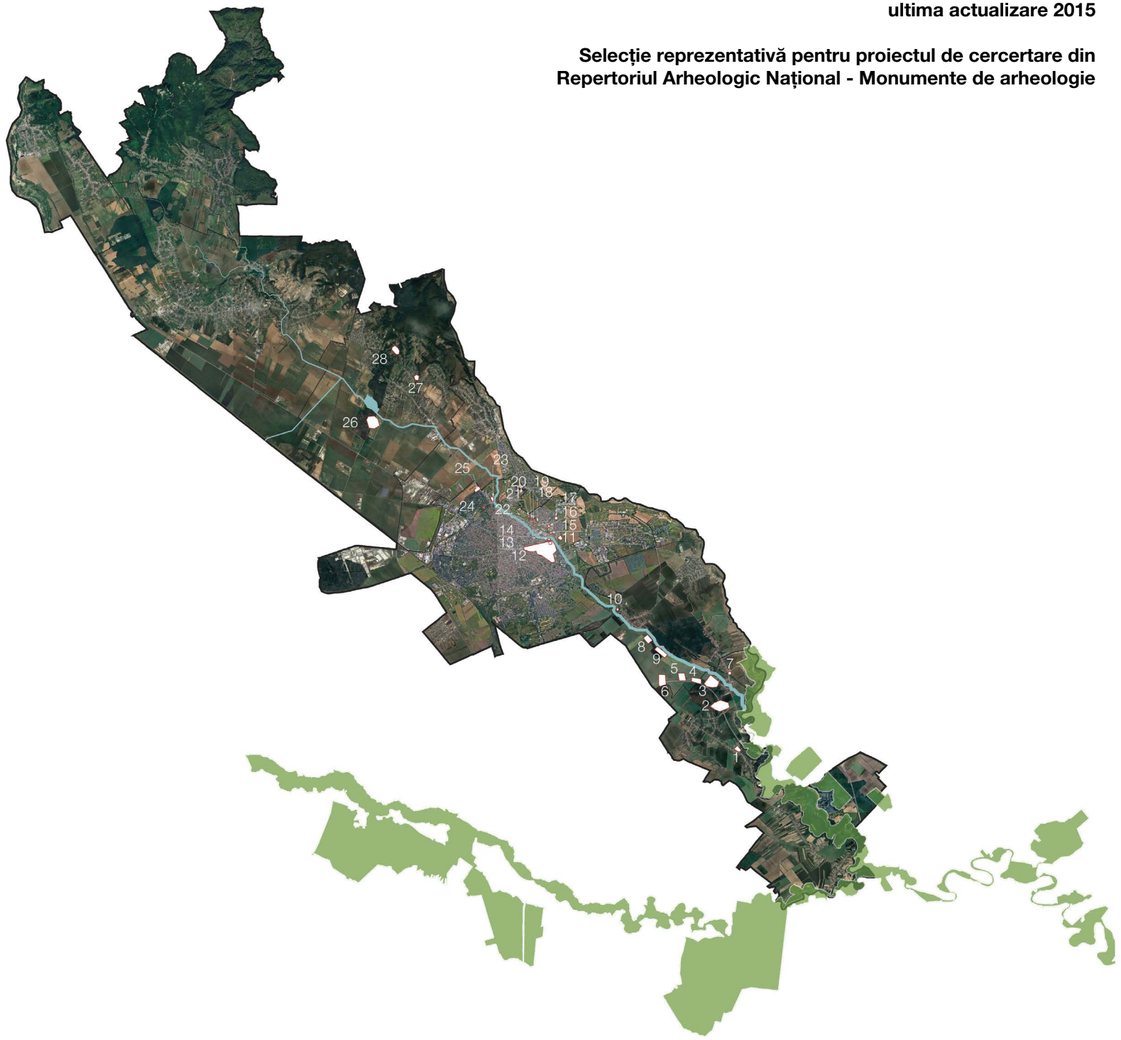
La vărsare, situl Natura 2000 Coridorul Ialomiței reprezintă cel mai valoros areal natural de pe tot traseul. Cele două arii protejate suprapuse - ROSPA0152, sit avifaunistic cu 21 de specii de păsări protejate, și ROSCI0290, sit de importanță comunitară cu 8 habitate protejate și 6 specii permanente, printre care castorul european, vidra eurasiatică și țestoasa de baltă - formează capătul ecologic al unui traseu urban degradat. Pădurile riverane de salcie și plop, galeriile de vegetație hidrofilă și habitatele acvatice din acest sit sunt tocmai ce lipsește pe cea mai mare parte a cursului Dâmbului.

În zona sudică, Pădurea Cătunu-Corlătești din comuna Berceni este singura pădure adiacentă pârâului în zona periurbană a Ploieștiului - accesibilă, dar puțin frecventată și slab conectată la rețeaua urbană. Pădurea Bucov, cu Parcul memorial Constantin Stere, Grădina Botanică și Grădina Zoologică, reprezintă cel mai important spațiu verde de agrement din proximitatea Ploieștiului - dar se află la vest de oraș, fără nicio legătură cu traseul Dâmbului. Pădurea Păulești și Pădurea Plopeni - aceasta din urmă sit Natura 2000 cu habitate de stejar dacic și carpen - completează imaginea zonelor verzi din nordul traseului.

În interiorul Ploieștiului, harta evidențiază câteva parcuri de mici dimensiuni și cimitirele orașului - printre care cimitirul Mihai Bravu, singurul cimitir deschis din Ploiești, aflat chiar pe malul pârâului. Cimitirele reprezintă, paradoxal, unele dintre puținele zone cu vegetație arboricolă matură din proximitatea Dâmbului în zona urbană.

Lista Monumentelor Istorice (LMI)
ultima actualizare 2015

Selecție reprezentativă pentru proiectul de cercertare din Repertoriul Arheologic Național - Monumente de arheologie

1. Situl arheologic de la Antofiloaia - La Câmp - COD RAN 135048.01
Aşezare - Epoca antică (sec. II-III p.Hr.); Epoca medievală timpurie (sec. V-VI d.Hr.); Epoca medievală - cultura Dridu (sec. VIII-X d.Hr.); Epoca medievală dezvoltată (sec. XV-XVIII)

2. Situl arheologic de la Râfov - Autostrada Bucureşti-Braşov km. 53+000-53+600 - COD RAN 135039.02
Aşezare - Epoca La Tène, faza culturală Chilia-Militari; Epoca romană (sec. II-III p. Hr.); Epoca migraţiilor, cultura Sântana de Mureş – Cerneahov; Epoca medievală târzie

3. Situl arheologic de la Goga - La Liziera Pădurii - COD RAN 135075.01
Aşezare - Epoca romană (sec. II-III p. Hr.); cultura Sântana de Mureş – Cerneahov; Epoca medievală timpurie, Ipoteşti-Cândeşti; Epocă neprecizată (sec. VIII-X d.Hr.), cultura Dridu

4. Aşezarea medievală de la Corlăteşti şi Goga - La Pădure - COD RAN 130650.07 si 135075.03
Aşezare - Au fost descoperite fragmente ceramice atribuite perioadei medievale, sec. XVIII-XIX

5. Aşezarea Hallstattiană de la Corlăteşti - Autostradă - COD RAN 130650.06
Aşezare - Epoca fierului (sec. IV a. Hr.)

6. Aşezarea Sântana de Mureş – Cerneahov de la Corlăteşti şi Râfov - Autostradă - COD RAN 130650.05 si 135039.03
Aşezare - Au fost recuperate fragmente ceramice tipice culturii Sântana de Mureş – Cerneahov, Epoca La Tène târziu (sec. IV p. Hr.)

7. Tell-ul de la Goga - COD RAN 135075.02
Aşezare civilă - Situl are aspectul unei movile, înaltă de aprox. 2m si cca. 60x60m. Este poziţionat în lunca inundabilă a râului Teleajen. Datare Eneolitic, cultura Gulmenița

8. Aşezarea de la Corlăteşti - Marginea Pădurii - COD RAN 130650.03 - Situl arheologic se află în partea de sud a satului Corlăteşti, pe malul râului Dâmbu
Aşezare - Au fost descoperite fragmente ceramice atribuite culturilor Sântana de Mureş – Cerneahov (sec. III-IV d.Hr.) şi Dridu (sec. VIII-X d.Hr)

9. Aşezarea de la Corlăteşti - Marginea Pădurii 2 - COD RAN 130650.04 - Situl arheologic se află în partea de sud a satului Corlăteşti, pe malul râului Dâmbu
Aşezare - Au fost descoperite fragmente ceramice atribuite culturilor Sântana de Mureş – Cerneahov (sec. III-IV d.Hr.) şi Dridu (sec. VIII-X d.Hr)

10. Necropola Sântana de Mureş – Cerneahov de la Corlăteşti - La scoală - COD RAN 130650.02
Necropolă - Au fost descoperite vase datate în secolul III-IV p. Hr., atribuite culturii Sântana de Mureş – Cerneahov ce probabil aparţineau unui mormânt

11. Situl arheologic La Tène târziu de la Ploieşti - str. Bădeşti - COD RAN 130543.07 (PH-I-s-B-16122)
Aşezare, Necropolă - Epoca romană (sec. II-III p. Hr.), cultura dacilor liberi

12. Oraşul medieval Ploieşti - Târg - COD RAN 130543.17 (PH-I-s-A-16131)
Locuire - Epoca medievală dezvoltată, sec. XVI-XVIII

13. Necropolă din epoca bronzului de la Ploieşti - str. Pielari - COD RAN 130543.25 (PH-I-s-B-16137)
Necropolă - epoca bronzului timpuriu

14. Situl arheologic de la Ploieşti - str. Cornăţel - COD RAN 130543.19 (PH-I-s-B-16125)
Aşezare - Epoca bronzului; Epoca La Tène, cultura geto-dacică; Epoca daco-romană (sec. IV-V); Epoca migraţiilor (sec. V-VII)

15. Castrul roman de la Ploieşti - str. Rozetei - COD RAN 130543.09 (PH-I-s-B-16123)
Aşezare militară - Epoca romană (sec. II p. Hr.)

16. Aşezarea medievală de la Ploieşti - str. Clopotei - COD RAN 130543.08 (PH-I-s-B-16124)
Aşezare - Epoca medievală timpurie (sec. IX-X p. Hr.)

17. Şanţul de apărare din epoca romană de la Ploieşti - str. Luminişului - COD RAN 130543.10 (PH-I-s-B-16130)
Sistem defensiv - Epoca romană (sec. II p. Hr.)

18. Situl arheologic de la Ploieşti - str. Rozmarin - COD RAN 130543.02 (PH-I-m-B-16141)
Aşezare - Epoca bronzului; Epoca Hallstatt; Epoca migraţiilor (sec. IV); Epoca medievală timpurie (sec. XI-XII)

19. Situl arheologic de la Ploieşti - str. Lucernei - COD RAN 130543.05 (PH-I-s-B-16129)
Aşezare - Epoca bronzului târziu; Epoca migraţiilor (sec. VI-VII p. Hr.); Epoca medievală timpurie (sec. VIII-X)

20. Aşezarea romană de la Ploieşti - str. Zorelelor - COD RAN 130543.06 (PH-I-s-B-16143)
Aşezare - Epoca romană (sec. II p. Hr.)

21. Aşezarea din epoca migraţiilor de la Ploieşti - str. Cuptoarelor - str. Zăvoiului - COD RAN 130543.03 (PH-I-s-B-16114)
Aşezare - Epoca migraţiilor (sec. IV-VII p. Hr.)

22. Aşezarea postromană de la Ploieşti - str. Cuptoarelor - COD RAN 130543.04 (PH-I-s-B-16126)
Aşezare - Epoca daco-romană (sec. III-V p. Hr.)

23. Aşezarea din epoca migraţiilor de la Ploieşti - Bariera Găgeni - COD RAN 130543.21 (PH-I-m-B-16117)
Aşezare - Epoca migraţiilor (sec. V-VII p. Hr.)

24. Aşezarea La Tène de la Ploieşti - str. Andrei Mureşanu - COD RAN 130543.11 (PH-I-s-B-16135)
Aşezare - Epoca La Tène (sec. III-I a. Hr.), cultura geto-dacică

25. Situl arheologic de la Ploieşti - Bloc 122 - COD RAN 130543.01 (PH-I-s-B-16113)
Aşezare - Epoca neolitic mijlociu; Epoca bronzului mijlociu; Epoca La Tène, cultura geto-dacică; Epoca migraţiilor (sec. VI-VII)

26. Situl arheologic de la Păuleşti - Tabăra de vacanţă a elevilor - COD RAN 130856.01 (PH-I-s-B-16198)
Aşezare - Epoca neolitic; Epoca Hallstatt; Epoca migraţiilor (sec. IV-V); Epoca migraţiilor (sec. V-VII p. Hr.)

27. Situl arheologic de la Păuleştii Noi - La Fântâni - COD RAN 130883.01
Aşezare - Epocă necunoscută (sec. IV-V), cultura daco-romană

28. Aşezarea medievală de la Găgeni - Dealul Cimitirului - COD RAN 130874.01
Aşezare - Epoca medievală dezvoltată (sec. XVI-XVIII)

Patrimoniul de-a lungul pârâului Dâmbu - locuire continuă pe malurile apei

Harta siturilor arheologice cartografiate de-a lungul traseului pârâului Dâmbu confirmă ceea ce studiul istoric afirmă: cursul de apă a fost, din cele mai vechi timpuri, un factor de atracție pentru așezările umane. Cele 28 de situri acoperă o perioadă remarcabil de lungă - din eneolitic până în epoca medievală dezvoltată - demonstrând că malurile Dâmbului au fost locuite și folosite continuu timp de milenii.

În zona de nord a traseului, siturile de la Păuleşti și Găgeni marchează prezența umană din neolitic, epoca Hallstatt și epoca migrațiilor. În zona de sud, concentrarea siturilor este deosebit de semnificativă. Descoperirile de la Corlăteşti și Râfov - în mare parte rezultate ale lucrărilor de construcție a autostrăzii A3 - au scos la lumină urme ale culturii Sântana de Mureș-Cerneahov, specifică epocii migrațiilor (sec. III-IV p.Hr.), precum și așezări din epoca fierului și din perioada medievală. Două dintre siturile de la Corlăteşti sunt amplasate direct pe malul pârâului Dâmbu. Tell-ul de la Goga - o movilă datată în eneolitic, cultura Gumelnița, amplasată în lunca inundabilă a Teleajenului - este una dintre cele mai vechi urme de locuire din zona de vărsare.

Patrimoniul construit urmează același fir al apei. Cele două monumente din Râfov - Biserica Sfântul Nicolae (1742) și Conacul Costache Cantacuzino (1750) - și Ansamblul Bisericii din Corlăteşti (1792) ancorează patrimoniul de arhitectură în zona sudică a traseului. Mănăstirea Ghighiu completează imaginea patrimoniului religios din această zonă.

S XXV - complexul 8, c. 7-8

A

B

C

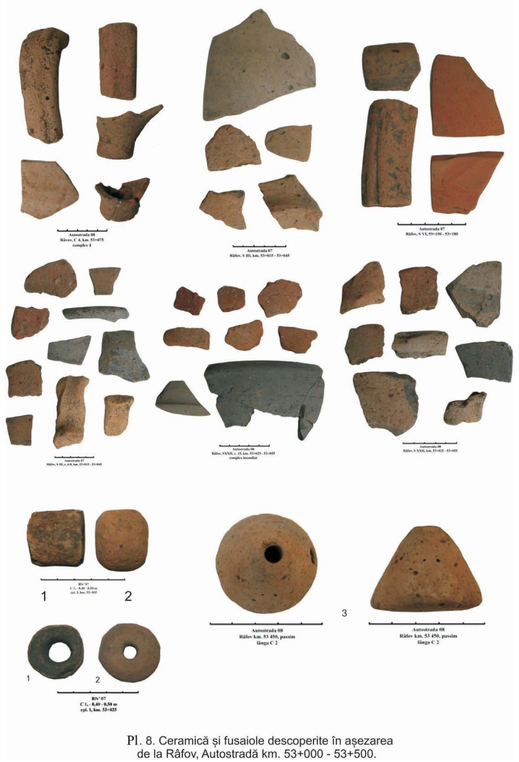

D

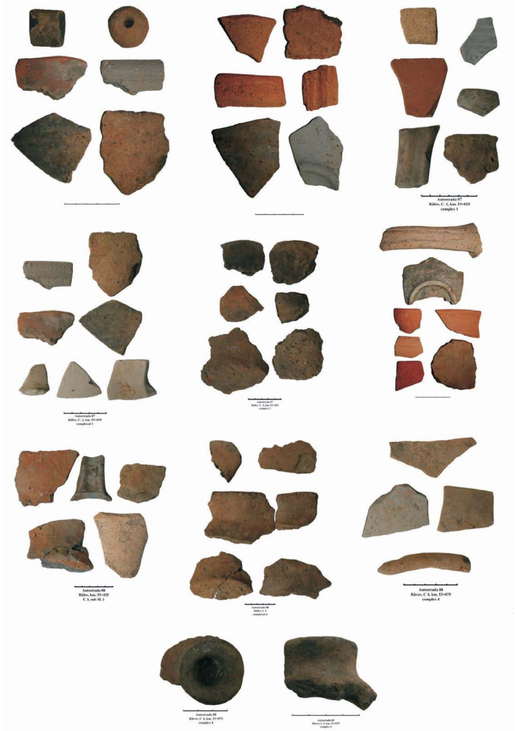
Pl. 3. A. Vedere generală.
B. S I - vedere generală, C-D - detalii S I.

S XXV - complexul 9, c. 1

Pl. 8. Ceramică și fusaiole descoperite în așezarea de la Râfov, Autostradă km. 53+000 - 53+500.

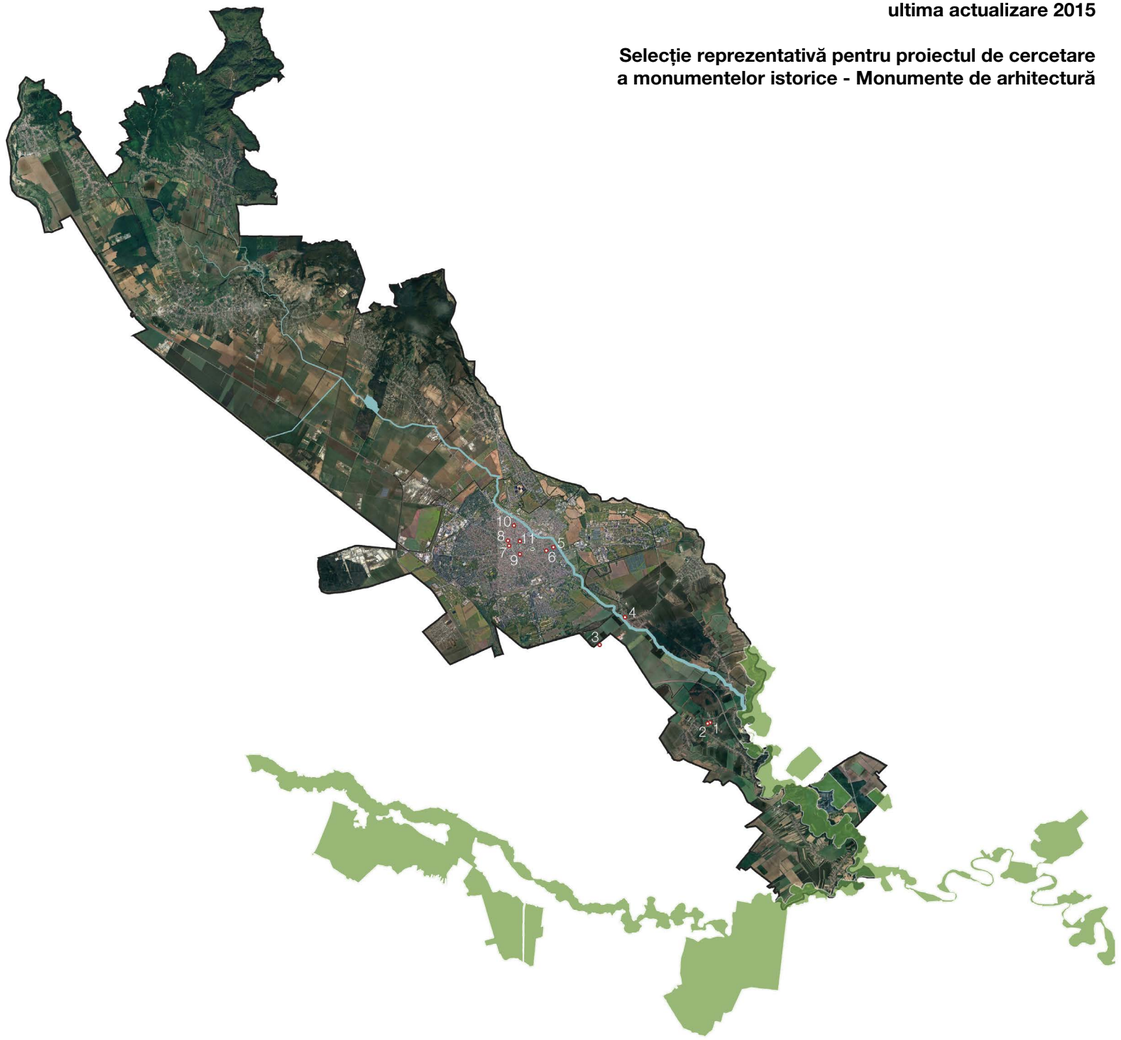

Pl. 7. Ceramică descoperită în complexul 1-4 și passim

Fotografii din cadrul Sitului arheologic de la Râfov - Autostrada București-Brașov, km. 53+000-53+600 - COD RAN 135039.02 - Repertoriul Arheologic Național
https://ran.cimec.ro/sel.asp?codran=135039.02

Lista Monumentelor Istorice (LMI)
ultima actualizare 2015

Selecție reprezentativă pentru proiectul de cercetare a monumentelor istorice - Monumente de arhitectură

1. Biserica cu hramul “Sf. Nicolae”, Râfov - PH-II-m-A-16604 (COD RAN 135039.01)
Edificiu religios - Epoca medievală târzie (sec. XVIII) - ridicată în anul 1742

2. Conacul “Costache Cantacuzino”, Râfov - PH-II-m-A-16605
Locuință - 1750

3. Mănăstirea Ghighiu, hram “Izvorul Tămăduirii”, Ghighiu - PH-II-a-A-16504
Edificiu religios - 1817, 1856 - 1866

4. Ansamblul Bisericii cu hramurile “Sf. Nicolae și Sf. Eustatie Plachida”, Corlătești - PH-II-a-A-16439 (COD RAN 130650.01)
Edificiu religios - 1792

5. Ansamblul Bisericii cu hramul “Sf. Nicolae Vechi” de la Ploiești - PH-II-a-B-16289 (COD RAN 130543.37)
Edificiu religios - Epoca medivală (sec. XVI). Biserica a fost realizată în anul 1589, ctitorie a lui Mihai Viteazul

6. Biserica cu hramul “Sf. Apostoli Petru și Pavel” de la Ploiești - PH-II-m-A-16288 (COD RAN 130543.36)
Edificiu religios - Epoca medievală (sec. XVII). Biserica a fost ridicată în anul 1639, de către Matei Basarab. Planul acesteia este dreptunghiular, cu o singură absidă spre răsărit

7. Palatul de Justiție, azi Palatul Culturii - PH-II-m-A-16247 - Str. Sublocotenent Erou Călin Cătălin, nr. 1
Edificiu public - 1920

8. Halele centrale - PH-II-m-A-16406 - Str. Emile Zola, nr. 8
Edificiu public - 1930-1935

9. Casa de târgoveț Hagi Ivan Prodan - PH-II-m-A-16255 - Str. Democrației, nr. 2
Locuință, în zilele noastre muzeu - 1785

10. Secția de maxilo-faciale a Spitalului Județean Boldescu - PH-II-m-B-16242 - Str. Boldescu, nr. 1
Edificiu public - 1831

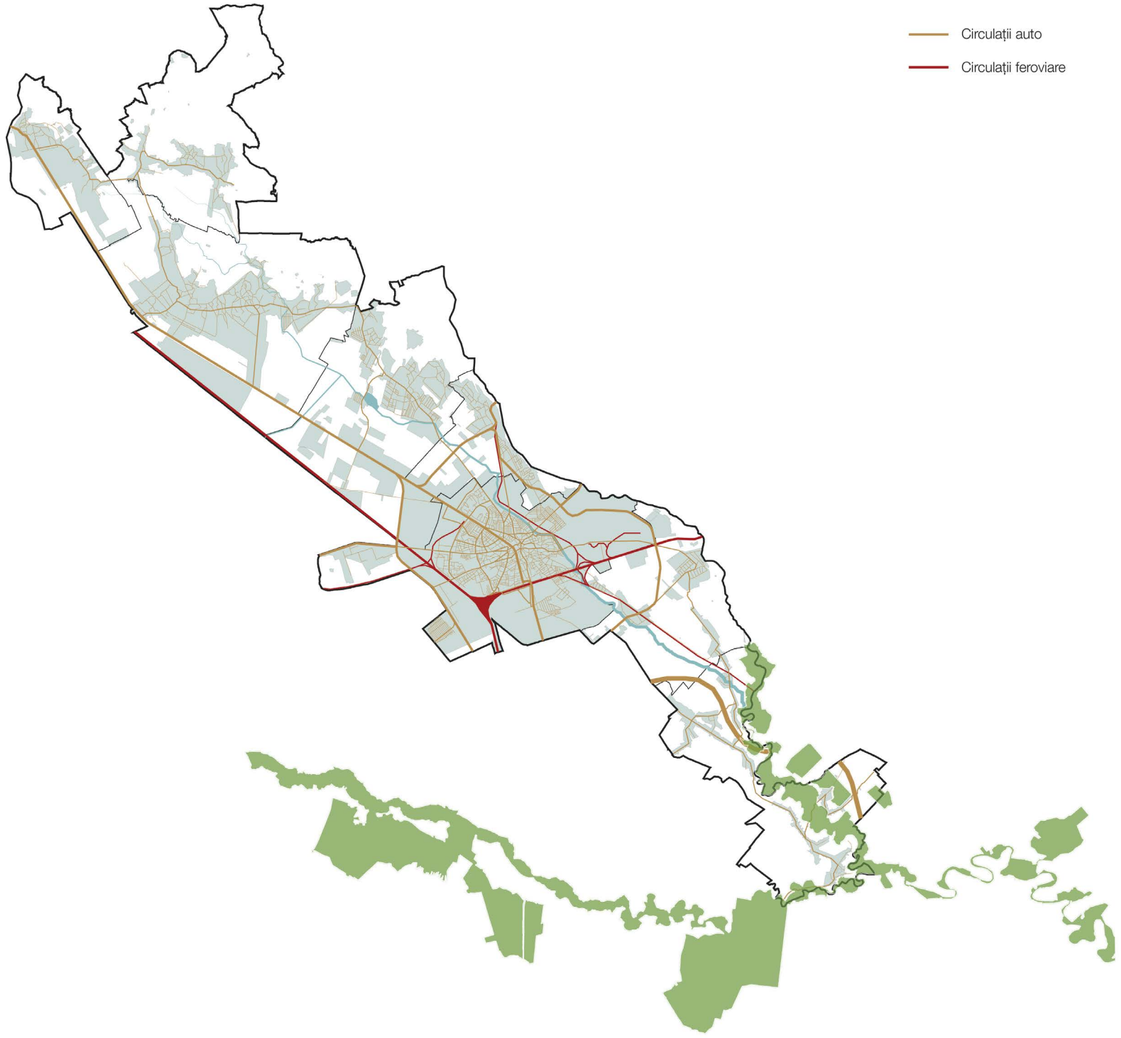
11. Școala Superioară de Comerț, azi Colegiul Național “I. L. Caragiale” - PH-II-m-A-16260 - Str. Gheorghe Doja, nr. 98
Edificiu public - 1926-1936

Patrimoniul construit în Ploiești - orașul și pârâul său

În apropierea pârâului Dâmbu regăsim cele mai vechi zone istorice ale localității. Majoritatea siturilor arheologice din Ploiești se află în proximitatea directă a cursului de apă - pe străzile Cornățel, Pielari, Rozetei, Cuptoarelor, Zăvoiului. Castrul roman de pe strada Rozetei și șanțul de apărare de pe strada Luminișului indică prezența militară romană în proximitatea cursului de apă în secolul al II-lea p.Hr., confirmând că Dâmbu a structurat primele forme de locuire ale așezării care avea să devină orașul de astăzi.

Selecția monumentelor istorice de arhitectură prioritizează clădirile cu o relație directă cu istoria comunităților riverane. Biserica Domnească Sfinții Apostoli Petru și Pavel (1639, ctitorie a lui Matei Basarab) și Biserica Sfântul Nicolae Vechi (1589, ctitorie a lui Mihai Viteazul) sunt cele mai vechi construcții atestate din oraș, ambele ridicate pe malul drept al Dâmbului - confirmând rolul pârâului în geneza Ploieștiului. Spitalul Boldescu (1831), completează imaginea dezvoltării urbane de-a lungul secolelor XIX și XX în zona adiacentă pârâului. Hanul Țărănesc al arhitectului Toma T. Socolescu (1938-1939), azi sediul secției de pneumologie a spitalului județean, reprezintă unul dintre ultimele exemple de arhitectură tradițională adaptată unui program urban modern, amplasat în imediata proximitate a barierei Bucov și a Dâmbului.

Circulații auto și feroviare

Circulații auto și feroviare în relație cu pârâul Dâmbu

Harta rețelei rutiere și feroviare de-a lungul traseului pârâului Dâmbu relevă o relație de suplimentare între infrastructura de transport și cursul de apă. Drumurile principale traversează pârâul perpendicular, în punctele unde traversarea era inevitabilă, fără să genereze nicio relație cu malurile sau cu spațiul adiacent albiei.

În zona rurală, de la Bordenii Mici până la Blejoi, rețeaua rutieră este rară și organizată în jurul localităților. Traseul Dâmbului și traseele auto se intersectează punctual, la poduri izolate, fără ca drumul să urmeze sau să valorifice cursul de apă.

Harta feroviară arată ceva diferit și mai semnificativ. Calea ferată nu traversează Dâmbu - ci îl însoțește. Pe porțiunea prin Ploiești, linia ferată Ploiești - Vălenii de Munte merge paralel cu pârâul, întărindu-i caracterul de limită. Cele două infrastructuri - apa și calea ferată - formează împreună o barieră liniară care separă cartierele din est de restul orașului. Cartierul Bereasca, izolat între linia ferată și Dâmbu, este consecința directă a acestei duble limite.

În Ploiești se formează și nodurile feroviare principale ale traseului - puncte unde liniile se intersectează și unde presiunea infrastructurii asupra spațiului adiacent pârâului este maximă. Gara de Nord, cea mai veche gară din Ploiești, se află în imediata proximitate a pârâului - o coincidență istorică niciodată valorificată ca potențial urban. În zona de sud a orașului, calea ferată spre est traversează Dâmbu înainte de ieșirea din municipiu, marcând capătul zonei unde infrastructura și pârâul coexistă cel mai intens.

După ieșirea din Ploiești, ambele rețele se răresc. Autostrada A3 taie peisajul perpendicular, fără nicio relație cu Dâmbu sau cu situl Natura 2000 în care pârâul se varsă.

sat Bordenii Mici, com. Scorțeni

orașul Băicoi

sat Păuleștii Noi, com. Păulești

com. Blejoi

orașul Ploiești

sat Corlătești, com. Berceni

sat Goga, com. Râfov

Traversările pârâului Dâmbu

Podul este, în mod tradițional, unul dintre cele mai încărcate simbolic elemente ale infrastructurii urbane. El marchează o limită, leagă două maluri, permite trecerea. În istoria urbană, podurile au definit centrele orașelor, au generat piețe și activitate comercială, au devenit repere identitare.

Traversarea tradițională a unui curs de apă - podețul din lemn, dimensionat pentru pieton și căruță - este mult mai relevantă estetic și mai potrivită scării unui pârâu ca Dâmbu. Schimbarea majoră în tipologia traversărilor a venit odată cu nevoia automobilului: lățimi mai mari, structuri mai rigide, înălțimi standardizate, parapete metalice. Podul a încetat să mai fie un element de peisaj și a devenit infrastructură de trafic. În zonele de câmp, acolo unde nu există nici măcar această infrastructură, traversarea se face direct prin apă.

Pe Dâmbu, podul este tratat exclusiv ca problemă de inginerie rezolvată la cost minim. Singurul element care se repetă cu consecvență de-a lungul întregului traseu este **țeava** - conductele de gaz, apă sau petrol care însoțesc aproape fiecare traversare, agățate pe lângă structura podului ca o soluție pragmatică fără pretenții estetice.

Traversările existente documentate sunt poduri auto, podețe, pasarele pietonale, poduri de cale ferată, conducte suspendate. Imaginea de ansamblu care rezultă din acest inventar vizual este una a diversității fără coerență: cu excepția Băicoiului, unde se repetă câteva tipologii similare, fiecare traversare are un alt design. Nu există un limbaj comun, nu există o intenție unitară. Fiecare pod a fost gândit separat, ca răspuns la o nevoie imediată, fără nicio relație cu celelalte și fără nicio relație cu cursul de apă pe care îl traversează. Câteva pasarele pietonale există în Ploiești, în zona străzii Apelor. Podurile din zona AFI au în comun mărimea mare și faptul că sunt, de fapt, intersecții - locul unde pârâul devine secundar față de fluxul de mașini. Un pod istoric din Ploiești poartă urmele bombardamentelor din al Doilea Război Mondial. Starea structurală a majorității traversărilor este precară - fisuri, parapete lipsă, infrastructură nedimensionată pentru utilizarea actuală.

După ieșirea din Ploiești, numărul traversărilor scade semnificativ. Explicația este simplă: pârâul nu mai trece prin comunitate, trece pe lângă ea, iar apa este cea care adună apele de la stația de epurare. Acolo unde oamenii nu locuiesc pe mal, nu au nevoie să traverseze.

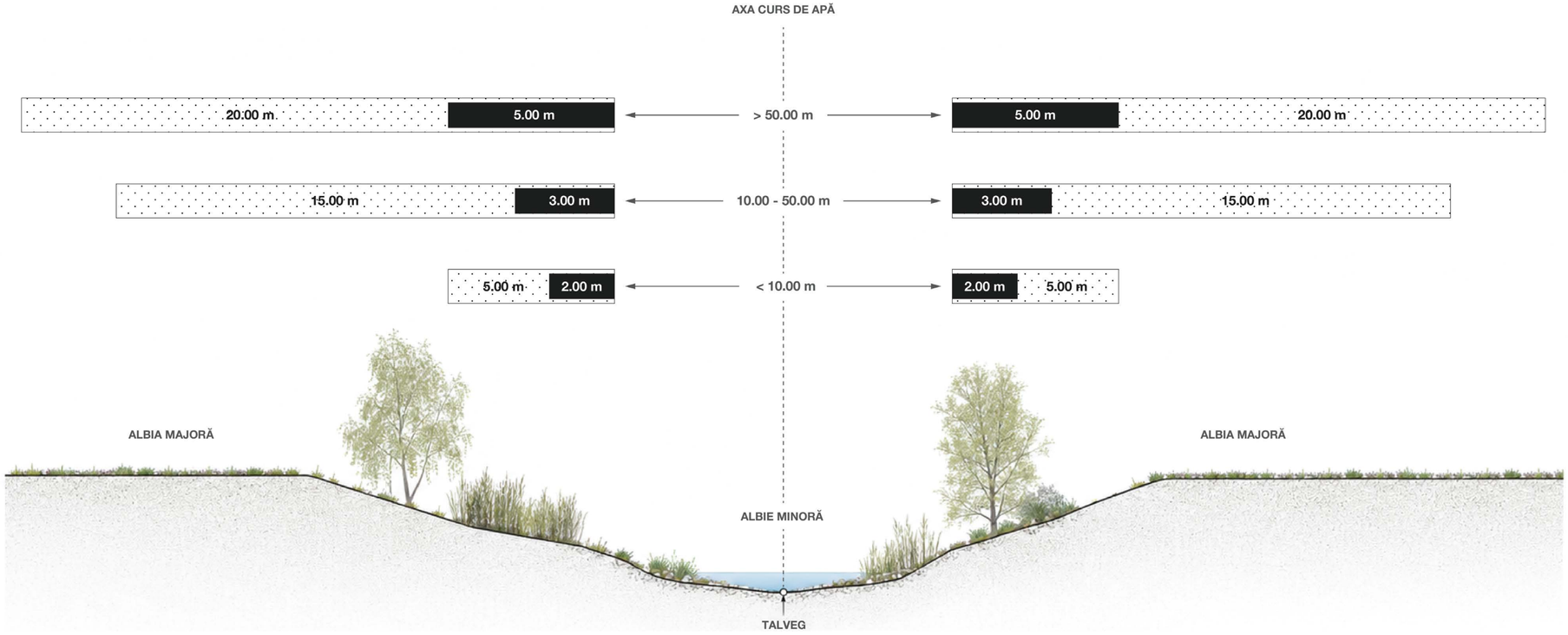
Zonele de protecție ale cursurilor de apă - un spațiu neconstruit cu potențial public

Legislația românească prevede **zone de protecție obligatorii** de-a lungul cursurilor de apă, diferențiate în funcție de lățimea albiei și de caracterul natural sau regularizat al acesteia.

Pentru pârâul Dâmbu, aceste zone sunt de 2 metri pentru sectoarele regularizate și 5 metri pentru sectoarele cu albie naturală, măsurate de la marginea albiei minore.

Aceste zone de protecție nu sunt construibile. Terenurile aflate în interiorul lor pot fi în proprietate privată, dar orice intervenție necesită avizul Administrației Bazinale Apele Române. În practică, aceasta înseamnă că de-a lungul întregului traseu al Dâmbului există o fâșie de teren care, prin lege, nu poate fi acoperită cu construcții.

Pentru comunități, această fâșie are o semnificație concretă: este singurul spațiu liniar de-a lungul pârâului care poate fi amenajat ca zonă verde, potecă pietonală sau coridor de biodiversitate fără a necesita demolări sau exproprieri costisitoare. Infrastructura verde există deja ca rezervare legală - ceea ce lipsește este recunoașterea ei ca resursă publică și voința de a o trata ca atare.

Zone de protecție pentru cursuri de apă regularizate

Zone de protecție pentru cursuri de apă naturală

Este Dâmbu o limită?

Harta izocronelor - reprezentarea grafică a distanţelor parcurse în timp egal - arată că pârâul Dâmbu este accesibil în cel mult 15 minute de mers pe jos pentru o parte semnificativă a locuitorilor municipiului Ploieşti. De la bulevardele principale ale oraşului, distanţa pietonală până la mal este uniformă şi surprinzător de scurtă. Aproape jumătate din suprafaţa oraşului se află în această zonă de acces facil.

Zona marcată cu albastru închis, la 5 minute distanţă, cuprinde cartierele imediat adiacente malurilor - blocurile din zona Polux, cartierul Transilvaniei, cartierul Boldescu, zona Mihai Bravu. Sunt cartiere cu funcţiune predominant rezidenţială, cu zeci de mii de locuitori care trăiesc în proximitatea imediată a unui curs de apă pe care, în cele mai multe cazuri, nu îl folosesc ca spaţiu de recreere.

Zona la 10 minute, marcată cu albastru deschis, extinde aria de acces spre oraş, incluzând zona cartierelor de case din nordul oraşului şi zone comerciale importante. La această distanţă, pârâul ar putea funcţiona ca destinaţie de promenadă pentru locuitorii care nu au în prezent acces la niciun spaţiu verde de proximitate.

La 15 minute de mers pe jos, marcaţi cu verde deschis, sunt accesibili inclusiv locuitori din centru, demonstrând că Dâmbu nu este o resursă de periferie, ci un coridor natural care poate deservi o parte substanţială a oraşului.

Întrebarea care rămâne după această lectură a hărţii nu este dacă Dâmbu este accesibil - ci de ce, deşi este atât de aproape, este atât de puţin folosit. Răspunsul nu ţine de distanţă, ci de percepţie. Dâmbu a funcţionat istoric ca limită a oraşului - o margine, nu un centru.

Dâmbu în Planuri Urbanistice actuale

Introducere

Pârâul Dâmbu traversează şapte unităţi administrativ-teritoriale: Scorţeni, Băicoi, Păuleşti, Blejoi, Ploieşti, Berceni şi Râfov. Fiecare dintre acestea are sau ar trebui să aibă un Plan Urbanistic General care să reglementeze, printre altele, relaţia comunităţii cu cursurile de apă de pe teritoriul său.

Cercetarea documentară a planurilor urbanistice actuale ale acestor localităţi a urmărit un singur fir: cum este tratat pârâul Dâmbu în documentele care reglementează dezvoltarea teritoriului? Este recunoscut ca resursă? Ca risc? Ca spaţiu verde? Sau este ignorat?

Răspunsurile diferă de la o localitate la alta - şi această diferenţă spune mai mult despre relaţia dintre comunităţi şi pârâu decât orice observaţie de teren. Un pârâu care apare în planurile urbanistice doar ca sursă de risc de inundaţii nu va fi niciodată amenajat ca spaţiu de agrement. Un mal care nu e marcat ca zonă verde de protecţie poate fi oricând construit sau betonat.

Analiza de faţă nu urmăreşte să evalueze calitatea documentelor de urbanism ale fiecărei localităţi în parte, ci să carteze modul în care Dâmbu este perceput instituţional de-a lungul întregului său traseu - şi să identifice oportunităţile şi obstacolele pentru o viziune comună asupra acestui coridor.

Scorţeni

P.U.G. Scorţeni, în dezbatere publică în octombrie 2025, menţionează amenajările de pe malurile cursurilor de apă astfel:

“Se recomandă ca malurile râurilor sau ale pârâurilor să fie amenajate într-o abordare peisageră şi să se păstreze pe cât posibil vegetaţia specifică.

Se evită pe cât posibil îndiguirea cu pereţi de beton. Când acest lucru nu este posibil, se recomandă realizarea finisajului cu piatră de râu.

Podurile pentru pietoni se recomandă să fie realizate din lemn sau pe cabluri cu podină de lemn.

Punctele de belvedere se valorifică, acolo unde există o varietate a reliefului dar printr-o abordare simplă, decentă, fără a afecta natura.”

Băicoi

P.U.G. Băicoi (elaborat 2012) denumeşte un cartier cu numele Dâmbu, UTR 10, în zona prin care pârâul traversează oraşul. Regulamentul admite riscul de inundabilitate şi menţionează

“Un plus de nesiguranţă este creat şi de absenţa lucrărilor hidroameliorative pe cursurile de apă meandrate şi cu diferenţe mici de cote de talveg (talveg=Linia care uneşte între ele punctele cele mai adânci ale albiei unei ape curgătoare sau ale unei văi uscate.), care asigură viteza de autocurăţare şi pun în pericol unele zone.”

Despre Dâmbu, P.U.G. îl numeşte ca un pericol de inundaţie pentru zonele de locuit. Îl menţionează ca generator de pericol de eroziune de mal care pune în pericol aşezările umane şi terenurile agricole şi se aminteşte de albia colmatată şi la care trecerea spre relieful dominant de câmpie plată este relativ brusc.

“Practic este de evitat amplasarea construcţiilor în apropierea acestei albii.”

Studiile de fundamentare extinse, din 2015, asupra municipiului Ploieşti menţionează Băicoi ca un ţinut favorizat în resurse naturale (sare, ţiţei, gaze naturale) şi că aici se află cea mai mare suprafaţă de livezi pe cap de locuitor din judeţ.

Păulești

În P.U.G. Păulești (elaborat 2012) se remarcă faptul că pârâul este recunoscut ca și curs de apă, dar nu și spațiile verzi de protecție a malurilor care conform reglementărilor de mediu nu sunt construibile. Malurile sunt considerate zone inundabile. Doar în zona de Sud, cu destinația de industriei nepoluantă și servicii, malurile sunt marcate clar ca spațiu verde. Regulamentul local anunță întreg parcursul pârâului ca existent și regularizat. În cercetarea din teren s-au observat lucrări hidrotehnice de regularizare a malurilor cu pereți de beton pe cursul pârâului în zona de sud a localității. În Regulamentul Local de Urbanism se impune respectarea zonelor de protecție a cursurilor de apă și decolmatarea și *"se va avea în vedere împădurirea lor"*.

Blejoi

Traseul pârâului este menționat ca și curs de apă. Nu apar reglementări specifice pentru maluri. În sud, un PUZ pentru dezvoltarea zonei reglementează malul ca spațiu verde.

Ploiești

Ultimul Plan Urbanistic General aprobat este din 1999, între timp au fost mai multe etape de elaborare a actualizărilor (2015, 2017, 2018, 2022) niciuna finalizată. Toate studiile de fundamentare sunt o resursă importantă de cercetare ce oglindesc viziunea specialiștilor asupra comunității în ultimii 10 ani.

a. Studii de fundamentare 2015 - 2017

Poziționarea Municipiului Ploiești și a zonei metropolitane la nivel european, regional

Studiul afirmă că pentru a întări relația între Ploiești și așezările învecinate, Planului de Amenajare a Teritoriului Județean PATJ Prahova 2002 punea bazele zonei Metropolitane Ploiești. Aceasta urma să cuprindă următoarele așezări: Brazi, Păulești, Blejoi, Bucov, Bărcănești, Berceni și Târgșorul Vechi, dintre care Păulești, Blejoi și Berceni sunt traversate de Dâmbu. Pe partea de mediu, studiul anunță că zona metropolitană Ploiești beneficiază de zone împădurite ce fac trecerea spre zona turistică Valea Prahovei, Parcul Bucov este atractiv pentru locuitori, amintește de situl natura 2000 Coridorul Ialomiței. Partea sudică a zonei metropolitane este afectată de poluarea apelor subterane, iar fondul forestier din Nord Vest și Sud sunt degradate ecologic prin salinizare, acidifiere, ploi acide, poluare cu hidrocarburi și produse petroliere.

Circulația și mobilitatea

Zona din apropierea spitalului Județean, este menționată ca un viitor terminal multimodal cu spații de parcare pentru transport auto și biciclete (proiect POR Axa 1), iar zona autogării Ploiești Nord, poziționată pe malul Dâmbu, era propusă a deveni parcare pentru locuințe colective.

Zona dintre cartierul Transilvaniei și Dâmbu este o zonă cu probleme de configurare a tramei stradale. La fel, podul de peste Dâmbu care continuă prin străzi spre cartierul Bereasca, este marcat ca punct de discontinuitate prin prezența infrastructurii feroviare și lipsa unei treceri peste calea ferată, limitând conectarea cartierului Bereasca de oraș.

Intersecția din Bariera Bucov era deja o zonă aglomerată pentru circulația auto de atunci, capacitatea fiind în 2015 de 71% din capacitatea locală a podului.

Hărțile de zgomot asociază local Dâmbu cu zona de căi ferate și a zonelor industriale, cu nivel de zgomot scăzut până la 55 DB (A), care este un nivel normal pentru o zonă activă - ca o conversație. În zonele de străzi auto aglomerate, cu tramvai, nivelul de zgomot moderat crește la 70 DB (A), expunerea prelungită la zgomot poate fi considerată deranjantă, tendința este de evitare pentru ședederea pe termen lung.

Echiparea edilitară

Rețeaua de canalizare municipală folosește cursul pârâului. Stația de epurare deversează ape meteorice în Dâmbu prin cele două colectoarele principale și cele 12 deversoare dispuse de-a lungul pârâului. Rețele private de canalizare privată ca Rafinăria Vega, Fabrica de betoane și Isover deversează ape pluviale în Dâmbu. Ca și neconformități, studiul spune că *"Apele uzate urbane care intră în rețelele de canalizare ale localităților trebuie ca înainte de a fi evacuate în receptorii naturali să fie supuse unei epurări corespunzătoare"*.

Stația de epurare municipală epurează mecanic ape uzate ce sunt deversate în canalul de ocolire, acesta deversând tot în pârâul Dâmbu.

Condiții sociale și dezvoltare comunitară

Studiul este relevant pentru că deschide perspectiva asupra nevoilor locuitorilor exprimate în procesul de culegere a datelor din 2015 făcut în 887 interviuri.

Printre problemele pe care le-au văzut locuitorii în procent de 41% sunt depozitarea necorespunzătoare a gunoaielor. În consecință, Dâmbu, care în anul 2015 era o zonă de depozitare a deșeurilor, neîntreținută pentru că *"cei de la SGU adună gunoiul de pe margini sau îl aruncă spre Dâmbu...albia pârâului spun ei aparține Apelor Române și nu este treaba lor"* au fost multe opinii care sugerau să se închidă, acopere, caseteze ca să dispară tentația de a arunca gunoiul. Unii respondenți văd acest element natural ca un element de potențial pentru amenajarea lui pentru agrement fiind necesară *"reconfigurarea albiei Dâmbu"*, *"sporirea atractivității văii Dâmbului; curățare și amenajare pârâul Dâmbu ca și zona de agrement"*.

Un aspect de care locuitorii Ploieștiului sunt nemulțumiți (65% din respondenți) este cel al spațiilor verzi, aspect care influențează decisiv satisfacția față de oraș care, alături de nivelul poluării aerului, face să se resimtă și mai acut. În plus, 68% dintre respondenți sunt nemulțumiți de posibilitățile de petrecere a timpului liber și lipsa activităților culturale.

Harta generată de informațiile transmise în martie 2015 de Administrația Serviciilor Sociale Comunitare Ploiești asupra beneficiarilor cu venit minim garantat arată o concentrare a

acestora pe zona pârâului.

“Spațializarea sărăciei permite observarea faptului că aceasta nu este localizată doar la periferie sau în apropierea unor zone industriale inactive/active, ci și în zone relativ centrale unde acestea se suprapun peste vechile mahalale ale Ploieștiului unde locuirea roma este istorică.”

Reabilitarea, protecția și conservarea mediului natural și construit

Despre Municipiul Ploiești se spune că dispune de o industrie dezvoltată, care, deși benefică din punct de vedere economic și social pentru comunitate, prezintă și reversul, adică un impact semnificativ nu numai asupra calității aerului, ci și asupra calității mediului în general. Sursele de poluare a apelor de suprafață și subterane sunt din industrie, activități agricole, fermele de animale.

Studiul menționează că parcurile sunt destul de restrânse în Ploiești (zona bulevardului, parcul de la Sala Sporturilor, parcul din nordul orașului, parcul „Mihai Viteazul”, parcul de la Bariera Bucov) și că nu au legătură fizică între ele având o importanță ecologică redusă, cel mult de cartier:

“Ca principiu, spațiile verzi trebuie privite ca mijloace de generare a habitatelor naturale în mediul urban, de sporire a biodiversității locale și de îmbunătățire a conexiunilor ecologice.”

Spațiul verde în intravilan care revine unui locuitor este sub 50% din necesarul pe care trebuie să îl asigure autoritățile locale începând cu 1 ianuarie 2014.

Totuși, în vechile cartiere, cu case „pe pământ”, locuitorii continuă să planteze pomi fructiferi și să cultive legume și flori.

Studiul menționează **Dâmbu** ca un corp de apă puternic modificat (CAPM), nepermanent, cu potentialul ecologic moderat. Colectoarele de ape pluviale permit în câteva puncte descărcarea continuă a apelor uzate în pârâul Dâmbu pe timp uscat, determinând poluarea acestuia.

Pârâul, care este emisarul pentru apele epurate, se varsă în râul Teleajen, așa încât orice poluare din apele uzate poate crea prejudicii importante pentru populația din zonă și pentru mediul înconjurător.

În apropierea cursului pârâului și a Rafinăriei Vega sunt două situri contaminate.

Apele de suprafața sunt poluate prin acțiuni directe ca depozitarea deșeurilor în albie sau indirecte în ape freatice prin deșeuri pe teren.

În timp, cea mai mare parte a rețelei de canalizare ape pluviale a devenit o rețea de tip unitar, necontrolată. Interconectarea necontrolată a unor colectoare transportând ape uzate menajere/industriale la colectoarele de ape pluviale permite în câteva puncte descărcarea continuă a apelor uzate în pârâul Dâmbu pe timp uscat, determinând poluarea acestuia.

Situl Natura 2000 Coridorul Ialomiței este cel mai important coridor ecologic care străbate Bărăganul, cea mai uscată regiune din România. Situl este deosebit de important pentru habitatele specifice luncilor marilor râuri și zonelor de stepă. Activitățile care generează impact negativ asupra râului constituie factori de vulnerabilitate, dintre care se menționează poluarea apei Dâmbului prin activități antropice.

Inundațiile sunt printre riscurile naturale posibile, conform studiului. Se amintesc inundațiile datorate precipitațiilor abundente din 2005, 2010, 2012 în Băicoi și Ploiești.

Hărțile de inundabilitate indică faptul că inundațiile pot afecta arii mai largi, situate de-a lungul Dâmbu, arii care pot include și zone construite din cadrul localităților Băicoi, Păulești, Ploiești, Berceni. Pârâul Dâmbu este menționat cu risc de inundații nesemnificativ pe întregul vad și risc de la mic la mare în Băicoi și Ploiești.

Inundațiile din 2005 sunt prezente încă în istoria recentă pentru că acestea au făcut administrația locală să mute locuințe informale afectate din zona inundabilă a pârâului într-o zonă periferică și poluată Teleajăn / Lukoil.

Riscul de poluare a apelor este datorat în principal apelor subterane care în arealul Ploiești sunt poluate cu produse petroliere datorare pierderilor din rezervoare, batale, conducte, cutremure, bombardamentele din al doilea război mondial, incendii. *“Fără cunoașterea cu precizie a surselor, poluarea difuză se încadrează în acea categorie de poluare extrem de periculoasă, neputând fi nici prevenită, nici anticipată.”*

Rafinăria Vega este menționată ca o unitate ce a creat probleme de-a lungul timpului. Poluarea din primăvara anului 1997 cu n-hexan și alte produse petroliere a condus la producerea unui incendiu la gura de evacuare a apelor în pârâul Dâmbu.

Planul județean de apărare asupra inundațiilor urmărea o serie de investiții printre care Lucrări de atenuare a viiturilor pe pârâul Dâmbu, amonte de municipiul Ploiești, aflate în faza SF / PT.

Starea și calitatea apei se propun a fi ameliorate prin măsuri ca realizarea de rețele de canalizare până la 31 decembrie 2018 pentru zonele între 2000-10000 locuitori, finalizarea stației municipale de epurare.

Pentru protejarea siturilor Natura 2000 se propune colaborarea autorităților administrației din comunele Brazi, Târgșoru Vechi și Valea Călugărească cu autoritățile administrației publice locale din celelalte unități teritoriale administrative din județul Prahova și din județul Ialomița pentru inițierea unui Plan de management al sitului și în vederea identificării și implementării de măsuri de protecție a sitului.

S.C. Servicii de Gospodărire Urbană Ploiești, care administrează spațiile verzi din municipiul Ploiești propun creșterea cu cel puțin 100 % a suprafeței de spații verzi din perimetrul intravilan, în cel mai scurt timp posibil, pentru a se asigura suprafața minimă de 26 m2/locuitor prevăzută de OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, cu completările și modificările ulterioare.

Este necesară curățarea constantă a cursurilor de apă.

Propunerea formulată de Agenția de Protecție a Mediului Prahova transmite clar:

“transformarea pârâului Dâmbu într-o centură verde, adică într-o fâșie verde cu rol ecologic și sanitar. Acest cordon ar reprezenta un refugiu pentru păsări și animale mici, cu posibilitatea de deplasare a acestora prin țesutul urban. Totodată, această structură liniară ar izola zona industrială din N și NE a orașului de cartierele din vecinătate.”

b. Studii de fundamentare etapa a 2-a din 2017

Morfologia, spațiile plantate, Peisaj urban și metropolitan

Urmărind potențialul de dezvoltare a țesutului urban, studiul din etapa a 2-a din 2017 a identificat un potențial deosebit al zonei adiacente pârâului Dâmbu - unde *țesutul este lax, neconstruit și în plus, aflat sub restricții de construibilitate din rațiuni de riscuri la inundabilitate*, acest potențial fiind manifestat în special pentru amenajare peisagistică și de îmbogățire a fondului vegetal, cu creșterea capacității recreative și de prestigiu a zonei respective.

Studiul din 2017 reia subiectul poluării apei pârâului Dâmbu și, prin intermediul acestuia, a apei râului Teleajen, ca urmare a evacuării de ape uzate industriale ne-epurate și de ape uzate municipale incomplet epurate în stația existentă de epurare a municipiului Ploiești, a rețelei de canalizare publice de ape uzate și a unor unități industriale care descarcă ape uzate în Dâmbu.

Studiile din etapa a 2-a din 2017 decid directiv trei etape importante, care sunt evaluate financiar și propuse a se finanța prin P.O.R. și bugetul local prin Fondul de Mediu:

- Transformarea pârâului Dâmbu într-o centură verde - fâșie verde cu rol ecologic și sanitar
- Amenajarea peisagistică a zonei limitrofe pârâului Dâmbu (și delimitarea ei în PUG ca zonă plantată cu rol ecologic) prezervându-i-se caracterul lacustru
- Regularizarea și ecologizarea albie P. Dâmbu (inclusiv artere circulație pe maluri, poduri)

c. Forma finală a P.U.G. din 2022

Stabilește zone verzi propuse a se păstra pe parcursul pârâului, la intrarea în oraș în zona inundabilă, la blocurile Polux, local în cartierul Boldescu, Mihai Bravu, apoi suprafețe mai mari la ieșirea din Ploiești spre stația de epurare.

Studiul concluzionează eliminarea creării unei străzi alăturate Dâmbu, așa cum propunea PUG 1999.

Studiul reia necesitatea amenajării peisagistice a zonei limitrofe Dâmbu - de asemenea prin concurs public de soluții de peisagistică. Planul urbanistic propune crearea unei centuri verzi a Ploieștiului ce ține cont de parcursul Dâmbu și de traseele de căi ferate.

La ieșirea din Ploiești spre comuna Berceni, PUG Ploiești remarcă Pădurea din Corlățești ca o zonă de infrastructură verde apreciată.

d. Noul Plan Urbanistic General al Municipiului Ploiești din 2026 se află în elaborare, fără a fi aprobat.

Studiul peisagistic al PUG definește zona pârâului ca un coridor verde-albastru și propune renaturarea malurilor conform principiilor Water-Sensitive Urban Design. Planșa de reglementări nu transpune această viziune: zona de nord a pârâului este reglementată ca UTR-MX - Mixt urban general - deși se suprapune cu zona inundabilă, iar pe ambele maluri sunt propuse zone de circulație auto. În zona de sud, după bariera Gogoașe, zonele verzi ale malurilor dispar complet. Proiectul pilot de renaturare propus doar pe zona de pârâu canalizat nu poate genera beneficii ecologice reale fără o intervenție unitară pe întregul traseu.

Berceni

Comuna Berceni a publicat în 2021 o intenție de elaborare Plan Urbanistic General preliminar. În planșele atașate, traseul pârâului este însoțit de malurile marcate clar ca zone verzi și zone de protecție cursuri de apă. Stația de epurare se află pe teritoriul Ploiești, dar deversarea ei în pârâu este pe teritoriul Berceni. La intrarea în Berceni, în zona Corlățești, Dâmbu este învecinat cu zone de locuire și o zonă mixtă, Adeplast. Pădurea de la Corlățești este limitată pe o latură de cursul de apă și un drum local strâmt, potrivit pentru biciclete, care se oprește în terenul Adeplast.

Studiile PUG Ploiești remarcă pădurea periurbană din Corlățești, actual cu puțini vizitatori, și din acest motiv, sălbatică în configurarea ei.

La ieșirea spre Râfov, traseul pârâului trece printr-o zonă de pășune (inundabilă).

Râfov

Planul Urbanistic din 2014 cuprinde pârâul pe zona de Nord în satul Goga și Buchilași. Parcursul pârâului este marcat ca și curs de apă, fără zone de protecție sau maluri verzi, trecând prin zone de locuire și terenuri agricole.

În Goga, se propune modernizarea zonei podului auto peste Dâmbu. Pe zona Liniei Electrice Aeriene este propusă crearea de diguri de apărare a malurilor, urmate, în Buchilași, de lucrări hidrotehnice pentru apărarea malurilor, doar pe latura dinspre sat, ce continuă până la vărsarea în Teleajen. Zona de vărsare este tratată ca risc natural de zonă inundabilă cu interdicție de construire. Terenul actualei balastiere este trecut ca teren neproductiv.

Regulamentul local de urbanism stabilește clar zona de protecție a pârâului la 15m. Dâmbu este amintit și aici ca risc de inundabilitate. Regulamentul propune extinderea spațiilor plantate pe malul pârâului *“cu rol de protecție și stabilizare, dar și cu rol ambiental.”*

La distanță de 1500m, în satul Râfov, dar despărțită de autostrada A3 se află Biserica Sfântul Nicolae și Conacul Costache Cantacuzino, ambele monumente de importanță națională incluse în lista monumentelor istorice.

Concluzie

Analiza planurilor urbanistice de-a lungul traseului pârâului Dâmbu relevă o realitate fragmentată: șapte localități, șapte documente de planificare, șapte perspective diferite asupra aceluiași curs de apă.

Scorțeni are cel mai recent document, cu recomandări peisagere explicite și sensibile față de habitatul natural. Ploiești, cea mai mare localitate de pe traseu, funcționează încă după un Plan Urbanistic General din 1999 - document elaborat cu 27 de ani în urmă, înainte ca conceptul de infrastructură verde-albastră să fie definit și asumat în practica urbanistică europeană. Între aceste două extreme, celelalte localități tratează pârâul predominant ca risc de inundații, nu ca resursă.

Există însă și convergențe notabile. Studiile de fundamentare ale Ploieștiului din 2015 și 2017 formulează explicit propunerea transformării pârâului Dâmbu într-o centură verde cu rol ecologic și sanitar. Agenția de Protecție a Mediului Prahova transmite același mesaj. Studiile de fundamentare din 2022 propun zone verzi de-a lungul traseului și un concurs public de soluții peisagistice. Berceni marchează malurile ca zone verzi de protecție. Râfov reglementează zona de protecție la 15 metri și propune extinderea spațiilor plantate.

Intenția există în documente. Lipsește coerența între ele - și, în cazul Ploieștiului, lipsește un Plan Urbanistic General aprobat care să transforme aceste intenții în reglementare cu forță juridică.

Cazul Ploieștiului este cel mai elocvent pentru această contradicție dintre intenție și reglementare. Studiile de fundamentare din 2015 și 2017 formulează clar transformarea pârâului într-o centură verde. Studiul peisagistic al noului PUG preia această viziune și o numește coridor verde-albastru. Și totuși, planșa de reglementări - documentul care are forță juridică - zonifică malurile ca teren mixt construibil și propune străzi pe ambele laturi ale pârâului. Fără o corelare explicită între studiile de fundamentare și planșele de reglementări, coridorul verde-albastru rămâne o metaforă, nu o protecție reală.

Niciun document urbanistic analizat nu tratează pârâul Dâmbu ca pe un element de continuitate între localități - ca pe un coridor care începe în Scorțeni și se termină în situl Natura 2000 Coridorul Ialomiței din Râfov, trecând prin toate comunitățile dintre ele. Fiecare localitate îl reglementează separat, la limita teritoriului său administrativ, fără să îl privească în relație cu vecinii de amonte și de aval.

Aceasta este, poate, concluzia cea mai importantă a acestei cercetări: Dâmbu are nevoie de o viziune comună, asumată de toate cele șapte administrații locale, care să recunoască coridorul ca infrastructură verde-albastră unitară. Studiile de fundamentare ale Ploieștiului o propun deja. Grădina Dâmbu o argumentează. Actualizarea planurilor urbanistice ale tuturor localităților de pe traseu este momentul în care această viziune poate deveni reglementare.

concluzii

Grădina Dâmbu este primul studiu care privește pârâul Dâmbu simultan din șase discipline - urbanism și arhitectură, istorie, hidrogeologie, peisagistică, antropologie și biodiversitate. Rezultatul nu este o sumă de rapoarte separate, ci o imagine compusă a unui teritoriu complex, ignorat și subestimat. Cele 12 concluzii de mai jos nu propun soluții - identifică realități.

Un ecosistem viu, în mijlocul așezărilor

Cele șase studii reunite în acest proiect demonstrează că pârâul Dâmbu adăpostește o biodiversitate remarcabilă - aproape 70 de specii de păsări, zeci de mamifere, plante și faună acvatică - funcțională și prezentă, fără nicio intervenție umană planificată. Natura a ocupat spațiul pe care localitățile de pe curs l-au ignorat. Dâmbu nu este doar un curs de apă neglijat - este o resursă existentă, cu un potențial neobișnuit pentru un teritoriu de această complexitate.

O memorie istorică stratificată

De la siturile arheologice din epoca bronzului până la infrastructura feroviară interbelică, Dâmbu a structurat așezările umane din zonă timp de milenii. A fost coloana vertebrală a teritoriului înainte de a deveni limita lui. Localitățile au crescut în jurul lui, apoi l-au uitat. Această uitare nu este ireversibilă - memoria este încă acolo, în hărți, în documente de arhivă, în forma străzilor și drumurilor care urmează cursul apei.

Neglijat, dar nu distrus

Poluarea, betonarea albiei și fragmentarea administrativă au lăsat urme adânci. Și totuși, pârâul persistă pe cei 39 de kilometri ai săi. Capacitatea sa de regenerare naturală este unul dintre rezultatele neașteptate ale acestei cercetări - și unul dintre cele mai solide argumente pentru că merită atenție. Ceea ce a supraviețuit ignoranței poate supraviețui și intervenției, dacă aceasta este făcută cu grijă.

Frica de apă, moștenire a inundațiilor

Inundațiile repetate și poluarea industrială au transformat Dâmbu într-o frontieră a fricii pentru multe dintre comunitățile de pe malurile sale. Astăzi, după regularizările efectuate, riscul hidraulic s-a redus semnificativ. Frica a rămas, dar premisa ei s-a schimbat. La aceasta se adaugă absența oricăror amenajări peisagere de tip burete - spații care să absoarbă, să filtreze și să redea apa în mod controlat - care ar fi putut schimba atât relația funcțională cu pârâul, cât și percepția comunităților despre el. Această schimbare nu a fost încă comunicată și nici materializată pe malurile pârâului - și fără ea, orice altă conversație despre Dâmbu pornește dintr-un punct fals.

Oamenii care s-au împăcat cu el

Cercetarea antropologică arată că locuitorii de pe malurile Dâmbului nu ignoră pârâul - se adaptează la el. Îl folosesc pe căi informale, îl tolerează, îl integrează în viața de zi cu zi. Această relație tăcută este un punct de plecare real. Orice intervenție care nu o ia în calcul riscă să producă un spațiu pentru alții, nu pentru cei care sunt deja acolo.

Un coridor de reziliență climatică

Într-un context în care localitățile din toată Europa caută infrastructură verde-albastră, Dâmbu reprezintă un activ existent și nevalorificat. Coridorul său natural de 39 de kilometri poate asigura conectivitatea ecologică între cele 7 unități administrativ-teritoriale și ariile protejate Natura 2000, poate contribui la reducerea efectelor caniculei și la managementul apelor pluviale. Această infrastructură verde-albastră există acum - costul de a o ignora crește cu fiecare an.

Ceea ce acest studiu a documentat există. Ce se va întâmpla cu el depinde de decizii care se iau acum - în planuri urbanistice, în consilii locale, în felul în care fiecare comunitate alege să privească apa din spatele gardului.

Un teritoriu fără o voce comună

Șapte unități administrativ-teritoriale împart cursul Dâmbului fără nicio formă de coordonare. Cea mai mare barieră nu este tehnică - este administrativă. Fiecare comunitate tratează pârâul ca pe o limită a propriei jurisdicții, nu ca pe un element de continuitate. Între studiile care propun coridoare verzi și planurile urbanistice care permit în continuare construcții pe maluri există o contradicție documentată. Fără o corelare juridică între ele, coridorul verde-albastru rămâne o metaforă.

Malurile - un bun comun sub presiune

Zonele de protecție ale cursurilor de apă sunt definite prin lege, dar respectarea lor în planurile urbanistice nu este sistematică. Acolo unde aceste zone nu sunt integrate explicit în reglementări, malurile pot fi ocupate treptat prin construcții private. Privatizarea de facto a malurilor blochează accesul public, împiedică întreținerea albiei și generează conflicte între interesele private și dreptul comunității la un bun comun. Ceea ce nu este protejat acum, s-ar putea să fie protejat mai târziu prin demolarea construcțiilor care nu respectă malul apei.

Podurile - un inventar al relației cu apa

Cele peste 40 de traversări documentate de-a lungul cursului formează un inventar involuntar al modului în care fiecare dintre cele 7 comunități și-a negociat relația cu pârâul. Unele poduri au fost construite cu grijă și cu intenție arhitecturală vizibilă. Altele sunt improvizate sau degradate. Diferența dintre ele spune mai mult despre prioritățile locale decât orice document oficial.

De la izvor la vărsare - același pârâu, lumi diferite, un singur fir

La izvor, în Scorțeni, Dâmbu este un fir de apă în câmp deschis, înconjurat de pășuni și păduri. La vărsarea în Teleajen, a traversat sate, comune, un municipiu de 200.000 de locuitori și șapte unități administrativ-teritoriale. Contrastul dintre cele două capete rezumă complexitatea teritoriului pe care îl străbate. Și totuși, este același pârâu - un fir călăuzitor care poate deveni element de identitate pentru acest teritoriu, un coridor cultural și peisager construit pe ceva real și deja existent. Nu trebuie inventat. Trebuie recunoscut.

Natura 2000 - unde Dâmbu se conectează la rețeaua ecologică regională

La vărsarea în Teleajen, pârâul Dâmbu intră în proximitatea siturilor Natura 2000 - Coridorul Ialomiței (ROSCI0290 și ROSPA0152). Acest fapt îi conferă un rol care depășește granițele administrative ale localităților pe care le traversează: Dâmbu funcționează ca un coridor ecologic secundar, prin care se realizează conectivitatea dintre habitatele de interes comunitar și cele din teritoriul urbanizat. Ceea ce se întâmplă pe cursul său - poluare, betonare, privatizarea malurilor - are consecințe directe asupra funcționalității rețelei ecologice regionale. Și invers: protejarea lui contribuie la consolidarea acestei rețele.

Pârâul ca proiect al comunității

Recuperarea Dâmbului ca bun comun nu este doar un proiect de inginerie sau de urbanism - este un proiect de coeziune socială. Schimbarea percepției despre pârâu - de la frontieră a fricii la coridor verde-albastru asumat - nu se produce prin planuri, ci prin oameni. Comunitățile care locuiesc pe malurile sale sunt, în același timp, principalii beneficiari și principalii custozi ai acestui spațiu.

Grădina Dâmbu este un proiect cultural de cercetare care explorează pârâul Dâmbu ca resursă a unui teritoriu complex - 39 de kilometri care traversează șapte localități din județul Prahova, de la izvor până la vărsarea în râul Teleajen, în situl Natura 2000 Coridorul Ialomiței.

Cercetarea realizată între 2024 și 2025 și-a propus documentarea pârâului din șase perspective simultane - urbanistică, istorică, hidrogeologică, peisagistică, antropologică și de biodiversitate - pentru a oferi comunităților de pe traseu o oglindă asupra unui spațiu natural comun și accesibil pentru toți.

Studiu urbanistic și de arhitectură
arh. Oana Gabriela IACOB
arh. Vlad Alexandru VOICU

Studiu istoric
Lucian VASILE

Studiu hidrogeologic
Gheorghe BURSUC

Studiu peisagistic
Clara OPREA

Cercetare antropologică
Alexandru VÂRTEJ

Studiu de biodiversitate
dr. biolog Valentina Elena MORARU
dr. biolog George BOUROȘ
dr. geograf Gabriel VÂNĂU

Documentare fotografică
Marius VASILE

Ridicare topografică
Heveco SRL

Instagram: gradina.dambu
Facebook: gradina.dambu

Proiect finanțat de Ordinul Arhitecților din România din Fondul Timbrului Arhitecturii 2024